

E lab júu^ quiá'- Dsea` Jmáang` e cajme' LUCAS

E uing` e cajme' Lucas e jì` la

¹ Teófilo, niñíb^ 'nua` e fíim' dsea` cajme'r' fí' ni~ jì` jalé` e nicalí~ jee~ jneaa~aa',

² jo cajme'r' laco' júu^ e cajmée` jaléng` ì dsea` ì cangá~ jial calí~ lami~ cagüéng~ Jesús fí' jmigüí` la, jo ì dsea` íb` ì ca'e' jalé` júu^ quiá'- Jesús cajo.

³ Jo nica'nób` jnea~ cajo, jo nicalidseáam' dsii` jalé` e já'- e calí~ latí' mi~ uing~ jo latí' lana, joba' nijmée' e 'nua` júu^ jial calí~ lami~ cateáang` Jesús fí' jmigüí` la,

⁴ jo lajoba' dseáng'- lajang'- niliñí'^ jalé` e júu^ e nica'e' dsea` 'nua`.

Jaang` ángel cajméer` júu^ e niliseeng` Juan ì seáang` dsea` jmíi`

⁵ Jo lajee` líng' Herodes dseata~ dsea` féng' quiá'- Judea, jo seeng` jaang` jmidsea` quiá'- dsea` Israel ì sii` Zacarías, ì líng' dsea` quiá'- jaang` jmidsea` ì sii` Abías. Jo ì dseamî quiá'- ì Zacarías do siir` Elisabet, siju` jaang` jmidsea` ì calisî Aarón.

⁶ Jo lajì huáam` bre núu'r~ jalé` ta~ quiu' Fidiée~, jo eáam' guiúíñ~ fí' quini` dsea` do cajo e laco' jíi` jaang` dsea` ja` cuøøng` cuó'-reiñ' do dsee`.

⁷ Jo dsu' ja` ì jóor' seeng`, co' ì dseamî do ja` cuøøng` nidsiquieeiñ~ yuu, jogui dsím'- nidseáaiñ~ lajì huáaiñ~ do cajo.

8-9 Jo coo` jmi~ catiing` jaléng` jmidsea` e li` quíng` Zacarías do e nijmifeiñ` Fidiée` fi` dsí` guá` fé` e si` fi` Jerusalén, jo nitíng` lajee` la'ó` jmidsea` e guíng` yaaiñ` i` i nitíng` e nijír` sũ` fi` nife`, jo Zacaríasbing` catiing` ie` jo.

10 Jo 'ñiab` Zacarías ca'ír` tí` nife` ie` jo e quier` e sũ` do. Jo lajee` coo` e sũ` do, lajalém` dsea` teáaiñ` fi` caluu` e jmifeiñ` Fidiée`.

11 Jo lajee` iuung` Zacarías fi` nife` do, jo coo` cajném` jaang` ángel quiá` Fidiée` lí` lí` dsée` e nife` e li` iuuiñ` jír` e sũ` do.

12 Jo mi~ cangáng` Zacarías i` ángel do, dsíng` cafóin` jii` ja` ñir` e` nijmér`.

13 Jo cajíng` i` ángel do casí`r` Zacarías:

—Ja` fóon~, Zacarías, co` nicanúub` Fidiée` lajii` júu` e nicam#`na'r do, jo lana dseam` quí` nid-siquieeiñ` jaang` y#` siñ#` i` nitó` e nilisi` Juan mi~ niliseeiñ`.

14 Jo fím` dsea` nili'iaang` dsíir` jogui` dsíng` nili'iaang` óo` 'nú` e niliseeng` i` y#` quí`na' do cajo,

15 co` mi~ nicuaiñ`, dsíng` nilifeiñ` fi` quini` Fidiée`. Jo ja` méé` ni'í`r` carta` niteaiñ` fi` jmigüi`, jogui` nú`-gui e niliseeiñ`, ni'íñ` Jmiguí` quiá` Fidiée` e nijmicóo` quiá`r` lajii` ta` e nijmér` fi` jmigüi` la.

16 Jogui` nijmér` e niquí` jíng` yaang` fím` dsea` Israel fi` quini` Fidiée`.

17 Jo i` Juan do ni'íñ` Jmiguí` quiá` Fidiée` laco` ca'íng` jaang` dseañ#` i` cali'gøng` eáang` i` calisí` Líi`, jaang` i` café` cuaiñ` quiá` Fidiée` mal#`gui eáang`. Joba` i` Juan na niguiár` júu` mi~ nijaquíéng` e nijáa` Dsea` Jmáang` e laco` røøb` nisíng`tu` jaléng`

jóo' dsea` cóo'~ jaléng' sejmiiir, jogui e laco' jaléng' dsea` i jo` núu~ júu^ quiá' Fidié~ niquí'~ jing' yaaiñ~ mi~ ninúr~ jalé' júu^ e niguiá~ i dsea` í. Jo lajoba' nijmér~ e niguiéng~ guiá~ yaang~ dsea` e nijmicuíñ` Dsea` Jmáang~.

18 Jo mi~ cató' e fé' i ángel do jalé' júu^ quiá' Fidié~, jo cajmingi' Zacarías i ángel do:

—¿Jial nilita~ dsi` jnea~ jalé' e jo, có' nidseám~baa' eáang' cóo'~ dseamí quié~ e?

19 Jo cañí' i ángel do:

—Jneab~ i ángel Gabriel, jo jmóo`o jalé' ta~ e iing~ Fidié~, jo íb` dsea` casíñ` jnea~ e cagajmé' e 'nú` jalé' e juguiá~ e nifá'~ a na.

20 Jo dsu' uí'~ e ja` já'~ calín'~ jalé' júu^ quié~ e, joba' latí' lana nijá'~ e jo` lí fo'` jí'~ camí' júu^ cartí' niliti~ lají'~ júu^ e nifá'~ a na, jo joguib nifo'`tu' jóng.

21 Jo lajee` síng` Zacarías cóo'~ i ángel do, jo caluu` guá'~ féb'~ teáang~ jaléng' i dsea` i sijeeng' ír` do. Jo lajaléng' i dsea` do ninaang` í dsír' jiali' cali'ing~ Zacarías eáang' fí' lí~ cangór~ fí' nife' do.

22 Jo dsu' mi~ cagüi'í' Zacarías fí' jo, jo` lí fé'r`. Joba' dsifí' lajob calilí' jaléng' i dsea` i teáang~ caluu` do e liim~ba' e cangáiñ' do e fí' dsí' guá'~ do. Jo dsifí' ladob canaang` Zacarías e jmóor` lí cóo'~ guóor` quiá'~ jial e cangár~ do, jo cangoca`bi e líiñ' lado.

23 Jo mi~ cangí jo, mi~ catí' í' e cadsíng~ lají'~ jmí~ e catíng~ Zacarías e iuuiñ~ fí' sinúu` guá'~ do, jo cangám'~bre fí' quiá'r~.

24 Jo mi~ calicóng`gui lajo, yuub` cacóng~ dseamí quiá'r~. Jo lajee` 'ñíng~ sí' jo` cagüi'í' i dseamí do sinúu` quiá'r~, jo lajee` jo` í dsír':

25 “Gui'máam^l Fidiée^v quiá^l- e guiá⁻ e jmóor^o cóo^l~ jnea[~] e laco^l jo` nifé<sup>l</sup> dsea` ga` uii[~] quié⁻e.”

Mi[~] cajmée^{`</sup> i ángel do júu<sup>^</sup> e niliseeng<sup>`} Dsea[`] Jmáang⁻

26 Jo mi[~] cadsíng⁻ jnúung⁻ si^l lajo, coo^o jmí^h casíng[`] Fidiée^v i ángel Gabriel do fí^o coo^o fí^h lí[~] sii^h Nazaret e née^o fí^o lí[~] se^l Galilea.

27 Jo casíñ^h dsea^{`</sup> do fí<sup>o</sup> quiá<sup>l</sup>- jaang<sup>`} simí[^] i sii^h Yá[^] i ninéé^o júu[^] quiá^l- cóo^l~ jaang[`] siming^l siju^v Daví[^] i sii^h Sé[^].

28 Jo mi[~] caguié⁻ i ángel do fí^o quiá^l- i simí[^] do jo casí^l-reiñ^l:

—Juguiá⁻ o^o quií^l-, simí[^], co^l 'nu^hbing^l i nicaguíng^l Fidiée^v lajee^v lajaléng^l dsea^{`</sup> i seeng<sup>`} fí^o jmigüí^h, jo Fidiéb^v nijmicóo^l~ 'nu^h.

29 Jo mi[~] canúu⁻ i simí[^] do júu[^] quiá^l- i ángel do, dsíng^l- cangogá^o dsír^o jo ca^l dsír^o e[~] uiing[~] e cajíng^l- dsea[`] do lado.

30 Jo cajíng^l-tu i ángel do:

—Ja^o fóøn^l jii^l~ coo^o, co^l íaam^o dsí^o Fidiée^v cóo^l~ 'nu^h,

31 jogui lana nigüiquiéen^l jaang[`] yuu^h siñuu^h, jo mi[~] niliseeiñ^h, nitó[^]na^l e nilisiir^h Jesús.

32-33 Jo mi[~] nicuáiñ^h, nijmé⁻ Fidiée^v e nilíñ⁻ jaang^{`</sup> dsea<sup>`} féng^l laco^l calíng⁻ i sijur^v Daví[^] do. Jogui i yuu^h do quií^l- latab[~] niquiá^lr⁻ ta[~] quiá^l- lajaléng^l dsea^{`</sup> Israel, jogui niquiá<sup>l</sup>r<sup>-</sup> ta<sup>~</sup> cajo fí<sup>o</sup> la'úng<sup>-</sup> fí<sup>o</sup> jmigüí<sup>h</sup>, jogui nilisiir<sup>h</sup> Jóo<sup>o</sup> Fidiée<sup>v</sup> dsea<sup>`} guíng[~] ñiff⁻.

34 Joba^l cajmingi^l Yá[^] i ángel do:

—¿Jial cuóøng^o nilí lajo? Ja^ogui cóo^l~o dseañu^l.

35 Joba^l cañí^l i ángel Gabriel do:

—Fidiée˘ dsea` guing˘ ñiff˘ nijmér˘ cóo˘r˘ güea˘
'gøng˘' quiá˘r˘ e niquin˘ lafa˘ jee˘ cabøø˘ jní˘, jø
lajee˘ joba˘ nicuø˘r˘ 'n# Jmiguí˘ quiá˘r˘, jø joguiba˘
nigüi˘quiéen˘ i y#üü` güeang˘ i líng˘ Jóo˘ Fidiée˘ do.

³⁶ Jogui i n#i˘ i sii˘ Elisabet, jaang˘ dseam˘ i
niyúng˘ eáang˘, jñúung˘ si˘ nningóó˘ e quiéeiñ˘ jaang˘
y#üü siñ#üü˘. Jø i dseam˘ do i nica'éeng˘ dsea˘ eáang˘
e ja˘ jiuung˘ nicøøiñ˘, y#üüb˘ niquiéeiñ˘ lana,

³⁷ co˘ jaléb˘ t#ing˘ Fidiée˘ jmér˘.

³⁸ Joba˘ cañí˘ Yá˘:

—I quiá˘r˘ Fidiéeb˘ jnea˘. Güijméeb˘ Fidiée˘ cóo˘r˘
jnea˘ laco˘ nicafee˘ na.

Jø mi˘ calí˘ s#iñ˘ lado, jø cangám˘ tu i ángel do fi˘
li˘ cajar˘.

Mi˘ cangó˘ Yá˘ e cango'eer˘ Elisabet

³⁹⁻⁴¹ Jø dsifi˘ mi˘ cangí˘ lajø, cangó˘ Yá˘ fi˘ coo˘ fi˘
e née˘ fi˘ jee˘ mó˘ li˘ se˘ Judea e cango'eer˘ i n#r˘
Elisabet i cóo˘r˘ Zacarías do.

Jø mi˘ caguiér˘ fi˘ jø, jø cangoféeiñ˘ dsea˘ do. Jø
mi˘ catø˘ Yá˘ catø˘r˘ Elisabet, dsifi˘ ladob cajóng˘
i y#üü i iuung˘ dsí˘ tu˘ Elisabet, jogui dsifi˘ ladob
ca'íng˘ Elisabet Jmiguí˘ quiá˘r˘ Fidiée˘.

⁴² Joba˘ cajíng˘ i Elisabet do casí˘r˘ Yá˘ e
ngocáng˘ dsí˘r˘ jø cajíñ˘:

—'N#bing˘ i nicajmigüeang˘ Fidiée˘ lajee˘
lajaléng˘ dseam˘ i seeng˘ fi˘ jmigüí˘, jogui
nicajmigüeaiñ˘ y#üü quií˘ cajø.

⁴³ ¿I˘ jnea˘ e nija'ee˘ niquiá˘ Fí˘i˘ jnea˘?

⁴⁴ Co˘ mi˘ canú˘u e cate˘ jnea˘, dsifi˘ ladob
cajóng˘ y#üü quié˘ e li˘ iuuiñ˘ fi˘ dsí˘ tú˘u e iáang˘
dsí˘r˘.

45 J_ob_a' eáam' juguiá~ quíi'~, c_o' jáb'~ calín'~ e nilíti~ jalé' júu^ quíá'~ Fidiéé~ e cacuø'r' 'n_u'.

46 J_ob_a' cajíng'~ Yá^:

Dsíng'~ jmifén' jnea~ Fidiéé~,

47 j_og_ui dsíng'~ iáang` dsii~ c_oo'r~ cajo,
c_o' í'bre dsea` caleáaiñ` jnea~ jee~ dsee~ quíé~e.

48 Ds_u' jnea~ lín'n jaang` dsea` quíá'~ Fidiéé~
i ja` jmiféng' 'ñia', j_o si'ím' Fidiéé~ jnea~,
j_o latí' lana j_o cartí' r_oo` jmigüi` nífé' jaléng'
dsea` jmigüi` juguiá~ uii~ quíé~e.

49 C_o' Fidiéé~ dsea` 'gøiñ' fí' la'úng~ fí' jmigüi`,
j_og_ui jmiguiab' jalé' e nicajméer` c_oo'~ jnea~
cajo,

c_o' í'bre dsea` güeaiñ'^ fí' latøng~ fí' jmigüi`.

50 J_og_ui contøøm~ nilí' fí' lúíñ~ jaléng' dsea` i
nijmi'gó' ír'.

51 J_o í'bre tiiñ` jmér~ lí'^ doñí' ee',
j_og_ui cajméer` e cajgiéem~ jalé' e í' dsíí' dsea` i
jmicøøng' yaang~.

52 J_og_ui cajgiáam~ bre uó~ jaléng' dsea` i óo' ta~ ñíí',
j_og_ui yáb'^ caseaiñ' jaléng' dsea` i ja` jmicøøng'
yaang~.

53 J_og_ui juguiáb~ cacuø'r' jaléng' dsea` i ja` 'ga' lí'
sea` quíá'~,

j_og_ui cajmilím~ bre guo` jaléng' dsea` sea` cuu~.

54-55 J_og_ui cajmic_oo'r~ jaléng' dsea` góor` dsea` Is-
rael

i caguíñ' lamí~ jééng' guí i nilíng~ dsea` quíá'r~,
c_o' laj_ob júu^ caséer' c_oo'~ 'líi~ yáa'~ quí'íi' i sii'
Abraham e nilí' fí' líng~ Fidiéé~ jneaa~aa',
j_og_ui nijmic_oo'r~ jneaa~aa' lata~.

J_o jalé' e júu^ na cajíng'~ Yá^ ie~ j_o.

56 Jo cajeb' Yá^ gaang` si^` cóo_~ i Elisabet do. Jo mi~ cangf jo, joguiba' cangáng^~ tur fí' quiá'r~.

Mi~ caliséng` Juan i seáang` dsea` jm#`

57 Jo mi~ cangf jo, cadsím~ jm#~ e niliseeng` yuu` quiá'- Elisabet, jo jaang` yuu` siñuub^ caliséng` quiá'r~.

58 Jo dsíng^~ cali'iaang` dsí' jaléng^` rúíñ^` cóo\_~ jaléng^` dsea` i neáang` lacúng^` lajíng` li~ neáaiñ^, co' calilí'r^ e dsíng^~ guiá~ e cajmée` Fidié~ cóo_~ i Elisabet do.

59 Jo mi~ cadsí'~ i yuu` quiá'- Elisabet do jñiá~ jm#~, joba' cangojéeng`neiñ^ e nitó~ li~ fí' ngúu^ táaiñ^ laco' e quí'~ títng` dsea` Israel. Jo mi~ cajméer` lajo, sí'í^ nilisii` i yuu` do laco' sii` tiquiá'r^ Zacarías.

60 Dsu` i Elisabet do cañír` jo casí'r~ jaléng^` i dsea` do:

—U~, Juam 'né~ nilisiiñ^` na.

61 Joba' cajíng^~ i dsea` caguiaang~ do casí'r~ Elisabet:

—Jo ¿jialí' nilisiir` lajo? Jíi'~ jaang`gui dsea` sinúu^ quií'~ ja` siir` lajo.

62 Joba' cajmíngí'~ i dsea` caguiaang~ do Zacarías e jmóor` li~ cóo_~ guóor`:

—Jo ¿jial nilisii` i yuu` la, fó^` 'nu`?

63 Jo Zacarías camir` cóo\_` li~ nijmé'r~ jial iin~ e nilisii` i yuu` do, joba' cajme'r` e Juam nilisiiñ^` do. Jo dsíng^~ cangogá` dsí' jaléng^` i dsea` do e calisí` i yuu` do Juan.

64 Jo dsifí' ladob cana' oo~ luu^ Zacarías jo canaaiñ^ jmiféiñ^` Fidié~.

65 Jogui jaléng^` dsea` i neáang` lacúng^` lajíng` li~ guing~ Zacarías eám' cangogá` dsíir` quiá'~ jalé^

e calí- do, jō lajobi lacaang` jee~ mó` lí~ se` Judea eáam` caliseá e júu^ jō.

⁶⁶ Jō lajūng` dsea` i caliñi` jalé` e calí- do cajmingi` rúñ`:

—¿E~ si`ling` i yuu` la mi~ nicuáñ`? Dsucō` eáam` lí~ e jmicōo`~ Fidiée` quiá`r-.

Jalé` e ca`θ` Zacarías quiá`- Fidiée`

⁶⁷ Jō mi~ cana` oo` luu` Zacarías, dsifí` lajob ca`ñ` Jmiguí` quiá`- Fidiée` jō canaaiñ` fé`r` jalé` júu^ e cangiñ` cacuθ` Fidiée` ladsifí` lado jō cajñ`-:

⁶⁸ Güijmifém` jaléng` dsea` Fí`naa` Fidiée` quiá`- dsea` Israel,

dsucō` nicajár- jee~ jneaa`aa', dsea` lí`naa` dsea` quiá`r-,

jō nicaleáam`bre jneaa`aa' jee~ jalé` dsee- quí`naa'.

⁶⁹ Jō caguñ` lajee` lajaléng` siju` dseata` dsea` féng` Daví` i jmóo` ta` quiu` Fidiée` do

jaang` i `gøng`gui eáang`

e quiá`- nileáñ` jneaa`aa' jee~ jalé` dsee- quí`ii'.

⁷⁰⁻⁷¹ Co` lajob júu^ cacuθ` Fidiée` jaléng` dsea` quiá`r- i nicafé` cuaiñ` quiá`r- mali`gui eáang`

e nileáñ` jneaa`aa' jee~ jaléng` i `ní` níng- jneaa`aa'

jogui jee~ jaléng` i guíng- quí`naa' cajo,

⁷² jogui nilí` fi` lím`bre jaléng` `lí` dsea` cøøng` qui`naa',

co` ja` ni`ling- dsíur` lajii` júu^ e cajmirør`

cóo` `lí` yuu` qui`ii' Abraham lajii` mali`gui eáang`.

73 Jo e lab júu^ e cacuø' Fidiée˘ i Abraham do ie~ jo:

74 e nileáiñ~ jneaa~aa' jee~ jaléng' i 'ní' níng~ jneaa~aa',

jo'ba' jneaa~aa' nijmó^naa' e ngocáng` dsi'naa' lí^ dseáng'~ lacø' iing~ Fidiée˘,

jo jo` e 'gøng'naa' júi~ coø` i dsea` i 'ní' ní~ quí~ii' do jóng.

75 Jogui lata~ see~naa' fí jmigü` la,

nisee~naa' e lí'naa' dsea` güeang'^ quiá~

Fidiée˘ jogui dsea` i ée` røø` lacø' sí'í^ fí quini˘ Fidiée˘.

76 Jo mi~ calí~ e jo, jo lalab casí~ Zacarías i yuu` do:

Jogui 'nu), yuu` quí~ii', nilisii' dsea` i caguíng' Fidiée˘ dsea` guíng~ ñifí~ i nífé' cuaiñ~

quíá'r~;

co' 'nab` dsea` niguiéen'~ dsea` guiá~,

co' lana nijaquíéeng' e tí lí~ nijáa' Fí'naa' Dsea` Jmáang~.

77 Jo nijmée~ dsea` júu^ jial nileáng~ Fidiée˘ jaléng' dsea` jmigü` e ní'íng~ dsee~ quiá'r~.

78 Jo Fidiée˘ nijmér~ jalé' e jo, co' dsíng'~ 'neáaiñ` jneaa~aa', jogui eáam' fí' líiñ~ jneaa~aa' cajo.

Jo'ba' nicacuø'r' jneaa~aa' e lafa' nijneá` coø` jì e jlo'^ níng~ 'gøng' fí lí~ see~naa' lana,

79 jo e jo'ba' nijmicóø'~ quiá~ jaléng' dsea` i seeng' lafa' sijúung~ lí~ nuu` só'.

Jo Fidiée˘ ní'é'r^ jneaa~aa' fí guiá~ quiá'r~ e lacø' nilisee~naa' juguiá~ júu^ røø`.

Jo jalé' e júu^ na café' Zacarías ie~ jo.

80 Jo cuaam` i yuu` quiá'r~ do lacø' ngóó' jmi~. Jo lajee˘ cuaaiñ~, eáang' ngóó' licuíñ` Fidiée˘ jogui

eáang' ngóó' liguiúíñ̄ la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ dsea' do. Jo mī 'lé' cacuáiñ̄, jo cangór' fí' coo' jee' mó', jo job cateáaiñ̄ cartí' mī caguié' jmí' e nilicuí' dsea' Israel quiá'r'.

2

Mī caliséng' Jesús (Mt. 1:18-25)

1-2 Jo ie~ jo seeng' jaang' dseata~ dsea' féng' i sii Augusto i quiu' ta~ ie~ jo, jo seeng' jaang' dseata~ dsea' nu'luu~ quiá'r' i sii Cirenio i guing' líng' ta~ fí' lí' se' Siria. Jo ie~ jo caquiú' i Augusto do ta~ e nili'íng^ jaléng' dsea'.

3 Jo jaléng' dsea' i taang' fí' lí' jié' 'né' nidsilíiñ̄ fí' góo'bre, jo fí' job nili'íiñ̄^.

4 Jo mī cahuí' ta~ lajo, joba' cagüi'í' i Sé^ do fí' lí' guiiñ̄ fí' fii' Nazaret lí' se' Galilea, jo cangáiñ' fí' góor' fí' lí' se' Judea fí' coo' fii' e sii Belén fí' lí' caliséng' i dseata~ dsea' féng' i sii Daví' do, jaang' dsea' siju' Sé^ i caliséng' mali'gui eáang'.

5 Jo mī cangáng' Sé^ fí' góor', tée'bre Yá^, co' ninéé' júu^ quiá'r' cóoiñ̄ do, jogui yuub̄ niquiéiñ̄ do cajo.

6-7 Jo mī caguiliñ̄ fí' Belén, job catí' í' e niliseeng' yuub̄ quiá' Yá^, dsu' ja' lí' calí'r' lí' nijér', co' dsíng' fíng' jaléng' dsea' i caseáng' e fí' fii' do ie~ jo. Jo lí' güing' jaléng' cuea~ güitáb^ cajer', jo job caliséng' i yuub̄ do. Jo íb' la'uii~ jóo' Yá^ i caliséng'. Jo mī cangí' jo, caquiñ̄ coo' 'mi', jo catiráaiñ̄ dsí' coo' ni'núu' lí' gø' jó', dsuco' ja' lí' sea' lí' guiá' fa' niquiér'.

Mī cajnéng' ángeles fí' lí' taang' dsea' jmóo' 'ú'jo'se'

8 Jo mi~ canuu` e jmi~ jo, jo nicaje` coo` tú` m'ing' dsea` i` jmoo` í` jo'se` quiá'- fí lí'- caluu` fí Belén.

9 Jo lajee` neáaiñ` e canuu` e jmi~ jo, coo` cajném` jaang` ángel i` casíng` Fidiée` fí lí` neáaiñ`, jo dsíng' jlo` cajneá` e güea` quiá'- Fidiée` do lacúng' lajíng` lí` neáang` i` dsea` do, jo dsíng' cafóñ'.

10 Jo cajíng' i` ángel do casí'r` jaléng' i` dsea` do:

—Ja` fóøng' na' jii` coo`, dsuco` juguiáb` quiee` quií`na', jo fíim` dsea` nili'íáang` dsír' uí` e júu` jo.

11 Co' fí lab góo` dseata` dsea` féng' Daví`, jo lana fí lab nicaliséng` Dsea` Jmáang`, dsea` nileáiñ` 'nú' jee` jalé` dsee` quií`na'.

12 Jo niñí`ba' e mi~ nigüi`néng'na'r jo niguiéng'na'r quiíñ` coo` 'mi' jo ráaiñ` dsí' coo` ni'núu` lí` gø' jó'.

13 Jo mi~ cató' e café' i` ángel do lado, coo` cajném` ángeles i` fíng`gui fí lí` neáang` i` dsea` do, jo lajalém' i` ángeles do canaaíñ` e jmiféiñ' Fidiée` lajaléiñ` do jogui canaaíñ` do ø` lala:

14 jMajmiféng'naa' Fidiée` dsea` guing` ñiff`, jogui jaléng' dsea` jmigüi` i` seeng` guiá` cóo'r` güiliseem`bre juguiá` júu` røø` cóo` dsea` do!

15 Jo mi~ cató' e ca'ø' i` ángeles do, cangolíim`tur fí lí` jalíñ`. Jo i` dsea` i` jmoo` í` jo'se` do canaaíñ` sáiñ` lajee` la'ó' yaaíñ` jo sí` rúíñ' lala:

—Má`aa' fí Belén. Mane`duu' jalé` e nicajíng' Fíi`naa' Fidiée` quiá'- jalé` e nicalí` jmi~ na.

16 Jo catam' i` dsea` do fí lajminá`, jo mi~ caguiliñ` fí Belén, cadséiñ' Yá` cóo` Sé` jogui i` yuu` do e ráaiñ` dsí' coo` ni'núu` lí` gø' jó'.

17 Jo mi~ cangî e cangáin~ i y_{HH} do, jo canaam~bre ni'r júu^ lajii~ e cajíng~ i ángel do cuaiñ~ quiáin~ do.

18 Jo jaléng~ dsea` i canúu~ e júu^ jo dsíng~ can-gogá` dsíir'.

19 Jo dsíng~ caî dsí' Yá^ quiá'- jalé' e calí- ie~ jo, jogui ca'mea'bir e júu^ jo fí' dsí' moguir~.

20 Jo mi~ cangî jo, caquim~-tu i dsea` jmóo` í^ jo'se" do. Jo lajee~ ngolíin~ jo ør' quiá'- Fidiée~ jo dsíng~ jmféin~ Fidiée~, co' calitib~ lajii~ júu^ e quie' i ángel do ie~ jo.

Mi~ cangojéin~ Jesús fí' guá'- fé' e si' fí' Jerusalén

21 Jo mi~ cadsí'- i y_{HH} do jñiá~ jmii~, jo can-gojéeng`neiñ' e cató~ lí~ fí' ngúu^ táaiñ~ laco' quiá'- tñng`dsea` Israel. Jo dsifí' ladob catéer~ e calisín~ do Jesús lí'^ laco'gui cajíng~ i ángel do casí'r- Yá^ lajii~ mi~ ná^ gui e nidsiquiéin~ i y_{HH} do.

22 Jo mi~ cangî jo, mi~ cadsí'- Yá^ tuló~ jmii~ e caliséng` i y<sub>HH</sub> do, cajmiti~bre lajii~ júu^ e casée' Moi~ e 'né~ nilí, joguiba' cangolíin~ can-gojéeng`neiñ' fí' guá'- fé' e si' fí' Jerusalén e laco' nidsijeáang~neiñ' fí' quini~ Fidiée~.

23-24 Jo mi~ nití- í' e nidsilíng~ dsea` Israel sinúu^ guá'- cóo~ y<sub>HH</sub> siñuu^ la'uii~ i liseeng` quiá'r~, 'né~ jéeng` sejmii~ i y<sub>HH</sub> do gáng~ bõsii~ õsi gáng~ mee~ quiá'- e nijngáng~ jmidsea' fí' nife' quiá'- e sinúu^ guá'- do. Jo jalé' e jo cajmée` i Sé^ do cóo~ i Yá^ do ie~ jo, co' lalab ta~ caqui~ Fidiée~ malii~ gui eáang': "Song ii~ caliséng` y<sub>HH</sub> siñuu^ la'uii~ quiá', í'bing` i nijmé- ta~ lí^ lajii~ e iing~ Fidiée~."

25 Jo ie~ jo seeng` jaang` dseañu' fí' Jerusalén i sii~ Simeón, jaang` dseañu' i guiúng~ eáang', jo dsíng~

jmiféiñ' Fidiée˘, jōguì sijeeiñ˘ ì nisíng˘ Fidiée˘ ì nileáng˘ dseá˘ góor˘ dseá˘ Israel jee˘ jalé˘ dsee˘ quiáiñ'˘. Jō jéeb' Jmiguí˘ quiá˘˘ Fidiée˘ quiá˘˘ ì Simeón do,

26 jō la'eáang' cóo˘˘ e jōba' caliñir' lajii˘˘ lami˘ jéeng'gui e ja˘ nijúuiñ˘ e ja˘ mi' cangáaiñ˘ Dseá˘ Jmáang˘, dseá˘ ì nisíng˘ Fidiée˘ do.

27 Jō ie˘ jō cajmée˘ Jmiguí˘ quiá˘˘ Fidiée˘ e cangó˘ Simeón fi' guá˘˘ fé˘ e si' fi' Jerusalén. Jō mi˘ caguiér˘ e fi' guá˘˘ jō, fi' jōb nitaang˘ Yá˘ cóo˘˘˘ gui Sé˘ e jéeiñ˘ ì yuu˘˘ Jesús do e jmóor˘ jalé˘ ta˘ e caquiua˘˘ Fidiée˘ e 'né˘ lí˘.

28 Jō mi˘ cangáng˘ Simeón ì yuu˘˘ do jō casang˘˘˘ neiñ' jō canaaiñ˘ jmiféiñ' Fidiée˘ jō cajíñ'˘:

29 Gui'máam˘˘ba' Fíi˘naa' Fidiée˘, có˘˘ nicalitib˘ lajii˘˘ júu˘ quií˘˘ e cajmée˘˘˘ jnea˘˘ jéeng'gui. Jōba' dsíng˘˘˘ iáang˘ dsii˘˘ lana, jō nicuóom˘ nitøø˘˘˘ jnea˘˘ fi' ñifí˘˘ quií˘˘˘, jnea˘˘ dseá˘ ì jmóo˘˘ lajii˘˘˘ e iing˘˘˘ 'nu˘;

30-31 có˘˘ nīcamám˘˘baa ì yuu˘˘ la, dseá˘ ì nileáng˘˘ jnea˘˘˘ jee˘ jalé˘˘ dsee˘˘ qui˘˘˘˘ii', dseá˘˘ seē˘˘˘naa' fi' jmigüü˘˘ la.

32 Co˘˘ ì lab dseá˘ ì líng' e jì e jnea˘˘ jee˘ jaléng˘˘ dseá˘ jmigüü˘˘,

jōguì la'eáang' ì lab cajo e nijmi'gó˘ dseá˘ jaléng˘˘ dseá˘ quií˘˘˘ dseá˘ Israel.

33 Jō dsíng˘˘˘ cangogá˘˘ dsíí˘ Yá˘˘ cóo˘˘˘˘ gui Sé˘˘ quiá˘˘˘ jalé˘˘ e cajíng˘˘˘ ì Simeón do uii˘˘ quiá˘˘˘˘ ì yuu˘˘ do.

34 Jō mi˘ cali˘ e café˘ Simeón lajō, jō cataiñ˘˘ güea˘˘˘ ì yuu˘˘ do cóo˘˘˘˘ sejmiiñ˘˘ jōguì cajíñ˘˘˘ casí˘˘˘ Yá˘˘:

—I y_{uu} la nisi'liñ^ mi~ nicuáiñ e niguiár júu^ jial nijmicuíng` dsea` Fidiée~, joba' fñm' dsea` jmigüi` niquí'~ jíng` yaaiñ~ fí' quini` Fidiée~. Dsua' seem` dsea` i ja` ni'íng` jalé` júu^ e niguiáiñ'- do, co' ja` nití' dsíir',

³⁵ co' niguiéeb' jmii~ mi~ nilidseáang' dsí' jial í' dsí' lajaang` lajaang` dsea` jmigüi`. Jogui 'nua` dsíng'- nilijiuung~ o' mi~ nijmeáng` dsea` i y_{uu} la quí'~ mi~ níféiñ'.

³⁶ Jo mi~ calí~ e fé' Simeón lajo, jo cajám'bre i y_{uu} do cóo'~ sejmiiñ'. Jo dsifí' ladob cangoquiéeng' jaang` dseamf i sii` Aa~ fí' lí' sing' Yá^ cóo'~ gui Sé^ e jéeiñ` i y<sub>uu</sub> do, jo fé' i dseamf i sii` Aa~ do cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~ cajo, jo i dseamf i líiñ' jóo' jaang` dseañu' i sii` Fanuel i lãng' dsea` siju` jaang` dsea` i calisí Aser. Jo i dseamf do eámam' niyúñ'; ochenta y cuatro jii` ñingóo' e 'náiñ~ jo le'eámam'bir eáang' mi~ cacúng'- guór', jo guié~ jii` mi~ cangf'gui lajo, cajúm~ dseañu' quiá'r~.

³⁷ Jo contøøm~ iuuñ~ sinúu^ guá' e jmitir~ lajii' e iing~ Fidiée~ e jmiféiñ' dsea` do jogui e jmóor' ayuno cajo.

³⁸ Jo mi~ cangáiñ~ i y_{uu} Jesús do, jo cacuø'r' gui'máang'~ Fidiée~ uii~ quiáiñ'. Jo mifñng` canaañ~ jma'r' júu^ jaléng' i dsea` i sijeeng' i dsea` i nisíng~ Fidiée~ e quiá'~ nileáiñ~ dsea` jee~ dsee~ quiá'r~ jo cajíñ'- casí'-reiñ': “I lab i y_{uu} i cajíng'- Fidiée~ i nisiñ~ i ni'íng~ dsee~ quí'naa'.”

Mi~ cangolíng tu Yá^ cóo'~ Sé^ fí' Nazaret

³⁹ Jo mi~ cangf' e cajmiti~ sejmii' Jesús jalé' e ta~ huí' fí' ni~ jì quiá'~ Fidiée~ do, cangolíng tur cóo'~ i y_{uu} do fí' Nazaret fí' lí' se' Galilea.

40 Jo cuaam` Jesús lajee` jo laco' ngóor` jmii~, jo dsíng'- ngóo' litíiñ', jo eáam' jmigüeang'^ Fidiée` ír'.

Mi~ caje' Jesús fi' dsí' guá'- fé' e si' fi' Jerusalén

41 Jo laco` jii` mi~ tí' jmii~ Pascua quiá'- dsea` Israel, nitíng` sejmií` Jesús e dsilíiñ` fi' Jerusalén.

42 Jo ie~ mi~ cadsí'- i jiuung~ do guitu' jii', jo fi' job cangór- cóo'~ sejmiir` cóo'~ jaléng' dsea` sinúu^ quiá'r- jogui cóo'~ jaléng' dsea` i neáang' fi' Nazaret. Jo fi' job caje' lajaléng' i dsea` do lajee` catí e jmii` do.

43 Jo mi~ cadséng- e jmii~ do, jo cangolíim`tur lajaléiñ' do fi' Nazaret,

44 dsu' dob nicaje' i jiuung~ Jesús do fi' Jerusalén. Jo ja` nicalilí' sejmiir` e nicajer', co' líiñ` e jee~ i dsea` caguiaang- dob ngaiñ'. Jo catam'-bre fi' lajaléiñ' do lajee` coo` jmii~.

45 Jo mi~ caniúíiñ' guiá'^ fi', jo ca'naiñ'- Jesús jee~ jaléng' i dsea` caguiaang- do, dsu' jo` lí~ cadséng'neiñ' do. Joba' caquim'-tur fi' Jerusalén e cango'néeiñ' i jiuung~ do.

46 Jo mi~ caguilíng-tur fi' Jerusalén, jo ja` cadséng'neiñ' dsifí' lado car` mi~ cadsíng- 'ní' jmii`gui lajo, joguiba' cadséng'neiñ'. Dsu' fi' guáb'- guiiñ' do e núur` e síng` jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel, jogui jmiguiub' jalé' e jmíngí'- rúng' Jesús cóo'~ jaléng' i dsea` í'.

47 Jo jaléng' dsea` i teáang- núu' jial ngíi' i jiuung~ Jesús do dsíng'- dsigá' dsíir', co' tím'biñ' eáang'.

48 Jo mi~ cangá- sejmií` Jesús e dob guiiñ~, jo dsíng'- cango'gó' dsíir' jo cajíng'- niquiá'r^ casí'-reiñ':

—Y_u quí-ii', ¿jiali' cajmeáan~ jnea^ lana? Dsíng'- nicajmó^oo' fí'í^ cóo~ tiquí'^, jō dsíng'- nica'néeng'^naa' 'nu'.

49 Jōba' cañí' Jesús quiá'- niquiá'r^ jō casí'-reiñ':

—¿Jiali' ngi'na' 'náng'na' jnea~? ¿Su ja` ñí'na' e~ ta~ nisi'lin^ n e nijmee~e quiá'- Tiquié'e dsea` guing~ ñiff'?

50 Ds_u i sejmiir` do ja` cangáin~ jiali' cajíng'- i jiuung~ Jesús do lado.

51 Jō mi~ calí~ sáin~ e jō, jō cangolím`tur laji` gaain~ do fí' Nazaret. Jō dsíng'- guiúng~ Jesús cóo~ sejmiir`, jō dsíng'- nú'r~ cajo. Jō eáam' iáang` dsí' niquiá'r^ mi~ ca'í' dsí'r quiá'- jalé' e cangojéé' ie~ jmí~ jō.

52 Jō lajee~ jō cuaam` Jesús, jō ngóó' litüing`guir lacoo` jmí~, jō dsíng'- iáang` dsí' jaléng' dsea` cóo'r~, jōgui lajobi Fidiéé' cóo~ ír` cajo.

3

Mi~ canaang` Juan i seáang` dsea` jmí' e guiar` júu^ quiá'- Fidiéé'

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Jō ie~ jō ningóó' gui'ñiá` jüing` e líng' Tiberio dseata~ dsea` féng' quiá'- fí' la'úng~ fí' jmígüf'. Jō seeng` quiúung~ dseata~ dsea` nu'luu~ quiá'r~, jaang` i sii' Poncio Pilato i guing~ líng' ta~ fí' Judea, jō jaang` i sii' Herodes i líng' ta~ fí' Galilea, jō seeng` jaang` rúng' dsea` ngáang~ cóo~ Herodes i sii' Lii~ i guing~ líng' ta~ fí' Iturea cóo~ cóo' lí' sii' Traconite, jōgui jaang` i sii' Lisanías i guing~ fí' cóo' lí' sii' Abilinia.

² Jo ie~ jo seeng` gáng- jmidsea` laniing-, jaang` i sií` Anás cóo~gui jaang` i sií` Caifás. Jo ie~ jo cajo i Juan do i líng` jóo` Zacarías guiiñ~ fí` jee~ uø- quiú` mi~ café` Fidiée` caféng`neíñ' e nicatíb` í` e nináíñ` do e niguiár- júu^ quiá'- Fidiée` fí` jee~ dsea` jmigüí`.

³ Jo mi~ cahuí` ta~ lajo, jo dsifí` lajob cangó- i Juan do fí` gua` Jordán, jo fí` job canaaiñ` e guiar` júu^ quiá'- Fidiée` fí` quini` dsea` i caseáng` fí` lacuee` e gua` do ie~ jo. Jo fí` job e'r` jaléng` dsea` i guilíng- do, jo sí`reiñ' e 'né- niquí`- jíng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée`, jo lajoguiba' e nisáíñ` jmíi` e laco' cuø` li~ e cajmée` dsea` do lajo.

⁴ Jo e jo cangojée` lí^ laco' fé` fí` ni~ jì` quiá'- Fidiée` e cajme' Saíí` malíi~gui eáang`, jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá'- Fidiée`, lí~ fé` lala:

Ngí` jaang` dsea` i fé` teá` fí` ni~ guóo~ uø- quiú` jo fé`r` lala:

“Jmeáang`na' guiú- fí`,
jo gui nea~na' condsée',
co' lana tí` lí~ nijáab' Fí`naa'.

⁵ Jo jmirøø`na' lacaang` guiá'^ fí`,
jo jmirøø`na' lacaang` lí~ jung`,
jo jmee~na' condsée' fí` lacaang` lí~ tu` fí`,
jo jaléb` fí` nilíi` røø`.

⁶ Jo jalém` dsea` jmigüí` nilí`r` jial e nileáiñ` jee~ jalé` dsee- quiá'r- la'eáang` cóo~ i dsea` í`.”
Jo jalé` e na cajíng` Saíí` fí` ni~ jì` quiá'- Fidiée`.

⁷ Jo mi~ caguilíng- dsea` i iing~ nisáng` jmíi` e fí` gua` lí~ táang` i Juan i seáang` dsea` jmíi` do, jo casí` i Juan do lajaang` lajaang` i dsea` i caguilíng- do ie~ jo:

—¿Jóo jaléng^h mi^h guíng⁻ 'nú'! ¿I[~] cajme^h 'nú' júu[^] e lala cuóøng^h nileáng^hna' lajii[~] iihuú^h e nijaquíéeng^h jmi^h na?

⁸ Né⁻ nijmiliing^h yaang[~]na' e laco' nililí[^] jaléng^h dsea^h rúng^hna' e dseáng^h e já⁻ba' nicaquí^h jíng^h yaang[~]na' fí quini^h Fidié^h. Jo ja^h jmigóøng^h yaang[~]na' e nileáng^hna' jee[~] dsee⁻ quí[^]na' dsu^h uí^h e Abraham líiñ^h 'lí^h yúu^h quí[^]na', co' e já⁻ e fí⁻ i 'nú' e cuóøm^h jmé⁻ Fidié^h siju^h Abraham jalé^h cuu^h e né^h la faco' iíñ^h lajo.

⁹ Cofa' jaléng^h dsea^h i ja^h quí^h jíng^h yaang[~] fí quini^h Fidié^h líiñ^h laco' e 'ma^h ofí^h e ja^h dseeng^h ofí^h e cuó^h, joba' huú^h e 'ma^h do jo dsitoo^h fí^h ni^h j^h lafa' cuú^h, co' ja^h ee^h ta^h íng[^] jí^h coo^h.

¹⁰ Jo mi^h canúu⁻ jaléng^h i dsea^h do jalé^h e café^h i Juan i seáng^h dsea^h jmí^h do, joba' cajmingí^h reiñ^h do lala:

—¿Jial ni'ee⁻ jnea^h guí^h cóo^h Fidié^h?

¹¹ Joba' cañí^h i Juan do jo casí^h r⁻ i dsea^h do:

—E laba' 'né⁻ nijmee⁻na': Ii^h 'nú' oo⁻na' tú⁻ 'mi^h quí^hna', 'né⁻ nicuó[^]na' coo^h jaang^h dsea^h i ja^h sea^h quí^h; jogu^h i 'nú' sea^h e co^hna', 'né⁻ nicó[^]na' jmá^h jiu cóo^h jaléng^h i ja^h sea^h e dó^h.

¹² Jo lajee^h síng^h Juan i seáng^h dsea^h jmí^h do cóo^h i dsea^h do, job caguilíng⁻ coo^h tú⁻ míng^h nodsicuu⁻ i iing^h nisáng^h jmí^h, jo cajmingí^h r⁻ i Juan do jo cajíñ^h:

—Tífa^h, ¿e^h 'né⁻ jmó^h jnea^h e laco' ni'ee⁻naa' guí^h cóo^h Fidié^h?

¹³ Joba' cañí^h i Juan do quí^h i nodsicuu⁻ do jo casí^h reiñ^h:

—E laba' 'né- nijmées^ 'nú': Jo' mí^na' cuu- quíá'- dsea' e jmguiú'gui laco' ta~ quiú' fí' ni~ jì' quíá'- dseata~.

14 Jo lajee~ sǐng` ì Juan do cóo~ ì nodsicuu- do, caguilíng- coo` tú- mǐng'~ 'lée- fí' lí~ táaiñ` jo cajmǐngi'~reiñ':

—Jogui jnea'^, ¿e~ 'né- nijmó^naa' e laco' ni'ee-~naa' guíá- cóo~ Fidiée~?

Joba' cañí' ì Juan do jo casí'r- ì 'lée- do:

—E laba' 'né- nijmití^ 'nú': Ja' ee` uøø^na' quíá'- dsea` laguidseaang^, o'gui fong^na' dsea`, o'gui jmoo^na' dsee- quíá'- dsea' e ngi~gui, o'gui ni'nǐng~na' dsea' e ja' ee` mí' cajméer` jǐi~ coo; jo güilí'íáng` óo^na' cóo~ lajǐi~ e 'léeng^na'.

15 Jo lajee~ fé' ì Juan do e júu^ na, jo jaléng^ ì dsea` caguiaang- do í dsíir` e~ nilí' jogui' í dsíir` su Dsea` Jmáam- ì Juan ì seáang` dsea` jmíi` do.

16 Jo mí~ calíí'^ ì Juan do e í dsíí' ì dsea` do lajo, joba' casí'-reiñ` jo cajíñ'-:

—E já'-, jnea~ seáan`n 'nú` jmíi` cóo~ layaang~ jmíi, jo dsu' nabi nijáa' jaang`gui dsea` ì niseáng- 'nú` jmíi` cóo~ Jmiguí quíá'- Fidiée~ jogui cóo~ jì. Jo ì dsea` í 'gøng`guir laco' jnea~ e jǐi~ jnea~ ja' catín-`n fa' nisíí'~í capí'^ ñí' 'ñúú' lomíir-. Co' jnea~ nicaseán-`n jaléng^ 'nú` jmíi` cóo~ layaang~ jmíi` e laco' cuø` lí~ e nicaquí'- jǐng^ yaang~na' fí' quini~ Fidiée~; dsu' ír` mí~ nigüéeeiñ- niseáiñ- 'nú` jmíi` cóo~ Jmiguí quíá'- Fidiée~ e laco' cuø` lí~ e nicangǐng^na' Jmiguí quíá'- dsea` do.

17 Jo quieb` dsea` do e jmáiñ^ ta~ quíá'- e nisíñ^ micu'í'ee, jo nisér- ca' e quí' quíá'- do. Jo dsu' e micu'í'ee` do ni'mear- fí' dsíí' sinúú^, jogui e quí' quíá'- nijí- bre fí' lí~ coo` jì' e ja' tóo` jmíi~ yu'.

18 Jo jmang' cōo' júu^ lanaba' caféng' i Juan do jaléng' i dsea` do, jo ca'e'reiñ' jalé' júu^ quiá'- Fidiéé' quiá'- jial laang` dsea` jee` jalé' dsee- quiá'r-.

19 Jogui caféng' i Juan do jaléng' dsea` e ja` dseeng` laco' jmóo' i dseata~ Herodes do e jéeiñ` lafa' dseamí' quiá'r- oo~ dseañu' rúíñ' dsea` ngáang' cōo'r- i sií Lii~, jogui cajíñ- dseata~ Herodes cōo' jalé' e ga` e jmóoiñ` do.

20 Jo mi~ caliñí' i dseata~ do lajii' e júu^ e fé' i Juan do uí' quiá'r-, joba' dsíng'- caliguiñ- jogui cajméer` cōo'gui e ga`, cō' caquiur' ta~ e catam' i Juan do, jo 'nuñíb^ catang'- neiñ' do.

Mi~ cajgáang- Jesús jmi~

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Jo dsu' nú' gui e ni' i Juan do 'nuñí', lajee` cateáaiñ` fí' gua' Jordán e seáaiñ` dsea` jmi~, jo cōo' jmi~ caguié- Jesús fí' jo, jo cajgáaiñ- jmi~ cajo. Jo dsifí' mi~ cangí e jo, jo caféng' Jesús Fidiéé' dsea` guing~ ñiff-, jo lajee` jo cana' cateá' fí' ñiff-,

22 jo fí' job cajgó- Jmiguí' quiá'- Fidiéé' e liing~ jaang` mee~ fí' yú^ mogui~ Jesús, jo canú' e liing~ ii' guicafé' fí' yú^ jmigui' jo guicajíñ'-:

—'Nuñ` Jóo`o i 'neáan`n eáang', jo dsíng'- iáang` dsii- cōo' 'nu`.

Jaléng' 'li~ yúu' quiá'- Jesús

(Mt. 1:1-17)

23 Jo guigui' jii' ningóo' Jesús mi~ canaaiñ` jmóor` ta~ e si'íiñ`. Jo jaléng' dsea` líiñ- e i Sé' do tiquiá' Jesús. Jo tiyúu' quiá'- Jesús siir` Elí,

24 jo tiquiá' Elí siir` Matat, jo tiquiá' Matat calisír` Leví, jo tiquiá' Leví calisír` Melqui, jo

tiquiá'^ Melqui calísir` Jana, jò tiquiá'^ Jana calísir` Sé^,

²⁵ jò tiquiá'^ Sé^ calísir` Matatías, jò tiquiá'^ Matatías calísir` Amós, jò tiquiá'^ Amós calísir` Nahum, jò tiquiá'^ Nahum calísir` Esli, jò tiquiá'^ Esli calísir` Nagai, jò tiquiá'^ Nagai calísir` Maat,

²⁶ jò tiquiá'^ Maat calísir` Matatías, jò tiquiá'^ Matatías calísir` Semei, jò tiquiá'^ Semei calísir` Sec, jò tiquiá'^ Sec calísir` Judá,

²⁷ jò tiquiá'^ Judá calísir` Joanán, jò tiquiá'^ Joanán calísir` Resa, jò tiquiá'^ Resa calísir` Zorobabel, jò tiquiá'^ Zorobabel calísir` Salatiel, jò tiquiá'^ Salatiel calísir` Neri,

²⁸ jò tiquiá'^ Neri calísir` Melqui, jò tiquiá'^ Melqui calísir` Adi, jò tiquiá'^ Adi calísir` Cosam, jò tiquiá'^ Cosam calísir` Elmodam, jò tiquiá'^ Elmodam calísir` Er,

²⁹ jò tiquiá'^ Er calísir` Josué, jò tiquiá'^ Josué calísir` Eliezer, jò tiquiá'^ Eliezer calísir` Jorim, jò tiquiá'^ Jorim calísir` Matat,

³⁰ jò tiquiá'^ Matat calísir` Leví, jò tiquiá'^ Leví calísir` Simeón, jò tiquiá'^ Simeón calísir` Judá, jò tiquiá'^ Judá calísir` Sé^, jò tiquiá'^ Sé^ calísir` Jonám, jò tiquiá'^ Jonám calísir` Eliaquim,

³¹ jò tiquiá'^ Eliaquim calísir` Melea, jò tiquiá'^ Melea calísir` Mainán, jò tiquiá'^ Mainán calísir` Matata, jò tiquiá'^ Matata calísir` Natán,

³² jò tiquiá'^ Natán calísir` Daví'^, jò tiquiá'^ Daví'^ calísir` Isaí, jò tiquiá'^ Isaí calísir` Obed, jò tiquiá'^ Obed calísir` Booz, jò tiquiá'^ Booz calísir` Salmón, jò tiquiá'^ Salmón calísir` Naasón, jò tiquiá'^ Naasón calísir` Aminadab,

³³ jò tiquiá'^ Aminadab calísir` Aram, jò tiquiá'^

Aram calisír` Esrom, jò tiquiá'^ Esrom calisír` Fares, jò tiquiá'^ Fares calisír` Judá,

³⁴ jò tiquiá'^ Judá calisír` Jacóó^, jò tiquiá'^ Jacóó^ calisír` Isáa', jò tiquiá'^ Isáa' calisír` Abraham, jò tiquiá'^ Abraham calisír` Taré, jò tiquiá'^ Taré calisír` Nacor,

³⁵ jò tiquiá'^ Nacor calisír` Serug, jò tiquiá'^ Serug calisír` Ragau, jò tiquiá'^ Ragau calisír` Peleg, jò tiquiá'^ Peleg calisír` Heber, jò tiquiá'^ Heber calisír` Sala,

³⁶ jò tiquiá'^ Sala calisír` Cainán, jò tiquiá'^ Cainán calisír` Arfaxad, jò tiquiá'^ Arfaxad calisír` Sem, jò tiquiá'^ Sem calisír` Noé, jò tiquiá'^ Noé calisír` Lamec,

³⁷ jò tiquiá'^ Lamec calisír` Matusalén, jò tiquiá'^ Matusalén calisír` Enoc, jò tiquiá'^ Enoc calisír` Jared, jò tiquiá'^ Jared calisír` Mahalaleel, jò tiquiá'^ Mahalaleel calisír` Cainán, jò tiquiá'^ Cainán calisír` Enós,

³⁸ jò tiquiá'^ Enós calisír` Set, jò tiquiá'^ Set calisír` Adán, jò tiquiá'^ Adán 'ñia' Fidiée'.

4

*Mi~ cajmée` fi~ i`ling'^ quijí` jial niróng` Jesús dsee`
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)*

¹ Jò ie~ jò, mi~ cangî e cangîng` Jesús Jmiguî quiá'- Fidiée', jò e Jmiguî do cangojéeng` ír' fi' jee` uó~ quiá',

² jò fi' jòb cajer' lajee` tuló~ jmî. Jò lajee` jò ja` e cagó'r` jíi~ capí'^. Jò lajee` táaiñ` fi' jò, jò caguié` fi~ i`ling'^, jò cajméer` quijí` jial e niróng` dsea` do dsee`. Jò mi~ cangî e tuló~ jmî do, jòguiba` cadseá` jmí'aang` Jesús jóng.

3 Jò dsifí lajòb cajíng' fii ì 'ling' casí'r- dsea` do:
—¡Song já' e 'nà lin' ì Jóó Fidié` camíng' do,
jòbá' jmee e ni'uíng- íñí' e cuu~ née' la!

4 Jòbá' cañí' Jesús quiá' fii ì 'ling' do jò
casí'-reíñ':

—Lalab fé' fí ni~ jì quiá' Fidié': "Ja` niliseeng`
jaléng` dsea` jmígüi` juguíá- e lico' ní' nidø'r-
jalé' e sea` fí jmígüi`. Co' 'né- nijmiti~bre jalé'
ta~ quiá' fí ni~ jì quiá' Fidié', jò lajoguiba' e
niliseeiñ` juguíá- jóng."

5 Jòbá' cajmée`tu fii ì 'ling' quiijí- jial e nirøng`
dsea` do dsee-, jò cangojéeiñ` dsea` do fí coo` yá'
mó' e ñí' eáang', jò ca'e'reíñ' jalé' fii e sea` fí
la'úng- fí jmígüi` dseáng'- lajee` cateá'.

6 Jò cajíñ'- casí'r- dsea` do:

7—Jalé' e la nicuøø- quií'- cóo' jalé'gui e jlo' e
sea` fí jò song nisi' uø- jní' jò nijmifén' jnea~, co'
e quié'-baa lajalé' e na, jò jneab~ cuøøng` jmee`e
guiéé` jò cuøøm` cuøøø doñí' ii ì iin`n.

8 Dsu' dsifí ladob cañí'tu Jesús quiá' fii ì 'ling'
do jò casí'-reíñ':

—Güihuíng- cáan`n, Satanás, dsuco' lalab fé'gui
fí ni~ jì quiá' Fidié` cajo: "Jí' Fidié` dsea`
guíng~ ñífi'-bing' nijmifén', jò jí' ta~ quiá' íbre e
nijmití' cajo."

9 Jò mi~ cangí jò, cajmée`tu fii ì 'ling' quiijí- jial
nirøng` Jesús dsee-, jò cangojéeiñ` dsea` do fí yá'
guá'- fé' e si' fí Jerusalén jò cajíñ'- casí'r- dsea` do:

—Song já' e 'nà lin' ì Jóó Fidié` camíng' do,
laco' téé-ee' tí yá' la bíng' uø' cartí uii',

10 co' lalab fé' fí ni~ jì quiá' Fidié':
Fidié` níquiúr- ta~ jaléng` ángeles quiá'r- e ni-
jmér- í 'nà,

11 jò nisaiñ' 'nu` cóo'~ guóor` lajee` guiáang'~ guo'
guiá'` güi',
jò lajòba' ja` nilihuín' mi~ nititáan' fí' ni~ uó'.

12 Dsu' Jesús cañí'tur quiá'- fi' i 'ling'` do jò
casí'-reiñ':

—Dsu' lalab fé'gui cajo fí' ni~ jì quiá'- Fidiée': "Ja`
jmoo' jial ni'é- Fíi' Fidiée' dsee'."

13 Jò cóo'~ e jòb catí' 'ní' née' e jmóo' fi' i 'ling'`
quiji' jial e nirøng` Jesús dsee', dsu' júi'~ cóo'` née'~
ja` calí'r- lajò. Jò mi~ cangí' jò, mi~ jo` ñí' fi'
i 'ling'` jial nijmér- e nirøng` Jesús dsee', jòba'
catiúum-bre dsea` do, jò cangohuim-bre lajee`
cateá'.

*Mi~ canaang` Jesús jmóor` ta~ quiá'r- fí' lí' se'`
Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)*

14 Jò mi~ cangí' jò, cangám'-tu Jesús fí' lí' se'`
Galilea, jò la'eáang' cóo'~ jalé' bí' 'gøng' quiá'-
Jmiguí' quiá'- Fidiée' canaang` ni' júu^ quiá'r- fí'
lacoó' fi' e née' fí' la'úng- lí' se' fí' jò.

15 Jò mi~ niguiéer' lacoó' fi' lí' dséer', dsifí' ladob
ír' fí' dsíi' guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jò fí'
jòb e'r' jaléng' dsea` i dsilíng- fí' guá'- do jalé' júu^
quiá'- Fidiée'. Jò jaléng' dsea` i núu' júu^ quiá'r-
eám' jmiféiñ' dsea` do.

*Mi~ cangáng'-tu Jesús fí' Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)*

16 Jò ie~ jò, lajee` ngí' Jesús fí' lí' se'` Galilea, jò
caguiéng'-tur fí' Nazaret fí' lí' cacuaiñ'. Jò mi~ jmíi~
e jmi'íng' jaléng' dsea` góor` dsea` Israel, dséer' fí'
Sinúu^ guá'- laco' júi' e tñiñ' `ñia'r'. Jò lajee` táaiñ' fí'

e sinúu^ guá^- do, jō casíng^ 'ñia'r' jee~ jaléng^ dsea` góor^,

17 jō ca'íñ^ cōō` jì e ca'ír^ lí~ tōō` jalé^ júu^ quiá^- Fidiée~ e cajme^ Saí^, jaang` dsea` i café^ cuaiñ~ quiá^- Fidiée~ mali^gui eáang^'. Jō mí~ caneáar^ e jì do, jōba' cadsé'r^ lí~ tōō` lala jō ca'ír^:

18-19 E Jmiguí^ quiá^- Fii~ Fidiée~baa^ e jéeng` jnea~, cō' caguíng^ Fidiée~ jnea~ e laco' niguiaa^ jalé^ juguíá^- quiá'r^- fí' jee~ jaléng^ dsea` tiñíng^-: jōgui nicasiñ^ jnea~ cajo e laco' niguiaa^ juguíá^- quiá^- e nileáng` jaléng^ i dsea` i lafa' ñúung^ cōō` dsee^- quiá^-,

jōgui e nijmee~ e e nilijné^ tu jaléng^ dsea` tiuung^-, jōgui e nilaan^- jaléng^ dsea` i íng^ iihuí^ quiá^- dsea` rúng^,

jōgui e nijmée^ e júu^ e nicatb^ í^ e nijmé^- Fidiée~ e ni'uíng^- guíá^- quiá^- dsea` jmigüí^.

Jō lanab jíí~ líí^ júu^ e fé^ fí' ní jì quiá^- Fidiée~.

20 Jō mí~ calí^- e í Jesús e júu^ do, jō cajníb^ tur e jì do jō cajá'r^ i dsea` née^ ní e guá^- do, jō caguáb^ tur. Jō jalém^ i dsea` teáang^ sinúu^ guá^- do teáaiñ^- jóøiñ^- Jesús.

21 Jōba' canaang^ Jesús sí'r^ jaléng^ i dsea` do jō cajíñ^-:

—E jmí~ na nicaliti~ jalé^ e nicanúu^- 'nú^ e tōō` e fí' ní jì la.

22 Jō jaléng^ dsea` i teáang^ dsíí^ e guá^- do dsíng^ dsigá^ dsír^ jalé^ júu^ quiá^- Jesús, jōgui jmang^ juguíáb^- fé'r^ quiá^- dsea` do, jōgui jmíng^ rúíñ^- la'ó^ yaaiñ^-:

—¿Su o' i nabi jóō' Sé^ i guíng~ fí' fí~ la?

23 Joba' cañíi` Jesús casí'r- jaléng` i dsea` do jò cajíñ-:

—Ja` ngám- nisí' 'nú' jnea~ jíi~ laco' júu^ róo`:
 “Timíí, jmee- míf quíi'- uø'”; osi nifo'^bi' é: “¿Jialí' ja` jmée'^ fí' góo'- la lajalé' e nicajmee'- fí' Capernaum?”

24 Jò cajíng'-gui Jesús casí'r- jaléng` i dsea` do:

—Jò jnea~ jmítaa- óo'na' e jíi~ jaang` dsea` i fé' cuaiñ~ quía'- Fidiée~ ja` íng' dsea` góor` ír.

25 ¿Já^ tóo` óo'na' jalé' e fé' fí' ní~ jí' quía'- Fidiée~ e calí- malí'gui eáang' mí~ cajá- Líi` i café' cuaiñ~ quía'- Fidiée~? Co' ie~ jò ja` catuú` jmíí' fí' Israel lajee' 'ní' jiiing` dsí' ca'ná'^, jøgui dsíng'- cajá- oo- cajo.

26 Jò dsu' ie~ jò ja` caquiú' Fidiée~ ta~ fa' e cajmée` Líi' e guiú- quía'- i dseamí dsea` góor` i 'ní-, co' caquiú' dsea` do ta~ e cajmée` i Líi' do e guiú- dsu' quía'- jaang` dseamí i 'ní- i guíng~ fí' lí~ huíi^ eáang' fí' coo` lí~ sii` Sarepta quía'- lí~ née' fí' Sidón.

27 Jò lajob calí- cajo ie~ malíí~gui eáang' mí~ cajá- Cheey~, jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quía'- Fidiée~. Co' fíim' dsea` Israel dsea` góo` Cheey~, calidsée'r- e cacár- jmohuí' 'lí'^ fí' ngúú' táaiñ' ie~ jò, dsu' jíi~ jaang` i dsea` góor` fa' cajmí'leáaiñ-. Co' camíng'- dsea` i sii' Naamán i guíng~ tí' lí~ huíi^ eáang', tí' lí~ se' Siria, jíi~ í'bing' i ca'láang-, co' lajob ta~ caquiú' Fidiée~.

28 Jò mí~ canúu- jaléng` i dsea` i teáang'- dsí' sinúu^ guá'- do jalé' júu^ quía'- Jesús jò dsíng'- caliguíñ-.

29 Joba' caguíim`bre dsea` do sinúu^ guá'-, jò ca'øøng`neiñ' catí' guíeé' fíí, jøgui cangojéeng`neiñ' cartí' coo` yá'^ jíáá'. Jò fí' job

li~ lami~ iin~ nibiñ~ dsea` do, co' í dsír' e nijngám'-breiñ'.

³⁰ Jo mi~ caguiliñ~ tí' e yá'^ jiáá' do e li~ í dsír' e nibiñ~ dsea` do, jo dsu' Jesús caquim'-tur jo cangíiñ' jee~ jaléng' i dsea` do, jo jíi~ coo' jo` ee` cajméeiñ' do quiá'r~.

*Jaang`dseañu` i jée' i 'ling'^ quiá'-
(Mr. 1:21-28)*

³¹ Jo mi~ cangí jo, jo cangób-tu Jesús fí' Capernaum fí' li~ se' Galilea. Jo mi~ caguiér~ e fí' jo, jo ca'ír~ fí' dsí' sinúu^ guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jo fí' job canaiñ' e'r' jaléng' i dsea` í jalé' júu^ quiá'- Fidiée' lajee' jmii~ e jmi'ing' jaléiñ' do.

³² Jo dsíng'- dsigá' dsí' jaléng' dsea` i núu' júu^ quiá'r~, co' fé'r' lí'^ laco' jaang` dsea` i oo` ta~.

³³ Jo e fí' guá'- do e li~ caguié- Jesús e cango'éer' dsea` júu^ quiá'- Fidiée', jo fí' job nising' jaang` dseañu` i jée' i 'ling'^ quiá'- . Jo cajmée' i 'ling'^ do e ca'oo` i dseañu` do ga` eáang', jogui café'r' jo cajíñ'- lala:

³⁴ —Jéeng' na, Jesús, dsea` seeng` fí' Nazaret. ¿Jiali' ñijmiguín'^ jnea'? ¿Su cañí'- e ni'íin'~ jnea'? Cuíim`baa' 'nu', joba' ne~naa' e lin' dsea` güeang'^ quiá'- Fidiée' dsea` guíing~ ñiff~.

³⁵ Joba' cajíng- Jesús i 'ling'^ do jo casí'- reiñ':

—i Tii- íí' moní'^, jo tiúung' i dseañu` na lana!

Jo mi~ cajíng'- Jesús lajo, jo dsifí' ladob cajmée' i 'ling'^ do e caquíng'- i dseañu` do fí' quini' jaléng' i dsea` teáang'~ dsí' sinúu^ guá'- do. Jo joguiba' catiúung- i 'ling'^ do i dsea` do, jo jíi~ coo' jo` ee` cajmeáiñ' i dseañu` do.

36 Jò dsíng'⁻ cafǒng'⁻ jaléng'⁻ dsea` jò jmingi'⁻ rúíñ'⁻ lala:

—¿I⁻ i dsea` na, faa~aa', e quiu'r' ta~ laco' jaang` dsea` i óo` ta~, jogui quíi~bre jmi~ e jmihuíiñ~ jaléng'⁻ i 'ling'⁻ i jée' quiá'⁻ dsea`, jò dsifi' lajob dsihuíng~ jaléng'⁻ i 'ling'⁻ do?

37 Jò mi~ calí~ lado, dsíng'⁻ cani'⁻ júu^ la'úng~ fi' lí~ se' Galilea quiá'⁻ jalé' e guiá' e jmóo` Jesús fi' Capernaum.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús iemisé^ Tú^ Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Jò mi~ cangî jò, jò cagüi'íib' Jesús lí~ iuuiñ~ fi' dsí' guá'⁻ quiá'⁻ dsea` góor` i seeng` fi' Capernaum, jò cangór~ fi' quiá'⁻ Tú^ Simón. Jò mi~ caguiér~ fi' jò, nidséeb'~ iemisé^ Tú^ Simón e dsíng'⁻ iu~ guíiñ^ . Jò coo` tú~ mîng'~ dsea` i teáang'~ e sinúu^ do camí'r' Jesús jmi'ee' fa' e nijmi'leáaiñ~ i dseamî do.

39 Jòba' cangó~ Jesús fi' lí~ ráang` i dsea` dsée'~ do. Jò mi~ caguiér~ lí~ ráaiñ' do, jò cajíiñ~ e jmohuí' e líng' i dsea` do. Jò dsifi' ladob ca'láang~ i dseamî do, jò cajém' e iu~ guíiñ^ do. Jò mi~ cangî lado, jò caróo~bre jò cajméer e cagó' Jesús cóo' i dsea` caguiaang~ gui do.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús fîng' dsea` dsée'~
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Jò mi~ canuu e jmi~ jò, jò fîm' dsea` caguilíiñ~ e 'náaiñ' Jesús, jò jéeiñ` jaléng' dsea` dsée'~ quiá'r~ e laco' nijmi'leáang~ dsea` do. Jò mi~ caguilíiñ~ fi' lí~ guíng~ Jesús, jò camí'r' dsea` do jmi'ee' lajii' ta~ ngolíiñ~; jòba' lí~ jò caquidsí Jesús guóor' fi' moguí~ lajaang` lajaang` i dsea` dsée'~ do, jò dsifi' ladob 'láaiñ'.

41 Jo jee~ i dsea` dsée'~ do niquiéeng` dsea` i jée' i 'ling'` quiá'-. Jo laco' ngóó' Jesús e jmi'leáaiñ~ la- jaang` lajaang` i dsea` do, jo lajob dsihuíng~ jaléng' i 'ling'` do, jo sóong` óor` ti'áiñ'` Jesús jo fé'r':

—'Nub` dsea` lin'` Dsea` Jmáang~ i Joo' Fidiéé` camáing'~.

Jo dsifí' mi~ canúu~ Jesús e fé'` i 'ling'` i jée' quiá'~ i dsea` do lado, dsifib' ca'gaaíñ` quiáiñ'~ jo jo` cacuø'r' fí' fa' ee` café'guiíñ' do, co' líb'` i 'ling'` do e Jesús líiñ'` Dsea` Jmáang~ i cajíng'~ Fidiéé` i nisíñ~ fí' jmígüí' la lajúi'~ lamali'`gui eáang'.

Mi~ cagua' Jesús júu^ quiá'~ Fidiéé` fí' lí~ se'` Galilea

(Mr. 1:35-39)

42 Jo mi~ cajneá~ e jmí~ e cajmi'leáang~ Jesús jaléng' i dsea` dsée'~ do, cagüi'íib' Jesús e fií` do, jo cangór~ fí' coo` lí~ cateáaiñ'` 'ñia'r'. Dsu' dsifí' ladob caguilíng~ jaléng' dsea` e 'náíñ'` dsea` do calé'` catú~, jo jnáiñ'` dsea` do e laco' ja' nidséiñ'~ fí' lí~ jíé'.

43 Joba' cajíng'~ Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—'Né~ ninii~i lacoo` lacoo` fií` e niguiaa^ júu^ quiá'~ jial íng~ Fidiéé` dsee~ quiá'~ dsea` e laco' cuøong` nicár` nifí' quiáiñ'~.

44 Joba' canaaiñ` ngir' lacoo` fií` e guiar' e júu^ jo fí' lacoo` guá'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel e téé~ fí' la'úng~ fí' lí~ neáang' dsea` do.

5

Mi~ cajmée` Jesús e calí'~ Tú^ Simón 'ñu` i lí' eáang' (Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Jø coo` jmi~ cangó` Jesús fí 'ni` cõo` guiée` fé` e sii` Genesaret, jõgui sii`bi` guiée` Galilea cajo, jø caguilíng` fíng` dsea` e iin~ ninúr` jalé` júu` quiá'- Fidiée` e e' dsea` do. Jø dsíng` fíng` i` dsea` i` caguilíng` do, jøba' dsíng` sicúung`v Jesús jee` jaléng` i` dsea` do.

2 Jø lajee` jø, cangá` Jesús tú` móo' e téé` quiá'- 'ni` jmi~, jø i` dsea` fi~ e móo' do ninica'uøøm`bre dsíi', jø dob` nitaaiñ` ru'r' 'máa' quiá'r` 'ni` e guiée` do.

3 Jøba' camí` Jesús fí` e cajgóor` dsíi' coo` e móo' do e quiá'- Tú` Simón, jø caguá`bre fí` dsíi', jø casí'r` i` dsea` do fa' e nidsihuíng` guiji~ e móo' do fí` 'ni` uó` quiú`. Jø mi~ cajé' e móo' do ni~ jmi~, jø tí` jøb` ca'e' Jesús jaléng` i` dsea` i` teáng` 'ni` jmi` do jalé` júu` quiá'- Fidiée`.

4 Jø mi~ cató' e e' Jesús jaléng` i` dsea` do jalé` júu` quiá'- Fidiée`, jø casí'r` i` Tú` Simón do jø cajíñ`-:

—Jmee` e nidsé` e móo' la tí` dóo` tí` lí` ni'a'gui quiá'- e guiée' la. Jø mi~ niguiée' lí` ni'a'gui, nibí`na' 'máa' quií`na' jø nijmang`^na' 'ñu`.

5 Jøba' cañíi` Tú` Simón jø casí'r` Jesús:

—Tifa', lata~ uøøb` nicataang`naa' jmoo`naa' ta~ bí` 'máa', jø júi~ jaang` 'ñu` ja` mí` cali`naa'. Dsu' 'nu`gui quiá' ta~ lana, jøba' nibí`baa' 'máa' quié`e.

6 Jøba' cangolíñ` cartí` lí` ni'a'gui quiá'- e guiée' do, jø jøb` cabír` 'máa' quiá'r` fí` lí` ca'e' Jesús, jø i` lí` 'ñu` cali'r`. Jø mi~ canaaiñ` øøiñ` e 'máa' do, jø canaang` 'guii`ba' do, co' dsíng` fíng` i` jó` do nicangotáang`~ne' fí` dsíi' e 'máa' do.

7 Jøba' cató'r` i` dsea` la'ó` jmóo' ta~ cóo'r` i` teáng`~ dsíi' e móo' e coo`gui do, jø íb` cangolíng` e cangojmicóo`v quiá'r` e quiá'- e caguá` e 'máa' do.

Jō mĩ caguir' e 'máa' do, jō canaaĩñ` uóøiñ` i 'ñu` do, jō catáng` neiñ' do fi' dsí' e móo' do car` carøng` laji` tú̃. Jō jiũ ja` cango'ang' e móo' do, cō' dsíng` fñng` i 'ñu` do calí'r`.

⁸ Jō mĩ cangá- Tú` Simón jalé' e do, dsifi' lajob casí'r` uó- jnĩr` fi' quinĩ Jesús laco' teáaiñ` dsí' e móo' do, jō casí'r` dsea` do jō cajíñ`-:

—Fí'i, ja` catñn`- sin' cáan`n, cō' jaang` dsea` dsee- dsea` quib' lñng` jnea`.

⁹ Jō cajíng`- Tú` Simón lajō, cō' dsíng`- cangogá` dsír' colñng` cóo'~ jaléng` i dsea` caguaiang`- gui do dsu' e calí'r` jaléng` i 'ñu` do ie` jmñ` jō.

¹⁰ Jō jee` i dsea` í nitaang` gáng` dseañu' i jmóo` ta` colñng` cóo'~ Tú` Simón, jaaĩñ` do siir` Tiáa` jō jaang`gui i siñ Juan, jō laji` huáaiñ` do líiñ` jōo' jaang` dseañu' i siñ Zebedeo. Jōba' cajíng`- Jesús casí'r` Tú` Simón:

—Ja` fóøn`~, Tú` Simón, cō' lati' lana nitá'^ e ta` jmoo' na, jōgui nicuøø^ø` nu` cōo`gui ta` e líb`jiu la lí' e ta` na cajo, cō' nijmée'^ ta` guia' júu^ quie`-e jee` jaléng` dsea` jmigüi`.

¹¹ Jō mĩ cangí jō, cangolímm`tur fi' 'ni' uó- quiú` cóo'~ laji` tú̃- e móo' do, jō job catú` i dsea` do laji` tú̃- e móo' do cóo'~ lajalé' e sea` quiá'r`, jō cangolímm`bre cóo'~ Jesús.

*Mĩ cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` i lñng` jmohuñ' 'li'^*

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Jō mĩ cangí jō, jō lajee` táang` Jesús fi' cōo` fiñ lí' se' Galilea, jō caguié- jaang` dseañu' i lñng` jmohuñ' 'li'^ fi' ngúu' táang`. Jō mĩ caguiér- quiá'~

li~ sing' Jesús, jò casí'r` uó~ jnir~ jò catúuini' cartí ni~
uó^ jò camí'r' jmi'ee` dsea` do jò cajíñ'~ casí'~ reiñ':
—Fi'naa', cuøøm` lí jmi'leáan'^ jnea~ song iin'~
lajo.

13 Jòba' cagüing' Jesús i dsea` dsée'~ do jò cajíñ'~
casí'~ reiñ':

—Iim`baa jmi'leáan`n 'nua. Jòba' latí lanab
ni'leáan'~ lajii'~ jmohuú' e lin'.

Jò dsifí mi~ cajíng'~ Jesús lajò, cajém' e jmohuú'
e líng' i dsea` dsée'~ do, jò jii'~ capí'^ jo` ee` líng' guir
e jmohuú' 'li' do.

14 Jòba' caquiua' Jesús ta~ i dseañua' do e ja` ii'
nisí'r` jii'~ jaang' lajii'~ e cali` do, jò casí'~ reiñ' do
jò cajíñ'~ lala:

—Gua~ jò güijáang'~ uó' fí quini` jmidsea` quí-ii',
jogui 'né` líng' ee` coo` nigüicá'^ e quiá'~ e nicuó'
gui'máang'~ Fidiée` lí'^ lacó'gui ta~ caquiua' Moi~.
Jòba' i jmidsea` do nijíñ'~ e nica'láam`ba' lajii'~
jmohuú' e lin', jò lajòb jaléng' dsea` ninír' e jo` lin'
jii'~ coo`.

15 Jò dsu' dsifí ladob cani'~ júu^ e dsíng'~ 'gøng'
Jesús. Jò dsíng'~ fíng' dsea` cangolíng'^ e 'náíñ'
dsea` do e iin~ ninúr` jalé' júu^ quiá'~ Fidiée~, jogui
iin~ e nijmi'leáang` dsea` do lajii'~ jmohuú' e lííñ'
do.

16 Jò dsu' tá'~ co' jeeng~ jmi'nám' 'ñia' Jesús, jò
'nó'r' lí ja` ii' dsea` seeng', jò fí jòb dséer' dsisiíñ`
còo'~ Fidiée`.

*Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dseañua' i caang` tñ`
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)*

17 Jò mi~ cangí jò, coo` jmii~ lajee` e' Jesús jaléng'^
dsea` jalé' júu^ quiá'~ Fidiée~, jò fí jòb neáang' coo`
tú~ míng'~ dsea` Israel i líng' dsea` fariseo colíng`

cóo' tifa' quiá' júu^ quiu' ta~ quiá' dsea` Israel. Jo i dsea` do, seeiñ' do jalíiñ' fí' Jerusalén cóo' gui jalé' fií e née' quiá' li~ se' Galilea cóo' gui li~ se' Judea. Jo dsíng' li~ e jmicóo' quiá' Jesús e güea'^ 'gøng' quiá' Fidiée', co' dsíng' tiiñ' e jmi'leáaiñ' jaléng' dsea` dsée'.

18 Jo lajee' jo caguiliíng' tú' 'ní' máng' dseañu' fí' li~ táang' Jesús e dsíiñ' jaang' dseañu' i caang' tii~, co' iíñ' nidsijéiñ' i dsea` dsée' do fí' quini' Jesús.

19 Dsu' ja' li~ cadsé' i dsea` do fí' li~ ningíiñ', co' dsíng' fíng' dsea' i teáang' e sinúu^ do ie~ jo. Joba' cajgóo' i dsea` jéeng' i dsea` dsée' do fí' yá'^ 'núu' li~ røø. Jo mi~ caguiliíñ' fí' jo, jo ca'ør' coo' too', jo fí' job cangíiñ' i dsea` dsée' do laco' dsíiñ' do e fí' ní~ li~ ráaiñ', jo cajgiáang' neiñ' do jee~ jaléng' i dsea' i teáang' e dsí' sinúu^ do dseáng' fí' quini' Jesús.

20 Jo mi~ catisíng' i dsea` dsée' do cartí' ni~ uó^, dsifí' ladob calilí'^ Jesús e jáb' líng' i dsea` dsée' do cóo' i dsea` dsí' quiá'r' do e quíib' dsea' do jmiñ' e nijmi'leáaiñ' jaléng' dsea` dsée'. Joba' casí'r' i dsea` dsée' do jo cajíiñ':

—Ni'íim~baa dsee~ quíi', Ruu'.

21 Jo mi~ canúu~ jaléng' tifa' quiá' júu^ quiu' ta~ quiá' dsea` Israel cóo' gui jaléng' i dsea` fariseo do e cajíng' Jesús lajo, jo canaiñ' í' dsí'r' jo sáiñ' la'ó' yaaiñ': “¿I~ i dseañu' la e jafée'r~ jalé' júu^ e jíi~ Fidiéeb' dsea` catíiñ' fé'r? Co' jíi~ Fidiée' dsea` guíing' ñiff' catíiñ' ni'íiñ' dsee~ quí'naa'.”

22 Dsu' Jesús calilí'^ bre jalé' e í' dsí' i dsea` do, joba' casí'~reiñ' jo cajmíng'~reiñ' lala:

—¿Jialí' í' óo'na' lana?

23 ¿E~ e líng~na' e ja`gui huúng' e nifé`^naa': su e "Ni`ím`baa dsee~ quíi'~", o~si e nifé`^naa' é: "Ráan'~ jò ngí~"?

24 Dsu' lana jnea~ ni`ée^e 'nú' e jnea~, ì cajá~ fí' ñifí~ e lín'n jaang` dsea` jmigüî, oo~baa ta~ e ni`lín~n dsee~ quíá'~ jaléng` dsea` jmigüî.

Joba' casí'~ Jesús ì dsea` ì caang~ tii~ do jò cajíñ'~: —Ráan'~, Ruu'~, jò uøø'ba' nicó'~ e lí~ dsín'^ na, jò guóng' fí' quíi'~ náng.

25 Jò mi~ café' Jesús lado, dsifí' ladob caróo~ ì dsea` caang~ tii~ do jee~ jaléng` ì dsea` ì teáng~ do, jò case'r' e lí~ dsíñ^ do, jò cangáñ'~ fí' quíá'r~. Jò lajee~ ngaiñ' jò jmiféiñ' Fidiée~ dsu' uí'~ e ca'láañ'.

26 Jò lajalém' ì dsea` ì teáng~ do dsíng'~ cangogá` dsír', jò canaain` cuø'r' gui'máang' Fidiée~ jogui jmiféiñ' dsea` do cajo dsu' e ca'láang~ ì dseañu' ì caang~ tii~ do, jò síññ` lajee~ yaaiñ~:

—Jíi'~ coo` née'~ ja` mí cane`naa' e guiá~ e la jmóo` ì dseañu' na.

*Mi~ cató'~ Jesús jaang` dseañu' ì siì` Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)*

27 Jò mi~ cangî jò, jò cagüi`ñib' Jesús lí~ iuuiñ~ do, jò cangór~ fí' lí~ jíe'. Jò lajee~ iuuiñ~ fí' ngóor', cangáñ~ jaang` nodsicuu~ ì siì` Leví ì guing~ fí' lí~ mír' cuu~ e catíng~ dseata~ ì guing~ fí' Roma. Jò cató'~ Jesús ì dsea` do jò casí'~ reiñ':

—Leví, má~aa' cóo'~ jnea~.

28 Jò mi~ canúu~ Leví e tó' Jesús, jò dsifí' ladob catúr` ta~ jmóor` cóo'~ jalé' e sea` quíá'r~ jò cangó~bre cóo'~ Jesús.

29 Jò mi~ cangî jò, fí' quíá'~ Leví cajméer` coo` jmí~ fe' e quíá'~ e jmí'gór` Jesús, jogui cató'r~

jaléng^lgui nodsicuu⁻ i cuiñ^h e cagó^r colíng[~], jogui fím^hbi dsea^ljiéng^l i caseáng^l fí^l jo ie[~] jo.

30 Jo lajee^v jo, dob neáng^l jaléng^l dsea^l fariseo cóo^l~ jaléng^l tifa^l quiá^l- júu[^] quiu^h ta[~] quiá^l- dsea^l Israel. Jo mi[~] cangár⁻ e gó^r Jesús cóo^l~ jaléng^l nodsicuu⁻ cóo^l~gui jaléng^l dsea^l i sea^l júu[^] e dsíng^l- røøiñ^h dsee⁻, joba^l canaañ^h éeiñ^h Jesús jo casí^r- i dsea^l i caguilíng⁻ cóo^l~ dsea^l do:

—¿Jiali^l í^l gó^r tifa^l quií⁻na^l cóo^l~ jaléng^l nod- sicuu⁻ cóo^l~gui jaléng^l dsea^l i sea^l júu[^] e dsíng^l- røøiñ^h dsee⁻?

31 Jo mi[~] canúu⁻ Jesús e fé^l i dsea^l do lado, jo cañí^r quiáñ^h- jo casí^l-reiñ^h:

—Jaléng^l dsea^l guiúng⁻ ja^l 'neáñ^h- timí^l, co^l lajii^l~ dsea^l dsée^l-bing^l i 'neáng⁻ timí^l.

32 Jo jnea[~] ja^l cagá⁻a fí^l jmigü^h la e caga^lnén^l'n jaléng^l dsea^l i guiúng⁻, co^l jaléng^l dsea^l dsee⁻ dsea^l qui^lbing^l i caga^lnén^l'n e laco^l niquí^l- nijíng^l yaaiñ^h fí^l quini^h Fidiée^v dsea^l guíng[~] ñí^l-.

Mi[~] cajmingí^l- dsea^l Jesús cuaiñ^h quiá^l- ayuno

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Jo mi[~] cangí^h e cajíng^l- Jesús lajo, jo caleáb^h catú⁻ cajmingí^htu i dsea^l Israel i líng^l dsea^l fariseo do jo cajíñ^h- lala e cajmingí^l- Jesús:

—Jaléng^l dsea^l i ngí^l cóo^l~ Juan i seáng^h dsea^l jmii^h cóo^l~gui jaléng^l jnea^l, dsea^l lí^hnaa^l dsea^l fariseo, dsíng^l- jmoo⁻naa^l ayuno jogui dsíng^l- fé^lnaa^l fa^l, jo ¿jiali^l jaléng^l dsea^l i ngí^l cóo^l~ 'n^h laco^l jmí^hb[~] í^l gó^r, jo ja^l jmóor^h ayuno laco^l jnea^l?

34 Joba^l cañí^ltu Jesús quiá^l- i dsea^l do jo cajíñ^h- casí^l-reiñ^h:

—Fa' mi~ jmoo` 'ná' jmi~ e cung' guoo` dsea`, joba' ja` cuóøng` e niseáang~na' jaléng' i dsea` simíng` do e nijmér~ ayuno lajee` neáaiñ` cóo'~ i siming' i nicúng'~ guó` do.

35 Jo dsu' niguiéeb' jmi~ mi~ nitóø` dsea` i siming' do, jo ie~ jo mi~ nijmé~ ayuno i dsea` simíng` do.

36 Jogui ca'e'gui Jesús jaléng' i dsea` do jalé' júu` já' e lafa' júu` cuento jo cajíñ'~:

—Mi~ 'né~ te'~ dsea` cóo` 'mi', ja` jmóor` fa' e quiu'r` ca'ná' 'mi'qui' e 'mí~ jo nite'r~ cóo'~ cóo` 'mi'qui' e yúu'~. Co' song cajméer` lajo, ni'íim~ e 'mi'qui' e 'mí~ do, jogui ni'íim~ e 'mi'qui' e yúu'~ do cajo, co' mi~ nijgí~, nijóm' e 'mi' 'mí~ e sito' do, jo nilife'gui e li~ si'guí do. Jo mi~ niliqui' jo jo` ee` ta` íng` jí'~ capí' jóng.

37 Jogui cajíng'~ gui Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—Jo lajobi cajo, ja` guié' dsea` jmí'` mí'` huíng` jó' e laco' gui'ná'` có' fí cóo` dsí' loo~ jó' e yúu'~, dsuco' song cajméer` lajo, joba' ni'guí'ba' do jo nidsi'íib' e jmí'` do jogui ni'íim~ e loo~ jó' do cajo. Jo co' lajob líí,

38 joba' guiú'~gui e niguié' dsea` e jmí'` mí'` huíng` jó' do laco' gui'ná'` có' fí cóo` dsí' loo~ jó' e 'míib~, jo lajoba' ja` dseáang'~ fa' e ni'guí' e loo~ jó' do o'gui fa' e nidsi'íí' e jmí'` do cajo.

39 Jogui jí'~ jaang` dsea`, mi~ nicangoyúung'~ e ca'í'r~ jmí'` mí'` huíng` jó' e nicó', iing`guir fa' ni'í'r~ jmí'` e ja` mí' líí lajo, co' jalém' dsea` fé'r': “Eáang`gui jlo'` jmí'` mí'` huíng` jó' e nicó' laco'gui jmí'` e ja` líí lajo.”

Jo jalé' e júu` na ca'e' Jesús jaléng' i dsea` do ie~ jo.

6

*Mĩ ca'éeng̃ dsea` quiá'- Jesús láa' quiá'- cui'iee`
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)*

¹ J̄o mĩ cangî̃ j̄o, c̄ō j̄mĩ̃ lajeẽ e j̄mi'íng' jaléng' dsea` Israel, cangíng' Jesús cóo'~ jaléng' dsea` quiá'r- fí 'ni' lĩ sijneã cui'iee`. J̄o lajeẽ teáaiñ' fí lado, jaléng' i dsea` do canaañ' éeiñ- láa' quiá'- cui'iee`, j̄o guiár' fí jaguór' j̄o jiáur- quiá'-, j̄o cu'r e micui'iee` do.

² J̄o dob ngolíng- tú- 'ni' máng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo. J̄o mĩ cangár- e éeng- jaléng' i dsea` do láa' quiá'- cui'iee`, j̄o dsifí ladob cajmingí'reiñ' j̄o cajíñ'- lala:

—¿Jialí' j̄moo' 'nú' c̄ō e ja` catíng- nijmé- dsea` mĩ j̄mĩ̃ e j̄mi'íng'naa', dsea` lí'naa' dsea` Israel?

³ J̄oba' cañi' Jesús quiá'- i dsea` do j̄o casí'-reiñ' j̄o cajíñ'-:

—¿Su ja` mí ca'í' 'nú' fí nĩ jì quiá'- Fidiéẽ lĩ fé' jial cajmée` dseatã dsea` féng' Daví' c̄ō'~ jaléng' dsea` quiá'r- mĩ cadseá' j̄mi'aañ'-?

⁴ C̄o' iẽ j̄o i dseatã Daví' do ca'ír- fí dsí' sinúú' guá'- quiá'- dsea` góor' dsea` Israel, j̄o camí'r' j̄midsea` i néé nĩ guá'- do iñí' e güeang' e t́ng' dsea` e cuø'r' Fidiéẽ, j̄o cagó'r' cóo'~ jaléng' i dsea` i cóo'r- do. J̄o niñí' 'nú' e ja` cuøng` d'ó'- lí' doñí' i dsea` e iñí' do, c̄o' lajii'~ j̄midsea`bing' cuøng` lí' d'ó'- e j̄o. Dsu' cangim' i dseatã dsea` féng' Daví' do e cagó'r' e iñí' do iẽ j̄o colíng- cóo'~ jaléng' dsea` quiá'r-.

⁵ J̄o lalab cajíng'- gui Jesús:

—Jō jnea~, ì cagüéng~ fí' jmigüí' la e gáa'a fí' ñiffí' e lín'n jaang` dsea` jmigüí', seab` fí' quié~ e e quiá'~u ta~ lajee~ e jmii~ e jmi'íng' dsea` góo`o dsea` Israel.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dseañu' ì caang~ guoo`

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Jō mi~ cangî jō, mi~ caguié~ coo`gui jmii~ e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel, jō calí~ Jesús fí' dsí' coo`guá'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel, jō canaaiñ` e'r' jaléng' dsea` jalé' júu^ quiá'~ Fidiéé. Jō jōb nitáang` jaang` dseañu' ì nicaang~ guoo` dséeé.

⁷ Jō jaléng' tifa' quiá'~ júu^ quiá'~ ta~ quiá'~ dsea` Israel cóo`gui jaléng' dsea` Israel ì líng' dsea` fariseo dob ngir' e téeiñ` Jesús, jō iin~ e nijøør~ su nijmi'leáang~ dsea` do ì dsea` dsée'~ do lajee~ mi~ jmii~ e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel; jō faco' lajō, niguié'r' jial e ni'niñ` dsea` do.

⁸ Jō dsu' Jesús lí^bre jalé' e í dsí' jaléng' ì dsea` do, jō casí'r~ ì dseañu' ì caang~ guoo` do jō cajíñ':

—Ráan!~ jō ñising' uø' fí' quini~ jaléng' ì dsea` la.

Jō dsifí' ladob caróo~ ì dseañu' ì caang~ guoo` do, jō cangór~ fí' lí~ cajíng'~ Jesús.

⁹ Jō mi~ caguiér~ fí' lí~ e' dsea` do, jōba' cajíng'~ Jesús casí'r~ jaléng' ì dsea` ì teáang'~ dsí' e sinuu^ guá'~ do:

—Sea` coo` e nijmingí'~i 'nú' jaléng'~na' na. ¿E~ ta~ quiá'~ fí' ni~ jì quiá'~ Moi~ e cuøøng' jmó'oo' mi~ jmii~ e jmi'íng'~naa', su jalé' e ga` ofa' jalé' e guiáb~ é? ¿Su e jngáang'~naa' jaléng' dsea` dsée'~ ofa' e jmi'leáam^baa'r é?

10 Jò mĩ calí⁻ e féⁿ Jesús lajò, jò cajóøiñ⁻ jaléngⁿ ì dsea` ì teángⁿ⁻ dsíí⁻ e sinúuⁿ guá⁻ do, jò casíⁿ⁻ ì dsea` caangⁿ guoo` do jò cajíñ⁻:

—Nííⁿ guooⁿ, dseañⁿ.

Jò mĩ caniⁿ ì dsea` do guoor` e caangⁿ do, dsifíⁿ ladob ca'lóo⁻, jò jííⁿ còo` jo` ee` líí.

11 Jò mĩ cangá⁻ jaléngⁿ ì tifaⁿ quiá⁻ júuⁿ quiⁿⁿ taⁿ quiá⁻ dsea` Israel cóoⁿ⁻ gui jaléngⁿ dsea` Israel ì língⁿ dsea` fariseo e cajmiⁿ leáam⁻ Jesús ì dsea` dséeⁿ do, dsíng⁻ caligúíñ⁻ jò canaaíñ⁻ síiñⁿ lajeeⁿ yaaiñⁿ jial lacoⁿ cuóøng` e nijmeáiñⁿ dsea` do.

*Mĩ cagúngⁿ Jesús dsea` guitúung` quiá⁻ r⁻
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)*

12 Jò mĩ cangí jò, còo` jmíiⁿ cangó⁻ Jesús fí còo` yúⁿ móⁿ, jò fí jòb cateáaiñⁿ lataⁿ uóø` e síiñⁿ cóoⁿ⁻ Fidiéeⁿ dsea` guíingⁿ ñíff⁻.

13 Jò mĩ cajneá⁻ e uóø` jò, jò catóⁿ r⁻ jaléngⁿ dsea` ì ngí cóoⁿ r⁻ do. Jò mĩ caguilíñ⁻ do fí líⁿ siñⁿ, jò caguíñⁿ guitúungⁿ ì dsea` do ì ní'uíng⁻ dsea` apóoⁿ ì nijmé⁻ taⁿ níⁿ júuⁿ quiá⁻ r⁻.

14 Jò lalab sii` ì dsea` guitúungⁿ do: jaangⁿ ì sii` Simón, jò mĩ canaaíñⁿ ngírⁿ cóoⁿ⁻ Jesús jò calisírⁿ Túⁿ; jaangⁿ gui ì sii` Díⁿ, rúngⁿ dsea` ngáangⁿ cóoⁿ⁻ ì Simón do; jaangⁿ gui ì sii` Tiááⁿ, jaangⁿ gui ì sii` Juan, jaangⁿ gui ì sii` Liíⁿ, jò jaangⁿ gui ì sii` Bartolomé,

15 jaangⁿ gui ì sii` Mateo, jaangⁿ gui ì sii` Móⁿ, jaangⁿ gui ì sii` Tiááⁿ, jóo` jaangⁿ dseañⁿ ì sii` Alfeo; jaangⁿ gui ì sii` Simón ì língⁿ dsea` celote;

16 jaangⁿ gui ì sii` Judas, rúngⁿ dsea` ngáangⁿ cóoⁿ⁻ ì Tiááⁿ do; jò líⁿ cadséng⁻ gui jaangⁿ gui ì sii` Judas Iscariote, dsea` ì cajángⁿ Dsea` Jmáang⁻ fí jaguó` jaléngⁿ dsea` cóøngⁿ quiá⁻ dsea` Israel.

*Mi~ ca'e' Jesús fñng' dsea` jalé` júu^ quiá'- Fidiéé`
(Mt. 4:23-25)*

17 Jo mi~ cangî jo, cajgám-tu Jesús fí e yú^ mó^ do coling~ cóo~ dsea` quiá'r- jo catishíñ^ cóo` lí~ iá~ cóo` mí^ røø, jo fí job cajer' e ca'e'reiñ' do jalé` júu^ quiá'- Fidiéé`. Jo lajee` jo caguilíng- jaléng^ dsea` ì jalíng- fí Jerusalén cóo~ jalé`gui fí jé^ e téé^ lí se^ Judea cóo~ jaléng^ dsea` ì neáng' fí 'ní' jmiñí^ fí Tiro cóo'gui fí Sidón. Jo jaléng^ ì dsea` do caguilíñ- 'náíñ' Jesús, có' iñ~ e ninúr- jalé` júu^ quiá'- Fidiéé` e e' dsea` do. Jogui fñm'biñ' do jéeiñ' jaléng^ dsea` dséé', có' niñir' e jmi'leám- Jesús jaléng^ ì dsea` la'í lí^ doñí ee` jmohuí e líiñ'.

18 Jogui jaléng^ dsea` ì jée' ì 'ling^ quiá'- cajmi-huíim- Jesús ì 'ling^ do, jo lajoba' ca'laám- jaléng^ ì dsea` do.

19 Jo jalém^ dsea` ie~ jo iñ~ nidsilíñ- cáang` Jesús, jo iñ~ nigüí'r- fa' capí^ sib^ dsea` do, jo lajoba' ni'leáiñ- lí^ doñí ee` jmohuí e líiñ' la'eáang' cóo~ güea^ 'gøng' quiá'- dsea` do.

*I~ jaléng^ ì seeng` juguíá`
(Mt. 5:1-12)*

20 Jo lajee` sing' Jesús coling~ cóo~ ì dsea` quiá'r- do, jo cajøøng- neiñ' jo casí'r- dsea` do lala:
-Juguíá` jia quí^ 'nú', ja' e lí' jialgui la tiñíng-na', có' Fidiéeb` dsea` níquie' ní' quí-na' lana.

21 'Juguíá` jia quí-na', 'nú' dsea` móo-na' oo-, có' Fidiéeb` nicuó^ 'nú' lalíng' mi~ nití- í' lajo.

'Juguíá` jia quí-na', 'nú' dsea` jiuung~ óo'na' car qui'na', có' 'nú'bing' ì ningí- mi~ niguíéé' jmí~.

22 'Juguíá` jia quí-na' mi~ 'ní' níng- jaléng^ dsea` 'nú' uí~ quíé- jnea~, osi mi~ øøiñ' 'nú' fí caluu` fí

li~ seeng`na', osi mi~ jmineaiñ` 'nú', osi mi~ nijíng`-
jaléng` dsea` e` 'lim`^ba' dsu` uí~ e` núu`~na' jalé` júu`
quíe`-e, dsea` i` casíng` Fidiée` fí` jmigüí` la e` lín`n
jaang` dsea` jmigüí`.

23 Jo e` jmí~ e` mi~ nijmeáng` dsea` 'nú' jalé` e`
ga` lajo, güili`iáang` óó`na' dsuco` niliseab` guiée`
quí`na' mi~ nití` fí` ñifí`. Dsuco` lajob cajmée`
jaléng` i` 'lii` yáa`~ quiá`- jaléng` i` dsea` i` 'ní` níng`-
'nú' do ie` lamí~ cajmeáiñ` ga` jaléng` i` dsea` i` café`
cuaiñ` quiá`- Fidiée` malí~gui eáang`.

Jo mi~ calí` e` ca`e` Jesús jalé` e` júu` na, jo lalab
cajíng`-guir:

24 —E ngí` fí~ 'nú', jaléng` dsea` sea` cuu`, co`
nicañí`ba' e` sií` juguíá`.

25 'E ngí` fí~ 'nú', dsea` sea` e` cø`^na' lalíng` lana,
co` niguiée` jmí~ mi~ nimó`na' oo`.

'E ngí` fí~ 'nú', dsea` jmi`iáang` óó`na' cóo`~ jalé` e`
sea` fí` jmigüí` la, co` niguiéeb` jmí~ mi~ nilíjiuung`
óó`na' car` niquí`na' uí~ quiá`- jalé` e` jo.

26 'E ngí` fí~ 'nú' mi~ fé` jaléng` dsea` jmang`-
e` guíá` uii~ quí`na', co` lajob cajmée` 'lii` yáa`~
quíá`r` cóo`~ jaléng` dsea` i` cajmícaang` e` café`r`
cuaiñ` quiá`- Fidiée` malí~gui eáang`.

*'Né` nijmi`neáang`naa' jaléng` i` 'ní` níng`-
jneaa`aa'*

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 Jo mi~ calí` e` cajíng` Jesús lajo, jo caféng` guir
jaléng` i` dsea` do jo cajíñ`- casí`-reiñ`:

—Náa`na' jalé` júu` quié`-e: 'Né` nijmi`neáam`ba'
jaléng` i` 'ní` níng` 'nú', jogui`jmee`na' jmang`-
e` guíá` cóo`~ jaléng` dsea` i` 'lée` quí`na',

28 jogui féeng'~na' Fidiée' uii~ quíá'~ jaléng' i cuø' 'nú' jüu^ 'lí', jogui m#~na' Fidiée' jalé' e guiá~ uii~ quíá'~ jaléng' i jmineang'^ 'nú'.

29 Song iì` caquiúú` cataang` moní^na', joba' cuøø'~na'r e cataang`gui do güiquiúúur` jóng. Jo song iì` cagui' 'mi'guiée` quíi~na', joba' cuøø'~na'r la quie' 'mi'quíi'~na' cajo.

30 Cuøø'~na' jaléng' i mi' 'nú' lí^ doñí' ee` mir', jo song iì` cacá~ ee`gø e sea` quíi~na', jo` güim#~na'r.

31 Jmicóo'~na' jaléng' dsea`, jo jmee~na' jmang'~ e guiá~ cóo'r~ lí^ laco'gui iing~na' e nijmér~ cóo'~ 'nú'.

32 'Jo song 'nú' 'neáang`na' lajii'~ i 'neáang` 'nú', joba' ja` güi'í^ óo`na' e jmoo`na' e guiá~, co' lajob jmóo` cajo jaléng' dsea` dsee~ dsea` quí'.

33 Jogui song jmicóo'~na' lajii'~ dsea` i jmicóo'~ 'nú', joba' ja` güi'í^ óo`na' fa' e jmoo`na' e guiá~, co' lajob jmóo` cajo jaléng' dsea` dsee~ dsea` quí'.

34 Jogui mi` ee`gø jmi'óøng` rúng'~na' jo jmoo`na' lajo cóo'~ i dsea` i líng~na' i niquí~ e dsí quíi~na', joba' ja` güi'í^ óo`na' jóng fa' e jmoo`na' e guiá~, co' lajob jmóo` cajo jaléng' dsea` dsee~ dsea` quí', jo jmóor` lajo uíi'~ líng~ ee` sijear~ e ni'íñ'~ quíá'~ dsea` rúíñ'.

35 'Dsü' 'nú' 'né~ nijmi'neáang`na' jaléng' i 'ní' níng~ 'nú', jogui jmang'~ e guiá~ 'né~ nijmee~na' cóo'~ lajaléng' dsea`. Jogui jaléng' dsea` i líng~ ee`gø jmi'óøng` 'nú', ja` güi'í^ óo`na' fa' dseáng'~ e niquí'~tur quíi^na'. Jo song nijmití^na' jalé' e nicafá'~a na, joba' dseáng'~ niliseab` guiée^ quíi~na', jo lajoguiba' nilíng~na' jóo' Fidiée' dsea` guing~ ñifi~, co' jii'~ íb` dsea` guiúng~ cóo'~ jaléng'

dsea` doñí' fa' soo` dsíir' osi ja` cuø'r' gui'máang'
dsea` do é mi~ ee'gõ ìñ'.

³⁶ Jo jmee-ba' fíi- líng- rúng'na' laco'gui
Tiquí'ii' dsea` guing~ ñiff' fíi- líiñ- 'nú'.

Ja` cuø'na' dsee- dsea` rúng'na'
(Mt. 7:1-5)

³⁷ Jo ja` cuø'na' dsee- dsea` rúng'na', jo lajoba'
Fidié' ja` nicuø'r' 'nú' dsee- cajo. Jo ja` fó'na' júu^
ga` quiá'- dsea` rúng'na', joba' Fidié' ja` nijmér-
lajo cóo' 'nú'. Íng'na' dsee- quiá'- jaléng' dsea`, jo
lajob ni'íng- Fidié' dsee- quí'na' cajo.

³⁸ Cuø'na' jaléng' dsea` ee'gõ e 'né-, jo lajob
niñíng'na' quiá'- Fidié' cajo; jo nijmér- lajo cóo'~
'nú' lafa' mi~ cuø'na' dsea` micuá^ e née' í' cóo'~
'ma' í' cuí, jo mi~ nidsitoo'~, 'né- e ni'iéng' e 'ma' í'
cuí do, jo mi~ carøng- 'né- e nidsitoo'~ teá, jo mi~
calí- jo, 'né- e nilí guisó^ guiá-. Jo Fidié' nijmér-
cóo'~ 'nú' lí' laco'gui la jmoo'na' cóo'~ jaléng' dsea`
rúng'na'.

³⁹ Jo mi~ calí- e cajíng'- Jesús jalé' e júu^ na,
jo ca'e'guir jaléng' i dsea` do jo casí'- reiñ' lala jo
cajín'-:

—Song jaang` dsea` tiuung- nijéiñ- jaang`gui
dsea` tiuung-, joba' dseáng'- fí' úb' nijjúiñ' lajì
huáaiñ- do.

⁴⁰ Jogui jíi~ jaang` dsea` i jmitíng`, tíng`guir laco'
tifa' quiá'r- lajee' e jmitíiñ`. Dsa' mi~ ca'e' i tifa' do
lajalé' e tíiñ~, joguiba' røøb` nilitíiñ` jóng.

⁴¹ Jo ¿jialí' ca' cuente lajii~ quí' iu~ jmini~ jaang`
dsea` rún', jo dsa' ja` ca' cuente uø' e jie~ ja`
latøøng- cóo' 'mab` iu~ jminí'?

42 Jo song ja` lí` cá`^ cuente uø` jial tí` fe` e iã` jminí`^, joba` çjial niteá` o` e nifí`^ jaang` dsea` rún`^ lala: “Rú`^uu`, nea`du ne`ee`, jø` nigui`duu e qui` iã` jminí`^”? i jmicang`~ `nu`! Jáng`^ gui`du e `ma` e iã` jminí`^ uø`, jø` lajoguiba` nıcuøøng` jøø`^ guiá` e nigui`^ e qui` e iã` jmini` i dsea` rún` do.

*Jalé`^ `ma` ofi`^ cui`^ dsea` la`eáang` cóo`^ ofi` e #b`
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)*

43 Jo mi` calí` jø, jø cajíng`^gui Jesús casí`r` jaléng`^ i dsea` do:

—Ja` sea` `ma` ofi` e guiá` e cuø` ofi` e ja` dseeng`, o`gui sea` `ma` ofi` e ja` dseeng` fa` e cuø` ofi` e guiá`.

44 Co` jalé`^ `ma` ofi`, mi` cacuø` ofi` quiá`^, joguiba` nililí`^ dsea` su guiá` osi ja` dseeng` e `ma` ofi` do. Co` ja` cuø` güñí`^ yá`^ `matóo`, o`gui mí`^ huıng` jø`^ fı` yá`^ `matóo` fı`.

45 Jo jaang` dsea` i guiúng`^ fé`r` jalé` e guiá`, co` jmang`^ e guiáb`^ í` dsír`. Jøgui jaang` dsea` i soo` dsí` jmang`^ e gab` fé`r`, co` jmang`^ e gab` í` dsír`. Co` dseáng`^ lajıı`^ e í` dsıíb` dsea` e fé`r`.

*Jial lí` mi` nııı`^ dsea` júu`^ quiá`^ Fidié`^
(Mt. 7:24-27)*

46 `çjialı` fı`na` jnea~, “Fıı`ı, Fıı`ı”, song ja`gui nııı`^na` jalé` ta` quiá`^u?

47 Nifá`^duu i` líng` la líng` jaang` dsea` i nııı`^ júu`^ quié` e jogui jmitir` jalé` e fá`^a:

48 i dsea` í` líıñ` la líng` jaang` dsea` i cajme`^ cóo`^ `nııı`. Jo i dsea` í, ná`^gui e nijmé`r` e `nııı` do, catá`r` tıı` fıı` e a` jogui caséer` cóo`^ cuu` e cóo`^ eáang`, joguiba` cajme`r` e `nııı` do. Jo mi` cajá`^ jmıı` dsiıng`, dsıng`^ ca`ı`^ jmıı` e tıı` e `nııı` do, jø` dsu` jıı`^ cóo`^ ja` ee` calıng`, co` teáb` eáang` si`.

49 Joꝓui i dsea` i ja` núu`~ jalé` júu` quié` e oꝓgui jmitir` jalé` e fá`a, i dsea` î líiñ` la líng` jaang` dsea` i cajme` cōo` 'núu', jo ja` catá`r` tii` fií. Jo mi` cajá` jmí` dsiing~, eáang` ca'í` jmií` tii` e 'núu` do, jo ca'ím`ba' do cō' caquíb`-.

Jo jalé` e júu` na ca'e` Jesús jaléng` i dsea` do e fi` e míi` røø` do ie` jo.

7

Mi` cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` 'léeng` quiá`- jaang` fi` 'léé` romano (Mt. 8:5-13)

1 Jo mi` cató` e caféng` Jesús jaléng` i dsea` do, jo cangám`-tur cōo`~ dsea` quiá`r` fi` Capernaum.

2 Jo e fi` fií Capernaum do nitáang` jaang` fi` 'léé` i niseeng` fi` Roma. Jo niseeng` jaang` dsea` 'léeng` quiá`r` i iñ` dsíng`-, jo i dsea` î niráaiñ` dsée`r~, jo dseáng`- tí lí` nijúum`-bre cō' eám` líiñ`.

3 Jo mi` caliñi` i fií` 'léé` do e caguiéng`- Jesús fi` Capernaum, jo dsifi` ladob casíiñ` tú` 'ni` máng`~ dsea` cōøng`~ quiá`- dsea` Israel e cangoféiñ`~ Jesús fa' e nidsér` e nidsijmi'leáaiñ` i dsea` dsée`~ do.

4-5 Jo mi` caguilíng` i dsea` cōøng`~ do fi` lí` síng` Jesús, jo camí`r` dsea` do jmi`ee` lajúi` ta` ngolíiñ` jo cajíiñ`-:

-I fií` 'léé` i casíi` qui`naa' do, dsíng`- guiúíiñ` cōo`~ jaléng` dsea` góo`naa' dsea` Israel, cō' íbre caquiú`r` ta` e calíi`- guá`- qui`naa', joba' ií`naa' e nijmicōo`~re lana.

6 Jo mi` canúu` Jesús jalé` e cajíng`- i dsea` do, jo cangó`-bre cōoiñ`~ do. Dsu` ná`-gui e niguiéé` Jesús fi` quiá`- i dsea` do, cajíiñ` tú` 'ni` máng`~ dsea` i

casíng` i fií` 'lée- do i quié` júu` quiá'r-, jò cajíñ'-
casí'r- Jesús lala:

—Lalab jíng'- fíi`naa':

7 “Fíi'i, ja` jmée'^ fi'í^ fa' ñi' tí' quié-e, cò' ja`
catín'- fa' e ni'úun~ sinúu^ quié-e, cò' dsea` 'gøm'`
'nu, o'gui fa' e cateá- dsii- e caga'nén'n 'nu` ñiá'a,
cò' dsea` fém'` 'nu. Jò lico' féé~ e ni'leáang- dsea`
dsée~ quié-e, jò ni'leáam-bre jóng.

8 Dsucò' jnea~ seem` dsea` i quiu` ta~ quié-e, jogui
seem` dsea` i quiá`u ta~ cajo. Jò mi~ fíi- i jaang` dsea`
quié-e e gua~, jòba' dsifí' lajòb dséer'; jogui mi~
fíi-guá i jíéng' e nea', jòba' dsifí' lajòb jáar' cajo;
osi mi~ fíi- i jaang` dsea` 'léeng'~ quié-e e jmee- e la,
jòba' dsifí' lajòb jmóor` cajo; jò jalém'` dsea` quié-e
núu'r~ júu` quié-e.”

Jò jaléb' e júu` na quié` i dsea` i cangojmijíng'
Jesús do.

9 Jò mi~ canúu- Jesús lado, jò dsíng'- cangogá`
dsíir' jò caji'r' nir~ cajóøiñ- jaléng' i dsea` i cóo'r-
do jò casí'` reiñ' jò cajíñ'- lala:

—Lajee~ lajaléng'` dsea` góo`naa' dsea` Israel ja`
mi' cajín'n jíi~ jaang` i dseáng'- lajang'^ já'- líng`
júu` quié-e lacò'gui i dsea` romano la.

10 Jò cangolíim`tu i dsea` do fí' quiá'- i fií` 'lée- do.
Jò mi~ caguilíiñ, jò ee` líng' i dsea` dsée~ do jíi~
còo, cò' ninica'láam-bre.

Mi~ cajmée` Jesús e caji'tu joo` jaang` dseamí` i`n#-

11 Jò mi~ cangí jò, cangó- Jesús fí' còo` fíi e sii`
Naín cóo'~ dsea` guitúung` quiá'r-, jò dsíng'- fíing`
dsea` i ngolíng- cóo'r~ ie~ jò.

12 Jò mi~ caguiér- quiá'- e fíi` do, jò cajíñ' cabøø`
dsea` i jééng` jaang` 'líi~, jò teáaiñ'- do fí' e ningolíiñ-

fi' codsii'. Jo dsíng' qui' niquiá' i 'lii~ do, co' jii' dob jóor' i niseeng', jo jii' jaang' jo' i seeng' quiá'r', co' ninicajúm~ dseañu^n quiá'r~ cajo.

13 Jo mi~ calilí^ Jesús e jo' ii' seeng' quiá'- i dseamî 'nii~ do, jo dsíng' calí' fiî~ líng~ neiñ', jo casí'r~ i dseamî do lala:

—Jo` qui'.

14 Jo mi~ cajíñ'~ lado, jo cangoquiéeiñ' quiá'- li~ ngóó' e guóó' e iuung~ i 'lii~ do, jo cagüi'r' e dse' guóó' do. Jo i dsea` i jée' quiá'- i 'lii~ do, dsifí ladob cajer'. Jo cajíng' Jesús caféiñ' i 'lii~ do:

—Siming', jnea~ tóø-ø 'nu: ¡Ráan'~ na!

15 Jo dsifí ladob cají' i 'lii~ do, jogui caguár` jo canaaíñ' fé'r'. Jo Jesús cajáiñ' i siming' do cóo' niquiáiñ'.

16 Jo mi~ cangá~ jaléng' i dsea` do e cají' i 'lii~ do, joba' dsíng'~ cangogá` dsíir' jogui dsíng'~ cafóíñ' cajo. Jo canaaíñ' jmiféiñ' Fidiée` jo sñiñ' lajee` yaaiñ~:

—Jaang` dsea` i 'gøng' eáang` i fé' cuaiñ~ quiá'- Fidiée` nicagüeiñ~ jee~ jneaa~aa' lana.

Jogui fé'guir cajo lala:

—Fidiéeb` nicagüeiñ~ e nijmicóo'r~ jaléng' dsea` góor`.

17 Jo jalém' dsea` i seeng' fi' jalé' fiî e née' fi' li~ se' Judea cóo'~gui fi' lacúng' jo, caliñir' e júu^ jo lajii' e cajmée` Jesús do.

*Mi~ casíng` Juan i seáang` dsea` jmii` dsea` quiá'r~ fi' li~ táang` Jesús
(Mt. 11:2-19)*

18 Jo lajee˘ jo caliñí˘ Juan i seáang` dsea` jmí˘ do jalé˘ e jmóo` Jesús, co˘ e júu˘ jo cajmée˘ i dsea` quiá˘ i Juan do.

19 Joba' cató˘ i Juan do gáng˘ dsea` quiá˘r˘, jo casíng`neíñ' fí˘ lí˘ táang` Jesús e cangojmingí˘r˘ dsea` do su íbing' i cajíng˘ Fidiée˘ i nigüéeng˘ fí˘ jmígü˘ la, osi 'né˘ e nijém˘ bir jaang`gui i jiéng˘ é.

20-21 Jo mí˘ caguilíng˘ i dsea` quiá˘ i Juan do fí˘ lí˘ táang` Jesús, jo gui'nang˘ jmóo` dsea` do mí˘ quiá˘ jaléng˘ dsea` dsée˘ i líng˘ doñí˘ ee˘ jmohuí˘: seeng˘ dsea` tiuung˘ jogui seeng˘ dsea` i jée˘ i 'líng˘ quiá˘. Joba' cangáb˘ i dsea` gáng˘ do mí˘ cajmí˘leáang˘ Jesús jaléng˘ i dsea` dsée˘ do. Jo cangoquiéeng˘ i dsea` quiá˘ i Juan do fí˘ lí˘ sing˘ Jesús jo cajmingí˘r˘ dsea` do:

—I Juan i seáang` dsea` jmí˘ do casíñ` jnea˘ e cajmingí˘naa˘ 'nua˘, ¿su 'nub` dsea` i cajíng˘ Fidiée˘ i nigüéeng˘ fí˘ jmígü˘ la, osi 'né˘ e nijeem˘baa˘ jaang˘ i jiéng˘gui é?

22 Joba' cañí˘ Jesús casí˘r˘ i dsea` do:

—Güilíng˘na˘ güijmée˘na˘ i Juan do júu˘ jalé˘ e nicañí˘na˘ jogui jalé˘ e nicanúu˘na˘ na: güijmée˘na˘r˘ júu˘ jial líjné˘tu jaléng˘ dsea` tiuung˘, jogui jial ngí˘tu jaléng˘ dsea` jlúung˘, jogui jial linúub˘tu jaléng˘ dsea` güíng˘, jogui jial 'láang˘tu jaléng˘ dsea` líng˘ jmohuí˘ 'lí˘ fí˘ ngúu˘ táang˘, jogui jial jí˘tu jaléng˘ 'lí˘, jogui jial guiaa˘ júu˘ cajo quiá˘ jial nileáang˘ jaléng˘ dsea` dsee˘ dsea` qui˘ jee˘ jalé˘ dsee˘ quiá˘r˘.

23 Jo juguí˘ jia quiá˘ jaléng˘ dsea` i ja` litúng˘ dsí˘ cóo˘ jalé˘ júu˘ quié˘e.

24 Jo mí˘ calí˘ e fé˘ Jesús lado, jo cangolíng˘tu i dsea` quiá˘ i Juan i seáang` dsea` jmí˘ do, jo Jesús

canaaiñ` sá'r` jaléng` ì dsea` ì taang` cóo'r` do jalé` juguiá` uii` quiá` ì Juan do, jo casí`-reñ` do jo cajíñ`- lala:

—¿E` caguijòø` 'nú` mi` canúu`-na' e ningí` ì Juan ì seáng` dsea` jmí` do fí` guóo`~ uó` quiá`? ¿Já` leáa`~?, ja` caguijòøng` 'nú` jaang` dsea` ì uaang` júu` quiá`- ì jmóo` lí`^ doñí` ee` ta` quiá` dsea` jiénng` ì líng` la lí` cóo` cuiñí`^ e dsée` cataang` lí`^ doñí` jie` fí` lí` í` gui,

25 o'gui caguijòøng`-na' jaang` dseañu` ì jlo`^ sí`^ ì seeng` juguiá`, co' niñíb` 'nú` e ì dsea` la'í` neáaiñ` quiá`- dseata` dsea` féng`.

26 Jo ¿í` í` óo`na' ì caguijòøng`-na'? Jo e já`-, 'nú` caguijòøng`-na' jaang` dsea` ì laniing`-gui laco'gui ì dsea` caguaang` ì café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malí`-gui eáng`.

27 Jo nab` nicaliti` laco' fé` Fidiée` fí` ni` jì` quiá`-r` cuaiñ` quiá`- ì Juan ì seáng` dsea` jmí` do mi` cajíñ`- lala:

Nisín`n` jaang` dsea` ì niguiá`- júu` quié`- e ná`-gui e niguó`^ fí` jmígüí`

e laco' niguiár`- guiá`- fí` lí` ningí`^.

Jo lanab` fé` fí` ni` jì` quiá`- Fidiée` uii` quiá`- ì Juan do.

28 Jo casí`-gui Jesús jaléng` ì dsea` do jo cajíñ`- lala:

—Lajee` lajaléng` dsea` ì nicafé` cuaiñ` quiá`- Fidiée`, ja` mí` caliséng` jaang` ì niing`-gui ta` quiá`- laco' ì Juan ì seáng` dsea` jmí` do. Jo dsu` ì dsea` ì ja` niing`- fí` jmígüí` la, dsu` Fidiée`-bing` ì quie` nifí` quiá`-r`, joba` í`bing` ì niing`-gui laco' ì Juan do.

29 Jo jaléng` dsea` ì canúu`- júu` quiá`- ì Juan do ie` jo cajgáam`-bre jmí`, jogui` lajob` cajmée` cajo

jì'gui jaléng^l nodsicuu⁻ i jmóo[^] ta[~] quiá^l- dseata[~] quiá^l- Roma, co^l calilí^r e Fidiée[^]bing^l i ée[^] røø[^] laco^l catíng⁻.

³⁰ Dsu^l jaléng^l i dsea[^] Israel i líng[^] dsea[^] fariseo cóo^l jaléng^l i tifa^l quiá^l- júu[^] quiu^l ta[~] quiá^l- dsea[^] Israel ja[^] cali'iíñ[~] fa^l cajgáaiñ⁻ jmí[^] mí[~] cajá⁻ i Juan do, co^l ja[^] cali'iíñ[~] lajii^l e lamí[~] sí'iíñ[^] ní'iíñ[^] quiá^l- Fidiée[^].

³¹ Jo cajíng^l- gui Jesús:

—¿Í[~] nífá[^]a i líng[^] la líng[^] jaléng^l i dsea[^] i seeng[^] lana?

³² Co^l jaléng^l í[^] líiñ[^] la líng[^] jiuung[~] i taang[~] tacóo[^] fí[^] 'móo^l~, jo mí[~] niti'áng^l rúíñ[^] jo fé^r lala: “Jnea[^] cajiúu[^]naa^l lúu[^], dsu^l ja[^] cadseeng⁻na^l; jo ca'ø[^]naa^l jalé^l e ø[^] dsea[^] lí[~] ráang[^] 'lí[~], dsu^l ja[^] caquí^lna^l.”

³³ Co^l lalab café^e 'nú^l mí[~] cajá⁻ i Juan i seáng[^] dsea[^] jmí[^] do, co^l ca'eeng⁻na^r e jée[^] i 'líng[^] quiá^r- dsu^l uí^l e ja[^] 'leáng⁻ gø^r jogui jí^l capí[^] jmí[^] mí[^] huíng[^] jó[^] ja[^] í^r.

³⁴ Jogui cagá⁻ jnea[~] fí[^] jmigü^l la e línⁿ jaang[^] dsea[^] jmigü^l e gø^lbaa jí^l laco^l gø^l dsea[^], jo dsu^l jaléng^l 'nú^l ca'eeng⁻na^l jnea[~] e línⁿ jaang[^] dsea[^] cúng[^] i gø^l contøng⁻, jogui e línⁿ jaang[^] dsea[^] íng[^] i ngí[^] cóo^l jaléng^l dsea[^] i sea[^] júu[^] e dsíng^l- røøiñ[^] dsee⁻, osi cóo^l jaléng^l 'ná[^] nodsicuu⁻ é i jmóo[^] ta[~] mí[^] cuu⁻ e catíng⁻ dseata[~] quiá^l- Roma é.

³⁵ Jo dsu^l cóo^l jalé^l e jmóo[^] Fidiée[^], jmijnéeiñ[^] jial tí[^] tiiñ[^] ngáíñ[^].

Mí[~] cagø^l Jesús fí[^] quiá^l- jaang[^] dsea[^] fariseo i sii[^] Simón.

³⁶⁻³⁷ Jo mí[~] cangí[^] jo, jaang[^] dsea[^] fariseo i sii[^] Simón catø^r- Jesús fí[^] quiá^r- e cagø^l í[^] e jmí[^]

jō. Jō e fí góo` i Simón do niseeng` jaang` dseamî i nijmóo` ta` 'nñng` 'ñia'. Jō mi` nicaliñí` i dseamî do e nidsé` Jesús fí quiá` i dsea` fariseo do, jō cangó`bre cajo. Jō lajee` guing` Jesús e gø'r` cóo` jaléng` i dsea` do, calí` i dseamî do fí li` guing` Jesús jō quier` coo` sí` e a` jmî` jmeafî` e 'mo` eáang`.

³⁸ Jō mi` caguié` i dseamî do tí` li` guing` Jesús, jō casír` uó` jnir~, jō canaañ` qui'r`. Jō laco` qui'r`, jalé` jmî` e í` jminir~ do tí` fí` tî` Jesús, jō cóo` e jmî` jō canaañ` ru'r` tî` dsea` do, jōgui` cajmiquiur` tî` dsea` do cóo` jñuguir~. Jō mi` calí` lajō, jō cachu'r` tî` dsea` do, jō casúur` e jmî` jmeafî` e quier` do fí` tî` dsea` do.

³⁹ Jō mi` cangá` i dsea` fariseo do i cató` Jesús fí` quiá'r` do jalé` e cajmée` i dseamî do quiá` Jesús, jōba' canaañ` í` dsír': "Facó` já` i fé` cuaiñ` quiá` Fidié` i dseañu` la, jōba' nilí`bre jóng e jalé` dsee` røong` i dseamî i güi` tîr` na."

⁴⁰ Jōba' Jesús casír` i dsea` do jō cajíñ`:

—Simón, sea` coo` e 'né` nifî` 'nu`.

Jōba' cañí` i dsea` fariseo i sii` Simón do jō cajíñ`:

—¿E` nifo`, Tifa'?

⁴¹ Jōba' cajíng` Jesús casí`-reiñ`:

—Coo` née` caliséng` gáng` dsea` i røong` cuu` quiá` jaang` dseañu` i jmóo` ta` jmi`øø` cuu`. Jō jaaiñ` do røøiñ` 'ñiá` ciento cutee`, jō jaang`guiñ` do røøiñ` jii` cincuenta cutee`.

⁴² Jō mi` camí` i dsea` do cuu` quiá'r`, jii` jaang` i dsea` do ja` ee` sea` quír` quiáiñ`. Jōba' jo` ee` camí` i dsea` fii` cuu` do cuu` quiá'r`, jō caláam` i dsea` do, jō jo` ee` caquíir` jii` coo` 'ñiá`. Féé`du 'nu`

ne~du: ¿I~ lajee~ laji` huáang~ i dsea` do eáang`gui
 'neáang` i dsea` cacuø' cuu~ do?

43 Jōba' cañíi` i Simón do jō cajíñ'~:

—Jnea~ lín^n e i dsea` i carøøng` jmiguiú`gui do.

Jōba' cañíi` Jesús quiáíñ'~ do jō cajíñ'~:

—E uii~, jáb'~ quíi'~, lajōb líí'.

44 Jōba' cajøøng~ Jesús i dseamî` i guing~ uii~ tîr~
 do, jō casí'r~ Simón jō cajíñ'~:

—¿Jøøng~ i dseamî` la? Mî~ ca'úu`u sinúú` quíi'~,
 ja` cacuøø'~ jnea~ jmî` fa' e carúu'~u tîi` laco'
 tîng` jneaa~aa' fí' la; dsu' i dseamî` la, dsea` i co'
 jáab' la, nicaru'bre tîi` cóo'~ jmî` íí` jminir~ jōgui
 nicajmiquiú'r' cóo'~ jñúguir~.

45 Jōgui ja` cachu' 'nu` nii` laco' tîng` jneaa~aa'
 fí' la mî~ neeng` rú'naa'; dsu' i dseamî` la ja` mí
 caquiuiñ' e chu'r' tîi` laco' mî~ ca'úu`u sinúú` quíi'~.

46 Jōgui ja` casúu'~ jmî` jmeafî` moguii` laco'
 tîng` jneaa~aa' fí' la; dsu' i dseamî` la cagüéiñ`
 quier' coo` sîí' e a~ jmî` jmeafî` e 'mo'^ eáang', jō
 nicasúur~ tîi`.

47 Dsu' jnea~ nifîi` 'nu` e já'~ i dseamî` la dsíng'~
 nicarøøiñ` dsee~, dsu' jnea~ nica'ím~baa jalé' e
 dsee~ jō quiá'r~, jōba' dsíng'~ jmi'neáaiñ` jnea~
 lana; dsu' jaléng`gui i dsea` i líng~ e ja` 'ga' lí' dsee~
 røøiñ` e laco' jnea~ ni'íin~n jalé' e jō, jōba' ja` 'ga' lí'
 jmi'neáaiñ` jnea~ jóng.

48 Jōba' cajíng'~ Jesús casí'r~ i dseamî` do:

—Nica'ím~baa jalé' dsee~ quíi'~.

49 Jō jaléng' i dsea` i neáang`gui do cóo'~ Jesús
 canaaiñ` sîiñ` lajee~ yaaiñ~:

—¿I~ i dseañu' la e íiñ` dsee~ quiá'~ jaléng' dsea'?

50 Dsu' Jesús casí'~ guir i dseamî` do jō cajíñ'~:

—Jnea~ nica'ín~n jalé' dsee~ quí'~ dsuco' jáb'~ calín'~ jalé' júu^ quíe~e; joba' lana guóng' cóo'~ e guíá~ fí quí'~.

8

Jaléng' dseam' i cajmicóo'~ quíá'~ Jesús

¹ Jo mi~ cang' jo, cangó~ Jesús lacoo' fí' e cóo'~ cóo'~ jalé' fí' e pí'~ quíá'~ e guiar' jalé' júu^ quíá'~ Fidié~ e quíá'~ jial quíe' dsea` do nifí' quíá'~ jaléng' dsea`.

²⁻³ Jo cóo'~bre jaléng' i dsea` guitúung` do quíá'r~, jogui ngolímbi cajo jaléng' dseam' i nicajmi'leáng~ Jesús lí' doñí' ee` jmohuí' líiñ', fa' jaléng' i jée' i 'ling'^ quíá'~ lamí~ jééng'gui. Jo jee~ jo quíéeng` jaang` dseam' i sií` Yá^ i seeng` fí' Magdala i ca'uóøng` guíáng~ i 'ling'^ quíá'~; jo jaang'gui dseam' i sií` Sihuoo~ i líng' oo~ jaang` dseañu' i sií` Chuza i jmoo' ta~ laniing~ quíá'~ dseata~ Herodes; jo jaang'gui i sií` Susana, jo fím'bi jaléng' dseam' i jíéng'gui i ngolíng~ ie~ jo, jo jmicóo'r~ Jesús cóo'~ jalé' e sea` capí'^ quíá'r~.

Mí~ ca'e' Jesús cóo' júu^ já'~ e lafa' júu^ cuento quíá'~ mí' bí' dsea' mijú'

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Jo cóo' jmí~ ie~ jo, mi~ caliñí' jaléng' dsea` jie~ fí' lí' táang` Jesús, jo ca'uóøiñ` cango'néeiñ'~ dsea` do; jo dsíng'~ fíng' dsea` caseáñ'~ ie~ jo, joba' ca'e' Jesús jaléng' i dsea` do cóo' júu^ já'~ e lafa' júu^ cuento jo casí'r~ dsea` do lala:

⁵ —Jaang` dseañu' cangór~ cangobíir~ mijú' quíá'r~ fí' lí' nicajír~. Jo mi~ cabír` e mijú' do, sea` e cajiú' lí' ngíng' fí'. Jo mi~ cangíng' jaléng'

dsea` caso'øm'bre jalé' e mijú` do, jō e liing~gui cagó' ta' cajo.

⁶ Dsu' sea`bi e cajiá' ni~ cuu~ li~ ja 'leáng- guóo'~ néé'; jōba' mi~ ca'íáng, dsifib' caliquiú' cō' ja` sea` li~ nisó' jmó^ quiá'- li~ güi', jōba' ca'ím- cajo.

⁷ Jōgui sea`bi e mijú` do e cajiá' jee~ mijú` 'matóo'; jō mi~ ca'íáng e mijú` do, jéeng'gui e mijú` 'matóo' do cacuáng- jō ca'ím- e mijú` e cabí i dsea` do jee~ e mijú` 'matóo' do.

⁸ Dsu' seab` e mijú` do e cajiá' li~ jlo^ uø-; jō mi~ cacuáng- jō jlob^ cacuø; sea` e cacuø laji' cien mí^ lacamí^ mijú`.

Jō mi~ calí- fé' Jesús jalé' e júu^ na, jō casí'- guir jaléng' i dsea` do, jō café'r` laco' ninú` i dsea` do røø jō cajiñ'`:

—Ii` 'nú' sea` loguá'na', núu- na' jalé' júu^ quié- e.

E uiing~ e ca'e' Jesús jalé' júu^ já'- e lafa' júu^ cuento

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Jō mi~ cangí jō, jō cajmingí i dsea` guitúung` do cajmingí'r` Jesús e~ guøng' e júu^ e ca'er' do.

¹⁰ Jōba' cajíng'- Jesús casí'r- i dsea` guitúung` do: —Quiá'- Fidié~ nicangíng` 'nú' e ngáng'na' jalé' e ja` mí ñí dsea` jéeng'gui, e dsea` í iin~ cár` nifí quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmgüí. Dsu' jnea~ ée- e jaléng' i dsea` na cóo' júu^ já'- e lafa' júu^ cuento e laco' mi~ ninír, nijér- lafa' ja` ee` cangá-bre, jōgui mi~ ninúr-, nijér- lafa' ja` ee` canúu- bre cajo.

Mi~ cajmée` Jesús júu^ e~ guøng' e júu^ quiá'- i dsea` bí mijú` do

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 Jɔba' cajíng'ⁱ- Jesús casí'rⁱ- ì dsea` guitúung` do:
 —Lalab guøng` e júu` e ca'é'e na 'micú'ⁱ: E mijú`
 do lí' lafa' júu` quiá'ⁱ- Fidiéé`.

12 Jɔ e cajiú'ⁱ lí` ngúing' fí' do lí' lafa' ì dsea` ì núu`
 e júu` do, jɔ dsu' lajminábⁱ- güéengⁱ- fii` ì 'líng'ⁱ, jɔ
 dsifí' lajɔb jmóor` e ja` já'ⁱ- líng` ì dsea` do e júu` jɔ,
 jɔ lajɔba' ja` nileáiñ'ⁱ do jee` jalé`ⁱ dseeⁱ- quiá'rⁱ-.

13 Jogui e mijú` e cajiú'ⁱ fí' ni` cuu` do lí' lafa'
 jaléng`ⁱ dsea` ì iáang` dsíí' íng'ⁱ jalé`ⁱ e júu` jɔ, jɔ
 dsu' ja` huøø` ee` e já'ⁱ- líiñ', cɔ' mĩ` huíng' dsijéé`
 quiá'rⁱ- uí'ⁱ e já'ⁱ- líiñ` júu` quiá'ⁱ- Fidiéé`, jɔba'
 dsifí' lajɔb tá'tur e júu` jɔ, jɔ ì dsea` í'bing' ì líng' la
 lí' e mijú` e ja` 'leáangⁱ- jmó` sea` do.

14 Jɔ e mijú` e cajiú'ⁱ jee` mijú` 'matóó' do lí' lafa'
 jaléng`ⁱ dsea` ì núu` júu` quiá'ⁱ- Fidiéé` jɔ ca'ím'ⁱ bre e
 júu` jɔ, jɔ dsu' laco' ngóó' jmíngⁱ, eáang'gui guiingⁱ
 dsíir' jalé`ⁱ fí'í' dsíí' sea` quiá'rⁱ- jogui quiá'ⁱ- jalé`ⁱ
 ta` lí' cuu` jogui cajo e quiá'ⁱ- jial nijmi'íáang` dsíir'
 cóo'ⁱ jalé`ⁱ e sea` fí' jmigüí. Jɔ cɔ' lajɔb líiñ', jɔba'
 ja` cuø' fí' quiá'rⁱ- fa' e nidsicuáng`gui e júu` quiá'ⁱ-
 Fidiéé` e já'ⁱ- líiñ` do.

15 Jogui e mijú` e cajiú'ⁱ lí` jlo`ⁱ uóⁱ- do lí' lafa'
 jaléng`ⁱ dsea` ì dsíng'ⁱ- iáang` dsíí' íñ'ⁱ júu` quiá'ⁱ-
 Fidiéé`, jogui eám' jmóor` núu'rⁱ jalé`ⁱ júu` quiá'ⁱ-
 dsea` do, cɔ' ja` litúngⁱ- dsíir' jalé`ⁱ e jɔ. Jɔ ì dsea`
 í'bing' ì teáangⁱ- teá cóo'ⁱ júu` quiá'ⁱ- Dsea` Jmáangⁱ,
 jogui eám' dsicuáng` e júu` jɔ quiá'rⁱ-.

*Coo` júu` já'ⁱ- e lafa' júu` cuento quiá'ⁱ- jial mĩ`
 jmijneá` dsea` jĩ`
 (Mr. 4:21-25)*

16 Jɔ mĩ` calí- e fé' Jesús júu` quiá'ⁱ- mĩ` bí' dsea`
 mijú`, jɔ cajíng'ⁱ- guir casí'rⁱ- jaléng'ⁱ ì dsea` do:

—Jíi'~ jaang` dsea` ja` 'gui'r' cajlí'~ quíi` e mi~ nicoo` jo nijláir` o'gui nisí'r' coo` lí` cóong'~, co' iíiñ` e jneá' fí' la'úng` sinúu` quiá'~bre. Co' 'né` niquidsir` e quíi` do coo` lí` ñíí' e laco' jneá' mi~ dsitáaiñ'~, jo lajoba' jné'~ jaléng` dsea` i dsitáang'~ e sinúu` do.

17 Jo lajob líi' cóo'~ júu` quié`-e: Ja` sea` jalé' júu` quié`-e fa' e si'ma` e ja` niní` dsea`, o'gui sea` jalé' júu` quié`-e fa' e ja` tóo` jmi~ niliñí' dsea` jaléiñ'.

18 Joba' fíi` jneá` 'nú', núu`-na' júu` quié`-e; co' jaléng` dsea` i ninúu'~ júu` quié`-e, jmigui'gui niñiñ' e ngáiñ', jo dsu' jaléng` dsea` i ja` núu'~ júu` quié`-e, joba' ni'íim` lajii'~ e ni'í' dsír' e ngáiñ' do.

*Mi~ cajá`-niquiá'` Jesús cóo'~ jaléng` rúíñ'`
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)*

19 Jo lajee` táang` Jesús e e'r' jaléng` i dsea` do, caguié`-niquiá'r` cóo'~ jaléng` rúíñ'` e 'náíñ'` dsea` do. Jo co' ja` cuóong'gui fa' e nidsiquiéiñ'` do tí quiá'~ lí` sing'` dsea` do, co' dsíng'`-fíng'` dsea`,

20 joba' jaang` i dsea` do cajmea'r' Jesús júu` jo casí'r` dsea` do jo cajíñ'` lala:

—Na nicagüéng`-niquíi` cóo'~gui jaléng` rún'` e 'náíñ'` 'nñ, jo nab teáaiñ` caluu` lana.

21 Dsu' Jesús cañíir` jo casí'r` i dsea` do jo cajíñ'`:

—Jaléng` dsea` i núu` júu` quiá'~ Fidié` jo jmitir` e júu` jo, jaléng` i dsea` í'bing'` líng'` niquié` e jogui rún'`n.

*Mi~ cajmée` Jesús e ca'uáang` e í' guí` jogui ca'uáang` e róo`-jmi`
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)*

22 Jo mi~ cangí` jo, lajee` e táang` Jesús fí' Galilea, jo coo` jmi~ ca'ír`-fí' dsíí' coo` móo' cóo'~ i dsea` guitúung` quiá'r` do jo casí'~reiñ':

—Má̄ aa' lí' ^ 'ngóo' ~ cataang` e guiéé' la.

Jò dsifí ladob cangolíñ̄ - fí lí' e' Jesús.

²³ Jò lajeē ngolíñ̄ - ní̄ jm̄ī jò caquiam' - Jesús. Jò lajeē güing` dsea` do, jò dsíng' - canaang` hí guí, jò mifíng` canaang` dsi'a ~ jm̄ī dsí' e móo' do, jò cafóm' i dsea` guitúung` do, cò' fò' nidsi'am' e móo' lí̄ teáaiñ' do.

²⁴ Jòba' cangoñiñ̄ ^ Jesús jò cajíñ' - casí'r - dsea` do:

—iTifa'! iTifa', nicanaang` dsi'am' baa'!

Jò caróo - Jesús, jò caquiur' ta` e guí do cóo' ~ e jm̄ī do. Jò dsifí ladob cahuíng' e í' guí jò cahuím' e róo - jm̄ī cajò, jò tiib - ca'í.

²⁵ Jò casí' - Jesús i dsea` do jò cajíñ' - lala:

—¿Jna` gui e fó' na' e já' - líng' na' júu` quié' e?

Dsu' i dsea` guitúung` do dsíng' - cafóin' jò cangogá` dsír' jò cajmingi' rúin':

—¿I' i dseañu' la e quiur' ta` jò núu' jalé' guí cóo' ~ jalé' jm̄ī júu` quiá'r -?

Jaang` dseañu' i seeng` fí Gadara i nijéé' i 'ling' quiá' -

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Jò mī caguié - Jesús cóo' ~ dsea` quiá'r - fí lí' - 'ngóo' ~ cataang` e guiéé' do, jò caguiñ̄ - fí cóo' fiñ̄ lí̄ sii` Gadara.

²⁷ Jò mī cagáiñ̄ - e móo' do, jò cangoquiéeng` jaang` dseañu' i niseeng` e fiñ̄ do i nijéé' i fíng' i 'ling' ^ quiá' - lajúi' malib` jiu eáang'. Jò ja' ee' sí'r` qui'r, o'gui guíñ̄ fí quiá'r, jò júi' fí lí' áang` lib` güñ̄.

²⁸ Jò mī cangáng - i dsea` do Jesús, jò cangoquiéeiñ̄ fí quini` dsea` do jò casí'r uó' - jnir, jò canaaiñ̄ fé'r` teá' jò sí'r` dsea` do lala:

—¡Jesús, Joo' dsea` guing~ ñiff~, ja` jmiguín'` jnea'! ¡Jo mii'~i 'nua` jmi'ee` fa' nijiee` o' e ja` nijmeaan'~ jnea'` ga`!

29 Jo i'ling'` i jée' quia'~ i dsea` do café'r` lado, co' Jesús nicanaaiñ` quiu'r` ta` i'ling'` do e nitiúuiñ'~ do i dsea` do. Co' lamí` jéeng'gui, eáang'` jmiguiu'` née'~ nicajmée' i'ling'` i jée' quia'~ i dseañu'` do e ga` eáang'; jo nañi' fa' jaléng'` dsea` nicasaiñ'~ i dseañu'~ do, jo nica'ñu'r` guoo` tiiñ'~ cóo'~ ñi` cadena e laco' jo` nijméiñ'~ ga`, dsu' dsifi' ladob fiiñ'` do jalé'` ñi` cadena, jo jmoo' i'ling'` do e dsée' i dseañu'` do fi' li' ja` ii` dsea` seeng`.

30 Jo lalab cajíng'~ Jesús cajming'~ reiñ':

—¿Jial sii'?

Joba' cañi' i'ling'` i jée' quia'~ i dseañu'` do:

—Legióm sii` naa'.

Jo cajíng'~ i'ling'` do lado, co' dsíng'~ fiiñ'` jéer' quia'~ i dsea` do.

31 Jo jaléng'` i'ling'` do camí'r` Jesús e ja` niquia'~ dsea` do ta` e nidsiliiñ'` do fi' li' 'li'`.

32 Jo co' dsíng'~ fíng'` cú` nitaang`~ne' gø're' nuu` fi' dse'` coo` mó'` quia'~ li'` táang` Jesús, joba' camí' i'ling'` do jmi'ee` camí'r` dsea` do e nicuør` fi' e nidsitáaiñ'~ do dsí' jaléng'` i cú` do. Joba' cacuø' Jesús jaléng'` i'ling'` do fi' lajo.

33 Jo dsifi' ladob catiúung` jaléng'` i'ling'` do i dsea` do, jo cangotáaiñ'~ dsí' jaléng'` i cú` do. Jo mi~ cangotáang'~ i'ling'` do fi' dsí' jaléng'` i jó' do, jo dsifi' ladob cacuí're', jo cabíng` yaang`ne' fi' 'ni'` jiáa', jo cajiúng'ne' fi' dsí' jmí, jo cajgó'bre' jmii` jóng.

34 Jo mi~ cangá` jaléng'` i dsea` i jmoo' í` i cú` do lajii'~ e calí` do, dsifi' ladob cacuí'r` cangolíñ'` fi'

fiñ, jō caguiar' júu^ lajji~ e calí- cóo~ i cú do, jōgui cajmea'r' júu^ jaléng^ dsea` i cajíñ' guíá^ fí cóo~ fí jee~ mó^ laco' ngolíñ.

35 Jō mi~ caliñi' jaléng^ i dsea` seeng` fí jō jalé^ e calí- e jmí~ jō, jō dsifí ladob cangolíñ^ fí lí~ táang` Jesús. Jō mi~ caguilíñ~ fí lí~ táang` dsea` do, jō cangár~ e dob niguiing~ i dsea` i lami~ jée' i 'ling'^ quiá^- do colíing~ cóo~ Jesús, jō niqui'bre si'r^, jō jō ee` líiñ' jii~ cóo~. Jō dsíng'- cafōng' jaléng^ i dsea` i caguilíng~ do.

36 Jō jaléng^ dsea` i cangá~ jial ca'láang~ i dseañu^ i lami~ jée' i 'ling'^ quiá^- do, dsifí ladob caguiar' júu^ jial calí-.

37 Jō mi~ calí- lado, jaléng^ i dsea` i seeng` fí Gadara do camí'r' jmi'ee~ Jesús e nigüi'ñb' dsea` do e fí lí~ táaiñ^ do, có' dsíng'- 'gó^ jaléng^ i dsea` do. Jō mi~ cajíng'- i dsea` do lado, jō dsifí ladob calí-tu Jesús dsíí e móo' do, jō calí-r~ fí e nidsém'-túr fí Galilea.

38 Jō i dseañu^ i lami~ jée' i 'ling'^ quiá^- do camí'r' Jesús jmi'ee~ e nidsér~ cóo~ dsea` do, dsu' ja` cacuø' Jesús fí lajō. Jō caquiñ'r' ta~ i dseañu^ do e cangáiñ'- do fí quiá'r~, jō casí~- reiñ' jō cajíñ'-:

39 —Guóng' fí quíi~, jō güigüia~ júu^ jalé^ e guíá^- e nicajmée Fidiée~ cóo~ 'nu`.

Jō cangám'- i dseañu^ do, jō cajmiti~bre jalé^ ta~ e caquiñ' Jesús, jō caguia'bre júu^ jalé^ e guíá^- e cajmée` dsea` do cóo'r~.

*Mi~ cajmi'leáng- Jesús jōo' Jairo
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)*

40 Jō mi~ caguiéng'-tu Jesús fí Galilea, jō dsíng'- fíng' dsea` i niteáng~ güijée~ quiá'r-. Jō dsíng'-

iaang` dsíí jaléng` i dsea` do dsu' caguiéng`-tu Jesús fí do.

41 Jo lajee` jo, caguié` jaang` dseañu` i sií Jairo i líng` fi~ féng` quiá'- guá'- quiá'- dsea` Israel. Jo mi~ caguiér` fí quini` Jesús, jo casí'r` uó` jnir` fí quini` dsea` do jo camir` jmi'ee` fa' e nidsé` dsea` do fí quiá'r`, co' seeng` camíng`~ simí` jiuung` quiá'r` i níngoo' guitu' jii` jo niráaiñ` do dsée'r` eáang` e dseáng` tí lí~ nijúum`-bre.

42 Jo lajee` ngoo' Jesús fí quiá'- Jairo, dsíng`- fíng` dsea` ngolíñ`, jo dsíng`- sícúung` Jesús jee` jaléng` i dsea` do.

43 Jo jee` jaléng` i dsea` i jée' quiá'- Jesús níngoo' jaang` dseamí` i níng` jmohuí` e tuuiñ` lajii` níngoo' mi~ guitu' jii`. Jo lamí` jéeng` dsíng`- níca'íñ` cuu` quiá'r` cóo'~ jaléng` tímí', jo jii` jaang` ja` ii` mí` calí' fa' i nícajmi'leáang` ír`.

44 Jo guidseaam` calí' i dseamí` do cangúíñ` jee` jaléng` i dsea` do, jo cangoquiéeiñ` fí lí` caluu` Jesús jo catííñ` capí'^ ní' sí'^ dsea` do, jo dsifí ladob ca'láaiñ`, jo jii` capí'^ jmi' jo` e tuuiñ` jóng`.

45 Jo Jesús dsifí ladob cajmíngí'r` jaléng` i dsea` i cóo'r` do jo cajíñ`-:

—¿Í` i catíng` capí'^ sí'í?

Jo có' jaléng` i dsea` do cañír` e jii` jaang` ja` ii` cajmée` lajo, joba' cañí' Tú` Simón:

—Tífa', ¿jialí' jmíngí' i catíng` capí'^ sí'? Co' jalém` dsea` 'leng` rúíñ` fí la fí na.

46 Joba' cañí' tu Jesús jo cajíñ`-:

—Lím`bing' ii` cagüi' sí'í, co' 'ñiá'a calilí'^ i e lím`bing' i nícajmi'leáan`n cóo'~ e 'gø'n`n.

47 Jo i dseamí` do, mi~ canúur` e calilíb'^ Jesús e líng` ii` catíng` sí'r`, joba' dsíng`- cafóíñ` jo dsíng`-

jléeiñ cangór- fí quini~ Jesús, jò casí'r- uó- jnir~ fí quini~ dsea` do. Jòba' cajméer` júu^ fí quini~ jaléng^ ì dsea` do jialí' cagüi'r' sí^ Jesús, jò jial ca'láaiñ- ladsifí' lado e jmohuí' e lami~ líiñ'.

48 Jòba' cajíng'- Jesús casí'r- ì dseamf` do:

—Jóo`o, uíi~ e jáb'- calín'- júu^ quié-e, jòba' nica'láam-ba' lajji~ jmohuí' e lami~ lin'. Jòba' lana guóng' cóo' e guiá- fí quíi'-.

49 Jò laco' gui'nam~bi sáing` Jesús cóo~ ì dseamf` do, mi~ caguié- jaang` dsea` sinúu^ quiá- Jairo e quier` júu^ cuaiñ` quiá- ì simí' do, jò lalab casí'r- dsea` do:

—Jò taan'- ì tifa' na e dsér- fí quíi'-, có' nicajúm~ simí' jiuung~ quíi'-.

50 Dsu' mi~ canúu- Jesús lado, dsifí' ladob casí'r- Jairo:

—Ja` fòøñ~ jji~ cóo`, lico' 'né- e jáb'- nilín' e quíi~baa jmii~ nijmee~ e ni'leáang- ì simí' jiuung~ quíi'-, jò lajòb nilí'.

Jò mi~ cajíng'- Jesús lado, dsifib' cangór- fí quiá- Jairo.

51 Jò mi~ caguié- Jesús fí quiá- dsea` do, jò ja` cacuør' fí fa' e cangotáang~ dsea` jiéng'gui, jji~ Tú^ Simón cóo~ Tiáa~ cóo~ Juan cóo~ sejmií ì simí' jiuung~ do, jji~ íbing' ì cangáing' fí e cangotáang~ fí dsíi sinúu^ e lí ráang` ì 'líi~ do.

52 Jò jaléng^ ì dsea` sinúu^ quiá- Jairo dsíng'- qui'r' jògui dsíng'- jiuung~ dsír' dsu' e nicajúng- ì jiuung~ simí' do. Jòba' cajíng'- Jesús casí'r- jaléng^ ì dsea` do:

—Ja` qui'na', có' ja` sijúung^ ì jiuung~ na có' lico' güim`bre.

53 Dsɯ' jaléng' i dsea` do lí'` cangɯm`bre Jesús mi` cajíng'` dsea` do lado, co' ñí'bre e nicajúm` i jiuung` do.

54 Jo lajee` e jmóo` i dsea` do lajo, jo Jesús catáñ` guoo` i jiuung` do, jo cató'`reñ' la'úung` jo casí'`reñ' lala:

—iRáan'` na, Mí'!

55 Jo mi` cajíng'` Jesús lado, dsifí' ladob cají'tu i simí'` do jo caróo`bre. Jo dsifib' caquiɯ' Jesús ta` e cangáñ` do e cagó'r`.

56 Jo mi` cangá` sejmii` i jiuung` do e cajíb'tuiñ` do, joba' dsíng'` cangogá` dsíñ'`; dsɯ' Jesús caquiɯ'r' ta` sejmii` i simí'` do e ja` ii` nisíñ` do jíi'` jaang` lajíi'` e cajméer` e sinúu` do ie` jmii` jo.

9

Mi` castíng` Jesús dsea` guitúung` quiá'r` e niguiáñ` do júu` quiá'` Fidié`

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1-2 Jo mi` cangí` jo, caseáng'` Jesús jaléng'` dsea` guitúung` quiá'r`, jo caquiɯ'reñ' ta` e nidsiguiáñ` do júu` quiá'` jial iing` Fidié` e nicár` nifí' quiá'` dsea`, jogui cacuø'reñ' do bí` e quíñ` do jmii` e ni'uóñ` jaléng'` i 'líng'` i jée' quiá'` dsea`, jogui e nijmi'leáñ' do jaléng'` dsea` dsée' i líng` doñí' ee` jmohuí'.

3 Jo lalab casí'` Jesús i dsea` guitúung` do quiá'r` jo cajíñ'`:

—Nigüilíng`na' jo ja` ee` 'né` cá`na' jíi'` coo` quiá'` guiá'` fí': ja` 'né` cá`na' 'ma'u` o'gui nosúu` o'gui í'` o'gui ñinée`. Jogui jíi'` sí'`na' e quí'`ba' nicá`na', co' ja` 'né` fa' cá`na' tú` neáng` sí'`na'.

4 J̄o mī niguilínḡ-na' fí cōo' fiī, j̄o 'né- ni'no'^na' cōo' 'núu' lī nijá'na' cartā taanḡ-na' e fiī j̄o, j̄o ja' jmisínḡ^na' lī j̄á'na'.

5 J̄o jié'go fiī lī niguilínḡ-na' lī ja' ni'íng' dsea' 'nú', j̄oba' uøønḡ-na' e fiī j̄o, j̄o mī niteáanḡ-na' 'ni' e fiī do, bó'na' 'lee' e t̄ōo' t̄ī'na' laco' cuø' lī e ja' ca'ée' ī dsea' do guiá' cōo' 'nú'.

J̄o jalé' e tā na caquiá' Jesús quiá'- jaléng' ī dsea' guitúung' do.

6 J̄o ca'uøøm' ī dsea' guitúung' do mī cangoyúung' e ca'íñ' jalé' tā nijmér-, j̄o cangolíim^bre fí jalé' fiī e guiar' jalé' júu^ quiá'- Fidié' quiá'- jial laang' dsea' jee' jalé' dsee- quiá'r-, j̄ogui jmi'leáam^-bir cajo jaléng' dsea' ī líng' doñí' ee' jmohuí'.

Mī cangogá' dsí' Herodes jial fé' dsea' uiī quiá'- Jesús

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7-8 J̄o iē j̄o nicanúu- dseatā Herodes jalé' e síng' dsea' quiá'- jalé' e guiá' e jmóo' Jesús, j̄o j̄i' ja' ñī ī dseatā do ē nijmér-, cō' seeng' dsea' dsicōor' júu^ e nicají'tu jaang' lajee' lajaléng' dsea' ī café' cuaiñ' quiá'- Fidié' malī'gui eáang', j̄ogui seeng' dsea' fé'r' e nicajném-tu Lí', jaang' dsea' ī café' cuaiñ' quiá'- Fidié' malī'gui eáang' cajo, dsu' seem'bi dsea' ī fé' e Juan ī seáang' dsea' jm̄'bing' ī nicají'tu calé' catú'.

9 J̄o mī canúu- ī dseatā do e fé' dsea' e nicají'b'tu ī Juan ī seáang' dsea' jm̄' do, j̄oba' eám' cangogá' dsí'r' j̄o cajíñ':

—Jneab̃ dsea` caquiú<sup>u</sup> tã e cahuí<sup>u</sup> moluũ i Juan do. Jõ çí̃ i éeng` jaléng^u dsea` i ngí<sup>u</sup> jmóo` jalé^u e guiá^u jogui quí^ur̃ jmí̃ e jmóor` lí^u doñí^u ee?

Joba' lajúi^u iẽ job cajmí^uúung` dseatã Herodes e 'nó<sup>u</sup>r` jial niníiñ^u Jesús.

Mí^u cahéng^u Jesús 'ñiá^u mil dseañ^u

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jõ mí̃ calicóng`gui lajo, caguilím<sup>u</sup>tũ i dsea` guitúung` do e cangocóor` júu^u fí^u quinĩ Jesús jalé^u e guiá^u e cajméer` lacóo` fí^u lí̃ cangolíiñ^u. Jõ mí̃ calí^u féng^u rúíiñ^u, jõ cajém` Jesús i dsea` guitúung` do fí<sup>u</sup> cóo` lí̃ jã ĩ 'ga^u lí^u dsea` ngí<sup>u</sup>, quiá<sup>u</sup> cóo` fí^u lí̃ sií^u Betsaida.

¹¹ Jõ mí̃ caliñí^u jaléng^u i dsea` i seeng` e fí^u jõ jiẽ fí^u lí̃ nitáang` Jesús, joba' fíim<sup>u</sup> dsea` cangolíiñ^u fí^u lí̃ táang` dsea` do. Jõ Jesús ca'ím^u'bre jaléng^u i dsea` do mí̃ caguilíiñ<sup>u</sup>, jõ canaaiñ<sup>u</sup> e<sup>u</sup>r` júu^u quiá^u jial iing` Fidiéé<sup>u</sup> nicár` nifí^u quiá^u jaléng^u dsea`, jogui cajmí<sup>u</sup>'leáam<sup>u</sup> bir jaléng<sup>u</sup> dsea` dsée^u i quiéeng` jeẽ i dsea` do cajo.

¹² Jõ mí̃ ningóo' ca'lóo^u e jmí̃ jo, cangoquiéeng^u i dsea` guitúung` do fí^u lí̃ sing^u Jesús jõ casí^ur^u dsea` do jõ cajíiñ^u:

—I^u júu^u jogui sí^u jaléng^u i dsea` na güiguilíiñ^u jõ güiguiméer^u quijí^u lí̃ nijér^u cóo^u gui jalé^u e nidó^ur^u jíé^u fí^u lí̃ lí^ur^u e téé^u 'núu^u, có^u fí^u lí̃ taang^u naa^u la jã ee` sea` e niquiee^u naa^u cóo^ur^u.

¹³ Joba' cañí^u Jesús casí^ur^u i dsea` guitúung` do:

—'Núb^u 'né^u cuó^u na^u e nidó^u jaléng^u i dsea` la.

Jõ cañí^utũ i dsea` guitúung` do:

—¿Jial nilígui jō? Co' jii~ 'ñiá' iñí^ba' sea' cóo~gui gáng~ 'ñu, jō fíng ja`né~ dsé^baa' e dsileá^naa' e nidø~ jaléng^ i dsea`na.

¹⁴ Co' dsíng~ fíng' jaléng^ i dsea`do; tíbre la 'ñiá' mil jii~ dseañu" jō ja`íng^ jaléng^ dseam̃ o'gui jaléng^ jiuung~ cajo.

Dsu' Jesús casí'r~ jaléng^ i dsea`quíá'r~ do:

—Síi~na' jaléng^ dsea`güigüear` tá~ có` nibøø` tá~ cincuenta dsea`.

¹⁵ Jō lajōb cajmée` i dsea`guitúung` do, jō caguáb` i dsea`do laco' ta`caquiú' Jesús.

¹⁶ Jō mi~ calí~ caguá` jaléng^ i dsea`do tá~ có` nibøø` lacúng' lajíng' lí~ sing' Jesús, jōba' catíng~ dsea`do lajì 'ñiá' e iñí^ do cóo~gui lajì huáng~ i 'ñu do, jō cajøør~ fí yá^ jmigüí, jō lajōba' cacuø'r' gui'máang~ Fidiée~ quiá' e do. Jō mi~ calí~ jō, cajmээр` jmá~jiu e do jee~ jaléng^ i dsea`guitúung` do, jōba' ígui b cajmée` guiée^ jee~ lajaléng^ i dsea` fíng' do.

¹⁷ Jō jalém^ i dsea`do cagø'r` car` calitaaíñ` guiá~. Jō mi~ calí~ gø'r` lajiiñ` do, caseám~bi guitu' 'matá^gui e røøng` téel~ 'ná^ iñí^ cóo~gui 'náng^ i 'ñu do.

Mi~ cajíng~ Tú^ Simón e Jesús láiiñ` Dsea` Jmáang~ (Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Jō mi~ cangf jō, cóo` jmii~ taang~ Jesús e féiñ' Fidiée~, jō cóo~bre i dsea`guitúung` quiá'r~ do. Jō lajee~ jō cajmingí~ Jesús jaléng^ i dsea`quíá'r~ do jō cajíñ':

—¿I~ jnea~ fé^ jaléng^ dsea`?

¹⁹ Jōba' cañíi` jaléng^ i dsea`guitúung` do:

—Seeng` dsea` dsicueáaiñ~ 'nu` cóo~ i Juan i seáng` dsea` jmí` do, jo seeng`gui dsea` dsicueáaiñ~ 'nu` cóo~ Líí` i café` cuaiñ` quiá~ Fidié` malí`gui eáng`, jogui seem`bi dsea` dsicueáaiñ~ 'nu` e lin` jaang`gui i nicafé` cuaiñ` quiá~ Fidié` jogui e nicají`tur lana.

²⁰ Joba' cajmingi`tu Jesús i dsea` guitúung` do jo cajíñ`:

—Jogui 'nú`, ¿i` fó`na' e lín`n?

Joba' cañí` Tú` Simón quiá~ Jesús:

—Nub` dsea` i líng` Dsea` Jmáng` i casíng` Fidié` dsea` guíing` ñifí` cuaiñ` quiá`r`.

²¹ Dsu' Jesús ca`ír` 'goo` quiá~ jaléng` i dsea` guitúung` do e ja` i` nisíñ` do jí~ jaang` e íbre líiñ` Dsea` Jmáng`.

Mi` cajmée` Jesús júu` e tí` nijngáng`- dsea` ír`

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9 :1)

²² Jo mi` calí` cajíñ` lado, jo casí`guir i dsea` guitúung` do lala:

—E jáb` e jnea` lín`n i dsea` i cajá` fí` ñifí` e lín`n jaang` dsea` jmígüí. Jo dsíng` 'né` nimoo`o iihuí` e eáng`, có` jaléng` dsea` cóong` quiá~ dsea` góo` dsea` Israel nilí` 'ní` níim`bre jnea~, jogui lajób` nijmé` jaléng` dsea` quie` nifí` quiá~ jaléng` jmidsea` quí`ii' cóo`~gui jaléng` tifa` quiá~ júu` quiu` ta` quí`ii'. Jo jaléng` íbing` i nijngáng` jnea`; jo dsu' mi` nití` 'ní` jmí` lajo, nijíb`túu` calé` catú`.

²³ Jo mi` calí` jo, cangób`tur cóo~ i dsea` guitúung` do fí` lí` teáng` jaléng` i dsea` fíng` do jo casí`-reiñ`:

—Song` i` dsea` iing` ni`uíng` dsea` quie`e, joba` güitár` jalé` e lí` dsír` 'ña`r`, jogui lacoo` jmí`

güiseaiñ' lafa' crúu^ quiá'r- e laco' cuó' li~ e guía' dsír' e nidsingüiñ- jalé' e huñg' uíi~ e líiñ' dsea' quié-e, jo lajoguiba' ningír- cóo~ jnea~ jóng.

24 Co' ii` dsea` i i' dsí' e lí'bre nileáng- 'ñia'r' jee~ jalé' dsee- quiá'r-, joba' i dsea` î conguiab' nibíiñ^ fí' lí' 'li'^; jo dsu' ii` dsea` nijúuiñ- uíi~ e líiñ' dsea' quié-e osi uíi~ e ni'r' júu^ quiá'- jial niliseeng` dsea' cøong` cóo~ Fidiéé~, joba' i dsea` î nitíim'^bre fí' quini~ Fidiéé~ jóng.

25 Jo ja` ee` ta~ líng^ quiá'- jaang` dsea` e silí'r' jalé' e sea` fí' jmigüí' song ja'gui cuiiñ` jnea~, co' fí' lí' 'lib'^ nidséiñ'- mi~ nití- í' e nijúuiñ-, jo doguib lí' ninír` iihuí' lata~.

26 Jogui song ii` i 'gó' nifé' e líiñ' dsea' quié-e, osi i' líiñ- e nifé'r' e já'- líiñ` júu^ quié-e é, joba' lajob nijmee~ jnea~ cóo~ i dsea` î cajo, jnea~ dsea' gáa'a fí' ñifí- e lín'n jaang` dsea' jmigüí; co' lajob nijmee~ e mi~ nigáa'túu fí' jmigüí e niniing- 'gøiñ' quiá'- Tiquié'e Fidiéé~ jogui cóo~ jaléng' ángeles i güeang'^ cajo.

27 E já'- e fíi- i 'nú' e i líng~ lajee~ i dsea` i teáng- la ja` mí' júuiñ- cartí' ninír' jial lí' mi~ nicá' Fidiéé~ nifí' quiá'- lajaang` lajaang` dsea' jmigüí.

Jo jalé' e júu^ na cajíng'- Jesús casí'r- jaléng' i dsea' do ie~ jo.

Mi~ calisúng- jial jnéeng- Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Jo mi~ cangí' jñiá- jmii~ e cajíng'- Jesús lajo, jo cajgóor- fí' cóo' yá'^ mó' e cangoféeiñ' Fidiéé~, jo cóo'-bre Tú^ Simón cóo~ Tiáa~ jogui Juan.

29 Jo lajee~ táang` Jesús e féiñ' Fidiéé~, tá'-jiu ladob jnéeng^ calisúng- jial jnéeng- nir~ jogui

calisíng- si'r^ cajo, jo cajnéng- e tee`jlo^ lafa' joo`, jogui calijiñ` laco' jing` iee`.

30-31 Jo lajee` jo cajnéng- gáng- dseañu` i síng- cóo'r~, jo ni~ Moib~ do cóo`~gui ni~ Líí, jo laji huáaiñ`- do líiñ` dsea` i café` cuaiñ~ quiá'- Fidiée` malii~ gui eáng, jo jlob'^ jing` i dseañu` do cajo, jo síiñ` quiá'- jalé` iihuú' e nicá` Jesús fí` Jerusalén mi~ nití- í' e nijngáng'- dsea` ír`.

32 Jo dsu' laji` gaang` i dsea` quiá'- Jesús i jéeiñ` do dsíng'- cajá- e jaligüñ` dsu' cajé`bre e sijnee` dsíir', joba' cangár- e jlo^ jing` Jesús jo la quie`gui i dsea` gáng- do jiiñ` cajo.

33 Jo mi~ cangá- Tú^ Simón e catang`^ fí` i dsea` gáng- i teáng- cóo`~ Jesús do, joba' dsifí` lala casí'r- Jesús jo cajiñ`:

—Tifa', jdsíng'- juguiá- dsu' taang~naa' cóo`~ i dsea` na fí` la! Fa' na nijmée'~naa' 'ní` 'núu`jiu cóo`~ má' 'ma~, cóo` quiá'- jogui cóo` quiá'- Moi~ jogui cóo` quiá'- Líí` cajo.

Dsu' jíi` ja` calilí` Tú^ Simón e café`r` lado.

34 Jo lajee` gui`nang` fé`bir mi~ cajgó- cabøø~ jníí, jo caquiñ`- lajee` teáaiñ` fí` e yá'^ mó' do, jo dsíng'- caføng` Tú^ Simón cóo`~ Tiáa~ cóo`~gui Juan.

35 Jo lajee` teáaiñ`~ jee~ e jníí` do, guicaná' cóo` luu~ dsea` fí` yá'^ jmigüi` jo guicajíng`-:

—I lab Jóo`o` i camíng` i 'neáan`n eáng. Jmee`-na' núu`~na' jalé` ta~ quiu`r`.

36 Jo mi~ cangoyúung`~ e caná' e luu~ dsea` do, cangá- i dsea` gaang` do e jo` jnéeng- gui Moi~ o`gui Líí` fí` do, jo 'ñiab` Jesús sing`guir. Jo mi~ cangí` jo, jíi`~ jaang` dsea` ja` ii` cajmea`r` júu^ jalé` e cangár- e fí` yá'^ mó` do ie~ jmii~ jo.

*Mi~ cajmi'leáng- Jesús jaang` siming` i iuung- i
'ling` dsí'*

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Jo mi~ cajneá- cōō'gui jmi~ , jo cajgám-bre e fi' yú^ mó' do. Jo dsíng'- fñng' dsea` cajíñ' i ngolíng- ngo'née' quiá'r-.

38 Jo jaang` dseañu` lajee` lajaléng' i dsea` fñng' do cató'r- Jesús e teá` eáng' jo cajíñ'-:

-Tifa', ¿já^ jmée'^ uí^ diée~ fa' ñijmee'~ mí' quiá'- jōō'ō? cō' camñng'~ siming' labing' i seeng` quié'e;

39 jo jaang` i 'ling'^ jée' quiá'r-, jo yejib- jmóoiñ' do e dsea` joñíiñ', jo óor` teá` jogui iéng' jalé' ja' fi' mo'oor- lajee` jo, jo dsíng'- jmihuñng'neiñ', jo ja' iñ'~ do nitúur-.

40 Jo nicamñi'~ baa jmi'ee` dsea` quií'- fa' e nijmi-huíñ- i 'ling'^ do, dsu' ja' mí' cali'r'.

41 Jōba' lalab casí'- Jesús jaléng' i dsea` do jo cajíñ'-:

-iDsíng'- ja` já'- líng'na' jnea~, jo jmang'- fi' gab` iing~na' cá'na'! ¿Jial nité' lí'i e niliseen- cōō'~ 'ná'? Ñijéeng` i siming' quií'- do fi' la.

Jo dsifí' ladob cangojéeng` i dseañu` do i dsea` dsée'~ quiá'r- do.

42 Jo mi~ cangoquiéeng` i dsea` dsée'~ do quiá'- lí' sing' Jesús, dsifí' ladob cabíi- i 'ling'^ do cabíiñ- i siming' do fi' ní uó^, jo cajméer' e cadseá-tu joñíiñ' do. Jo dsifí' ladob ca'gaang` Jesús cajíiñ- i 'ling'^ do, jo ngohuíim-biñ' do quiá'- i siming' do, jo ca'láam-biñ' do. Jo ngî joguiba' cajáng' Jesús i siming' do cōō'~ tiquíá'r^.

43 Jo dsíng'⁻ cangogá' dsíí' jaléng'⁻ dsea`i cangá⁻ e jo iẽ jo, co' dsíng'⁻ 'gøng'⁻ Jesús laco' 'gøng'⁻ Tiquiá'r⁻ dsea` guing⁻ ñifi⁻.

*Mi⁻ cajmée tu Jesús júu⁻ e nijnga'⁻ dsea` quiá'r⁻
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)*

Jo lajee⁻ teáng⁻ jaléng'⁻ i dsea` do e dsigá' dsír' quiá'⁻ jalé' e cajmée Jesús cóo'⁻ i siming'⁻ do, jo lajee⁻ jo cajíng'⁻ Jesús casí'r⁻ jaléng'⁻ dsea` quiá'r⁻:

44 –Núu⁻ na' røø' jalé' e nifá'⁻ a la lana, jo ja' güi'ling⁻ óo'na' lata~ taang⁻ na' fí' jmigüi'; co' lana tí' lí' niguiéé' jmü⁻ e nisáng'⁻ dsea` jnea~, dsea` gáá'a fí' ñifi⁻ e lán'n jaang⁻ dsea` jmigüi'.

45 Dsü' mi⁻ canúu⁻ jaléng'⁻ i dsea` guitúung⁻ do jalé' e cajíng'⁻ Jesús, jíi'⁻ jaaiñ' do ja' cangáiñ' jíi'⁻ camí'⁻ júu⁻ jiali' cajíng'⁻ dsea` do lado, co' ja' mí' cangáiñ' fa' nicacuø' Fidiéé⁻ e ningáiñ' e júu⁻ jo, jogui ja' teá' dsír' fa' e nijmingüi' jiali' cajíng'⁻ dsea` do lado.

*¿I' i niing⁻ gui fí' quini⁻ Fidiéé'⁻?
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)*

46 Jo mi⁻ cangí' jo, cóo'⁻ jmü⁻ canaang⁻ i dsea` guitúung⁻ do e guíng'⁻ rúíñ' i i niing⁻ gui lajee⁻ lajaléiñ' do.

47 Jo dsü' calilí'⁻ Jesús jalé' e síng⁻ dsea` quiá'r⁻, joba' dsifí' ladob cató'r⁻ jaang⁻ jiuung⁻ jo casíng'⁻ neiñ' cáaiñ',

48 jo casí'r⁻ jaléng'⁻ i dsea` quiá'r⁻ do jo cajíñ'⁻:

–Doñí' i i íng'⁻ dsea` i líng' laco' líng' i jiuung⁻ la la'eáang⁻ cóo'⁻ jnea~, joba' güiliñir' jóng e jneab⁻ íñ'; jo i i dsea` i íng'⁻ jnea~ güiliñir' e ím'bre Fidiéé⁻ dsea` guing⁻ ñifi⁻, dsea` casíñ' jnea~ fí' jmigüi' la. Jogui

doñi' ii' i ja' jmiféng' 'ñaia' jee~ jaléng' dsea` rúng',
 i'bing' i niing~gui lajee~ lajaléng'.

*Doñi' ii' dsea` i ja' fé' ga' uii~ qui~ii', joba' uii~
 qui~baa' siñ'*

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Joba' cajíng' Juan casí'r~ Jesús:

—Tifa', jnea'^ nicaneem~baa' jaang` dseañu' i
 jmóo' ta~ uøøng` jaléng' i 'ling' la'eéang' cóo'~ 'nu,
 jo co' ja` ngi'guir colíng~ cóo'~ jneaa~aa', joba'
 nicajníim'baa' quiá'r~ e nijmér~ lajo.

⁵⁰ Joba' lalab cañi' Jesús quiá'~ i dsea` quiá'r~ do:

—Ja' jnáng'~na' quiá'~ i dsea` do, co' ja' seeng' jii'~
 jaang` dsea` i nijmé~ cóo' e li' e dsigá' dsí' dsea`
 la'eéang' cóo'~ jnea~, jo mi~ nilicøøng'gui lajo, nifé'r`
 ga' uii~ quié~e. Co' i dsea` i ja' fé' ga' uii~ qui~ii',
 joba' uii~ qui~baa' siñ'.

*Mi~ ca'gaang` Jesús quiá'~ Tiáa~ cóo'~gui quiá'~
 Juan*

⁵¹ Jo mi~ cangí jo, nijaquiéeng' jmi~ e nidséng'~tu
 Jesús fí' ñifí', jo teáb` née' dsíir' cangór~ fí' Jerusalén,
 co' niñi'bre e fí' job nijngáng'~ dsea` ír'.

⁵² Jo nifib' casíñ` dsea` quiá'r~ i cangojméé`
 quií' li~ nijér~ lajee~ uøø. Jo cangolíng' i dsea` do
 fí' cóo' fí' pí' e née' fí' li~ se' Samaria.

⁵³ Jo mi~ caguilíng~ i dsea` quiá'~ Jesús do fí' jo,
 ja' ca'íng'~neiñ' do o'gui cacuør' li~ nijéiñ'~ do, co'
 calilí'r` e iuung~ Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén.

⁵⁴ Jo mi~ canúu~ Tiáa~ cóo'~gui Juan e ja' li~
 cangíiñ` do li~ nijér~ fí' jo, joba' casí'r~ Jesús:

—Tifa', ¿su iin' e niquiá'~naa' ta~ e nijia'~ j' fí' yá'^
 jmigüi' jo nicáng` jaléng' i dsea` do laco'gui cajmée`
 Líi' malíi'gui eéang'?

55 Jo mi~ canúu~ Jesús e cajíng'~ i dsea` quiá'r~ do lado, dsifí' ladob cajíng' 'ñia'r' jo ca'gaaiñ` quiáiñ'~ do jo casí'~reiñ':

—¿I~ júu^ quiá'~ jmití^ 'ná'?

56 Co' ja` cagá~ jnea~ fí' jmigüi' la e lín'n jaang` dsea` jmigüi' fa' e nijngán'^n jaléng' dsea` jmigüi', co' jnea~ cagá~a e lí^ laco' nilaan~re jee~ jalé' dsee~ quiá'~bre.

Jo mi~ calí~ cajíng'~ Jesús lado, jo fí' lí~ jiéb' cangolíñ~ e ngojméer^ quijí~ lí~ cajer' e uøø' jo.

*Jaléng' dsea` i iing~ nidsilíng~ cóo'~ Jesús
(Mt. 8:19-22)*

57 Jo lajee` iuung~ Jesús fí' cóo'~ dsea` quiá'r~ e ngóor' fí' Jerusalén, jaang` dseañu' cangoquiéeiñ' fí' lí~ ngóo' dsea` do, jo casí'~reiñ' lala jo cajíñ'~:

—Tífa', iim~ jnea~ nii~i cóo'~ 'nu` doñí' jíé' fí' lí~ guó'^.

58 Joba' cañí' Jesús quiá'~ i dseañu' do jo casí'~reiñ':

—Jaléng' güí' seab` too` lí~ güiing`ne', jogui jaléng' tá' seab` sii~re', jo dsu' jnea~, dsea` gáa'a fí' ñiff' e lín'n jaang` dsea` jmigüi', jíi' lí~ quiee~e moguii~ ja` sea`.

59 Jo mali~guijiu lajo cajíng'~ Jesús e sí'r' jaang`gui dsea` lala:

—Nea~ cóo'~ jnea~ lana.

Jo dsu' i dsea` do cañír` quiá'~ Jesús jo cajíñ'~ lala:

—Fí'i, cuøø'~ jnea~ fí' e jang'~ ni'áan'^n tiquié'e, jo mi~ ningí' jo, joguiba' ninii~i cóo'~ 'nu`.

60 Jo dsu' Jesús cañír` quiá'~ i dsea` do jo casí'~reiñ':

—Lí' ^ 'nʉ́ gua~ lajminá- güiguia~ júu^ quiá'- jial iing~ Fidiée' nicár` nifí' quiá'- dsea`, jo cuó' fí' e jaléng' ʌ dsea` ʌ líng' lafa' 'líng~ ni'áaiñ- tiquíi'^ mí' nití- oor~ quiá'r-.

⁶¹ Jo ngí jo jaang`gui dsea` casí'r- dsea` do jo cajíñ'-:

—Fí'i, iim~ jnea~ ninii~i cóo'~ 'nʉ́, dsʉ' lífa' la'uii~ cuóø'~ jnea~ fí' e jang'- ní'lí'^i júu^ jaléng' dsea` sináú^ quié-e.

⁶² Joba' cañíi' Jesús quiá'- ʌ dsea` do jo casí'-reiñ':

—Jo ʌ dsea` ʌ já'- nicalíng- júu^ quiá'- Fidiée', jo dsʉ' mí' 'noo'bi guing~ dsír' jalé' e sea' fí' jmigüí, joba' ʌ dsea` í ja'ta~ íng^ e nicá' Fidiée' nifí' quiá'r-. Jo e la lí' lafa' mí' jíi' dsea` cóo'~ güitá^, co' ja' cuóøng' fa' e nijóør- fí' lí'- caluu' lajee' e jíir'.

10

Mí~ casíng` Jesús setenta dsea` quiá'r- ʌ cangogua' júu^ quiá'- Fidiée'

¹ Jo mí~ cangí jo, caguíng' Jesús setenta dsea` lajee' lajaléng' dsea` ʌ ngí cóo'r~, jo caquiʉ'r' ta~ e cangolíiñ'- do tá'- gáíñ- nifí'gui laco' ngóor' 'ñia'r' e cangoguaiiñ~ do júu^ e nijaquiéem'ba' e ningí- dsea` do lacoø' lacoø' fíi'.

² Jo mí~ cató' e caguíng' Jesús jaléng' ʌ dsea` do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—E já'- e dsíng'- fíng' jaléng' dsea` ʌ iing~ ni-jmicuíng' jnea~, dsʉ' ja' ʌ 'ga' lí' dsea` seeng' ʌ niguiá- jalé' júu^ quié-e. Joba' 'né- nimíi~ 'nú' Fidiée' e nicuóøng- guir dsea` ʌ niguiá- jalé' júu^ quié-e. Co' lí' la lí' fa' mí~ caroo' jalé' e cajní jaang' dsea`, jo jo' ʌ 'ga' lí' dsea` seeng' ʌ nijmicóo'-

e nisitíng, joba' 'né- nimáíñ- i fíng'gui dsea` i nijmicóo' quiá'r- e ni` ta` do.

3 Jo lana nigüilíng-na', jo quie`na' cuente e nisín`n 'nú' lafa' sín`n jaang` jo'se` jee` jaléng` ie'dsinúu`.

4 Jo ja` 'né- cá`na' jalé` nosúu` o'gui ñinée- o'gui 'né- cá`na' tú- neáng` lomí`na', jogui jíi` sí`na' e quíi`ba` cá`na'. Jogui ja` jmi`íing` yaang`na' e siing`na' cóo` doñi` i` dsea` i nijíng`na' guiá`fí'.

5 Jo mi` niguilíng-na' quiá'- dsea` lacoo` fi` li` nisín`n 'nú', joba' síi`na're ladsifí` lala: "Güiliseem`ba` juguíá- júu` røø`."

6 Jo song guíab- ni`íng` i dsea` li` niguilíng-na' do 'nú', joba' juguíab- niliseeiñ; jo dsu` song ja` ni`íñ` 'nú' cóo` juguíá-, joba' lajob ja` juguíá- niliseeiñ` yaaiñ` cajo.

7 Jo mi` niguilíng-na' li` nicuó- dsea` 'núu', jo joba` níjá`na' carta` taang`na' e fi` jo, jogui jalé` e í` gø' i dsea` do e joba' ni`u` nicø`na' cajo; dsuco` lafa' jaang` dsea` i jmóo` ta` ngím`bre e 'léeiñ`, jo lajobi` 'nú' cajo. Jo ja` 'né- ngí`na' la gui` 'núu'.

8 Jo mi` niguilíng-na' coo` fi` li` iing` dsea` 'nú', quie`na' doñi` ee`gø cacuø` i dsea` do 'nú'.

9 Jogui jmi`leáng`na' jaléng` dsea` dséi` i seeng` fi` jo, jo síi`na' jaléng` i dsea` do lala: "Lana nijaquieéng` e nicá` Fidié` nifi` quiá'- lajaang` lajaang` 'nú'."

10 Dsu` fíng caguilíng-na' coo` fi` li` ja` íng` dsea` 'nú', dsifí` uøøng`na' e fi` do, jo lajee` jo nifi`na' jaléng` dsea` i nijíng`na' e jee` fi` do:

11 "Lana nicabó`naa' 'lee` quiá'- jee` fi` góo`na' e nicaséng` lomí`naa'. Jo latí` lana niliing` jaléng`

dsea` i seeng` e fii` la e ja` iñ` jalé` júu` quiá`-
Fidiéé` dsu` güiliñí`na' guiá` e nijaquíem`ba' e
nicá` Fidiéé` nifí` quiá`- lajaang` lajaang` dsea`
jmigüí`.”

¹² Jo lana fii`-guíi` 'nú` e mi` nijáa` jmii` e nicá`
dsea` iihuí` uii` quiá`- jalé` dsee` quiá`r`-, eáang`gui
iihuí` nicá` i dsea` seeng` e fii` li` ja` ca`iñ` 'nú`
laco`gui iihuí` e cacá`- jaléng` dsea` i caliséng` fí`
Sodoma mali`gui eáang`.

*Dsea` i ja` ja`- calíng` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`
(Mt. 11:20-24)*

¹³ Jo mi` calí` jo, jo canaang` Jesús e jíiñ`- jaléng`
dsea` i seeng` fí` fii` li` seeng` jaléng` dsea` i ja` ja`-
calíng`- jalé` júu` quiá`r`- jo cajíñ`-:

-iFii`- jaléng` 'nú`, dsea` seeng`na' fí` Corazín
cóo`~ jaléng` 'nú` dsea` seeng`na' fí` Betsaida! Cofa`
mi` cajmé`-e cóo`~ jaléng` dsea` seeng` fí` Tiro
cóo`~gui fí` Sidón lajalé` e guiá`- e quíi`~i jmii` e
nicajmé`-e cóo`~ 'nú`, joba` dsifí` lajob caquí`- jíng`
yaaíñ` fí` quini` Fidiéé` faco` mi` lajo, jo catíng`-
e nineáaiñ` fí`í` eáang` uii` quiá`- jalé` dsee` e
nicarøøiñ`.

¹⁴ Joba` fii`-i 'nú`, dsea` seeng`na' fí` Corazín
cóo`~gui fí` Betsaida, ie` mi` nití`- í` e niquidsí`
Fidiéé` í` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí`,
eáang`gui nicuø`r`- 'nú` iihuí` laco`gui e iihuí` e
ni`íng` dsea` i seeng` fí` Tiro cóo`~gui fí` Sidón.

¹⁵ Jogu` jaléng` 'nú`, dsea` seeng`na' fí` Caper-
naum, ¿su líng`-na' e 'nú`bing` i nisáng` cartí`
yú`^gui jee` jaléng` dsea`? U`~, o` lajo, co` 'nú`bing`
i nijgiáang` tí` li` 'li`^ mi` nití`- e í` jo. Cofa` mi` fí`
fii` Sodoma calí`- lajalé` e quíi`~ jmii` laco`gui jíi`~ e

nicajmé-e jee 'nú', joba' ja` ca'íng- e fií jo, jo siji'^bi jaléng' i dsea` do latí' lana.

Jo cóo'~ júu^ lanab cajíng- Jesús jaléng' dsea` i ja` já'~ calíng- júu^ quiá'r-.

Jo mi~ calí- jo, jo casí'~ guir jaléng' i dsea` setenta do lajee~ nú'-gui e ni'uóíñ' do e nidsilíñ- e nidsiguiar~ júu^ quiá'- Fidié~ jo cajíñ'-:

16 —Ii` dsea` i já'- canúu- júu^ quí-na', jáb'- ninúr- júu^ quié- jnea~ cajo; jogui jaléng' dsea` i ja` íng' 'nú', ja` íñ' jnea~ cajo cóliing~ cóo'~ Fidié~ dsea` guíng~ ñiff-, dsea` i casíng` jnea~ fí jmi güi' la.

Jo mi~ calí- e cajíng'- Jesús lajo, jo cangolím- jaléng' i dsea` setenta do laco' ta~ cahuí' ie~ jo.

Mi~ caguilíng`tu jaléng' i dsea` setenta do

17 Jo mi~ lí- cóng`gui lajo, caguilím`tu i dsea` setenta do fí lí- táang` Jesús, jo dsíng'- iáang` dsíir` mi~ caguilíñ', jo casí'r- dsea` do jo cajíñ'-:

—Tifa', dsíng'- iáang` dsí'naa' jó'naa' lana, co' jì'gui jaléng' i 'líng'^ i jée' quiá'- dsea` calínáa'r~ jalé' júu^ quí-naa' mi~ casí'~naa'r e ngóó'naa' lafa' guóó' 'na`.

18 Joba' cañí' Jesús casí'r- i dsea` setenta do jo cajíñ'-:

—Lajob líí, jo camób- jnea~ mi~ catóng' fii~ i 'líng'^ fí lí- lamí~ guíñ' fí ñiff-, jo catóíñ' lafa' mi~ casí'- coo' jì' güí'ñiá`.

19 Jogui jnea~ nicacuóø-ø 'nú' e niquí'~na' jmiñ~ jogui e nilí'ba' jaléng' i 'líng'^ mi~ jmáíñ' jaléng' dsea` jmi güi', jogui ja` ee` nilíng-na' nañí' fa' nicúng' jaléng' mi' guíng- 'nú' osi ni'íng' jaléng' tacú^ 'nú' é.

20 Jø dsu' ja` güili'íáang` óo'na' e lico' nilí'na' uøøng`na' i` ling'` i` jée' quiá'` dsea`, co' güili'íáang`gui óo'na' e niteáang`na' fi' ni` jì` quiá'` Fidiée` fi' li` niteáang` jaléng` dsea` quiá'r` i` nidsilíng` fi' ñifi`.

Mi` cali'íáang` dsí' Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Jø ie` jø, dsíng` cali'íáang` dsí' Jesús la'eáang` cóo`r` Jmiguí` quiá'` Fidiée`, jø cajíñ` casí'r` Tiquiá'r` dsea` guing` ñifi`:

—Tea~, lana jmifén`n`na`, dsea` Fii` guóo`r` uó` jmigüí` la, dsuco' lana nicajmee` e ngám` jaléng` dsea` dsee` dsea` qui` jalé` júu` quií`, jogui cajmee`ba' e ja` cangáng` júu` quií` jaléng` dsea` i` tiing` eáang` i` jmicøøng` yaang` fi' jee` jaléng` dsea` rúng`. Jø lajòb líí, Tea~, co' lajòb cali'íáang` o' e nilí`.

22 Jø mi` calí` cajíng` Jesús jalé` e júu` na, jø cajíng` guir casí'r` jaléng` dsea` i` teáang` cóo`r` do ie` jø:

—Nicacuø' Tiquié`e jnea` e née` nii` jalé` e sea` fi' la'úng` fi' jmigüí`. Jø jíí` jaang` dsea` dseáng` mí` cuííñ` jnea~, dsea` lín`n` Jóó` Fidiée` camíng`, co' lajíí` Tiquié`baa dsea` cuííñ` jnea~; jogui jíí` jaang` dsea` dseáng` mí` cuííñ` Tiquié`e dsea` guing` ñifi`, co' lajíí` jneab` dsea` cuííñ`nre cóo`r`gui lajaléng` dsea` i` nisí'íng` quié` e e nilí`cuííñ` dsea` do.

23 Jø mi` calí` cajíng` Jesús lana, jø cajóøiñ` lajíí` dsea` quiá'r` jø casí`r` reiñ`:

—Juguíá` jiü` quií` 'ná`, dsea` máang`na' jnea` jogui calí`cuíng`na' jnea~, co' cangíng`na' e ngám`jiü` júu` quié`e.

24 Dsũcõ' dsíng' calí'íing~ jaléng' dseá `i café' cuaiñ~ quiá' Fidiéé` malí' gui eáang' cóo'~ jaléng' dseata` dseá` cøøng'~ fa' mi~ cangár~ jalé' e móo~ 'nú' jmi~ ná, dsu' ja` cangár~; jogui eáam' calí'íiñ~ fa' mi~ canúur~ jalé' júu^ quié'e, dsu' ja` canúur~.

Mi~ ca'e' Jesús jial nijmi'neáang` dseá` rúíñ'

25 Jo mi~ calí~ caféng' Jesús jaléng' dseá` quiá'r~, jo cangoquiéeng' fí' lí' siñ' jaang' tifa' quiá'~ júu^ quiu' ta~ quiá'~ dseá` góor` dseá` Israel, có' iíñ~ do e niguié'r' jial ni'níñ~ dseá` do cóo'~ lajii'~ júu^ e eiñ', jo cajmingí'r~ dseá` do jo cajíñ'~:

—Tifa', ¿e~ 'né~ nijmee~ e laco' niñín`n e niliseen~ cøøng' cóo'~ Fidiéé` lata~?

26 Jõba' cañí' Jesús quiá'~ i tifa' do jo casí'~ reiñ':

—¿E~ jalé' e fé' fí' ni~ jì' quiá'~ Fidiéé` jo jial ngán'?

27 Jõba' cañí' i tifa' do jo casí'r~ Jesús:

—“Né~ jmi'neáang`naa' Fidiéé` quí~ii' car` ngocáng` dsi'baa' jogui cóo'~ jalé' bí' seeng` jmiguí' quí~naa' jogui cóo'~ jalé' bí' see~naa' jogui cóo'~ jalé' e í' dsi'naa'; jogui 'né~ jmi'neáang`naa' jaléng' dseá` rú'naa' lí'^ laco'gui jmi'neáang` yee~naa'.”

28 Jõba' cañí' Jesús quiá'~ i dseá` do jo cajíñ'~:

—Lajõb lí' laco' fó' na. Jo song` nicajmití'^ jalé' e jo, jõba' niñín` e niliseen` cøøng' cóo'~ Fidiéé` lata~.

29 Jo dsu' i tifa' do iíñ~ e niní' jaléng' i dseá` do e íbre tñng`guir laco' Jesús, jõba' casí'r~ dseá` do jo cajíñ'~:

—¿I~ dseá` i 'né~ nijmi'neáan`n jóng, Tifa'?

30 Jõba' cañí' Jesús quiá'~ i dseá` do jo casí'~ reiñ':

—Coo` née'~ jaang` dsea` Israel cagüi'ür' fí Jerusalén jò cangór` fí Jericó. Jò lajey` ngóor` guiá'` fí, catóo'~ ii` quiá'r` ì ca'uø'` jalé` e quier`, jò jì'gui sî'` ì dsea` do ca'uø'r', jò caquiéng`neiñ' jò jiü` ja` cajngam`bre ì dsea` do. Jò mi` calí` jò, jò cangolíim`bre, jò dob caseáaiñ' ì dsea` sihuíng` do 'ni'` fí'.

³¹ Jò cõ'ná'~ lajõb cangotíng` cangíng` jaang` jmidsea` quiá'~ dsea` Israel fí li` ráang` ì dsea` sihuíng` do. Jò mi` caguiér` fí li` ráaiñ'` do, cajméer` lafa' ja` cangám`breiñ', jò cangím`bre; ja` ee` cajmicóo'r` ì dsea` sihuíng` do.

³² Jò mi'míng`~guijiu lajõ cangíng` jaang` dsea` levita. Jò mi` caguiér` li` ráang` ì dsea` sihuíng` do, cajméer` lafa' ja` cangám`breiñ' do cajo, jò cangím`bre; ja` ee` cajmicóo'r` ì dsea` do cajo.

³³ Jò dsu' mi'míng`~guijiu lajõ caguié` jaang` dseañu'` ì seeng` fí Samaria ì la'ó'` 'ní'` níng` rúng` cóo'~ dsea` Israel. Jò mi` cangáañ` ì dsea` sihuíng` do, dsíng'~ calí` fí'` líng`~neiñ'.

³⁴ Jò cangoquiéeiñ' fí li` ráaiñ'` do. Jò mi` cangár` e sihuím` ì dsea` do, jò dsifí' lajõb cajméer` mii` quiáiñ'~, jò ca'nñú'r` lacaang` li` sihuíng` quiáiñ'` do. Jò mi` calí` e cajméer` mii` quiá'~ ì dsea` do, jò caseáang`neiñ' fí mocóo'~ bú'` quiá'r`, jò catø`reiñ' fí li` seeng` dsea` fí li` cajméer` í` ì dsea` do, jò jõb cajer` cóoiñ'~ do ie` canuu` e jmii` jò.

³⁵ Jò mi` cajneá` e jmii` jò, mi` cagua' ì dsea` seeng` fí Samaria do guiá'~ e nidséiñ'~, caguir` cuu` quiá'r` jò caquir` quiá'~ ì dsea` li` cajer` do quiá'~ e nito'` fíiñ'` do ì dsea` sihuíng` do. Jò casí'r` ì dsea` fii` 'núu'` do jò cajíñ'~: “Jmee` í` ì dseañu'` la, jò song ca'íng`gui'` cuu` quí'~ cóo'~ jalé'` mii'` quiá'r`,

jneab~ niquí' i quí' mĩ~ nigüéeng~ túu calé' catú'."

³⁶ Jo mĩ~ calí' e cajíng' Jesús lajo, jo cajming' r' i tifa' do jo cajíñ' :

—¿I~ lajee' laji' gaang` i dsea` do i lín' i cajmi'neáng` i dsea` sihuíng` do?

³⁷ Jōba' cañí' i tifa' do jo casí' r' Jesús:

—I dsea` i calí' fi' líng` ír', í'bing' cajmi'neé' quíá' r'.

Jōba' cañí' Jesús jo casí' r' i dsea` do:

—Guóng' jo güjmi'neáng` jaléng' dsea` laco' cajmée` i dsea` seeng` fi' Samaria do cóo' i dsea` sihuíng` do.

*Mĩ~ caguié- Jesús fi' quíá' Marta cóo' gui Yá^*

³⁸ Jo mĩ~ cangí' jo, jo cangób` tu Jesús laco' iuuiñ` fi' e ngóor' fi' Jerusalén. Jo lajee' ngolíñ` fi' jo, caguilíñ` fi' cóo' fi' lí~ niseeng` jaang` dseamí' i sií' Marta cóo' jaang` rúíñ` dsea` ngáang' cóo' r' i sií' Yá^ . Jo mĩ~ caliñí' i dseamí' do e caguilíng` Jesús cóo' dsea` quíá' r' fi' jo, dsifí' lajōb cató' r' dsea` do fi' quíá' r' .

³⁹ Jo mĩ~ caguié` Jesús fi' jo, dob caguá' Yá^ quíá' lí~ guíng` Jesús e núur` jalé' júu^ e e' dsea` do.

⁴⁰ Jo lajee' jo iuung` Marta e ja` dsiñíñ` e guiar' guíá' jalé' e nidó' Jesús cóo' jaléng' dsea' quíá' r' . Jōba' cangoquíeeíñ` lí~ guíng` Jesús, jo casí' r' dsea` do jo cajíñ' :

—Tifa', ¿su ja` cuø' fi' í' uø' e nijngáng' 'ñiá'a e ni~ ta~ la? Co' nab guíng` i rún'n na ja' ee' jmijír` fa' e nijmicóo' r' jnea~ cóo' jalé' e jmóo'o la. Jiée' o' sí' gōr güjmicóo' r' jnea~ lana.

⁴¹ Jōba' cañí' Jesús casí' r' i dseamí' do jo cajíñ' :

—Marta, Marta, dsíng'⁻ guing⁻ o' dsuco' ja⁻ nid-siñín' e nijmée'⁻ jalé' e lí' quí'⁻.

⁴² Dsua' sea` coo` e niing⁻gui eáang' e 'né⁻ ninúu'⁻, jo Yá^ rún'⁻ nicagui'bre e~ e niing⁻gui e 'né⁻ jmér⁻, jo jí'⁻ jaang` jo` ii` cuøøng` lí' jníng⁻ quiá'r⁻.

Jo lanab cajíng'⁻ Jesús casí'r⁻ i dseam⁻ gáng⁻ do ie⁻ jo.

11

Mi~ ca'e' Jesús jial nisii~naa' cóo'⁻ Fidiée'⁻
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Jo coo` jmi~⁻, mi~ cang⁻ e caféng'⁻ Jesús Fidiée'⁻, cangoquiéeng'⁻ jaang` dsea` quiá'r⁻ fí' lí' siñ' jo casí'r⁻ dsea` do jo cajíñ'⁻:

—Tifa', mi~ cateáang` i Juan i caseáang` dsea` jmi~ do fí' jmi~güi' la, ca'e'r' jaléng'⁻ dsea` quiá'r⁻ jial nisiiñ` cóo'⁻ Fidiée'⁻. Jo ¿su ja` é'⁻ 'nua` jnea'⁻ cajo?

² Joba' cajíng'⁻ Jesús casí'r⁻ jaléng'⁻ i dsea` do:

—Mi~ iing⁻na' siing⁻na' cóo'⁻ Fidiée'⁻, lalab 'né⁻ naang⁻na' fo'⁻na':

Tiquí'⁻ii', dsea` guin'⁻ ñiff⁻,

güijmifém' jaléng'⁻ dsea` jmi~güi' 'nua', co' 'nua` dsea` fén' fí' la'úng⁻ fí' jmi~güi'.

Jogui güijáng'⁻ yaang~ dsea` fí' quini'⁻ e laco' niquiá'⁻ ta~ quiá'r⁻ lajaang` lajaañ`.

Jogui güijmitib~ jaléng'⁻ dsea` jmi~güi' jalé' e iing⁻ 'nua` fí' jmi~güi' la

lí'⁻ laco'gui liti~ fí' ñiff⁻ quí'⁻.

³ Jogui cuøø'⁻ jnea'⁻ jalé' e 'né⁻ niquiee~naa' e jmi~ lana.

⁴ Jogui íng' dsee⁻ uii~ quí'⁻naa' quiá'⁻ jalé' e ja` dseeng` e nicajmó'⁻naa',

lí[^] laco'gui jnea[^] íng'naa' dsee⁻ quiá⁻
jaléng[^] dsea[^] rú[^]'naa' dsea[^] jmigüi[^] mi[~] ee'go
nica'léer[^] qui⁻'naa'.

Jogui jmee⁻ í[^] jnea[^] lacaang[^] li[~] ngi[^]'naa' e laco' ja[^]
nijiú[^]'naa' fi[^] ni[~] dsee⁻,

jogui jmee⁻ í[^] jnea[^] cajo e laco' ja[^] nijmeáng[^]
jaléng[^] i[^] 'ling[^]' jnea[^].

Jø lanab ca'e' Jesús ie[~] jø jial féeng[^]'naa' Fidié[^].

⁵ Jø mi[~] cali⁻ jø, Jesús casí[^]'guir jaléng[^] i[^] dsea[^] do
jø cajíñ[^]':

—Majmó[^]'naa' cuente e jaang[^] 'nú[^]' seeng[^] jaang[^]
cabó[~] quií⁻'na', jø i[^] cabó[~] do niguiéer[^] e tór[^]
'nú[^]' fi[^] quií⁻'na' e guiáang[^] uóø[^] guienú[^] jø nijíñ[^]':
“Cabó[~], ¿su ja[^] jíe[^] o' fa[^] jmi[^]óø[^]n[^]' jnea[^] 'ní[^] í[^],

⁶ co[^] dob nicaguié⁻ i[^] cabó[~] quié⁻ e do fi[^] quié⁻ e
i[^] iuung⁻ fi[^] jang[^] fi[^] li[~] huí[^] e eáng[^], jø ja[^] ee[^] sea[^]
cuóø[^]øre e nidó[^]r⁻?”

⁷ Jogui jíí[^] jaang[^] 'nú[^]' ja[^] ningí⁻'na' quiá⁻ i[^]
cabó[~] quií⁻'na' do jø nifi[^]'na'r: “Ja[^] ñijmiguí[^],
cabó[~], co[^] uóø[^] e eáng[^], jøgui lanabi[^] guiáang[^]
güíng[^] jaléng[^] jiuung[^] quié⁻ e, jø dsíng[^] fín[^]'n
niráan⁻n nicuóø[^]ø 'nú[^]' jalé[^] e fó[^]'na.”

⁸ Dsu[^] jnea[~] fí⁻i 'nú[^]' e doñí[^] fa[^] ja[^] ráang⁻'na' uí[^]
e líng[^] i[^] dsea[^] do cabó[~] quií⁻'na', dsu[^] níráam⁻'ba'
nicuóø[^]'na'r e mi[^]r[^] 'nú[^]' do e laco' jø siñ[^]' jmiguíñ⁻
'nú[^]'.

⁹ Jø lajòb fí⁻i 'nú[^]': Mí[^]'na' Fidié[^] jalé[^] e
'né⁻'na' jø nicuóø⁻'bre; jøgui mi[~] 'nó[^]'na' e 'né⁻'na',
niguié[^]'ba' jalé[^] e 'nó[^]'na' do; jøgui mi[~] tóna[^] fi[^]
o'nú[^], jøba[^] nineab[^] e 'nú[^]' do.

¹⁰ Dsuo[^] i[^] dsea[^] i[^] mi[^]' Fidié[^] jalé[^] e 'né⁻,
ngím[^]'bre; jøgui i[^] dsea[^] i[^] 'nó[^]', niguié[^]'bre e 'nó[^]'r[^]
do; jøgui i[^] dsea[^] i[^] tó[^] fi[^] o'nú[^], nineab[^] e 'nú[^]' do.

11 'Jō ja` lí` dsii` e seeng` jaang` 'ná', dsea` aang` na' jaléng` jiuung~, e mi~ nimí'r` 'ná' ir~, jō nicuó` na'r cuu~, o'si mi~ mi'r` 'ná' capí` ngúu` 'ñu~, jō nicuóng` na'r mi`,

12 o'si nicuóng` na'r jaang` tacú` mi~ nimí'r` 'ná' coo` motu`.

13 Jō co' 'ná', dsea` si'ling` na' fi' quini` Fidié, tiim` ba' cuó` na' jaléng` jōo` na' jalé' e guiá~, jō dsu' eáang` gui` jlo` na' nicuó` Tiquí` ii' dsea` guing` ñiff` mi~ nimí` na'r, co' nicuó` bre 'ná' Jmiguí` quiá'r`.

Mi~ cacuø' dsea` dsee` Jesús e jmóor` ta` la'eáang` cóo' i` 'ling`

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

14 Jō mi~ cangí` jō, coo` jmí~ caguíng` Jesús jaang` i` 'ling` i` jée' quiá` jaang` dseañu', jō i` 'ling` do ninicajméer` e ja` lí` fé` i` dseañu` do jíi` camí` júu`. Dsu' mi~ caguíng` Jesús i` 'ling` i` jée' quiá` i` dsea` do, dsifi' ladob canaang` fé` tuiñ` do. Jō dsíng` cangogá` dsí' jaléng` i` dsea` i` teáang` do mi~ calí` lado,

15 dsu' i` lüing` i` dsea` do cajíñ` ca'éeiñ` Jesús:

—La'eáang` cóo' bí` quiá` Beelzebú i` lüing` fi~ jaléng` i` 'ling`, la'eáang` í'bing` tüing` i` dseañu` na e uóøiñ` i` 'ling` i` teáang` dsí' dsea`.

16 Jogui` i` lüing` gui` i` dsea` do e laco' niguié'r` jial ni`ñiñ` Jesús fi' quini` dseata~, joba' camí'r` dsea` do e fa' nijméiñ` coo` e lí` e quí'r` jmí~, jō lajoba' nicuó` lí` e Fidiéeb` dsea` casí` quiá'r`.

17 Jō dsifi' ladob calilí` Jesús jalé' e í` dsí' i` dsea` do, joba' cajíñ` casí` reiñ`.

—Niñíb` 'ná' jialco' lí' coo` fi~ lí` ja` síng` dsea` røø, co' seeng` jmaquíng` dsea` i` quiu' ta` quiá'r`,

jō ja` ee` juguiá~ seeng` jaléng` i dsea` do. Jōgui nińí`bì' cajo jialco' lí' quiá'- dsea` i seeng` cōo` sináú` i teáng' ta` jíng', ja` ee` juguiá~ seeiñ`, cō' ja` røø` síiñ`.

18 Jō song lajob lí' cōo'~ fi~ i 'líng'^ i sii` Satanás e quiá'r ta` condseá'- dsea` quiá'r- e nijmeáiñ' dsea` ga', jōgui condseá'- gui dsea` do e nijmicōo'r dsea', joba' ja` e ta` íng^ quiá'r- song cajméer` lajō, cō' ni'ím- lajì tú- e ta` do, jō jō` ee` bí` seeiñ` jíi'~ cōo` jóng. Joba' nicafi~ i 'nú' jalé' e na, cō' fíing' 'nú' fó'na' e la'eáang' fi~ i 'líng'^ba' e tiin- uøøñ- jaléng' i 'líng'^ i jée' quiá'- dsea`;

19 dsu' fa'jiu e jmicōo'~ fi~ i 'líng'^ quié-e laco' fó'na' na, joba' çí~ i líng-na' i jmicōo'~ quiá'- jaléng' dsea` góo'na' i nica'uøøng' jaléng' i 'líng'^ i jée' quiá'- dsea'? Cō' i dsea` í' e'r' 'nú' e o' lajō e í' óo'na'.

20 Dsu' song jnea~ tiin- uøøñ- jaléng' i 'líng'^ i jée' quiá'- dsea' la'eáang' cōo'~ güea'^ quiá'- Fidiée~ dsea' guiing~ ñifí~, joba' nica'tíb' í' jóng e nijáang'~ yaang~na' fi' quini~ Fidiée~ e laco' nicár` nifi' quí'na' lajaang` lajaang`na'.

Jō mi~ calí- e cajíng'- Jesús lana, jō casí'- guir jaléng' i dsea` do jō cajíñ'-:

21 —Jō mi~ seeng` jaang` dseañu' i 'gøng' jogui óor` jalé' e cōo'~ nijmi'øng'` ñia'r' mi~ jmi'ø'r` jalé' e sea` quiá'r-, jō líiñ- e jō` ii' quí'- jmi~ nicó' quiá'r-.

22 Jō dsu' fíng caguié- jaang`gui dsea` i 'gøng'gui eáang', jō nilí'bre tíñ- cōo'~ i dsea` jaang`gui do, joba' ni'uó'-bre jalé' e sea` quiáiñ'- do.

23 'Joba' fi~ i 'nú' e ii' i ja` sing' uii~ quié-e, joba' 'ní' níim- bre jnea~ jóng, jōgui ii' i ja` jmicōo'~ jnea~ e

laco' nilicuíng` dsea` jnea~, joba' ja` siñ' uii~ quié` e cajo.

*Jial lí' mi~ dsitáang` tu i 'ling'` fí' dsí' dsea`
(Mt. 12:43-45)*

²⁴ Jo mi~ cali~ cajíng'~ Jesús lana, jo casi~ guir jaléng` i dsea` do jo cajíñ'~:

—Mi~ güi'íí' jaang` i 'ling'^ i iuung~ dsí' jaang` dsea, ngir' fí' lí' quiuú` e 'nó'r' fí' lí' nijmi'íñ'. Jo mi~ ngir' e ja` niguié'r' lí' nijmi'íñ', joba' í' dsír': “Ním'^túu fí' dsí' dsea` e lí' cajú` u do, co' ja` lí' sea` lí' nijmi'ín`n.”

²⁵ Jo mi~ niguieng'tur dsí' i dsea` do, niguieíñ' lafa' coq` sinúu^ lí' siquiáang` guiá~ jo silí' jlo'^.

²⁶ Jo mi~ ninír' e dsíng'~ jlo'^ dsí' i dsea` do lí' ni'í'tur, jo nidsér~ nidsitéer` guiáng~ i 'ling'^ gui laco' ír' e nidsitáaiñ'~ dsí' i dsea` do. Joba' ga'guib nilíng~ i dsea` do jóng laco'gui lamí~ iuung~ jaang` i 'ling'^ do fí' dsír'.

Jial lí' mi~ dseáng'~ e já'~ e íáng` dsí' dsea`

²⁷ Jo lajee` gui'nang'~ e fé'`bi Jesús e júu` na mi~ tí' lí' guicafé'~ jaang` dseamî e teá` eáang' jee~ jaléng` i dsea` do jo guicajíñ'~:

—Juguiá~ o' quiá'~ niquí'~, dsea` cangoquieeiñ~ 'nu` jogui cajmicuáaiñ` 'nu` cajo!

²⁸ Jo dsu' Jesús cañír` quiá'~ i dseamî do jogui casi'r~ jaléng'~ i dsea` do jo cajíñ'~:

—Jo dsu' juguiá~ gui quiá'~ jaléng` i dsea` i núu` jalé' júu` quiá'~ Fidiéé` jogui jmitir~ jalé' e jo cajo!

*Mi~ camí' dsea` Jesús e nijmé~ dsea` do lí' e já'~ba`
e tñiñ`
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)*

29 Jo lajee˘ jo, dsíng'˘gui caguilíng˘ dsea` fí lí táang` Jesús, joba' canaang`tu dsea` do e e'guireiñ' jo cajiñ'˘:

—Jaléng'˘ dsea` i seeng` jmiñ˘ na dsíng'˘ nirøoiñ˘ dsee˘, joba' mi'r' jnea˘ e nijmee˘ e lí e já'˘ba' e tiñ˘, dsu' nicaliseáb` jalé'˘ e lajo lamí˘ jéeng`gui. Téé` óó'na' mi˘ cajá˘ Jonás, jaang` dsea` i café'˘ cuaiñ˘ quiá'˘ Fidiéé˘ mali'gui eáang`.

30 Jo laco' Fidiéé˘ casíñ˘ i Jonás do e niguiáiñ'˘ do júu˘ quiá'˘ dsea` do jee˘ jaléng'˘ dsea` i caliséng` fí Nínive, jo lajob cajo casíng` Fidiéé˘ jnea˘, dsea` i cajá˘ fí ñifi˘ e lín'n jaang` dsea` jmiñ'˘, e niguiiaa˘ júu˘ quiá'r˘ jee˘ jaléng'˘ 'ná'.

31 Jo mali˘gui eáang` cajo caliséng` jaang` dseamî i ca'ée` co` ta˘ fé'˘ fí lí huí'˘ eáang`. Jo ie˘ jo seeng` jaang` dseata˘ dsea` féng'˘ fí Israel i calisî Salomón i tiñg` eáang`. Jo i dseamî do cangór˘ cangonáur˘ e júu˘ quiá'˘ i dseata˘ Salomón do. Jo dsu' mi˘ niguiéé` jmiñ˘ e niquidsí Fidiéé˘ í' quiá'˘ jaléng'˘ dsea` uí'˘ jalé'˘ dsee˘ quiá'r˘, joba' i dseamî do nicuó'r˘ 'ná' dsee˘, co' ja` ná'˘na' jalé'˘ júu˘ quié˘e.

32 Dsaco' mi˘ cajá˘ i Jonás do e caguiar' júu˘ quiá'˘ Fidiéé˘ fí Nínive, lajalém'˘ i dsea` seeng` e fiñ˘ jo dsifi' lajob caquí'˘ jíng'˘ yaaiñ˘ fí quini˘ Fidiéé˘, joba' i dsea` íbing'˘ nijmé˘gui dsee˘ qui'˘na' mi˘ niguiéé` jmiñ˘ e niquidsí Fidiéé˘ í' quiá'˘ jaléng'˘ dsea` jmiñ'˘. Jo dsu' jnea˘ niing˘gui laco' i Jonás do.

*Mi˘ ca'e' Jesús jial lí' mi˘ jmiñ'nea` dsea` jì
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

33 Jo mi~ calí~ jo, jo canaang` Jesús coo` lé`gui júu` quiá'r~ jo cajín`~:

—Mi~ jmijneá` jaang` dsea` coo` candí` quiá'r~, 'né` nisí'r` coo` lí` ñíí', joba' nijneá` fí' la'úng` sinúu` quiá'r~. Jo ja` jmijneár` e jí` do e laco' nisí'r` fí' coo` dsí' caja o'gui e ni'meár` fí' coo` lí` ja` jnéeng~, co' iĩñ` e jnéb` jaléng` dsea` i` dsitáang`~ fí' dsí' sinúu` quiá'r~.

34 Jo jalé` jmini` dsea` íng` ta~ e jné'r` laco'gui ta~ íng` e candí` do e jneá` mi~ canuu`. Jo gui jaléng` dsea` i` guiá~ jmini`, jlo`gui jné'r` lacaang` fí' lí` ngír' laco'gui jaang` dsea` i` jo` 'ga' lí' dseeng` jmini`, co' i` dsea` í` jo` 'ga' lí' røø` jné'r` lacaang` fí' lí` ngír'.

35 Jo lajob` líí` cóo`~ 'nú' mi~ já`- líng`na' jalé` júu` quié` e quiá`- jial laang` Fidiéé` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r~, co' e jo` líí` lafa' mi~ jneá` coo` jí` dsí' coo` sinúu` e nuu`.

36 Joba' 'né` ñíing` óo` 'nú' jie~ mí` jmee`-na' e ja` já`- líng`na' e júu` quié` e do, co' e jo` líí` lafa' mi~ ja` jneá` jí` dsí' coo` sinúu` e nuu` eáng'.

Mi~ cajíng` Jesús jaléng` dsea` fariseo cóo`~ jaléng` tifa' quiá`- júu` quiu' ta~ quiá`- dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Jo mi~ cangí` e cajíng`- Jesús lado, jaang` dsea` Israel i` líng` dsea` fariseo cató'r~ Jesús fí' quiá'r~ e nidó'r~. Jo mi~ caguié` dsea` do fí' quiá`- i` dsea` fariseo do, jo` cangím`bre dsí' sinúu` jo` cangíiñ` caguár` lí` nidó'r~.

38 Jo i` dsea` fariseo do dsíng`- cangogá` dsír' mi~ cangár~ e ja` cajmítí~ Jesús fa' caru'r` guóor` laco' tíng` jaléng` dsea` Israel.

39 Joba' cajíng`- Jesús casí'r~ i` dsea` fariseo do:

—Jaléng' 'nú', dsea` fariseo, rúu`~na' jalé` cuéé`~ huú' quíi`-na' jii`~ lí` caluu`, jò dsu` eám' 'lí` lí` dsíi'. Jò lajòb líng' 'nú' yaang`na' cajo, cò' guiáb`- tiiing`na' rúu`~na' ní`na' jee`~ jaléng' dsea` mi` ja` lí` dsea` jial tíi` jmoo`na' ì` quiá'r`- jò ee`gui jalé` 'lí` rúng`na' jmoo`na' còo`~ jaléng' dsea`.

40 'iE` ngi` fíib` 'nú'! ¿E` ta` íng` quíi`-na' e jmoo`na' lajò? Cò' fí` quini` Fidié` 'né` e tee` laji` tú` taam`.

41 Jò mi` líng` e cuø`na' jaléng' dsea` i` ja` sea` e 'né` quiá`-, jòba' 'né`- jmee`-na' lajò e ngocáng` óo`ba', jò lajòba' ni`uíng`- guiá`- quíi`-na' fí` quini` Fidié`.

42 'iE` ngi` fíib` 'nú', jaléng' dsea` fariseo! Cò' dsíng'~ guíng`- óo`na' e nicuø`na' Fidié` dseáng'~ ca`íng'~ lajee` guí`- íng`~ lajalé`- oo` quiá`- jmiñi` e ro`na', jò dsu` ja` e guíng`- óo`na' fa' e ni`í`na' í` røø` quiá`- jaléng' dsea` rúng`na' o`gui e jmi`neáng`na' Fidié`. Cò' lajalé` e jòba' 'né`- nijmiti`na' còo`~ gui jalé` e caguíee`- gui do cajo.

43 'iE` ngi` fíib` 'nú', jaléng' dsea` fariseo! Cò' iing`na' ní`na' jii`~ 'masii` e jlo` quiá`- dsea` lani- ing`- mi` nití`- fí` guá`-, jogui jmoo`na' e 'nú`bing' i` niing`-gui mi` nití`- fí` jò cajo. Jogui lajòbi mi` jíng`na' jaléng' dsea` guiá`^ fí`, jmoo`na' e jmiféiñ' 'nú' lafa' jii`~ 'nú`bing' i` cøøng`-gui fí` la`úng`- jmigüi`.

44 'iE` ngi` fíib` 'nú', jaléng`na' dsea` fariseo! Cò' dsíng'~ jmigøøng`na' jaléng' dsea` còo`~ jalé` e jmoo`na'. Cò' 'nú' líng`na' la lí` lí` si`aang` 'lí`~, cò' dsíng'~ jlo` jíng` tee` lí` lí` ni~, jò dsu` lí` lí` dsíi` jolíng`- tee`~ ngúu` jmé` e teáng`~ jóo`~.

45 Jò mi` canúu`- i` tifa' quiá`- júu` quiu` ta` quiá`- dsea` Israel e cajíng'~ Jesús lado, jòba' dsifí` ladob

'ní' catúñ- júu^ quiá'- dsea` do, jò cañír` quiá'- Jesús jò cajín':

—Tifa', mi~ fó' lana la quié- jneab'^ jminean'^ cajo.

⁴⁶ Jòba' cañí' Jesús quiá'- i dsea` do jò cajín'- casí'-reiñ':

—iE ngí' fíib- 'nú' cajo, jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel! Co' cuø'na' lee~ laguidseaang^ jaléng' dsea` jiéng' e jíi'~ jaang` ja` iú quí'~ jmí~ niró', jògui jíi'~ yaang`na' ja` iing`na' fa' taang`na' guó'na' e niróo- e lee~ do.

⁴⁷ iE ngí' fíib- 'nú' jaléng'na', co' jmo'na' jlo'^ lí' si'aang` jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé, jò jaléng' dsea` íb` i cajngang' 'lí~ dsea` cóong' quí'na' ie~ mali'gui do!

⁴⁸ Dsu' jalé' e jmo'na' do guóng' e lafa' røøb` siing`na' cóo'~ jaléng' 'lí~ dsea` cóong'~ quí'na' jò e lafa' 'núb' cajngang'na' jaléng' i dsea` do cajo.

⁴⁹ Jò co' lajòb lí', jòba' Fidiéé dsea` eáang' tiiñ` cajín'- lala: “Nisín^n jaléng' dsea` i fé' cuaiñ~ quié-e cóo'~gui jaléng' dsea` apóo^ i sí'ing^ e ní' júu^ quié-e jee~ 'nú', jò dsu' 'nú', seem`biñ' do i nijmeáang`na' la tí' e já- óo'na', jògui seem`biñ' do cajo i nijiung' fí' jaguó'na' cartí' nijngám'^ba'r.”

⁵⁰ Jò dsu' Fidiéé~ nijmér- e niquí- jaléng' dsea` seeng` jmí~ na jalé' e cangong'ing- jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'r- i nicaliséng' lajíi'~ mi~ catiroo` jmigüi jò latí' lana

⁵¹ jò latí' mi~ cajnga' dsea` quiá'- Abel jògui cartí' mi~ cajnga' dsea` quiá'- Zacarías fí' jeeng` lí' guía' jaléng' dsea` jalé' e cuø'r' Fidiéé. Jòba' fíi- i 'nú' e nijméb- Fidiéé e niquí- jaléng' dsea` seeng` jmí~ na jalé' e cangong'ing- i dsea` do.

52 'iE ngi~ fñb~ 'ná', jaléng' tifa' quiá'~ júu^ quiá' ta~ quiá'~ dsea` Israel! Co' 'núb' dsea` quié^na' jalé' jì lí~ toq~ jalé' júu^ quiá'~ Fidié', jo dsu' ja' iing~ 'nú' jmití^na' laco' fé' e fí' ni~ jì' do, o'gui cuø'na' fí' e nijmiti~ jaléng' dsea` i iing~ jmé^ lajo.

53 Jo mi~ cató' e cajíng~ Jesús jaléng' i dsea` fariseo cóo'~ jaléng' i tifa' do, jo jaléng' i dsea` do canaañ~ jmiquí'm' dsíir' cóo'~ jalé' júu^ e cajíng'~ Jesús, jo jmiguiab' jalé' e canaañ~ jmingñr' laco' e nijmiguíñ~ dsea` do;

54 co' jaléng' i dsea` fariseo do cóo'~ jaléng' i tifa' do 'nó'r' jial ni'níñ~ Jesús fí' quini~ jaléng' dseata~ quiá'r~ cóo'~ jalé' e fé' dsea` do.

12

Mi~ ca'e' Jesús e ja` dseeng` jmiyløng' yee~naa' jee~ jaléng' dsea`

1 Jo lajee~ e fé' Jesús jalé' e júu^ na, caseáng' lí' lí' tú~ 'ní' mil dsea`. Jo laco' ngóo' seáng' jaléng' i dsea` do, dsíng'~ ninaañ~ 'leng' rúñ', co' la-jalém'bre iñ~ ninúr~ jalé' júu^ e e' Jesús. Jo lajee~ jo canaang' Jesús féñ' jaléng' dsea` guitúung' quiá'r~ jo casí'~ reiñ':

—Ñiing~ óo'na' cóo'~ jalé' e fé' jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo, co' jí'~ yaaiñ~ ja' já'~ líñ' jalé' e fé'r', jo jalé' e jo íng^ ta~ quiá'r~ e lico' jmiyløng' yaam~bre fí' quini~ jaléng' dsea` fñ'.

2 Dsuo' ja' sea` coq` e sñ~ jneaa~aa' e ñng` e ja` tóq` jmñ~ niliñí' jaléng' dsea`, o'gui coq` e si'má'^naa' e ja` tóq` jmñ~ niní' jaléng' dsea` cajo.

³ Joba' jalé' e nicafée' 'nú' e ñng, niliñib' jaléng' dsea; jogui lajobi jalé' e nicafée' na' fí sinúú[^] quí' na', niliseab' júu[^] latøøng' fí' cajo.

I' i catúng' e 'góng' naa'
(Mt. 10:28-31)

⁴ 'Jo lala fí' i jaléng' 'nú', dsea' rú' naa'; ja' føøng' na' jaléng' i iing' jngáng' 'nú', co' jii' e joba' tiiñ' jmér'.

⁵ Dsu' lana nijmée' e 'nú' júu[^] i' i catúng' i niféng' na': güiféng' na' i dsea' i niquíú' ta' lí' nijúung' na' jogui quí' r' jmi' e guiéñ' dsea' fí' lí' 'lí'. Joba' fí' i 'nú' jgüiféng' na' i dsea' í!

⁶ 'Jo niñib' 'nú' e 'nám' dsea' tá' la' ñíng' ta' cóo' tú' 'ní' í' cuu'. Dsu' e ja' ba' e jii' camúng' i ta' do ni' íng' dsí' Fidié' laco' gui ja' ni' íng' dsí' jii' jaang' 'nú' cajo.

⁷ 'Jo j'gui jalé' jñguí' 'nú' si' í' Fidié' tá' camí'. Joba' fí' i 'nú' e ja' føøng' na' mi' iing' dsea' ni-jngáiñ' 'nú', co' eáang' gui quíng' 'nú' laco' gui fíng' ta'.

Jaléng' dsea' i ja' i' líng' e cuíñ' Dsea' Jmáang'
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Jogui jaléng' 'nú', dsea' i ja' i' líng' na' e nijmée' na' dsea' júu[^] e cúing' na' jnea' fí' jmigüí' la, joba' jnea', dsea' cagá' a fí' ñifí' e lín'n jaang' dsea' jmigüí, lajob nijmee' e cajo fí' quini' jaléng' ángeles quiá' Fidié' mi' niguilíng' 'nú' fí' jo.

⁹ Dsu' jaléng' dsea' i nijíng' e ja' cuíñ' jnea' jee' jaléng' dsea' jmigüí, joba' lajob nifá' a fí' quini' jaléng' ángeles quiá' Fidié' e ja' cuín' nre cajo.

¹⁰ 'Jogui doñí' ii' i 'ní' níng' jnea', dsea' gáa' a fí' ñifí' e lín'n jaang' dsea' jmigüí, ni' ím' Fidié'

dsee- quiá'r-; jo dsu' ii i café' ga` uui~ quiá'- Jmiguí' quiá'- Fidié', joba' jo` quí' jmí~ fa' e ni'ling`gui Fidié' dsee- quiá'r-.

11 Jo jaléng' 'nú', song cajiúng'na' fí jaguó` dseata~ quiá'- guá'- quí-naa' osi fí jaguó` dsea` i quidsí' í' osi dseata`bi é, joba' ja` f0øng'na' fa' e ja` ní^na' jial nijmi'0ng' yaang`na' o'gui jial ningí~na' quiá'r- mi~ nijmingí'r- 'nú'.

12 Co' mi~ niteáang`na' fí quini` jaléng' i dseata~ do, dsifí' lajob nijmé- Jmiguí' quiá'- Fidié' jial ningí~na' quiá'r- mi~ nijmingí'r- 'nú'.

Eáam' dseáang' mi~ óo` dsea` cuu- eáang'

13 Jo mi~ cangí e cajíng'- Jesús jalé' e júu^ na, jo jee~ jaléng' i dsea` i teáang` núu` jalé' e júu^ jo guicat0` jaang` dseañu' jo guicajíñ'- casí'r- Jesús:

—Tifa', síi~go rún'n dsea` ngáang` c0o'0 güicu0'r- jnea~ guiéé^ quié`e jalé' e caséé' líi~ tiquié^e mi~ cajúíñ-.

14 Joba' cañí' Jesús quiá'- i dseañu' do jo casí'-reiñ':

—Ja` casíng` Fidié' jnea~ jee~ 'nú' fa' e lín'n dseata~ i cajajméé^ jmá'-jiu jalé' e sea` quí'na'.

15 Jogui casí'-guir jaléng' i dsea` teáang` do jo cajíñ'-:

—Ñiing~ óo'na' jo ja` jmee`na' e dsináang`na' jalé' cuu- o'gui doñí' ee` e sea` fí jmigüí, co' jíi~ jaang` dsea` ja` quí' jmí~ e niquí'r- quiá'- e niteáang`guir hu00` fí jmigüí la fa' jialgui la sea` quiá'r-.

16 Joba' ca'e' Jesús jaléng' i dsea` do c0o` júu^ já'- e lafa' júu^ cuento e fé' lala jo cajíñ'-:

—C0o` née'~ caliséng` jaang` dseañu' i sea` cuu- eáang' jo óor` u0- e jlo'^ eáang' cajo, jo catáíñ' dsea`

'léeng' quiá'r- i cajmé` ta~ e uó- do. Jo mi~ caroo` jalé' e cajnr' do, dsíng'- jlo^ cacuø e uó- do, jo dsu' jo` lí~ sea`gui e ni'mea- i dsea` sea` cuu- do jalé' e caro'r`.

17 Joba' canaañ` í dsír': “¿E~ nijmee~ e cóo' jalé' e caró'o e jii` lana? Co' ja` sea` lí~ ni'meaa- jalé' e jo.”

18 Jo coob` mi~ ca'øng` dsír' jial nijmér-, joba' cajiñ'-: “Nica'øm` dsii- jial nijmee~e. Nijiém~baa 'núu' quiá'- cuí quié-e e téē- lana, jo nijmées~e e cóo'~gui eáang', jo job ni'meaa- jalé' e caró'o do cóo'~ laji e sea` quié-e.

19 Jo mi~ ni'léng` e 'nuu- do jogui mi~ nitée' lãng` jalé' e sea` quié-e, dsíng'- juguiá- niliseen- jo jii'~ coo` fi'í jo` ee` nijáa' quié-e jóng. Joguiba' nijmi'ín'teaa tú- 'ní jiiing`, jo lajee` jo nidúu'~ nidøø'~ø jalé' e sea` quié-e jo dsíng'- nijmi'iaang` dsii- lajee` jo.”

20 Jo dsu' uóø` job cajíng'- Fidiée` casí'r- i dseañu' do: “Dsea` tuung~, náb nití- í' e nijúun'-, jo ¿e~ ta~ íing^ quiá'- jalé' e oo'- lana mi~ niguøng^ fi' jmiigüí coo'?”

21 Jo lanab dsingíng- jaléng' dsea` i silí'~li cuu-, co' o' cóo'~ e jo nitíñ'~ fi' quini` Fidiée` mi~ nití- oor~ quiá'r-.

*To' fñm` Fidiée` jaléng' dsea` quiá'r-
(Mt. 6:25-34)*

22 Jo mi~ cangí jo, jo caféng'gui Jesús jaléng' dsea` guitúung` quiá'r- jo casí'- reiñ':

—Lala fñ-i 'nú': ja` jmee-na' fi'í^ quiá'- jalé' e nicø^na' o'gui jmee-na' fi'í^ quiá'- jalé' s'í'na'.

23 Co' eáang'gui laniing- 'né- e jmita~ óóna' e nigüilím'ba' fi' lí' guiá^ mi~ nití- fii' coo' e laco'gui e nijmee-na' fi'í^ quiá'- jalé" e nicø^na' cóo'^gui quiá'- jalé" sí"na'.

24 Jo quie'na' cuente quiá'- jaléng" quiee'; ja` jié" jii're' o'gui jié" téel~ jalé" e gø"re' o'gui'mea're' jalé" e nidø"re', dsu' Fidiée~ ñíbre e~ héiñ" jaléng" i jón' do quiá'r-. Jo eáang'gui quíing' 'nú" fi' quini~ Fidiée~ laco'gui lajee~ fíing' ta' i seeng' fi' jmigüí'!

25 Jo çí~ jaang' 'nú" niquí'~ jmii~ nijmee-na' e nicuáng'guina' ca'ná^ metro laco'gui jii~ tí'na' lana?

26 Jo song ja` quíi~na' jmii~ jmee-na' e capí" lajo, joba' çjiali' guíing~ óóna' jalé" e lí" seeng'na'?

27 'Jo quie'na' cuente jial jlo'^ jalé" lí' e sea` fi' jmigüí, jogui ja` ee` ta~ jmóo' o'gui quie' fi'í^ jial ni'uíng- e jlo'^. Jo dsu' car` jii~ dseata~ Salomón cóo'^ jalé" e jlo'^ e caliseá' quiá'r- ja` casíng' 'ñia'r' e jlo'^ lí'^ laco'gui la jnéeng- coo' lí'.

28 Cofa' jlob'^ cajmée` Fidiée~ e jnéeng- jalé" lí' e ja` huøø- té", dsu' jaléng"gui 'nú", dsea` i ja` mí' teáang- teá' cóo'^ júu^ quie'-e, jmiguiá'gui niñíng'na' quiá'- Fidiée~ jalé" e 'né-na'.

29-30 Joba' fii- i 'nú" lana, ja` jmée^na' fi'í^ quiá'- jalé" e ni'u^ nicø^na', dsuco' lajob jmóo' jaléng" dsea' jmigüí i ja` cuíng' Fidiée~. Jo dsu' 'nú" seem` jaang' Tiquíi^na' dsea' guíing~ ñiffi- i niñí' jalé" e 'né-na' lacoo' jmii~ lacoo' jmii~.

31 Jo fii-guá' 'nú" lana e 'né- nijmi'úung'na' e Fidiée~ dsea' nicá' nifi' quíi-na', jo lajoba' niñíng'na' jalé" e 'né-na' lacoo' jmii~.

*Jalé' e catíng- dsea`quíá'- Fidié' fí' jmigüü' coo`
(Mt. 6:19-21)*

³² 'Jo ja` jmee- 'nú' fí'í', dsea` i ja` fíng' mí cuíng`jneá~, co' Tiquíí'na' dsea` guíng~ ñíí' i quíe' níí' quíí'-na' nica'í' dsíir' e nicuó'r- 'nú' lajii' e catíng'-na' e iáang` dsíir'.

³³ Jöba' 'né- e 'nii'na' jalé' e sea` quíí'-na' jö nijmicóo'na' jaléng' dsea` i lí~ 'né- quíá'- lajõ; co' ja` ee` ta` íing^ quíí'-na' fíng tá'- ca'meá^ lí' cuu- cóo'~ jalé' e sea` fí' jmigüü' la, co' dsíng'- fõ' nicá` jaléng' ìì` jalé' e sea` quíí'-na' osi nidó'- jaléng' guisí' i 'léé' é. Co' guíá- guib e nijmee'-na' e nilísea` quíí'-na' fí' ñíí' jalé' e jlo'^, dsuco' fí' jö jö` seeng` ìì` o'gui fa' dseáang' e ni'lé- guí guisí'.

³⁴ Co' lí~ sea` jalé' e lí' a' do, e jöbi guíng~ a' jóng.

Dseáng'- 'né- e siñiing` dsí'naa'

³⁵⁻³⁶ 'Jöba' fíí' i ná' e 'né- neáang'na' laco' guíng~ jaang` dsea` 'léeng'~ i guíng~ fí' quíá'- fíí' e güíjeeíñ~ e nineár- 'núú' mí~ niguieng' fíir~ i ngí' fí' lí~ cung' guoo` dsea`, jö 'né- síjeeng` i dsea` 'léeng'~ do e jneá` jib` guííñ~, jöba' dsifib' nineár- 'núú' mí~ niguieng' fíir~ e nitó'r'.

³⁷ Jö juguíá- jii quíá'- jaléng' dsea` 'léeng'~ i síjnée` dsíí' mí~ niguieng' fíir~. Co' jnea~ jmitaa- óo'na' e dsíng'- nilí'íáang` dsíí' i fíir~ do jö nitó'r` jaléng' i dsea` 'léeng'~ i síjnée` dsíí' do e nidó'r- colíng~ cóoíñ~ do e uóø` jö.

³⁸ Jö juguíá- jii quíá'- jaléng' i dsea` 'léeng'~ i síjnée` dsíí' do mí~ niguieng' fíir~, nañí' fa' nigu- íeíñ' do guienúú' osi téé- ogóó' é.

³⁹ Jöguí cajo fa' jaang` dsea` niñir' e~ oor~ niguíée' jaang` ìì` fí' quíá'r-, nijé- bre e jö` nigüííñ' e uóø` jö,

jò lajoba' ja` nicuór- fí' e ni'uó'- i ñi do jalé' e sea` quiá'r-.

⁴⁰ Jòba' lajòb 'né- neáang' 'nú' e siñiing' óo'ba'; co' jnea~, dsea` i cajá- fí' ñifí- e lín'n jaang` dsea` jmigüû, nigáa'túu calé' catú- fí' jmigüû la lajee' e ja` ñiing' óo'na'.

*Jaang`dsea`'léeng' i guiúng- cóo'~ jaang`gui dsea`
'léeng' i soo`dsí'*

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Jò dsifí' mi~ cató' e ca'e' Jesús jalé' e júu^ na, jò dsifí' lajòb cajmingí' Túa' Simón cajmingí'r' Jesús jò cajíñ'-:

—Tifa', jalé' e júu^ e nica'é'^ na, ¿su ca'ée'~ jíi~ jnea'^ dsea` guitúung`naa' ofa' quiá'- lajím`dsea`é?

⁴² Jò lalab cañí' Jesús:

—Lalab lí' quiá'- jaang` dsea` i néé' ni~ jaléng' dsea` 'léeng' i núu'~gui jalé' ta~ quiu' fíir~, jò guiúng- guir cóo'~ jaléng' dsea` 'léeng'~, jògui nicuó'-reiñ' do e nidóin'~ mi~ nití- oor~ e gø' dsea`. Jò mi~ cagüi'í' i fii~ do e nidsér- fí' lí' jíé', caséer' jalé' ta~ quiá'r- jò caguiar' ni~ i dsea` i néé' ni~ jaléng' dsea` 'léeng'~ do, jò jòguiba' cangór- jóng.

⁴³ Jò mi~ niguieng'tu i fíir~ do, juguiá- o' quiá'- i dsea` i néé' ni~ dsea` 'léeng'~ do song nicató' jalé' ta~ e caséé' fíir~ mi~ cagüi'í'r' cangór-.

⁴⁴ Jò já'-ba' fíi' i 'nú' e dsíng'- nili'iaáng' dsí' i fíir~ do, co' calitib~ jalé' ta~ e caséer' cóo'~ i dsea` néé' ni~ jaléng' dsea` 'léeng'~ quiá'r- do, jò jòguiba' nicuó'-reiñ' do e nine'- niñ'~ do jalé' e sea` quiá'r-.

⁴⁵ Jò dsu' fíng song ja` cajmiti~ i dsea` néé' ni~ i dsea` 'léeng'~ do lajii'~ ta~ caquiú' fíir~, co' ca'f

dsír' e ja` mí niguieng' fíir~ lajmíná-, jo lajee` jo cajméer` soo` dsír' cóo~ jaléng' dsea` 'léeng' i néé` nir~, jogui canáin' i' gø'r' jalé' e sea`, jogui cajméer` ta~ i' mée';

46 Jo dsu' lajee` jmóo` i dsea` néé` ni~ i dsea` 'léeng' do jalé' e jo, lajee` job caguiéng' fíir~, jo dsíng' nicaliguiñ' do, jo iihu' nicuó' reiñ' do lí' laco' catíng- e niñíng' jaang` dsea` i ja` náu~ jalé' júu` quiá' fíir~.

47 Jo i dsea` 'léeng' i ní' jial lí' jalé' e iing~ fíir~ e nilí jo dsu' ja` caguiar' guiá- o'gui calinú'r~ e nijmér- jalé' ta~ caquiá' fíir~, joba' dsíng' niñíñ' iihu' jóng.

48 Jo dsu' i dsea` 'léeng' i ja` ní' jalé' e nijmér- jo eáam' cal'éer' quiá' fíir~, joba' i dsea` í ja`gui niñíñ' iihu' laco'gui i jaang` do. Jo i dsea` i cangíng' jmiguiá', jmiguiá'gui b catíng- niguiéer- cuente mi~ nití- í' lajo; jogui i dsea` i ée' guiá- cóo' lajii~ ta~ e cangíñ' e néé` nir~, joba' eáang'gui guiá- 'né` guiér- cuente mi~ nití- í' lajo.

*Níjng- dsea` lajee` la'ó' rúin' uí' Jesús
(Mt. 10:34-36)*

49 Jo mi~ calí- e cajíng' Jesús jalé' e júu` na, jo casí- guir jaléng' i dsea` do jo cajíñ'-:

—Jnea~ cagá-a lafa' e caga'uun- jì fí' jmigüí la; jo dsíng' lí dsii- fa' jiu~ nicoo` lana!

50 Co' ná-bi nicaa- iihu' e eáang', jo dsíng' lijiuung~ dsii- cartí niliti~ lajalé' e jo!

51 Jo dsu' jaléng' 'nú' í' ó'na' e cagá-a fí' jmigüí la e gajmée'e e liseeng'na' juguiú- júu` røø, dsu' o' lajo; co' uí' jnea~ ná-bi nijmér- dsea` m' cóo' dsea` rúin'.

52 Co' latí lana gaang` dsea` nijíñ` cóo~ gáng` dsea` la'ó` dsea` sínúu` quiá'r`.

53 Co' tiquiá` dsea` nijíñ` cóo~ jóor` dseañu`, jo jaléng` jóo` dsea` dseañu` nijíñ` cóo~ tiquiá'r`; jogui niquiá` dsea` nijíñ` cóo~ jóor` dseamî, jo jaléng` jóo` dsea` dseamî nijíñ` cóo~ niquiá'r`; jogui iemisé` dsea` nijíñ` cóo~ dsea` miloo` quiá'r`, jogui jaléng` dsea` miloo` quiá` dsea` nijíñ` cóo~ iemisér`, co' ja` nisíñ` røø` uii` quié` jnea` cóo~ jalé` júu` quié` e.

*'Né` óng` dsí` dsea` e` jalé` dsijéé` jmî` na
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

54 Jo casí` guí Jesús jaléng` i dsea` do jo cajíñ`:

—Mí` móo` 'nú` e ta` jní` nuu` fí` yá` jmigüi, joba` dsifí` lajob` fó` na' e nitú` jmí, jo lajob` dsitíng` jóng.

55 Jogui mí` móo` 'nú` e í` guí` quiuu, dsifí` lajob` fó` na' e ja` nitú` jmí, jo lajob` dsitíng` cajõ.

56 i jmicaang` 'nú`! Co' ní` ba' jalé` e dsijéé` fí` yá` jmigüi jogui fí` guóo` uó`; joba' zjali' ja` ní` na' e` uuing` quiá` jalé` e dsijéé` jee` 'nú` lana?

Jmí`úung` na' e niliseeng` na' juguiú` cóo~ jaléng` dsea` i` ní` níng` 'nú`

(Mt. 5:25-26)

57 Jo mí` cangî jo, cajíng` guí Jesús e júu` la:

—Jo zjali' ja` lí` na' guí` na' jnang` e guíú` jogui jnang` e ja` dseeng` e dsijéé` quií` na'?

58 Co' song` ii` dsea` i` 'ní` níng` 'nú` cangojéiñ` 'nú` fí` quini` dseata~, joba' jmí`úung` na' e nisíng` tu' røø` cóo` r~ lajee` nú` guí` e niguilíng` na' fí` quini` i` dseata` do. Dsaco' song` caguilíng` na' fí` lí` guiiñ~, joba' niquiá'r` ta` jaléng` í` quiá'r` e nisáñ` 'nú` jo nitáñ` 'nú` dsí` 'nuñí` jóng.

59 Jōba' fī' nū' e ja` nijúu' na' e fī' dsí' nūñí' do cartí' niquí' na' jalé' cuu' e nimír', cō' lajob lí' fīng cat' fī' quini' dseata'.

13

Dsín' 'né' e niquí' jíng' yaang' dsea' fī' quini' Fidié'

1 Jō ie' jō caguilíng' cō' tú' m'ng' dsea' fī' lí' táang' Jesús i jmóo' júu' jalé' e ga' e cajmée' dseata' Pilato cō' dsea' Israel, cō' caquiur' ta' e cajúng' cō' tú' m'ng' dsea' Israel i seeng' fī' Galilea, jō e jmi'øøng' i dsea' Israel i cajngaiñ' do cacáñ' cō' jmi' jó' i cajngaiñ' fī' nife' quía' guá' e si' fī' Jerusalén do.

2 Jōba' cañí' Jesús casír' jaléng' i dsea' do jō cajíñ':

—Ja' í' óó'na' e calíng' jaléng' i dsea' do jalé' e fó'na' na dsu' uí' e røøng'guir dsee' lajee' lajaléng' dsea' jmigüi',

3 cō' o' lajō; jō song 'nū' ja' niquí' jíng' yaang' na' fī' quini' Fidié', jōba' fī' lí' 'lib' nigüilíng' na' dsifí' mī' nijúung' na'.

4 Jō ¿su ja' tōo' óó'na' mī' cajlíng' guijñíng' dsea' cō' 'nū' e ñí' eáang' quía' ojmí' Siloé e si' fī' dsí' fī' Jerusalén? Ja' í' óó'na' e cajúng' jaléng' i dsea' do dsu' uí' e røøng'guir dsee' eáang' lajee' lajaléng' dsea' seeng' fī' Jerusalén,

5 cō' o' lajō. Jō 'nū', song ja' niquí' jíng' yaang' na' fī' quini' Fidié', jōba' fī' lí' 'lib' nigüilíng' na' dsifí' mī' nití' oor' quí' na'.

Mī' ca'e' Jesús quía' 'ma' güñí' e ja' ee' cuø'

6 Jo casí^r- gui Jesús jaléng^l i dsea^o do coo^o júu^o já^l- e lafa^l júu^o cuento jo cajín^l-:

—Coo^o née^l~ jaang^o dseañ^u nicajnr^o coo^o 'ma^o güñí^l^ fí^o uó^o quiá^r-. Jo mi^o catí^o í^o e líñí^o e ni^lñ^o, jo cangoj^obre su ni^lñí^o ofñ^o quiá^r- e 'ma^o güñí^l^ do.

7 Jo mi^o caguiér^o, jo casí^r- i dsea^o née^o ni^o e uó^o quiá^r- do jo cajín^l-: “Lajee^o 'ni^o jii^o ñingóo^o e gaa^o coo^o née^l~ lacoo^o jii^o e gaj^ofa^o ni^lñí^o ofñ^o quiá^r- e 'ma^o la, dsu^l jii^l~ coo^o ja^o mí^o cadsé^o e. Joba^l fñ^o i 'nu^o e ni^lñé^o nihuí^l^, co^o ja^o tá^o- jmóo^o jii^o quiá^r- e ni^o uó^o la.”

8 Jo dsu^l i dsea^o i jmóo^o í^o e uó^o do cajín^l- casí^r- fiir^o: “Fí^oñí^o, güñí^o gui cateá^o lajee^o jii^o lana, jo lajee^o jo niñlén^l ni^o jo nitá^o a o^o.”

9 Jo ne^o duu^l fñg lajogu^o ni^lñí^o ofñ^o quiá^r-; jo song ja^o ee^o li^o ni^lñí^o, joguiba^l nihuí^l^ jóng.”

Mi^o cajmi^lleáng^o Jesús jaang^o dseam^o i tu^o cogui^o

10 Jo mi^o cangí^o jo, coo^o jmñí^o lajee^o e jmi^ling^o dsea^o Israel, ca^o e^o Jesús jaléng^l dsea^o do júu^o quiá^r- fí^o dsí^o coo^o guá^l- quiá^r- dsea^o góor^o dsea^o Israel.

11 Jo jee^o jaléng^l i dsea^o i teáng^l fí^o guá^l- do niñíéeng^o jaang^o dseam^o i niñéé^o i 'ling^l quiá^r-, jo ñingóo^o mí^o guññia^o jii^o e nicajmée^o i 'ling^l do e calitú^l cogui^o i dseam^o do, jo jii^o capí^l ja^o e lí^o niñ^l- do.

12 Jo mi^o cangáng^o Jesús i dseam^o do, dsifí^o ladob cató^l- reiñ^l fí^o lí^o siñ^l jo casí^r- reiñ^l:

—Dseam^o rú^o uu^l, jmñí^o na ni^lleáan^l- lajii^l~ jmohuí^l e quié^l na.

13 Jo caquidsir^o guóor^o fí^o mogui^o i dseam^o do, jo dsifí^o ladob cangohuíng^o i 'ling^l do, jo canim^l- i dseam^o do, jo canaaíñ^l jmiféíñ^l Fidiéé^o jóng.

14 Jo dsu' dsing'- caliguing- i dsea` i nee' ni~ e guá'- do dsu' e cajmi'leáng- Jesús i dseamf do lajee` jmi~ e jmi'ing' jaléng' dsea` góor dsea` Israel. Jōba' casí'- i dsea` i nee' ni~ guá'- do jaléng' dsea` i teáng'- do ie~ jo, jo cajín'-:

—Lacoq` seamaan~ sea` jñúu- jmi~ e jmóo` dsea` ta~, jo lajee` jōba' e catúing- e ñilíng-na' e nilí míf quií-na', jo dsu' ja` ñilíng-na' mi~ jmi~ e jmi'ing'naa'.

15 Jo mi~ cajíng'- i dsea` nee' ni~ guá'- do lado, jōba' dsifí lajōb cañí` Jesús casí'- reiñ' jo cajín'-:

—i jmicaang~ 'nú'! ¿Su ja` güilíng-na' e güilíng-na' güitá` quií-na' jmi~ osi bú` quií-na' é lacoq` jmi~ mi~ catúing- e jmi'ing'naa'?

16 Dsu' i dseamf la líiñ' siju` Abraham, jo ningóo' guiñia' jii` e cajmée` Satanás e calidsée'r~ jo cajer' tuiñ'. Jo laco' güijéeng` 'nú' jó' quií-na' e dsilí're' jmi~ mi~ jmi~ e jmi'ing'naa', lajōb catúing- e nilaang- jnea~ i dseamf la fí jaguó` Satanás mi~ jmi~ e jmi'ing'naa' cajo.

17 Jo mi~ cajíng'- Jesús lado, dsing'- calí- i' líng- jaléng' i dsea` i ní' ní- quiá'r- do. Jo dsu' lajaléng' i dsea` caguaang-gui do dsing'- cali'iaang` dsír' dsu' e cangár- jalé' e jlo` e cajmée` Jesús ie~ jmi~ jo.

*Mi~ ca'e' Jesús quiá'- coq` mijú` 'ma' e sii` mostáa`
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)*

18 Jo mi~ calí- jo, jo cajíng'- Jesús:

—¿Jial líng-na' e lí' mi~ quie' Fidiée` nifí quiá'- jaang` dsea'? Jogui ¿e~ cóq'~ cuøong` nicøong'naa'?

19 Co' e jo lí' la lí' camí'` mijú` 'ma' e sii` mostáa`^; jo e mijú` quiá'- e 'ma` do pí'`gui lajee` lajalé' mijú`

'ma` e sea` fí jmiǵüû. Jo dsu' mi~ nijní` dsea` e mijú` do, féb'` cuaang` lafa' coo` 'ma`, jo fí yú` e 'ma` do dsilíng` jaléng` ta' e jmo're' si~re'.

*Mi~ ca'e' Jesús quiá'- quie'^ iní'^*
(Mt. 13:33)

²⁰ Jogui cajíng`-gui Jesús casí'r- jaléng` i dsea` do:
—Jo ¿e~ cóo`~ cuóøng` lí cøøng`naa' mi~ quie` Fidié` nifí quiá'- jaang` dsea`?

²¹ Co' e jo lí' la lí' capí'^ quie'^ iní'^ e cáng` dsea` jee~ fí iní'^ quiá'r- e lacó' niróo` jalé' e ca~ iní'^ do, jo jí'~ ja` ñí` dsea` jiali' calí' lajo. Jo dseáng`- lajob lí' cajo mi~ Fidié` quier' nifí quiá'- dsea`.

Coo` o'nú` e dsuu`
(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jo mi~ cangí jo, lajee` iuung` Jesús fí e ngóor' fí Jerusalén, ja`bre e e'r' jaléng` dsea` jalé' júu` quiá'r- mi~ ngúíñ' jalé' fí pí'^ osi jalé' fí cóo' é.

²³ Jo coo` fí lí' caguiér-, cangoquieéng' jaang` dsea` fí lí' cajer', jo cajmingi' i dsea` do ír jo cajíñ'-:
—Fí'í, ¿su jí'~ tú- 'ní mím'~ tí' dsea` i laang` jee~ jalé' dsee- quiá'-?

Joba' cañí' Jesús quiá'- i dsea` do jo casí'-reiñ':

²⁴ —Jmi'úung`na' e nigüitáng`na' fí o'nú` e dsuu`, dsuco' dsíng`- fíng' dsea` nijmér- quijí- e nid-sitáaiñ' fí jo, dsu' jí'~ tú- 'ní máng`-bing' i nilí'.

²⁵ Co' mi~ nití- oor~ e nijní- i dsea` fí~ do e o'nú` do, jaléng` 'nú', dsea` nijá`na' fí caluu~, nitó`na'r jo nifí`na'r lala: “Janú", Éé', jmee- uí` dié~ nea~go e o'nú` la.” Jo dsu' lalab niñí- i dsea` fí~ e o'nú` do jo nijíñ'-: “Ja` cuín`n 'nú'.”

²⁶ Jo mi~ ninú`na' e nijíñ'- lajo, jo ninaan- 'nú' nifí`na'r: “Colím~ nicalié`ee' e nica'nee'^

caquiee~ee', jogui 'nub` dsea` nica'él' fi' jee~ fiñ góo`naa'."

27 Joba' niñí~ i dsea` fii~ e o'nú^ do calé' catú~: "Nícafá'~baa e ja` cuín`n 'nú'. iDo güilíng~na' lí~ do jaléng' 'nú', dsea` i sitíng` 'léé'!"

28 Jo job mi~ niqúi'^ 'nú' jo dsíng'~ nilijiuung~ óo`na' jogui nitú`na' majá`na' mi~ nimáang`na' Abraham cóo~ Isáa cóo~ Jacóo^ cóo~ jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidié~ malí~gui eáang'; có' jaléng' i dsea` la nineáaiñ` colíng~ cóo~ Fidié~ fi' ñíff~ lana, jo dsu' 'nú' fi' caluub` ni'òøng`na'.

29 Jo nijalíng` jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ fi' la'úng~ fi' jmigüí e nigüear` e nidó'r~ ir~ colíng~ cóo~ Fidié~ fi' ñíff~.

30 Jo i líng~ dsea` i líng~ e niñ~ eáang' fi' jmigüí la, dsu' í'bing' i jii~ capí'^ ja` ee` niing~ mi~ nití` í' jo. Jo dsu' i líng~ dsea` i líng~ e ja` ee` niñ~ jii~ capí'^ fi' jmigüí la, jo í'bing' i eáang'gui niliniing~ mi~ nití` e í' jo.

Mi~ caqui' Jesús uii~ quiá'~ dsea` i seeng` fi' Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

31 Jo e jmí~ jo caguilíng~ cóo` tú~ míng'~ dsea` Israel i líng' dsea` fariseo fi' lí~ táang` Jesús jo casí'r~ dsea` do lala jo cajíñ~:

—Né~ niguó'^ fi' lí~ jíé', có' lana niguia' dseata~ Herodes guiú~ e nijngáiñ'~ 'na`.

32 Joba' cañí' Jesús quiá'~ i dsea` do jo casí'~ reiñ':

—Güilíng`na' güisí'~na' i 'ná'^ dsinóo' í: "Lajee~ jmí~ e sea`gui la 'né~ nijmité' e lajii~ ta~ cagá~a fi' jmigüí la e nijmi'leáan`n jaléng' dsea` dsée'~ jogui nijmihuín`n jaléng' i 'líng'^ i jée' quiá'~ dsea`."

33 Dsu' lajee˘ jo 'né˘ niguiéé' e lajji˘ li˘ iuun˘ fi˘ ngóó'ó, co' ja˘ catúng˘ jaang˘ i fé˘ cuaiñ˘ quiá˘˘ Fidiéé˘ e nijúuiñ˘ fi˘ caluu˘ fi˘ Jerusalén.

34 'Jo dsíng˘˘ fi˘˘ lín˘˘ n jaléng˘˘ 'nú˘˘, dsea˘ seeng˘˘ na' fi˘˘ Jerusalén, co' 'núb˘˘ dsea˘ nicajngang˘˘ na' jaléng˘˘ dsea˘ i café˘˘ cuaiñ˘ quiá˘˘˘ Fidiéé˘ jogui nicasi˘˘ lóo˘˘ na' cuu˘˘ jaléng˘˘ i cajmicóo˘˘ quiá˘˘˘ jaléng˘˘ i dsea˘ í cajo. Jo jnea˘, ja˘ ñii˘˘ jó˘˘ gui néé˘˘ cali˘˘ iin˘˘ n e nito˘˘ fi˘˘ n˘ n 'nú˘˘ laco' to˘˘ fi˘˘ ng˘˘ jaang˘˘ tui˘˘ iee˘˘ jaléng˘˘ tuyuu˘˘ quiáa˘˘ re' fi˘˘ nú˘˘˘ cuéé˘˘ re', jo dsu' ja˘ cali˘˘ iing˘˘ na' lajo.

35 Jo lana tí˘ li˘˘ ni˘˘ nám˘˘ baa jee˘˘ 'nú˘˘, jo jo˘ nimáang˘˘ gui˘˘ jnea˘ cartí˘˘ niguiéé˘ oor˘˘ e nifo˘˘ na' lala: “¡Juguiá˘˘ ó˘˘ quiá˘˘˘ i dsea˘ i casíng˘˘ Fidiéé˘ fi˘˘ jmígüi˘˘ la cuaiñ˘˘ quiá˘˘˘ r˘˘!”

14

Mi˘˘ cajmi˘˘ leáng˘˘ Jesús jaang˘˘ dseañu˘˘ i yaang˘˘

1 Jo mi˘˘ cangí˘˘ jo, coo˘˘ jmii˘˘ lajee˘˘ e jmi˘˘ íng˘˘ dsea˘ Israel, cató˘˘ jaang˘˘ fi˘˘ quiá˘˘˘ jaléng˘˘ dsea˘ Israel i líng˘˘ dsea˘ fariseo cató˘˘ r˘˘ Jesús e nidó˘˘˘ dsea˘ do íí˘ fi˘˘ quiá˘˘˘ r˘˘. Jo lajee˘˘ jo, dob teáng˘˘˘ jaléng˘˘ dsea˘ Israel i líng˘˘ dsea˘ fariseo i caguaiang˘˘ do cóo˘˘˘ tifa˘˘ quiá˘˘˘ júu˘˘ quiu˘˘˘ ta˘˘ quiá˘˘˘ r˘˘ e téeiñ˘˘ Jesús lajee˘˘ jo.

2 Jo jee˘˘ jaléng˘˘ i dsea˘ teáng˘˘˘ do niqúieéng˘˘ jaang˘˘ dseañu˘˘ i nilíng˘˘ jmohuí˘˘ e yaaiñ˘˘.

3 Jo mi˘˘ cangáng˘˘ Jesús i dsea˘ dsée˘˘ do, dsifi˘˘ lajob cajmingi˘˘ r˘˘ jaléng˘˘ i dsea˘ neáng˘˘ do jo casí˘˘˘ reiñ˘˘:

—¿Su cuóøng˘˘ e nijmi˘˘ leáan˘˘ n jaang˘˘ dsea˘ dsée˘˘ lajee˘˘ jmii˘˘ e jmi˘˘ íng˘˘ naa' ofa' ja˘ cuóøng˘˘ é?

4 Dsu' tiib̄ cajé' jaléng' i dsea` do, jiī~ camí'ˆ júuˆ ja` ee` cañír'. Jo dsifí' lajob catínḡ Jesús i dsea` dsée' do, jo ca'láam̄ biñ' do lajiī~ e jmohuí' e lamí' líiñ'. Joba' caquiú' Jesús ta~ e cangám' biñ' do.

5 Jogui dsifí' ladob casí' Jesús jaléng' i dsea` i teánḡ do jo cajíñ'ˆ:

—Jáˆ já'ˆ? jiī~ jaang` 'nú' ja` niseáanḡ na' jóo' na' osi jó' núuˆ quií' na' song calínḡ na' e catóñ' osi catóng' ne' fí' coo` dsí' í' lajee' jmí' e jmi' íng' naa'.

6 Dsu' caléb' tu jiī~ jaang` i dsea` do ja` ee` cañír' jiī~ camí'ˆ júuˆ quiá'ˆ Jesús.

Jaléng' dsea` mínḡ quiá'ˆ dsea` cung' guó'

7 Jo lajee' jo cajíng' i dsea` fii~ jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do e nigüea` dsea` e nidó'r̄, jo jalém' i dsea` do cagui'r' lí~ niinḡ gui nigüear'. Jo mí~ cangá~ Jesús e cajmée' jaléng' i dsea` do lado, joba' ca'e' reiñ' e júuˆ la jo cajíñ'ˆ:

8 —Mí~ jaang` dsea` i cung' guó' tó'r̄ 'nú' fí' quiá'r̄, jo mí~ nigüie' quiá'ˆ i dsea` í, ja` jmee' fa' ninḡ in' e nini'ˆ lí~ niinḡ gui, co' jialfa' caguié' jaang` dsea` mínḡ i niinḡ gui laco' 'nú' fí' quiá'ˆ i dsea` do.

9 Jo song 'nú' nigüiin' lí~ niinḡ gui, joba' i dsea` cató' 'nú' do 'né' nisí'r̄ 'nú' e nijéen' lí~ nigüiin' do, jo nigüea` i dsea` jaang` do, jo job lí~ nicá' 'nú' fí' mí~ nijéen' e lí~ nigüiin' do, jo nigüiní' cartí cøonḡ gui fí' lí~ neáang' dsea` i ja` niinḡ.

10 Dsu' mí~ tó' i dsea` do 'nú' fí' lí~ née' júuˆ, 'né' nini'ˆ cartí cøonḡ gui lí~ neáang' dsea` i ja` niinḡ mí~ nigüie' quiá'ˆ i dsea` í. Joba' mí~ niníñ' 'nú', nitó'r̄ 'nú' jo nijíñ'ˆ: “Fí' la ngínḡ, co' fí' lab lí~

gua`dsea`i niing`gui.” Joba' niní`li` niing`gui jee` jaléng` dsea`i m`ning` i` nineáang` quiá'r` do.

11 Dsuo' jaléng` dsea` i` jmicóong` yaang` jee` jaléng` dsea` rúng`, íbing` i` nicá` fí`i`, jo` jaléng` dsea` i` ja` jmicóong` yaang` jí` capí`, íbing` i` niing`gui lajee` lajaléng` dsea` jmi`gü`.

12 Jogui casí` Jesús i` dsea` i` cató` quiá'r` do jo` cajíñ`:

—Mi` jmoo` 'nu` jm` jo` iin` nihéen` jaléng` dsea`, ja` 'né` nitó` jaléng` i` cuín` o`gui jaléng` rún` o`gui jaléng` i` sea` cuu`. Dsuo' song cajmee` lajo, joba' lajob nitó`tu jaléng` i` dsea` do 'nu` mi` nijmér` jm` lajaang` lajaañ` fí` quiá'r`.

13 Co' guiá`gui e mi` nijmée` 'nu` jm`, nitó` jaléng` dsea` i` ja` cuín` jogui jaléng` dsea` tiñing` cóo` jaléng` dsea` i` ja` lí` ngí` cóo` jaléng` dsea` bóong` jogui jaléng` dsea` tiuung`.

14 Jo` joguiba' dsing` nili`iáang` o` jóng dsuo' ja` lí` niqui` jaléng` i` dsea` do táa` quí` fa' nicuó`r` 'nu` laco' cacuó`re. Jo` dsu' Fidié` dsea` guing` ñifí`, íb` dsea` i` nicuó` 'nu` mi` niguié` oor` e nijí`tu calé` catú` jaléng` dsea` i` nisiguiung` fí` quini` Fidié`.

Mi` jaang` dsea` cahéñ` f`ng` dsea` fí` quiá'r`

15 Jo` mi` canúu` jaléng` i` dsea` do jalé` júu` quiá` Jesús, jaang` i` dsea` la`ó` neáañ` gó`r` do cajíñ` casí`r` Jesús:

—Juguiá` o` quiá` jaléng` i` nitíng` nidó` colíng` cóo` Fidié` fí` ñifí` mi` nití` oor` quiá'r`.

16 Joba' casí`gui Jesús jaléng` i` dsea` do jo` cajíñ`:

—Coo` née` cagua` jaang` dseañu` guiá` e nidó` f`ng` dsea` i` m`ng` fí` quiá'r`.

17 Jo mi~ catî oor~ e nidø'r-, jo casiñ` jaléng' dsea` 'léeng' quiá'r- e cangotéer` jaléng' i dsea` nisimíng` do. Jo mi~ caguié- i dsea` 'léeng' do fí` quiá'- lajaang` lajaang` i dsea` nisimíng` do, jo casí'-reiñ': "Güilíng-na' lajminá-, co' dob nigüijee` fíi' e nicø'^na' colíng` cóo'r~."

18 Jo dsu' júi~ jaang` i dsea` do jo` cali'iiñ~ fa' cangolíñ-. Jo i la'uii~ do cajíñ': "Síi~go fíi' güijmée`gor féng' dsír' e ja` nilí` nii~i, co' nabi nicalá'a coo` jmáang' uó^, jo jobi 'né- nijøø^ø lajminá-."

19 Jo jaang`gui cajíng'-: "Síi~go fíi' güijmée`gor féng' dsír' e ja` nilí` nii~i, co' nabi nicalón`n 'ñiá` jmíng` güitá` quié`e, jo í'bi 'né- nimoo`o jialjí're!"

20 Jogui jaang`gui cajíng'-: "Güisíi~go fíi' e ja` nilí` nii~i, co' la güeam'-bí e ngocúun`n guóo`o, jo güijmée`gor féng' dsír' uii~ quié`e."

21 Jo mi~ caguiéng'- i dsea` 'léeng' do fí` lí` guing~ fíir~ e cangocóor` júu^ e júi~ jaang` i dsea` do ja` nilí` guilíñ~, joba' dsíng'- caliguíng` i fíir~ do mi~ canúur- lajo, jo caquiur' ta~ i dsea` 'léeng' do quiá'r- jo casí'-reiñ': "Gua~ güingi~ lajminá- lacaang` jee~ 'núu, jo güite' jaléng' dsea` tiñíng` cóo'~ jaléng' dsea` i ja` lí` ngí- cóo'~ jaléng' dsea` tiuung` cóo'~ jaléng' dsea` bøøng'-, jo güijalíñ- e nidø'r- fí` quié`e."

22 Jo cangób- i dsea` 'léeng' do cangojméer^ laco' ta~ caquiur' fíir~. Jo malí~gui lajo caguiém'-tur fí` lí` guing~ fíir~ jo casí'-reiñ' do lala: "Nícangoté- baa jaléng' i dsea` i cafée' do 'mí-, jo nab nínéaaiñ` lana, dsu' jóo'bi lí~ nigüeá`gui dsea`."

23 Joba' cajíng'- i fíir~ do jo casí'-reiñ': "Gua~

güingĩ~gui la'úng~ lacaang` lí~ ja` mí caguié!~, jò güite'gui jaléng` dsea, jò güijalíĩ~ líing~ güirðong` sináú^ quié~e.

24 Dsucò' jíĩ~ jaang` ì dsea` ì catóð~ø la'uui~ do jò nidó'r~ jíĩ~ capí' f' quié~e."

'Né~ í~ dsí' dsea` røø` song iĩ~ nijmicuíĩ` Dsea` Jmáang~

25 Jò mí~ cangî jò, dsíng!~ fíing' jaléng` dsea` ngolíĩ~ f' lí~ ngóó' Jesús. Jòba' cajer' jò casí'r~ jaléng` ì dsea` do jò cajíĩ~:

26 –Song ìi` iing~ ni'uíng~ dsea` quié~e, 'né~ nilí'iing~guir jnea~ laco'gui tiquiá'r^ osi niquiá'r^ osi jaléng` rúíĩ` osi dseamî quiá'r~ osi dseañu` quiá'r~ é osi jaléng` jóor', jogui 'né~ nilí'iing~guir jnea~ laco'gui 'ñia'r' cajò.

27 Jò song ìi` dsea` ì ja` niseáng` lafa' crúu^ quiá'r~ e laco' cuø lí~ e guiá' dsír' e nidsingíĩ~ e huíng' uíi~ e líiĩ~ dsea` quié~e jógui ja` ningír~ cóo~ jnea~, jòba' ì dsea` î ja` quí'~ jmí~ e nilíĩ~ dsea` quié~e.

28 Fa' jaang` 'nú' iing~na' nijmée'~na' cóo` 'núú', 'né~ nijmée'~na' cuante quíi~na' su seab` cuu~ quiá'~ e ninaang~na' e nijmée'~na' e 'núú' do car` nité'.

29 Dsucò' fa' lí' canaang` e líi` e 'núú' do lajò e ja` mí calí~ cuante røø` jial tíi` cuu~ nilí'né~, jò jialfa' ja` cató', jò dsíng'~ ningíing~ dsea` ì dsea` fii~ e 'núú' e gui'ná'^ líi` do

30 jò nijíĩ~: "Ì dseañu` do nicajmicaiĩ~ e cajme'r' 'nu~ ofa' nisea` cuu~ e nijmité'r' car` calieeng`."

31 Osi jaang` dseata~ iĩ~ nijmér~ míi~ cóo~ jaang`gui dseata~ ì jíéng`, jòba' 'né~ ní'í~ dsír' su

niquí¹- jmí^h e nitíñ⁻ cóo¹~ i dseata[~] do song i dseata[~] î jéeiñ⁻ tú⁻ 'lé^hgui dsea^{laco}gui 'ñia^r.

³² Jo song calilí[^] i dseata[~] do e ja^h niquí^h~ dsea^{quiá}^r- jmí^h e nitíñ⁻ cóo¹~ i fíng^ggui do, joba^l 'né⁻ nisíñ⁻ dsea^{quiá}^r- e nidsimíñ^h~ do jmí^hee[~] e jo^h nitíñ⁻ cóo¹~ i dseata[~] i jaang^ggui do.

³³ Jo lajob lí^h, doñí^í i^h 'nú^h i ja^h ni'náng^g ca^l lajalé^h e l^h dsí^r e sea^h fí^h jmí^guí^h la, joba^l ja^h quí^h- jmí^h jóng e nilíñ⁻ dsea^{quíe}-e.

Jial mĩ jo`dseeng`ñi~

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴⁻³⁵ Jo cajíng^l-gui Jesús casí^r- jaléng^h i dsea^l do lala:

—Dsíng^l- íng^h ta^h jalé^h ñi^h, jo dsu^l song calíng⁻ lajii^h e ñi^h do, joba^l jo^h ee^h ta^h íng^h jí^h cóo^h jóng, jo lico^l nibíb^h dsea^h, dsuco^l ja^h mí^h sea^h quiá^l- fa^h e nilíñi^h-tu. Joba^l fí^h i 'nú^h e i^h 'nú^h sea^h loguá^hna^l, nú^hna^l jalé^h júu^h quié^h-e.

15

*Mi~ ca'e Jesús júu^ quiá^- jaang`jo'se^ i sí'íng^*

(Mt. 18:10-14)

¹ Jo ie^h jo dsíng^l- fíng^g jaléng^h nodsicuu⁻ quiá^l- Roma cóo¹~gui jaléng^h dsea^l i sea^h júu^h e dsíng^l- røøiñ⁻ dsee⁻ ngoliñ⁻ fí^h lí^h sing^l Jesús e núur^h jalé^h júu^h quiá^l- dsea^l do.

² Jo mĩ cangá⁻ jaléng^h dsea^l Israel i líng^g dsea^l fariseo cóo¹~gui jaléng^h tifa^l quiá^l- júu^h quiu^h ta^h quiá^r- e ngolíng⁻ jaléng^h i dsea^l do fí^h lí^h sing^l Jesús, joba^l canaaiñ^h do éeiñ⁻ Jesús jo fé^r:

—I dseañu^h na colim^h ngir^h jogui gø^r cóo¹~ jaléng^h dsea^l sea^h júu^h e dsíng^l- røøiñ⁻ dsee⁻.

³ Jø mi~ canúu~ Jesús e féⁿ jaléngⁿ i dsea` do lado, jøba' ca'e'reiñ' júu^ já⁻ e lafa' júu^ cuento jø cajiñ⁻:

⁴ —Facø' jaang` 'nú<sup>n</sup> aang~na' cien jo'se<sup>n</sup>, jø calingüing~na' cango'íing' jaang` lajee` taang~na' e móo~na're!, 'né~ nitiúung~tea' i caguaang~gui do lajee` nigüi'néng'na' i cango'íing' do cartí' niguiéng'na're!.

⁵ Jø mi~ niguiéng'na're!, dsíng⁻ nili'iaang` óo'na' jø nitø~na're! e dsíng~ne' yú[^] 'ná[^]na'.

⁶ Jø mi~ niguilíng'na' fí' quíi~na', niseáang~na' jaléngⁿ dsea` cuíng'na' jø nifi<sup>^</sup>na'r: “Lana ni-jmi'iaang` dsinaa', cø' cadsémⁿbaa jaang` jo'seⁿ quíe~ e i calingüin~n cango'íing'.”

⁷ Jø laco' li'iaang` óo' 'nú<sup>n</sup> mi~ dséng'na' jaang` jo'seⁿ i dsí'íing' quíi~na', jøba' lajob li'iaang` dsí' Fidiée` colüing~ cøo⁻ jaléngⁿ i neáang' fí' ñiff~ quiá'r~ mi~ caqu[^]~ jíngⁿ 'ñiaⁿ jaang` dsea` i calilí[^] e líiñⁿ dsea` dsee~ dsea` quí' fí' quinir~ laco'gui noventa y nueve dsea` i líng~ e ja` líiñⁿ lajø fí' quini~ Fidiée`.

Mi~ ca'e' Jesús júu^ quiá⁻ cøo` cuu~ e si'íing[^]

⁸ Jøba' cajiñg⁻gui Jesús casí'r~ jaléngⁿ i dsea` do:

—Fa' jaang` dseamí i óo` guí~ cunée~, jø calingüiñ~ e cango'íing' cøo` e cuu~ do fí' dsí' sinúu<sup>^</sup> quiá'r~. Jøba' dsifib' nijmijneár` cøo` jì jø ni'ír` niquiáaiñ~ røø` la'úng~ e sinúu<sup>^</sup> do, jø ni'nó'r` e cuu~ do car` niguié'r`.

⁹ Jø mi~ niguié'r` e cuu~ do, jø nitø'r` jaléngⁿ dsea` i cuiñ` jø nisí'reiñ': “Lana nijmi'iaang` dsinaa', cø' cadsé<sup>n</sup>baa cøo` cunée` quíe~ e e calingüin~n cango'íing'.”

10 Jo laco' li'iaang` dsí' jaang` dsea` i dsé' cuu` quiá'-, joba' lajob li'iaang` dsí' jaléng'` ángeles quiá'- Fidié` mi` caquí'- jing'` 'ña' jaang` dsea` i calilí` e líiñ` dsea` dsee` dsea` qui' fí' quini` Fidié`.

Mi` ca'e' Jesús quiá'- jaang` dseañu` i ca'ing` dsee` quiá'- jaang` jóor`

11 Jo mi` calí` jo, jo ca'e'gui Jesús jaléng'` i dsea` do coo`gui júu` já'- e lafa' júu` cuento jo cajín'-:

—Coo` née'` caliséng` jaang` dseañu`, jo caliséng` gáng` jóor` dseañu`.

12 Jo i jiuung`gui do coo` née'` casí'r` tiquiá'r` jo cajín'-: “Teaa~, mi` nijúung` 'nu`, 'né` nilí` jmá'-jiu røø` jalé` e sea` quií'- lana. Joba' fí'-i 'nu` fa' jmée`ba' jmá'-jiu jalé` e jo na la seeng`gui!” Jo dsifí' lajob cacuo` i tiquiá'r` do lajii` e catíiñ` do.

13 Jo mi` cangí` tú` 'ní` jmí` lajo, ca'níib` i siming` do jalé` e nicangíiñ` cacuo` tiquiá'r`, jo coo` jalé` e cuu` e calí'r` do cagüi`í`bre góor` jo cangór` fí` lí` huí` eáang`, jo fí' job ca'íiñ` jalé` e cuu` quiá'r` do, jo cajmirøng` dsee` 'ña'r` cóo` jalé` e 'li` e sea` fí` jmigüi`.

14 Jo dsu' mi` cangí` e cadseá'r` jalé` e cuu` quiá'r` do, lajee` job calí`øng` jalé` e gø'` dsea` e fí` lí` táaiñ` do, jo coo` mi` cangir` e jo ee` sea` dór`.

15 Jo joguiba' cajméer` quijí` ta` nijmér` cóo` jaang` dseañu` i seeng` e fí` lí` táaiñ` do, jo cangíiñ` coo` ta` e jmóor` í` cú`.

16 Jo dsíng'` lí` dsíir` fa' nidó'-bijiur jalé` e gø'` i cú` do lacoo` jmí`, co` ja` ee` 'ga' lí` ngíiñ` e nidó'r` 'ña'r`.

17 Jo lajee` jo dsíng'- cajo'- dsíir` quiá'- jalé` e cajméer` lamí` jéeng`gui do jo ca'í` dsíir`: “Ja` ní`

jóng'gui dsea` jmóo` ta~ quiá'- tiquié^e jò seab` e gø'r` lalíng` lana, jò dsu' jnea~ lab táan`n nijúun`n oo`!

18 Joba' ním'^túu fí' góo'o jò ni'ném'^túu tiquié^e jò nifí`ire: Teaa~, dsíng'- nicajmirøøng` dsee` 'ñiá`a fí' quini` Fidié` jogui fí' quini`^ cajo.

19 Jò lana gán`n e iin`n nijmée`e ta~ lafa' jaang` dsea` 'léeng` quiá`ba', jò jò` jmée`e cuente e joo` jnea~."

20 Jò mi~ cangî e ca'f` dsíir` lado, dsifí' lajòb cangáng`-túr fí' góor`, jò cango`néeng`-túr tiquiá'r^.

'Jò jaquíém' niguieñ' quiá'r- mi` tí li~ cangá- tiquiá'r^ e ningaiñ'. Jò dsíng'- calí' fí- líng- ì dseañu` do ì joo` do, jò e cui`bre cango- jmijíng`neiñ' jò carøøng` rúíñ'.

21 Joba' cajíng'- ì siming` do casí'r- tiquiá'r^: "Teaa~, dsíng'- nica'lee`e fí' quini` Fidié` jogui nica'lee`baa fí' quini`^ cajo, jò jò` jmée`e cuente e joo` jnea~."

22 Dsu' ì tiquiá'r^ do dsifí' lajòb caqui`r' ta~ dsea` 'léeng` ì néé` ni` sinúu` quiá'r- jò casí'-reiñ': "Güiquie`du' 'mi' e jlo`^gui lajee` lajalé` e sea` jò niqui` ì joo`o la, jogui güiquie`na' coo` ñi` iu` niguoo` jò ñicuøø`na'r, jogui cuøø`na'r caneáang` miloo` e 'mí- e ni`ø'r-.

23 Jogui güitee`na' jaang` güitá` jiuung` ì ni`úung`-gui lajee` lajaléng`ne', jò nijngáang`na're' jò nilíng`ne' jmiñi`. ¡Ná nijmó`oo' coo` jmí jò ni`né`^ niquiee`naa' lajalé`naa'!

24 Dsuco' ì joo`o la huíib- eáang` nicangór- jogui huøøb- eáang` nicango`íiñ'; jò lajee` jò ca'f` dsii- e nicajúm`bre, jò lana lín`n e lafa' nicají`-túr e nisiñ' la." Jò lajalém` ì dsea` do canaiñ` guiar` guiá- e

cajmeáin^h jmí^h i siming^h i cagüéng^h do.

25 Jò lajee^h jò dob nitáang^h i rúin^h dsea^h féng^h do fi^h lí^h jmóor^h ta^h quiá^h tiquiá^h. Jò mí^h cangoquiééin^h fi^h quiá^h mí^h tí^h lí^h can^h, jò canúur^h e ii^h lúu^h jò ninaang^h e néé^h tadséeng^h fi^h quiá^h.

26 Jò mí^h cagüéin^h quiá^h o'nú^h quiá^h, jòb sing^h jaang^h dsea^h 'léeng^h, jò cajmingí^h i dsea^h do jò casí^h rein^h: “¿E^h gui^h jmoo^h na^h teáang^h na^h na?”

27 Jòba^h cañí^h i dsea^h 'léeng^h do jò cajín^h: “Mí^h cagüéang^h i siming^h rún^h i tá^h cangongí^h do. Jòba^h dsing^h cali'iaang^h dsí^h tiquí^h, jò caquiá^h ta^h e cajúng^h jaang^h güitá^h jiuung^h i niguang^h gui lajee^h lajaléng^h i seeng^h quí^h, jòba^h jmóor^h jmí^h lana.”

28 Jò dsu^h mí^h canúu^h i siming^h do lado sóong^h caligüíin^h, jò jò cali'iiñ^h fa^h calí^h guí^h e sinúu^h lí^h néé^h jmí^h do. Jò mí^h calilí^h tiquiá^h e táang^h i jòor^h do caluu^h, dsifi^h lajòb cagüí^h jò cagüité^h rein^h.

29 Jòba^h cajing^h i siming^h do casí^h tiquiá^h: “Contøøm^h nicajmé^h e ta^h quí^h jò jí^h coo^h néé^h ja^h mí^h cajmé^h e fa^h e ja^h núu^h jalé^h ta^h quí^h, dsu^h jí^h coo^h néé^h ja^h mí^h cajmeáan^h jnea^h jmí^h, o^h gui^h mí^h cacuøøn^h jnea^h fa^h jaam^h jo'chí^h quí^h e laco^h nijmeáang^h 'ñiá^h a jmí^h cóo^h jaléng^h dsea^h cuín^h.

30 Jò dsu^h lanagüi e nicagüéang^h tu^h i rún^h na, dsea^h nica'iiñ^h jalé^h cuu^h quí^h cóo^h jalé^h e 'lí^h e sea^h fi^h jmigüí^h, jò 'nu^h nicajngang^h jaang^h güitá^h jiuung^h i niguo^h gui lajee^h lajaléng^h i seeng^h quí^h ii^h.”

31 Jòba^h cañí^h tiquiá^h jò casí^h rein^h: “Y^h quí^h ii^h, contøøm^h guing^h 'nu^h cóo^h jnea^h, jò jalé^h e sea^h quí^h e e quí^h ba^h cajo.

32 Jò dsu^h lana e nicagüéang^h i rún^h na dsí^h í^h e nijmeáang^h naa^h r jmí^h jò nijmí'iaang^h dsí^h naa^h

jalé'naa'. Co' huóøb- nicango'íiñ', jo lajee' jo nica'f dsi'naa' e nicajúm-bre; jo dsu' lanagui e nicagüeang'-tur, lí' e lafa' nicajíb'tur."

16

Mi' ca'e' Jesús quiá'- jaang' dsea' 'léeng' i ja' ca-jmée' ta' røø' quiá'- fiir~

¹ Jo mi' cangf jo, jo ca'e'gui Jesús jaléng' dsea' i núu' jalé' júu' quiá'r- coo'gui júu' já'- e lafa' júu' cuento jo casí'-reiñ':

—Coo' néé' caliséng' jaang' dseañu' i sea' cuu-, jo seeng' jaang' dseañu' i jmoo' ta' contøøng- quiá'r- i néé' ni' jalé' e sea' quiá'r-. Jo coo' jmii' caguilí' dsee- quiá'- i dsea' 'léeng' do e lí' nicadseá'r- nica'íiñ- lajo jalé' e sea' quiá'- fiir~.

² Jo dsifí' lajob catø' i dsea' sea' cuu- do catø'r- i dsea' 'léeng' quiá'r- do jo casí'-reiñ': "¿Su jáb' jalé' dsee- e nicajmée' jaléng' dsea' uii' quií'?' Lana nijáa' jnea~ cuente quiá'- jalé' e sea' quié'e, co' latí' lanab jo' nijmée'^ ta' cóo' jnea~ co' jo 'neán-n 'nu'."

³ Jo mi' cangf jo, mi' caguiéng' i dsea' 'léeng' do fí' quiá'r-, jo canaaíñ' í' dsír': "¿E'gui nijmee~ e náng? Ná la catúun' e jo' ee' ta' cuø' dsea' jnea~. Dsíng' fín'-n nijmee~ e ta' jenuu', jogui dsíng' í' lín'-n nimii' cuu- fí' jee' 'núu'."

⁴ Dsu' nica'óm' dsii- e~ nijmee~ e laco' niliseeng' dsea' i niliguiúng- cóo' jnea~ mi' ningf e jo' ta' sea' jmee~ e."

⁵ Joba' canaaíñ' tø'r' lajaang' lajaang' i nirøøng' quiá'- fiir~. Jo mi' caguié- la'uii' i dsea' i nirøøng'

do jò cajmingí^r-reih': "¿Jial tíí røong` 'nu` quiá^r-fií?"

⁶ Joba' cañíⁱ ñ dsea` do: "Cien síí e a~ aceite røon` quiá^r." Jò dsifí lajob cajíng^r ñ dsea` 'léeng<sup>r</sup> do casí<sup>r</sup> ñ dsea` do: "Lab róo` jì lí<sup>r</sup> táan<sup>n</sup> e røon<sup>n</sup>. Téé` lana e røonⁿ jíí^r cincuenta síí."

⁷ Jò mi~ cangí lajo, cajmingí^r jaang`gui ñ dsea` ñ røong` do jò casí<sup>r</sup>-reih': "Jogui 'nu` ¿jial tíí røonⁿ?" Joba' cañíⁱ ñ dsea` do: "Cien cuéé<sup>r</sup> micui'iee<sup>r</sup>." Joba' casí<sup>r</sup> ñ dsea` do jò cajíñ^r: "Lab róo` jì lí<sup>r</sup> táan<sup>n</sup> e røon<sup>n</sup>, jò téé` e røonⁿ jíí^r ochenta."

⁸ Joba' calilí^r ñ fií quiá^r ñ dsea` 'léeng<sup>r</sup> do e ja` ca'éeiñⁿ do røø` cóo<sup>r</sup> ta~ quiá<sup>r</sup>, jò lifa' eáam`bre lí^r cóo^r jaléⁿ e cajméer` do. Jò lajob líí cajo cóo<sup>r</sup> jaléng<sup>n</sup> ñ dsea` ñ ja` cúing` Fidiéé^r, eáang`gui lí<sup>r</sup> jmóor` jaléⁿ e jmigóoiñ` dsea` rúíñⁿ laco`gui ñ dsea` ñ nilíng` dsea` quiá^r-Fidiéé^r.

⁹ Joba' liúunⁿ 'núⁿ e jméaang^r na' ta~ jaléⁿ e sea` e fí jmigüí lí<sup>r</sup> seeng` dsea` dsee<sup>r</sup> dsea` qui^r e laco` nilí<sup>n</sup> na' jaléng<sup>n</sup> dsea` ñ niliseeng` guiá<sup>r</sup> cóo<sup>r</sup> 'nú<sup>n</sup>. Jò lajoba' mi~ niguiá jalé<sup>n</sup> e sea` quiíⁿ na' fí jmigüí, niliseem`bing<sup>r</sup> ñ nilíng<sup>n</sup> 'nú<sup>n</sup> mi~ nití<sup>r</sup> fí fií cóo` jóng.

¹⁰ Jò íí ñ ca'ée` jmang<sup>r</sup> e guiá<sup>r</sup> cóo<sup>r</sup> capí<sup>r</sup> e sea` quiá^r, joba' lajob ni'éer^r mi~ nisea` jmiguiá quiá<sup>r</sup> cajo. Jò íí ñ ja` jmóo` e guiá<sup>r</sup> cóo<sup>r</sup> capí<sup>r</sup> e sea` quiá^r, joba' lajob ja` jmér<sup>r</sup> e guiá<sup>r</sup> fa' jialgui la jmiguiá e sea` quiá^r.

¹¹ Jò song ja` jmoo`na' e guiá^r cóo^r jaléⁿ e sea` quií<sup>n</sup> na' fí jmigüí lí<sup>r</sup> seeng` dsea` dsee<sup>r</sup> dsea` quií, joba' lajob ja` nicuó<sup>r</sup>-Fidiéé<sup>r</sup> 'nú<sup>n</sup> lajíí<sup>r</sup> e catíng<sup>n</sup> na', dsea` língⁿ na' dsea` quiá^r.

¹² Jò song ja` ee<sup>n</sup> na' røø` cóo^r jaléⁿ e sea` quiá<sup>r</sup> dsea` jíéngⁿ, joba' ¿í ñ nicuó^r 'núⁿ jaléⁿ e

catíng-na' do jóng?

13 Jo cajíng'-gui Jesús e júu^ la:

—Jíi~ jaang` dsea` 'léeng~ ja` quí~ jmí~ fa' ni-jmér~ ta~ fí` quini` gáng~ fir~ colíng~, dsuco' song cajméer` lajo, joba' nilí` 'ní` níim~bre jaang` jogui nijmiti~bre ta~ e niquíú~ i jaang`gui do. Jo co' lajob líí, joba' ja` quí~ jmí~ fa' e nijmití^na' jalé` ta~ quiú' Fidiéé` jogui e nijmití^na' cajo jalé' ta~ seáng' jmiguiú` cuu~ fí` jmigüí.

14 Jo mi~ canúu~ jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo e cajíng'-Jesús jalé' e júu^ na, joba' dsifí` lajob canaaiñ` e lóøiñ~ dsea` do, co' eáam' lí dsíiñ' jalé' cuu~ quiá'r~.

15 Jo lalab cajíng'-Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—'Nú'bing' i tí` dsíi' i ngí` jmijlóng'^ yaang~ e ee-na' røø` fí` quini` jaléng' dsea` jmigüí, jo dsu' Fidiéé` dsea` guíng~ ñifí~ niñi~bre guiú~ jial líng'na' lajaang`lajaang`na'. Jo jalé' e jmi'gó` dsea` eáang' fí` jmigüí la, dseáng'-'ní` níim~ Fidiéé` jalé' e jo.

Eáam' niing-jalé' júu^ quiú' ta~ quiá'-Moi~

16 Jo mi~ cangí e cajíng'-Jesús lajo, jo casí'-guir jaléng' i dsea` do jo cajíñ'-:

—Mi~ cajá~ Juan i seáang` dsea` jmí, lajíi~ júu^ quiú' ta~ quiá'-Moi~ba' mí` sea` còo~gui jalé' júu^ e café' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá' Fidiéé` mali~gui eáang'. Jo latí` ie~ job` jaa' e guía` dsea` júu^ quiá'-Fidiéé` quiá'-jial líng~ dsea` do dsee~ quiá'-dsea` jmigüí jogui jial iñ~ nicár` nifí` quiá'-lajaang`lajaang`dsea`. Jo latí` ie~ job` cuø' bí` yaang~ dsea` e nitíiñ' fí` quini` Fidiéé`.

17 J̄o eáang'gui ja` huíng' e ni'ling- guóo'~ uó-
jmigüi' e laco'gui ja` niliti~ fa' camí'^ júu^ quiu' ta~
quia'- Moi~.

*Mi~ ca'e' Jesús e ja` cuóøng` e nitiúung- rúng` dsea`
i nisicúng` guó`*

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 J̄o mi~ cangí e cajíng'- Jesús laj̄o, j̄o casí'- guir
jaléng' i dsea` do j̄o cajíñ'- lala:

—Song jaang` dseañu` catiúuiñ- dseamí quiá'r-
j̄o nicúng'tur guóor` cóo'~ jaang`gui dseamí i jiéng',
j̄oba' 'lée'bre jóng fí quini' Fidiée', co' dseeb- éer`.
J̄ogui i dseañu` i cúng' guoo` cóo'~ jaang` dseamí
i catiúung- dseañu` quiá'-, j̄oba' 'lée'bre cajo, co'
dseeb- éer' fí quini' Fidiée'.

*Jaang` dseañu` i sea` cuu- cóo'~ jaang` dseañu` i
tiñíng-*

19 J̄o mi~ cangí e cajíng'- Jesús jalé' e júu^ na, j̄o
casí'- guir jaléng' i dsea` do j̄o cajíñ'-:

—Coo` née'~ caliséng` jaang` dseañu` i sea` cuu-
eáang', j̄o dsíng'- jlo'^ jalé' si'r^ e quier', j̄ogui lacoo`
jmib~ jmáng' jmiñ' 'ñia'r'.

20 J̄ogui cajo seeng` jaang` dseañu` dsea` dsée'~ i
sii Lázaro i tiñíng- eáang' i líng' 'mi' latøøng-. J̄o
lacoo` jmiñ' gua` i dsea` dsée'~ do fí o'ná' quiá'- i
dsea` sea` cuu- do

21 e güijer' fa' niñiñ` nidó'r- jalé' e sojiá' 'ni'
mes~ quiá'- i dsea` sea` cuu- do lajee' guiiñ' e gø'r';
j̄o j̄i'gui jaléng' dsii dsilíng- ne' e 'lu're' lacaang` lí-
lí' 'mi' quiá'- i dsea` dsée'~ do.

22 J̄o coo` mi~ caguié- jmiñ' e cajúm- i dsea`
dsée'~ do, j̄o casing` Fidiée' jaléng' ángeles quiá'r-
j̄o catø-reiñ' do fí lí~ guing' Abraham fí ñiff-.

Jō jō` huóø` ngó` mi` cajúng` Lázaro jō cajúm`
 i dsea` sea` cuu` do cajo. Jō jaléng` dsea` rúin`
 cangojéeng`nein` do fí` codsii` jō ca`ám`brein` do.

23 Jō mi` cajné` dsí` i dsea` sea` cuu` do fí` jmigüi`
 coo, jōba' fí` lí` lib` ni`iuuin` jóng, jō nicár` jalé`
 iihuí. Jō lajee` jō caséer` nir` fí` yá` jō cangáin`
 Abraham cóo` Lázaro e neáain` do coling` fí` nífi`.

24 Jōba' canaang` i dsea` sea` cuu` do áin` i dsea`
 do jō casí`-rein`: “Tea` Abraham, fí` güilín` jnea`
 jō síng`go Lázaro fa' nicuó`r` jnea` capí`^ jmí, co`
 nili`lea` nisí`i, co` dsíng`- quiee` iihuí` e fí` ni` j` la.”

25 Jōba' cañí` Abraham quiá` i dsea` sea` cuu`
 do jō casí`-rein`: “Jóo`o, téé` o`, eám` juguíá`
 cateang` 'nù` fí` jmigüi, jogui Lázaro eám` cangár`
 iihuí` lajee` jō. Jō lanaguíba' niní` Lázaro juguíá`,
 dsu` 'nù` nabi`nicatí` í` e nimó`^ jalé` iihuí`.

26 Jogui júi` jaang` jneaa`aa' ja` cuóøng`
 ngüing`naa' lacataang` cataang`, co' coo` 'ni` e
 a' eám` lí` jee` laco' teáng`na' jogui laco' née`
 jnea`, jō ja` cuóøng` fa' i dsea` neáng` la ningüin` fí`
 na o`gui i dsea` teáng`na` cuóøng` jalíin` fí` la.”

27-28 Jōba' cañí` i dsea` sea` cuu` do quiá`- Abra-
 ham jō casí`-rein`: “Su ja` jíeé` o`, Tea` Abraham,
 fa' niguíéen` Lázaro fí` jmigüi` fí` lí` neáng` n`ning`
 rún`n dsea` ngáang` cóo`o e nidsijmée`-rein` júu`
 jial niteáin` fí` jmigüi, jō lajōba' nitíin` fí` lí` guíá`
 mi` nijúuin`, jō ja` nijalíin` fí` lí` iuun` lana e quiee`
 jalé` iihuí`.”

29 Jōba' cañí` Abraham quiá` i dsea` sea` cuu`
 do jō casí`-rein`: “Dob sea` jalé` jì` lí` fé` jalé` júu`
 quiá`- Moi` cóo`gui jalé` júu` quiá`- jaléng` dsea`
 i café` cuain` quiá`- Fidiée` malí`gui eáng, jō

güjmitir~ jalé' e jo."

³⁰ Jo cañí'tu i dsea` sea` cuu~ do jo casí'r~ Abraham: "Lajob líí, Teaa~ Abraham. Dsu' eáang'gui ja` huíng' niquí'~ nijíng' yaaiñ~ fí' quini~ Fidiée~ fíng song caguiéng'~ jaang`'líí~ jo niguiár~ júu^ e~ jalé' iihuí' e cá` dsea` fí' la."

³¹ Jöba' cañí'tu Abraham quiá'~ i dsea` sea` cuu~ do jo casí'~reiñ': "Song ja` jí'r~ o'gui já'~ líiñ~ jalé' júu^ quiá'~ Moi~ cóo'~gui jalé' júu^ quiá'~ jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~ mali'gui eáang', joba' lajob ja` nilíjí'r~ o'gui já'~ nilíñ~ cajo nañí' fa' jaang`'líí~ nijí'r' jo niguieng'tur fí' jmigüü` calé' catú'."

17

*Jial dseáang' e nijiúng' dsea` fí' ni~ dsee~
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)*

¹ Coo` née'~ cajíng'~ Jesús casí'r~ jaléng' dsea` quiá'r~:

—Contøøm~ nilisea` jalé' e sea` fí' jmigüü` e nijmé~ e nijiúng' dsea` fí' ni~ dsee~, jo dsu' e ngí' fíí~ i dsea` i nijmé~ e niténg' jaang`gui dsea` rúíñ' fí' ni~ dsee~.

² Jo i dsea` i nijmé~ lajo, guiá~gui ni'uíng~ quiá'r~ e ni'ñá' dsea` fí' moluur` cóo` cuu~ fé' jo nidsibiñ~ fí' é' jmiñí'^ e laco'gui e nijmér~ e niténg' fí' ni~ dsee~ jaang` dsea` i ja` mí' ngóó' eáang' já'~ lííng' júu^ quié' e.

³ Jöba' dsíng'~ 'né~ ñiing~ óo'na' cóo'~ jalé' e jmoo'na'. Jo song jaang` dsea` rúng'na' ca'éer` dsee~, joba' síi'na'r e ja` dseeng` e jmér~ lajo. Jogui song caquí'~ jíng' 'ñia'r' fí' quini~ Fidiée~ uíi' e dsee~ do, joba' ííng'na' dsee~ uii~ quiá'r~ jóng.

4 Jo doñí' fa' ca'léer' quií-na' guié- néé' lajeé' cōo' jmĩ, jōgui guié- néé' cajar- cajasí'r- 'nū: "Íng' dsee- uii- quié- e quiá'- jalé" e nicajmeáan- n 'nū, dsu' lana jo` nijmee-gũ", joba' 'ná' 'né- íim-ba' dsee- uii- quiá'r- laco' néé' e jar- jamí'r- 'ná' jmi'ee'.

Jial 'gøng' mi- já'- lãng` dsea` jalé` júu` quiá'- Fidié'

5 Jo mi- cangf jo, cajíng'- i dsea` guitúung` do casí'r- Jesús:

—Jmee- e já'- nilíng`gũ' jalé' júu^ quií'-.

6 Joba' cañí' Jesús casí'r- i dsea` quiá'r- do:

—U~, fa' cōo'~ capí'^ba' e já'- líng`na' júu^ quié- e, joba' cuóøm` nifí'^na' e 'ma` fé" si" la e niráang- 'ñia' catí' jmó^ jo nidsisíng` 'ñia' fí' ni- jmiñí^, jo dsifí' lajob nilití- jalé' e ta~ e niquiá'^na' do.

E~ jalé' e catíng- e nijmé- jaang` dsea` 'léeng'

7 Jo mi- cangf jo, jo cajíng'- gui Jesús e júu^ la:

—Fa' 'ná' seeng` jaang` dsea` 'léeng'~ quií^na' i jmóo` jalé' ta~ caluu' cōo'~ jalé' ta~ sináú^ quií-na', jo laco' jmĩ mi- niniúíñ' ta~ jí' osi ta~ ní gütá^ é, ja` nitøø- na'r e ni'í' nidø'r- cōo'~ 'ná',

8 co' niquiá'^na're ta~ jo nifí'^na'r: "Guiá~ guiá- e nidøø'ø jo ningín'- fí' quinií- jalé" e jo. Jo mi- ningf jōguiba' ni'u'^ nicø'^'nū` uø'."

9 Jo mi- cató' e jmóor` jalé' e jo, ja` ngúíñ` gui'máang'~ quiá'- fir~, co' jíí'~ do ta~ quiá'-bre.

10 Jo lajob catíng- nijmée^ 'ná' cajo mi- ningf e jmití^na' jalé' ta~ quiá' Fidié', co' 'né- fo^na': "Jíí'~ dsea` 'léeng'~ lí' jnea'^, co' ja` caquí'~naa' jmĩ e nijmó^naa' lí'gui, co' lico' nicajmó^naa' jíí'~ laco' catím- baa'."

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús guíng~ dsea` i lãng`
jmohuú' 'li'^*

11 Jõ mi~ cangî jo, lajee` iuung~ Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén, cangáiiñ' jee~ uó~ lí~ iáng' Samaria cóo~ Galilea.

12 Jõ mi~ cangáiiñ' cóo` 'ni' fii, job ca'uøøng` guíng~ dsea` dsée' i lãng' jmohuú' 'li'^ fí' ngúu' táang`. Jõ mi~ cangáiiñ~ Jesús, huúib~ cajer' e áiiñ' dsea` do

13 jõ casí'r~:

—¡Tífa' Jesús, fii~ güilín' jnea'^ e lí'naa' lala!

14 Jõ mi~ canúu~ Jesús e tó` i dsea` do, dsifí' ladob casí'~ reiñ':

—Güilíng'na' güijeaang~ yaang'na' fí' quini` jmidsea` lí'^ laco' ta~ quiu' fí' ni~ jì quiá'~ Moí'.

Jõ dsifí' ladob caquing'~ laji' guíng~ i dsea` dsée' do e nijmitir~ lajii'~ ta~ caqui' Jesús. Jõ lajee` teáaiñ' fí', ladob ca'láaiñ~ lajii'~ jmohuú' e líiñ' do.

15 Jõ dsifí' mi~ calilí'^ jaang` i dsea` dsée' do e ca'láaiñ~, dsifí' lajob caquing'~ tur' fí' lí~ sing' Jesús jõ canaaiñ' jmiféiñ' Fidiée` e ngocáng` dsíir'.

16 Jõguí casí'r~ uó` jnir~ fí' quini` Jesús, jõ catúuiñ' car` cajnúu~ nir~ tí' ni~ uó~, jõ lajob cacuø'r' gui'máang' dsea` do e cajmi'leáang~neiñ'. Jõ i dseañu' do seeiñ' fí' Samaria, dsea` i 'ní' níng~ rúng' cóo~ dsea` Israel.

17 Jõba' cajíng'~ Jesús casí'r~ i dseañu' do:

—¿Su o' guíng~ 'nú' tí'na' dsea` ca'láang~na' lajii'~ jmohuú' e lamí' lãng'na'? Jõ ¿jnanng~gui i ñúng~gui do?

18 ¿Su jii'~ 'nub` dsea` seen' fí' Samaria dsea` cañijmiféng' Fidiée` dsea` guing~ ñifí'?

19 Jõba' cajíng'~ Jesús casí'r~ guir i dsea` do:

—Ráan⁻ jo guóng['] fi['] quií⁻, co['] nica[']láam⁻ba['] lajii[~] jmohuí['] e lamí[~] lín['], co['] jáb⁻ calín⁻ lajii[~] júu[^] quié⁻e.

*Jial mi[~] nijáa[']tu Dsea['] Jmáang⁻ fi['] jmigüü['] la
(Mt. 24:23-28, 36-41)*

²⁰ Jo cajmingí[']r⁻ Jesús jo cajíñ⁻:

—¿Lí[~] nináng['] e nicá['] Fidiée[~] nifi['] quiá⁻ jaléng['] dsea['] jmigüü[']?

Joba['] cañí['] Jesús quiá⁻ i dsea['] do jo casí⁻reiñ[']:

—Mí[~] nináng['] e jo jee[~] jaléng['] dsea['] jmigüü['], ja['] lí['] la lí['] co['] e cuóøng['] lí['] jóø[^]na['];

²¹ o[']gui cuóøng['] nijíng['] dsea[']: “Lab canaang[']”, o[']si “Dob canaang['] é”; co['] latí['] lanab ninaang['] e quié['] Fidiée[~] nifi['] jee[~] 'nú['].

²² Jogui canaang['] Jesús sí[']r['] jaléng['] i dsea['] quiá⁻r⁻ do jo cajíñ⁻:

—Niguiée['] jmí[~] mí[~] nilí[']iing[~]na['] e nimáang[~]gui['] jnea[~], dsea['] i jáa['] fi['] ñiff⁻ e lín[']n jaang['] dsea['] jmigüü['], jo dsu['] jo['] quií⁻ jmí[~] fa['] e nimáang[~]gui['] jnea[~], co['] jo seen⁻ fi['] jmigüü['] la ie[~] jo.

²³ Jogui fíng['] dsea['] nijmigóor['] jo nijíñ⁻: “Fí['] lab táaiñ[']”, o[']si: “Fí['] dob táaiñ['] é”, dsu['] ja['] já⁻ güilíng[']na['], o[']gui güilíng[']na['] fi['] lí['] nitó[']r['] 'nú['].

²⁴ Dsuo['] la jnéeng['] fi['] yá['] jmigüü['] mí[~] jmijneá['] güí[']ñiá['] j[']re['], lajob nilí['] mí[~] nigáa[']túu['] fi['] jmigüü['] la, jnea[~] dsea['] lín[']n jaang['] dsea['] jmigüü['] i jáa['] fi['] ñiff⁻.

²⁵ Jo dsu['] nú⁻gui['] e nidsijée['] jalé['] e jo, 'né⁻ nicaa⁻ jalé['] iihuí['], jo fí[']m['] dsea['] jmigüü['] nilí['] 'ní['] níiñ⁻ jnea[~].

²⁶ Jo laco['] calí⁻ mí[~] cateáang['] Noé fi['] jmigüü['] la malí[']gui['] eáang['], lajob nijmé⁻ dsea['] jmigüü['] cajo

lajee` nú'-gui e nigáá' jnea` calé' catú- fí' jmigüü',
jneá' dsea` lín'n jaang` dsea` jmigüü' i' jáa' fí' ñiff-.

27 Co' ie` jo cajmée` dsea` e jo` e guing` dsíir' e jié',
co' lico' guing` dsíir' quiá'- jíí' e ni'í' nidó'-bre
jogui quiá'- e nicúng'- guó` jóor'; jo lajob cajméer`
cartí' mi` caquiá' Fidiée` ta` quiá'- Noé e ni'ír` cóo'
dsea` sinúú` quiá'r- fí' dsíi' e móo' e nicajme'r' do.
Jo lajee` jo catí' í' e tuu` jmí' jo ca'á' jmí' la'úng-
fí' jmigüü', jo jalém' dsea` jmigüü' cajúíñ- ie` jo.
Jo dseáng'- jíí' Noé cóo' dsea` sinúú` quiá'-bre
caláaiñ- ie` jo.

28 Jo lajob cajmée` dsea` cajo mi` cateáng` jaang` i'
calisí' Lot fí' jmigüü' la; jo` ee` guing` dsíir' e jié', co'
lico' guing` dsíir' jíí' e ni'í' nidó'-bre cajo, jogui e
teáaiñ` ta` 'nii` jogui ta` láa' jalé' e sea` fí' jmigüü',
jogui jmóor` ta` jní' jalé' e sea` jogui ta` jmo' jalé'
'núú' e jlo'^ cajo.

29 Jo coob` mi` caquiá' Fidiée` ta` e cagüí'í' Lot
fí' fí' Sodoma, jo jmí' job cajméer` e cajiá' jí' e
quiéeng` azufre fí' yú'^ jmigüü', jo lajoba' ca'ím-
conguia' lajaléng' i' dsea` i' neáng' fí' fí' Sodoma ie`
jo.

30 Jo laco' cajmée` dsea` ie` jo, lajob nijmé-tu
dsea` jmigüü' mi` tí' lí' nijaquíéng' e nigáa'túu fí'
jmigüü' la, jnea` dsea` lín'n jaang` dsea` jmigüü' i' jáa'
fí' ñiff-.

31 'Jo mi` niguiée' e jmí' jo, i' dsea` i' taang`
fí' caluu` osi fí' yú'^ 'núú' é, óong-gui quiá'r-
güicuü'bre jo ja` güí'í' dsíir' fa' e niquííñ' e
nidsi'uóor` jalé' e sea` quiá'r-. Jogui i' dsea` i'
táang` fí' lí' jmóor` ta` quiá'r-, óong-gui quiá'r-
güicuü'bre jo ja` güí'í' dsíir' fa' e nidséng'-guir fí'
quiá'r-.

32 Jo téé' óo'na' jial cangongúng- dseamî quíá'- Lot mi~ cajøør- jial sojiú' jì jee~ fiì Sodoma.

33 Jo jaléng' dsea` ì líng- e quíí'bre jmí~ e nileáng- yaaiñ~, joba' í'bing' ì nijúung- mi~ nití'- í' lajo. Jogui jaléng' dsea` ì lí' e ja` quíí'r~ jmí~ e nileáng- yaaiñ~, joba' í'bing' nitíng' fí' quini' Fidiée' mi~ nití'- í' lajo.

34 'Joba' fíi-ì 'nú' lana, mi~ niguiée' e oor~ jo, gáng- dsea` teiñ' jmi'íñ' fí' ni~ co'ma; jo jaaíñ' do nijér-, jogui jaang`guir nidséiñ'- cóo'~ jnea~ fí' ñifí'.

35 Jo gáng- dseamî ì teáng' dsí' colíng~; jaaíñ' do nijér-, jogui ì jaang`gui do nidséiñ'- cóo'~ jnea~.

36 Jo gáng- dseañu' taaiñ~ colíng~ e jmóor' ta~ quíá'r-; jaaíñ' do nijér-, jogui ì jaang`gui do nidséiñ'- cóo'~ jnea~.

37 Jo mi~ canúu- jaléng' ì dsea` do e cajíng'- Jesús lado, joba' cajmingí'r' dsea` do lala:

—Fíi'ì, zjie~ fí' lí~ nidsijée' jalé' e jo, faa~aa'?

Joba' cañí' Jesús quíá'- jaléng' ì dsea` do jo ca-jíñ'-:

—Jié' lí~ róo` ngúu' jmé', fí' job lí~ niseáng' jaléng' tujlí'.

18

Mi~ ca'e' Jesús quíá'- jaang`dseamî ì 'nú'

1 Jo mi~ cangî jo, canaang` Jesús e'r' jaléng' ì dsea` do cóo` júu` já'- e lafa' júu` cuento, jo ca'e' reiñ' e 'né- féiñ' Fidiée' contøøng- e ngocáng` dsí'r,

2 jo lalab casí'r-:

—Coo` née'~ caliséng` jaang` dsea` ì quidsí' í' fí' cóo` fiì, jo ì dsea` do ja` ee' jmiféiñ' Fidiée' jíi'~ capí' o'gui jmi'gór' jaléng' dsea` rúíñ'.

3 Jo fi' job niseeng` jaang` dseamî i 'nî, jo nînicajmêr` mîi` cõo` jaang` dsea` góor`. Joba' i dseamî do contøøm` dséer' fi' quíá' i dsea' i quidsí' í' do e dsimî' reiñ' fa' e niquidsiñ' do í' lajii' e lí' seeiñ`.

4 Jo huøøb` jiu cangocá' ja` ee` jmijî i dsea' i quidsí' í' do lajii' júu` quíá' i dseamî do, jo dsu' cõob` mi' ca'î dsíir': "Ja` iing` jnea` jmifén' n Fidié` õ'gui jmi'goo` jii' jaang` dsea` jmigüi',

5 dsu' nú' gui e niguiá' féng' dsii' cõo` i dseamî 'nî la, nijmi'øm' baar e lacõ' jo` ningí' guir ta` jmiguíing` jnea` lacõ` jmî`."

6 Jo mi' calí' e cajíng' Jesús e júu` na, jo casí'r` jaléng' i dsea' do jo cajíñ'`:

—Lanab jii' lí' e cajíng' i dsea' i ja` quidsí' í' lacõ' catíng` do.

7 Jo dsu' eáang'gui jmi'øng' Fidié` jaléng' dsea' quíá'r` i féng' ír` uøø` jmî`.

8 Co' fîi' i 'nú' e ja` nijmi'iiñ` lajii' jmi'ee` e nilimí'r`. Dsu' mi' nigáa`tu jnea` calé' catú', jnea` dsea` lî'n`n jaang` dsea` jmigüi' i jáa' fi' ñiff`, ne`duu' su niguiéng' guí cõo` tú` mîng' dsea' i já' líng' júu` quíe`e.

Mi' ca'e' Jesús júu` quíá' jaang` dsea' fariseo cõo` jaang` nodsicuu`

9 Jo mi' cangî jo, ca'e'gui Jesús cõo`gui júu` e catíng` jaléng' i dsea' i jmóo` ta` jmicøøng' yaang` jogui e gøøm` níiñ` dsea` caguaiang`, jo lalab casí'r` i dsea' í':

10 —Cõo` née' cangolíng` gáng` dseañu' e can-goféiñ' Fidié` fi' guá': jo jaaiñ' do líiñ' dsea`

Israel i líng' dsea` fariseo, jo i jaang` do jmóor` ta` mí cuu` e catíng` dseata` seeng` fí Roma.

11 Jo laco' sim' i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do mi` canaaiñ` fé'r` fa' quiá'r` jo cajíñ' lala: “Fidié` qui`ii', gui'máam'`ba' 'leáang` co' ja` líng' jnea` laco' líng' dsea` caguaiang` ; co' seeng` dsea` i jmóo` ñ` jogui seeng` dsea` i soo` dsí' jogui seeng` dsea` i ngí' 'léé' e güññ` cóo' dseañ` osi dseamf i o' quiá'r`. Jogui ja` lín'n` jí' capí'^ laco' líng' 'ná' nodsicuu` i sing' do.

12 Co' jnea` jmóo`o ayuno tú` née' laco` se-maan~, jogui cuóø`baa 'nñ` lajii' e sea`jiu` quié` e laco'gui ta` huí' fí ni` jì quiá'` Moí`.”

13 Jo lajee` fé' i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do lado, huím`jiu` caje` i nodsicuu` do, jo ja` cateá` dsíir` fa' caséer` nir` fí yá'^, jo lico' catú` gui`bre jo canaaiñ` quiúur` nidsíir` jo lajee` jo fé'r': “¡Fíi`i Fidié` dsea` guin'` ñiff`, íng' dsee` uii` quié` e, co' dsea` dsee` dsea` quib' lín'n'!”

14 Jo lalab cajíng'`gui Jesús:

—Lala fí`i 'nú' e íam` dsí' i nodsicuu` do mi` cangáiñ'` fí quiá'r`, co' nica'ím` Fidié` dsee` quiá'r`, jo dsu' ja` ca'íng`re'r dsee` quiá'` i dsea` fariseo do. Jo lajób nidsingíng` jaléng'` dsea` i jmicóøng'` yaang~, co' íbing' i nicá' fí'í', jo dsu' jaléng'` dsea` i ja` jmicóøng'` yaang~ jí' capí'^, íbing' i niliniing`gui fí` quini` Fidié` mi` nitf` í' lajo.

*Mi` cajmigüeang'^ Jesús jaléng'` jiuung`
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)*

15 Jo mi` cangí jo, fíng' dsea` caguiliñ` e jéeiñ` jaléng'` jiuung` quiá'r` fí` lí` táang` Jesús e iñ` e

nijmigüeang[^] dsea` do jaléng<sup>^</sup> i jiuung<sup>~</sup> do. Jo mi<sup>~</sup> cangá<sup>~</sup> i dsea` guitúung[^] do e jmóo` dsea` lajo, joba' canaaiñ` 'gaam`bre quiá⁻ jaléng[^] i sejmiì[~] i jiuung[~] do.

16 Jo dsu[^] dsifí[^] ladob cató⁻ Jesús jaléng[^] i dsea` quiá⁻r⁻ do jo casí⁻reiñ[^]:

—Cuó[^]na[^] fi' jaléng[^] i jiuung[~] na güj[^]jalíñ⁻ fi' la, jo ja' jñing[~]na[^] quiá⁻r⁻. Dsuo[^] jaléng[^] dsea` i líng[^] laco[^] la líng[^] i jiuung[~] na, í[^]bing[^] i catíng⁻ e Fidiéé[^] quie[^] nifí[^] quiá⁻r⁻.

17 Jo jnea[~] jmí[^]taa⁻ óo[^]na[^] e dseáng⁻ i[~] i ja' iing[~] ni'íng[^] e Fidiéé[^] nicár[^] nifí[^] quiá⁻r⁻ laco[^]gui[^] íng[^] jaang[^] jiuung[~], joba' ja' to[~] jmí[~] e ni'íng[^] Fidiéé[^] dsea` do cajo.

Mí[~] casíng⁻ Jesús cóo⁻ jaang[^] dseañ[^] i sea[^] cuu⁻ (Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Jo mi[~] cangá[~] jo, cangoquiéeng[^] fi' lí[~] táang[^] Jesús jaang[^] dseañ[^] i líng[^] jaang[^] fi[~] quiá⁻ jaléng[^] dsea` i néé<sup>^</sup> ni<sup>~</sup> guá<sup>-</sup> quiá<sup>-</sup> dsea` Israel, jo cajmingí⁻r⁻ dsea` do jo cajíñ[^]:

—Tífa[^] i guí[^] dsí[^], ¿e[~] 'né⁻ nijmee[~] e laco[^] nilí[^] i e niliseen⁻ cøong[^] cóo⁻ Fidiéé[^] car[^] ngongí[^] jmí[~]?

19 Joba' cañí[^] Jesús quiá⁻ i dseañ[^] do jo casí⁻reiñ[^]:

—¿Jialí[^] fi' jnea[~] e guí[^] dsii⁻? Co[^] jí[~] Fidiéeb[^] dsea` guíng[~] ñifí⁻bing[^] i líng[^] lajo.

20 Jo niñí[^] 'nu[^] jalé[^] júu[^] qui[^] ta[^] quiá⁻ Fidiéé[^] e fé[^] lala: “Ja[^] 'lee[~] e güín[^] cóo⁻ dseamí[^] osi dseañ[^] i o[^] quií⁻; ja[^] jngán[^] dsea` rún[^]; ja[^] jmée[^] í[^]; ja[^] cá[^] júu[^] e o[^] já⁻; jogui[^] jmí[^]goo[^] tiquí[^] cóo⁻ niquí[^].”

21 Jo dsifí[^] ladob cañí[^] i dseañ[^] do quiá⁻ Jesús jo casí⁻r⁻ dsea` do:

—Lajaléb' e jo nicajmé' e náu' u lati' jí' mĩ simim' baa.

22 Jo mĩ canúu' Jesús e cajíng' i dseañu' do lado, jo dsifí ladob cañí' tur quíá' ñ' do jo casí' reiñ':

—Coo' gui 'né' e nijmití': guøng' fí quí' jo güi' nĩ' lajalé' e sea' quí', jo e nilí' quí' e jo güijmee' guíe' jee' jaléng' dsea' tiñíng', jo joguiba' nilísea' juguí' quí' mĩ nití' fí jmigüi' coo'. Jo mĩ calí' e nijmé' lajo, joguiba' niñi' jo dsé' ee' cóo' jnea' jóng.

23 Dsu' mĩ canúu' i dseañu' do e cajíng' Jesús lado, dsíng' calí' jiuung' dsír', co' dsíng' sea' cuu' quí' r'.

24 Jo mĩ cangá' Jesús e calí' jiuung' dsí' i dseañu' do dsu' canúur' lado, joba' dsifí ladob casí' r' jaléng' i dsea' i teáang' do jo cajíñ':

—i Dsíng' huíng' lí' quí' jaléng' dsea' sea' cuu' e nijáng' yaaiñ' fí jaguó' Fidié' e laco' dsea' do nicá' nifí quí' r'!

25 Jo eáang' gui ja' huíng' e jaang' jó' camello ningíng' ne' fí dsí' too' jmini' mocuu' e laco' gui jaang' dsea' sea' cuu' nijáng' ñ'ia' r' fí jaguó' Fidié' e laco' dsea' do nicá' nifí quí' r'.

26 Jo mĩ canúu' jaléng' i dsea' i teáang' do e cajíng' Jesús lado, dsifí ladob cajmíngi' r' dsea' do jo cajíñ':

—Jo ¿i' jaléng' i nitíng' fí quini' Fidié' jóng song lajobi nilí'?

27 Joba' cañí' Jesús quí' jaléng' i dsea' do jo casí' reiñ':

—Jalé' e ja' quí' dsea' jmigüi' jmĩ' nijmér', lajib' cuøng' lí' jmé' Fidié' dsea' guíng' ñifí'.

28 Jo mi~ canúu~ i Tú^ Simón do e cajíng'~ Jesús lado, jo dsifí ladob casí'r~ dsea` do jo cajín'~:

—Fíi'i, jnea'^, dsea` ngi'naa' contøøng~ cóo'~ 'n#), nīcatú^baa' lajalé' e sea` quí'naa', co' iī~naa' e ngí'naa' cóo'~ 'n#) latab~.

29 Joba' cañíi` Jesús quiá'- i Tú^ Simón do jo casí'~reiñ':

—E já' e fíi~i 'nú', doñí' iī` 'nú' catúu'na' 'nú^na', osi ca'naang`na' quiá'~ tiquíi^na' osi niquíi^na' osi jaléng'` rúng'na' osi dseamí quíi'na' osi jaléng'` jóo'na' é dsu' uíi'~ e nīcajáang'~ yaang~na' fí jaguó` Fidiéé` e laco' quier' nifí quíi'na', jo iī` dsea` i nijmé~ lajo,

30 í'bing' i niñíing` jalé' e 'nér~ fí jmiǵüi' la; jo mi~ nití~ fí jmiǵüi' cóo', niñíiñ` e niliseeiñ` cøøng` cóo'~ dsea` do lata~.

*Mi~ cajméé`tu Jesús júu^ e nijngáng'~ dsea`ír`
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)*

31 Jo mi~ cangí jo, lajee` iuung~ Jesús fí e ngóor` fí Jerusalén cóo'~ jaléng'` dsea` i ngolíing~ cóo'r~, jo lajee` jo co' cató'~bre i dsea` guitúung` quiá'r~ do jo casí'~reiñ':

—Lana ningóo'ó fí Jerusalén fí lí~ niliti~ jalé' júu^ e cajíng'~ uii~ quié~e jaléng'` i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé` mali'gui eáang', jnea~ dsea` gáa'a fí ñífi~ e lán'n jaang` dsea` jmiǵüi^.

32 Jo fí job lí~ nijáng'` jaléng'` dsea` góo'naa' jnea~ fí jaguó` jaléng'` dsea` i ja` cuíng` Fidiéé`. Jo jaléng'` i dsea` í niløøiñ~ jnea~ jogui nijmineaiñ'` jnea~ jogui ni'ñíiñ~ jnea~

33 jo nijmihuíiñ` jnea~ la tí' e já~ dsíir' cartí nijngáiñ'~ jnea~; jo dsu' mi~ nití~ 'ní jmi~ lajo

e nijngáng' dsea` do jnea~, joba' nijjb'túu calé' catú'.

³⁴ Jo mi~ canúu` i dsea` guitúung` do e cajíng'- Jesús lado, jí' camí'^ júu^ ja` cangáin` o'gui ñir' e` uiiing~ quiá' e café' dsea` do lado.

Mi~ cajmi'leáng- Jesús jaang` dsea` tiuung- fi' Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Jo mi~ cangí e casíng- Jesús cóo' i dsea` guitúung` do, catam'-tur fi' teáaiñ~ jo caguiliñ- quiá' cóo' fi' li~ siñ Jericó. Jo 'ni'^ fi' niguiing~ jaang` dsea` tiuung- e mir' jalé' e 'né- cóo' jaléng' dsea` i ngíng' e fi' li~ guiiñ~ do.

³⁶ Jo mi~ canúu` i dsea` tiuung- do e dsíng'- fíng' dsea` guijalíng- fi' li~ guiiñ~, jo cajmingí'r- i dsea` i ngíng' quiá' do e` gui' calí- e jalíng- fíng' dsea`.

³⁷ Joba' cajme' dsea` júu^ i dsea` tiuung- do e Jesús dsea` seeng' fi' Nazaret gui'ná'^ ngíiñ' fi' do cóo' dsea` quiá'r-.

³⁸ Jo mi~ canúu` i dsea` tiuung- do lado, jo canaañ` áin' Jesús jo casí'r- dsea` do:

—Jesús, siju` dseata~ Daví'^, fi~ güilín' jnea~!

³⁹ Jo dsu' mi~ canúu` i dsea` ngolíng- nifí do e canaang` i dsea` tiuung- do e áin' Jesús, joba' canaañ` 'gaam`bre quiáin'- do e laco' jo` nifé' guiiñ' lajo. Jo dsu' i dsea` tiuung- do lí'^ lí teá'gui canaañ` ám`bre dsea` do jo fé'tur lala:

—Jesús, siju` dseata~ Daví'^, fi~ güilín' jnea~!

⁴⁰ Jo dsifí mi~ canúu` Jesús e tó' i dsea` tiuung- do, dsifí ladob cajer', jo caquiæ'r ta~ e cangotée' dsea` i dsea` tiuung- do jo cangojéeng`neiñ' tí

quiá' li~ sing' Jesús. Jo mi~ caguiéiñ' do quiá', jo cajmingi'reiñ':

41 —¿E~ iin' e nijmee~ e quií'?

Joba' cañí' i dsea` tiuung~ do jo casí'r~ Jesús:

—Fí'i, iin~ n e nijmée'^ e nilijné'baa.

42 Joba' cañí' Jesús casí'r~ i dsea` tiuung~ do:

—iGüilijné' jo! Jo nica'láam~ba', co' jáb'~ nicalín'~ júu^ quié~ e.

43 Jo dsifí lajob calijné' i dsea` tiuung~ do, jo canaañ` jmiféiñ' Fidié~ lajee~ e ngóor' cóo'~ Jesús. Jo jaléng' dsea` i cangá~ e cajmée` Jesús ie~ jo, cajmifém'bre Fidié~ cajo.

19

Jesús cóo' jaang` nodsicuu~ i sii` Zaqueo

1 Jo mi~ cangí jo, caguié~ Jesús fí Jericó. Jo mi~ cangáñ' jee~ fií, dsíng'~ fíng' dsea` caseáñ'.

2 Jo e fí jo niseeng` jaang` fií jaléng' nodsicuu~ i sii` Zaqueo i sea` cuu~ eáang',

3 jogui eáam' iñ~ do nijmicuíñ` Jesús, dsu' ja lí'r` niníñ~ dsea` do co' dsíng'~ fíng' dsea` caseáñ' ie~ jo, jogui Zaqueo líñ' jaang` dseañu' i ja` 'ga' lí féng'.

4 Jo mi~ calilí'r^ e ja` tíñ~ fa' niníñ~ Jesús, jo cangojém'bre quiá' jaléng' i dsea` do, jo cajgóor~ fí cóo' yú'^ 'ma' e sii' sicómoro, co' calilí'r^ e fí job cuóong` niníñ~ dsea` do.

5 Jo jo` huóø~ li'ii~ cangúng' Jesús uii~ e 'ma' li~ dsíng~ Zaqueo do, jo cajóong~ neiñ' do li~ dsíñ'~ jo casí'~ reiñ':

—Jminá~ güüng' li~ dsín'^ na, Zaqueo, co' lana 'né~ nijaa~ fí quií'~.

6 Jo mi~ canúu~ Zaqueo lajo, guiúb~ jmóor, jo dsifí ladob cagáiñ~ e cango'íiñ~ Jesús, jo colim~ cangáiñ~ cóo~ dsea` do fí' quiá'r~.

7 Jo mi~ cangá~ jaléng` dsea` e cangó~ Jesús fí' quiá'~ i nodsicuu~ i sii` Zaqueo do, dsifí lajo canaaíñ` éeiñ` Jesús, jo fé'r` e dsea` do cangojer~ fí' quiá'~ jaang` dsea` i røøng` dsee~ eáang'.

8 Jo mi~ nineáaiñ` fí' quiá'~ Zaqueo, lalab cajíñ'~ do casí'r~ Fí'naa' Jesús:

—Janú', Fí'i, lana nicuó`ø jaléng` dsea` tiñíng~ condseá'~ jalé' e sea` quié~e, jo quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` i nicajmé~ e ii` quiá'~, lana nijáa'~ are quiú` 'lé'gui laco' jii'~ e nicacá~ a quiá'r~ do.

9 Jo mi~ canúu~ Jesús lajo, lalab casí'r~ dsea` do:

—Jmi~ na niseeng` dsea` e fí' dsí' sinúu` la i nicaláang~ jee~ jalé' dsee~ quiá'~, có' i dseañu` na nicajmilir~ e lám`bre siju` 'lii~ yáa'~ Abraham cajo.

10 Co' jnea~, dsea` i jáa' fí' ñiff~ e lán'n jaang` dsea` jmigüü, cagá~a e lí' laco' caga'nén'n jogui e cagaleaan` jaléng` dsea` i røøng` dsee~ fí' quini` Fidié~.

Mi~ ca'e' Jesús e ta~ e cajmée` dsea` cóo~ cuu` quiá'~ dseata~

11 Jo mi~ cangí jo, lajee` iuung~ Jesús fí' e ngóor cóo~ dsea` quiá'r~ fí' Jerusalén, jo ca'e'r` jaléng` dsea` do cóo~ júu` já'~ e lafa' júu` cuento, dsuco' nijaquiéem` e niguilíñ~ fí' Jerusalén, jo fí' job í dsí' jaléng` dsea` e Jesús niquiá'r~ ta~ jee~ jaléng` dsea` góor` dsea` Israel lí' laco'gui la jmóo` jaang` dseata~ dsea` féng' i seeng` fí' jmigüü la.

12 Jo lalab casí'r~ jaléng` i dsea` do:

—Coo` née'~ caliséng` jaang` dsea` 'goo`, jo cali'iiñ~ e niliñ~ dseata~ dsea` féng' fí' coo` fi' li' huí^ . Jo mi~ ca'íñ' e ta~ do, 'né~ niquim'~ tur fí' góor`, co' fí' job li~ niliñ~ dseata~ dsea` féng'.

13 Dsu' ná'~ gui e nigüi'ír' li~ nidsi'iiñ~ e ta~ do, cató'r~ guíng~ dsea` 'léeng'~ quiá'r~, jo cacuø'reiñ' do jma'~ có' cuu~ e 'mo'^ eáang' lajaang` lajaañ` jo cajíñ'~ casí'~reiñ': "Jmee~na' ta~ cóo'~ e cuu~ la lajee~ ninii~ i jo cartí' nigüeáang' túu."

14 Jo dsu' jaléng' dsea` góo` i dseata~ dsea` féng' do ja` iiñ~ e niliñ~ do e ta~ jo, co' dsíng'~ 'ní' níng~ neiñ', joba' casíñ' do nifi'gui tú~ 'ní' máng'~ dsea` i caguijmée'~ júu^ i dsea` nija'~ ta~ do e ja` jí'r~ i dsea` góor` do fa' e i do nilíng~ dseata~ dsea` féng' quiá'r~.

15 'Jo dsu' ja` li~ cacóng', co' calím~ i dsea` do dseata~ dsea` féng' lají'~ laco' ta~ cahuí'. Jo mi~ cangoyúung' jo, cangám'~ tur fí' góor`. Jo mi~ caguiéiñ' fí' quiá'r~, jo caquiá'r' ta~ e calité' i dsea` guíng~ i cacuø'r' cuu~ do lamí~ ná'~ gui e nigüi'ír' nidsér~, co' cali'iiñ~ e calidseáang' dsíir' jial tí' cuu~ nicalíñ' do lajaang` lajaañ`.

16 Jo mi~ caguié~ i la'uii~ do, joba' cajíñ'~ casí'r~ i dseata~ dsea` féng' do: "Fí'i, cajmé~baa ta~ cóo'~ e cuu~ e casee'~ cóo'~ jnea~ do, jo nicalí'~baa guí' 'lé'gui e laco' jí' e casee'~ do."

17 Joba' cajíng'~ i dseata~ dsea` féng' do casí'r~ i dsea` 'léeng'~ quiá'r~ do: "Eáam' guiá~ lajo, 'nub` jaang` dsea` 'léeng'~ i guiúng~, co' tiim'ba' jmé'^ ta~ cóo'~ capí'^ cuu~, jo lana nicuøø^ø 'nua e nilíñ'~ jaang` dseata~ quiá'~ guí' fi'."

18 Jo mi~ cangí jo, caguié~ jaang`gui i dsea`

'léeng' do, jō casí'r- i dseata~ dsea` féng' do jō cajíñ'-: “Fíi, cajmé-baa ta~ cóo' e cuu- e casee' cóo' jnea~ do, jō lana nicalí'-i 'ñiá' 'lé'gui lajō.”

19 Jōba' cañíi' i dseata~ dsea` féng' do quiá'- i dsea` 'léeng' quiá'r- do jō casí'-reiñ': “Nicuøø'baa 'nua e nilíin'- dseata~ quiá'- 'ñiá' fi' cajo.”

20 Jō mi~ cangî jō, caguié- jaang'gui i dsea` 'léeng' do, jō casí'r- i dseata~ dsea` féng' do jō cajíñ'-: “Fíi, lab quiee~ e cuu- quií'- e casee' cóo' jnea~ do. Ca'meá'baa laco' mi~ ca'íin'-n do,

21 co' 'góm'baa 'nua, co' lí' tí' o' e sitíng' jalé' ta~ jmóo` dsea` jiém'.”

22 Jōba' cañíi' i dseata~ dsea` féng' do quiá'- i dsea` 'léeng' quiá'r- do jō casí'-reiñ': “Nua` jaang` dsea` 'léeng' i fi' i soo` dsíi', jō lana nijmiti~baa lajii' e nicafée' na.

23 Song niñí'bi' e sitíñ'n cuu- quiá'- jalé' ta~ jmóo` jaléng' dsea` jiéng', jōba' 'jjiali' ja` caguite' e cuu- quie- e do fi' banco e laco' sea'ba' e dsí mi~ cagüean'-n?”

24 Jōba' caquiá' i dseata~ dsea` féng' do ta~ quiá'- jaléng' i dsea` i teáng- do jō casí'-reiñ': “Gui~ na' cuu- e quier' na, jō cuøø'na' i dsea` i quie' jmiguiá'gui na.”

25 Jō mi~ canúu- jaléng' i dsea` do e cajíng'- i dseata~ dsea` féng' do lado, jō cañíir` lajaléiñ' do jō cajíñ'-: “Fíi'naa', jiali' e i na niñíiñ', co' guí'gui cuu- niquier'.”

26 Jōba' cañíi' i dseata~ dsea` féng' do quiá'- i dsea` do jō casí'-reiñ': “Niñíi' 'nú' e jaléng' dsea` i sea` quiá'-, jmiguiá'gui nilisea` quiá'r-; dsu' jaléng' dsea` i ja` sea` quiá'-, conguiab' ni'íing- e capí' e

sea` quiá'r`.

27 Jo lana niñijéeng`du' jaléng` dsea` i ja` cali'ing` e nilíin`n dseata` dsea` féng', jo nijngáng`na'r fí` quini` la lana."

*Mi` ca'í` Jesús fí` jee` fí` Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12 :12-19)*

28 Jo mi` cangî e ca'e' Jesús jaléng` i dsea` do e júu` na, joba' ca'íb`tur fí` iuuiñ` e ngóor' fí` Jerusalén.

29 Jo mi` nijaquíéeng' e niguiéer' fí` quiá'- coo` fí` e sii` Betania cóo`~ coo`gui fí` e sii` Betfagé, fí` e née` tii` mó' e sii` Olivos quiá'- fí` Jerusalén, jo fí` job casíin` gáng` i dsea` guitúung` quiá'r` do

30 jo cajiñ' casí'- reiñ':

—Güilíng`du' e fí` e née' quiá'-gui na, jo mi` niguilíng`na' fí` jo, jo nimáang`na' jaang` bú'^ i sing' 'ñúung` i ja` ii` mí caguá' jii` jaang`. Jo síng`na're' jo ñijéeng`na're' fí` la.

31 Jo song ii` jmingí'- 'ná' jiali' síng`na're', joba' nífi`na'r: "E Fí`baa' 'neáng`tear i bú'^ la lana."

32 Jo mi` cangoyúung` e canúu` i dsea` gáng` do lado, jo cangolíim`bre jóng. Jo mi` caguilíin` e fí` do, job caliti` jii` lacó' cajíng` Jesús lami` jéeng`gui do.

33 Jo lajee` e taaiñ` e sí'r` lí` 'ñúu' quiá'- i bú'^ do, dob caguilíng` dsea` fí` i jó' do, jo casí'r` i dsea` gáng` do jo cajiñ`-:

—Jiali' síng`na' bú'^ quí`naa'?

34 Joba' cañíi` i dsea` gáng` do quiá'- i dsea` fí` bú'^ do jo casí'-reiñ':

—Co' lana 'neáng`tea Fí`naa' i bú'^ la, joba' síng`na're'.

35 Jo catób̄ i dsea` gánḡ do i jó` do, jo casifír` tú`
 `ni` sî`r` fí` mocóoiñ` do. Jo mi` caguiliñ` fí` li` táang`
 Jesús, mifíng` caguiém`bre dsea` do.

36 Jo laco` iuung` Jesús fí` e ngóor` fí` Jerusalén,
 lajaléng` dsea` i ngolíng` cóo`r` do canaañ` ni`r`
 jalé` sî`r`` guíá`^ fí` fí` li` ñingíng` dsea` do.

37 Jo mi` canaang` jgáang` lajaléng` i dsea` do fí`
 dse` mó` Olivos, canaañ` tî`áiñ` Fidiée` e iáang`
 dsír` jogui` jmiféiñ` dsea` do quiá`- jalé` e qui`-
 jmi` e ñicajmée` dsea` do e dsigá` dsí` dsea`.

38 Jo jalém` i dsea` do canaañ` fé`r` jo cajíñ`-:

—iMajmiféng`naa` i dseata` dsea` féng` i güeang`
 i jaa` cuaiñ` quiá`- Fidiée`! iJo lana juguiá`-jiu
 quiá`- dsea` fí` ñiff`, jo gü`jmi`goo`baa` Fidiée` dsea`
 guing` fí` jo!

39 Jo mi` canúu` jaléng` dsea` Israel i líng` dsea`
 fariseo i ngolíng` do e fé` jaléng` i dsea` do lado,
 joba` casí`r` Jesús lala jo cajíñ`-:

—Tífa`, jíng` jaléng` dsea` qui`- laco` jo
 gü`jmiféng`lir`'nu`.

40 Dsu` Jesús cañír` quiá`- i dsea` Israel i líng`
 dsea` fariseo do jo casí`-reiñ` jo cajíñ`-:

—Lí`^ jíi`~ laba` lí`, co` fíng` song` jo` jmiféng`
 jaléng` i dsea` la jnea`~, joba` jalé` cuub`~ niróo`- jóng`
 jo nifé` e jmiféng` jnea`~.

41 Jo mali`~guíjiu` lajo, mi` caguiliñ` quiá`-
 Jerusalén fí` li` ñijnéeng` e fí` jo, jo canaang` Jesús
 qui`bre uii` quiá`- jaléng` dsea` i neáang` fí` jo

42 jo cajíñ`-:

—iFa`jiu` e já`- líng` 'nú`, dsea` neáang`na` fí` na,
 jalé` júu`^ quíe`-e, joba` latí` lanab` jóng` ñiliseeng`na`
 juguiá`- júu`^ røø` cóo`~ Fidiée`! Jo dsu` lana ja` qui`-

jm̄ī~ ningáng'na' jalé' júu^ quié~e, co' ja' iing~na' núu^na'.

⁴³ Jo dsu' niguiéeb' jm̄ī~ mi~ nidsingíng~na' iihuú' mi~ tí' lí~ nirí~ jaléng' dsea` i' 'ní' níng~ 'nú' lacúng' lajíng` e fi' la, jo nijmér~ m̄ī~ cóo'~ 'nú',

⁴⁴ jo nijngáin'~ jaléng' 'nú'. Jo lí~ jo, niquí'r' jalé' 'nú'na' catí' t̄ī~ fī, jo jíi'~ cóo'~ cuu~ jo' nisér~ fa' e sifíng'gui e quié'gui eáang^ 'nú'na', dsuco' ja' calicuíng'na' jnea~ e lín'n Dsea` Jmáang~ mi~ cataan~n jee~ 'nú' fi' jm̄igúí' la.

Mi~ ca'uóøng` Jesús jaléng` dsea` i jmóo` ta` 'n̄i' fi' dsíi' guá'

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2 :13-22)

⁴⁵ Jo mi~ cangí jo, mi~ caguié~ Jesús fi' Jerusalén, dsifí ladob ca'ír~ fi' dsíi' sinúu^ guá'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel. Jo mi~ cangáin'~ jaléng' dsea` i teáang'~ ta~ jmóo' 'móo'~ cóo'~ jalé' e 'n̄i', jo dsifí ladob ca'óøng'neiñ'

⁴⁶ jo cajín'~ casí'~ reiñ':

—Lalab fé' fi' ni~ jì' quiá'~ Fidiéé': “E fi' dsíi' sinúu^ guá'~ quié~e la íng^ ta~ e jmiféng' dsea` jneab~”; jo dsu' 'nú' nicajmee~na' lí~ cúng' seáng' jaléng' ī cóo'~ jalé' e jmoo'na' lana.

⁴⁷ Jo mi~ cangí jo, lacoó` jm̄īb~ dsée' Jesús e dsi'ée'r' jaléng' dsea` jalé' júu^ quiá'~ Fidiéé' e fi' guá'~ do. Jo lajee~ jo jaléng' fī~ jmidsea` cóo'~gui jaléng' tifa' quiá'~ júu^ quiu' ta~ quiá'~ dsea` Israel cóo'~gui jaléng' dseata~ i seeng' fi' Jerusalén jmóor' quijí~ quiá'~ jial nijngáin'~ dsea` do,

⁴⁸ jo dsu' ja' líng~ niguié'r' jial nijmér~ lajo, co' jalém' i dsea` teáang'~ núu` do tib' dsíir' e núur` jalé' júu^ e e' dsea` do.

20

*Ἰ̄ quiu' ta~ quiá'- Jesús e jmóor` jalé' e jmóor`
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)*

¹ Jo cōo` jm̄i~ mi~ cangî e jo, lajee` e táang` Jesús fi' guá'- e er' jogui' guiar' júu^ quiá'- Fidiée` jee~ jaléng` dsea` quiá'- jial nileáng` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-, jo lajee` job caguilíng- jaléng` fii~ jmidsea` cóo`~gui jaléng` tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` góor` dsea` Israel cóo`~gui jaléng` yáa~ dsea` cøøng` quiá'- e guá'- do,

² jo casí'r- Jesús lala jo cajíñ'-:

—Jmee- júu^ Ἰ̄ quiu' ta~ quí'- e jmoo` jalé' e jmoo` na. Jo ¿Ἰ̄ cacuø' 'næ` e ta~ na?

³ Joba' cañíi' Jesús quiá'- jaléng` Ἰ̄ dsea` do jo casí'-reiñ':

—Sea`bi cōo` e 'né- nijmingíi'~ jnea~ 'nú` cajo. Ñii-na' quié- e lana.

⁴ ¿Ἰ̄ Ἰ̄ caquiú' ta~ quiá'- Ἰ̄ Juan e caseáaiñ` dsea` jm̄i~? ¿Su Fidiée` ofa' dsea` jm̄igülb` é?

⁵ Jo mi~ canúu- jaléng` Ἰ̄ dsea` do e cajíng'- Jesús lado, jo lajee` yaam~bre canaaiñ` s̄iñ` jo sí' rúíñ':

—¿Jial nisíi'~naa'r, faa~aa'? Song casíi'~naa'r e Fidiéeb` casíng` dsea` do, joba' nijíñ'- nisí'r` jneaa~aa' jóng: “¿Jialí' ja` já'- calíng-na' jalé' júu^ quiá'r-?”

⁶ Jo song nisíi'~naa'r e dsea` jm̄igülb` caquiú' ta~ quiá'- Ἰ̄ Juan do, joba' jaléng` Ἰ̄ dsea` la fø' ni-jngám'-bre jneaa~aa' jóng cóo`~jmang'- cuu~, có' ñi'bre guiú- e cajá- Ἰ̄ Juan do e fé'r` cuaiñ` quiá'- Fidiée`.

7 Jo jíi~ jaang` i dsea` do ja` cateá~ dsír' fa' ee cañír` quiá'- Jesús cuaiñ~ quiá'- i Juan do, jo lí^ casí'r- dsea` do e ja` ñi'bre.

8 Joba' cañíi' Jesús quiá'- i dsea` do jo casí'-reiñ':

—O'gui jnea~ nijmée'~ 'nú' júu^ cajo i~ i quiu' ta~ quié~ e e jmóo'o jalé' e jmóo'o la lana.

Júu^ quiá'- dsea` léeng' i soo` dsí'

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Jo dsifí' mi~ cangí' jo, jo canaang` Jesús e e'r jaléng' i dsea` do coo` júu^ já'- e lafa' júu^ cuento, jo casí'-reiñ' do lala jo cajíi'~:

—Coo` née'~ nicaliséng` jaang` dseañu' jo nicajnír` jmang'~ huíng` jó'^ latøng` fí' ni~ uó~ quiá'r-. Jo mi~ cató' e caguiar' guiú~ lajalé' e do, jo catáiñ^ dsea` léeng' i cane'- ni~ latøng` e uó~ do i nijmé~ ta~ jmá'-jiu. Jo mi~ calí' jo, jo cagüi'í'bre jo cangór' fí' lí~ huíi^.

10 Jo mi~ catí' í' e caroo` e mí'^ huíng` jó'^ do, jo caguiéiñ' jaang` dsea` quiá'r- e tí' lí~ táaiñ` do i cangomiñ~ lajíi'~ guiéé^ quiá'r- e catíiñ~ quiá'- e ta~ jmá'-jiu e jmóo` i dsea` do fí' ni~ guóo'~ uó~ quiá'r-. Jo dsu' mi~ caguiéng' i dsea` quiá'r- do e lí~ taang~ i dsea` jmóo` ta~ e uó~ do, caquié'biñ' do quiá'r- e lafa' e nicuó'~ reiñ' do lajíi'~ guiéé^ quiá'- i dsea` fii~ uó~ do, jo caguiém'breiñ' do calé' catú~ fí' lí~ cajár~, jo ja' ee' cacuó'~ reiñ' do jíi'~ coo`.

11 Jo mi~ caliñi' i dsea` fii~ uó~ do e calí~ lado, dsifí' ladob caguiéiñ' jaang'gui dsea` quiá'r- i cangomiñ~ guiéé^ quiá'r- quiá'- lajíi'~ ta~ jmóo' uó~ quiá'r-. Jo dsu' mi~ caguiéng' i dsea` quiá'r- do fí' lí~ taang~ i dsea` jmóo` ta~ do, cacóøm'~bre cajo lí^ laco'gui

cangongíng- i dsea` la'uii~ do, jo jíi~ coo` ja` ee` cacuø`reiñ' do cajo.

12 Jo mi~ caliñi'tu i dsea` fii~ do e calí- lado, jo caguiém'bre jaang`gui dsea` quiá'r-. Jo dsu' gab` cajmée` i dsea` jmóo` ta~ do cóo~ i dsea` do cajo, co' caquiém'breiñ' jogui cacuing'neiñ', jo ja` ee` cacuø`reiñ' do jíi~ coo` cajo, jo ca'óøm`breiñ' do.

13 'Jo mi~ cangí jo, jo ca'í dsí i dsea` fii~ uó- do: “¿E~ nijmee~ e náng? Jo seem` camíng' joo`o i 'neáan`n eáang', jo íb` niguiéen`n lana, jo jangám` íguii i nijmi'gór.”

14 Jo dsu' mi~ caguiéng'- i siming' do lí~ taang~ i dsea` jmóo` ta~ do, jo dsifí ladob canaaíñ' do síiñ` lajee` yaaiñ`˘: “Jíi~ i nabing' i seeng` i nilíng- fii~ e uó- la mi~ nijúung- tiquiá'r^˘. Joba' ma-jngáang'naa'r lana, ná la cagüeiñ- fí' la, jo jnea' dsea` nilí-ii' fii~ latøøng- e uó- la.”

15 Jo mi~ cangoyúung' e casíng- i dsea` do røø` lado, jo caguímbre i siming' do jee~ e uó- e lí~ sijnea~ e huii` huiing` jó'^ do jo fí' job cajngang'neiñ'.

Jo mi~ cató' e jmóo` Jesús e júu^ na, jo cajmingi'r` lajaléng' i dsea` i teáang- do jo casí'-reiñ' lala jo cajíñ'-:

—¿E~ líng-na' e nijmé- i dsea` fii~ e uó- do mi~ nilíñir' e nicajngam' jaléng' i dsea` 'léeng' do jóor'?

16 Co' nidsém'-bre, jo mi~ niguiéiñ' nijngám'-bre lajaléng' i dsea` 'léeng' do, jo i jiém' nitáiñ' i nijmé- ta~ e uó- quiá'r- do.

Jo mi~ canúu- jaléng' i dsea` i teáang- do e cajíng'- Jesús lado, lajalém'bre cañiir` jo cajíñ'-:

—Ja` güili'iing~ dsí' Fidiée` e nilí lajo.

17 Jō mi~ canúu~ Jesús e cajíng'~ jaléng'~ i dsea` do lado, jō lí^ cajøøm~ breiñ' do, jō lí~ jō casí^-reiñ' do lala jō cajíñ'~:

—¿E~ e líng~na' e guøng' e tóo` fí ni~ jì` quiá^- Fidiée~ lí~ fé' lala?:

E cuu~ e ja` calijíi~ i dsea` i jmo' 'núu',

lana nilíi' coo` cuu~ e niing~gui quiá^- tii~ fií`.

18 Jō doñí' ií` i catitaang~ e fí ni~ e cuu~ do, jōba' cuib'^ nilíiñ~ jóng. Jōgui fíng song e cuu~ do cató' jō cajíng~ jaang` dsea`, jōba' conguiá' túub'~ nilíiñ~ jóng.

Mi~ cajmingi'~ dsea` Jesús cuaiñ~ quiá^- e catíng~ dseata~

(Mt. 21:45-46, 22:15-22; Mr. 12:13-17)

19 Jō mi~ canúu~ jaléng'~ fií~ jmidsea` cóo'~ jaléng'~ tifa' quiá^- júu^ quiu' ta~ quiá^- dsea` Israel e cajíng'~ Jesús lado, jōba' lajmináb~ lami~ iin~ nisáin' dsea` do, co' calilí'r^ e uii~ quiá^-bre café' dsea` do. Jō dsu' jii'~ coo` ja` ee` cateá~ dsíir' fa' ee` cajmeáiñ' dsea` do, co' 'góm'bre jaléng' dsea` fií` i tí` dsíi' núu` jalé' júu^ quiá^- Jesús.

20 Jō mi~ cangí jō, jaléng'~ i tifa' do cóo'~gui jaléng'~ jmidsea` casíiñ~ lajee~ la'ó' yaaiñ~ e casíiñ` coo` tú~ míng'~ dsea` i nijmé~ lafa' dsea` guiá~ dsíi' cóo'~ Jesús, jō cajméer` lajō quiá^- e nijméiñ'~ do quijí~ jial nifé' dsea` do júu^ guíi~, co' í` dsíir' e fa' lajō nilí'r e nitisíng'~ dsea` do fí quini~ dseata~.

21 Jōba' mi~ caguilíiñ'~ do fí lí~ táang` Jesús, jō cajmingi'r' dsea` do lala jō cajíñ'~:

—Tifa', nineb~ jnea'^ røø` e jmang'~ júu^ jáb'~ jalé' e e' 'nu, jōgui ja` jøø~ 'nu` cajo jial líng' dsea`

lí[^] caluu^ˇ, jōguí 'nua' e' jnea[^] jial dseáng^l- laco' iing[~]
Fidiée^ˇ e see⁻ naa'.

²² Jōba' cajajmingí^h naa' 'nua': ¿Su 'né[^] niquí[^] naa'
cuu⁻ e catíng⁻ dseata[~] dsea[^] féng^l' i guing[~] fí
Roma osi ja[^] 'né⁻ quí[^] naa' é?

²³ Jō dsu' dsifí^l ladob calilí[^] Jesús e iing[~] i dsea[^] do
nijmigøøng[^] neiñ^l, jōba' cajíñ^l- casí^l- reiñ^l:

²⁴ —Ée^l na' jnea[~] coo[^] cuu⁻. Jōba' ne^ˇ duu' jial líí,
jō ¿í[~] dsea[^] i táang[^] fí ní[~] la jōguí jial siir[?]

Jōba' cañí^l i dsea[^] do casí^l-r Jesús jō cajíñ^l-:

—Dseata[~] dsea[^] féng^l' i guing[~] fí Romab táang[^] fí
na.

²⁵ Jōba' cañí^l tu Jesús jō casí^l-r i dsea[^] do:

—Lajíí^l e catíng⁻ dseata[~] dsea[^] féng^l', cuøø^l na'
dseata[~] dsea[^] féng^l'; jōguí lajíí^l e catíng⁻ Fidiée^ˇ,
cuøø^l na' Fidiée^ˇ cajo.

²⁶ Jō dsíng^l- cangogá[^] dsíí i dsea[^] i téeng[^] Jesús do
mí[~] cañí^l dsea[^] do lado fí quini^ˇ jaléng^l i dsea[^] i
teáng⁻ do, co' lí[^] lí[^] cango^l gó[^] guí dsíí^l bre lajíí^l e
cañí^l dsea[^] do, jō tiib⁻ cajer[^] lajííñ^l do.

*Mí[~] cajmingí^h dsea[^] jial líí mí[~] nijí^l tu dsea[^] calé[^]
catú⁻*

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Jō mí[~] cangí[^] jō, caguilíng⁻ coo[^] tú⁻ máng^l
dsea[^] Israel i líng[^] dsea[^] saduceo fí lí[~] táang[^] Jesús.
Jō jaléng^l i dsea[^] saduceo do ja[^] já^l- lííñ^l e nijí^l tu
jaléng^l 'líí. Jōba' cangojmingí^h-r dsea[^] do jō ca-
jííñ^l:

²⁸ —Tifa^l, Moi[~] cajme^l-r fí ní[~] jì[^] quiá^l-r e song
cajúng⁻ jaang[^] dseañ^u jō ja[^] jóor[^] caliséng[^] cóo^l
dseamí[^] quiá^l-r, jōba' 'né⁻ nicúng^l- guó[^] i dseamí[^]
'nái⁻ do cóo^l- rúng^l dsea[^] ngáang^l- cóo^l i 'líí do. Jō

ì yuu` la`uii~ ì niliseeng` quiá'r~ cóo` ì dseañu` do, 'né~ nijmér~ e lafa' jóob` ì dseañu` quiá'r~ lamí~ uii~ do, có' lanab fé' fí' ní~ jì' quiá'- Moi~.

29 Joba' síi~na' 'nu` e júu` la: Cóo` ya' caliséng` guiáng~ dseañu` la'ó' rúñ', jo ì dsea` nifí' do cacúm' guóor, jo ja` e huóø~ cateáañ` fí' jmígüü` la có' cajúm~bre, jo júi'~ jaang` jóor` ja` ìi` caliséng`.

30 Jo mi~ cangî e cajúng~ ì dseañu` do, jo cacúm' guoo` ì dseamî 'nîi~ do cóo`~ rúng' ì 'lîi~ dseañu` quiá'r~ ì catî gáng~ do. Jo dsu' lajob cangongîiñ~ cajo, có' cajúm~bre, jo júi'~ jaang` jóor` ja` ìi` caliséng`.

31 Jo mi~ cangî jo, cacúm'tu guoo` ì dseamî do cóo` ì rúng' ì 'lîi~ dseañu` quiá'r~ ì catî gaang` do, jo ja` huóø~ cangó~ jo cajúm~bre cajo, jo júi'~ jaang` jóor` ja` ìi` caliséng`. Jo lajob cangongîiñ~ lajaléiñ` do. Jo cóob` mi~ cató' júuiñ~ lajî' guiáañ~ do, jo júi'~ jaang` jóor` ja` ìi` caliséng`.

32 Jo dsu' jo huóø~ ngó~ mi~ cangî jo, jo cajúm~ ì dseamî do cajo.

33 Joba' jmíngîi'naa' 'nu` lana jial líí' mi~ nití~ fîi` cóo`. ¿I~ dseáng'~ dseamî quiá'- nilíng~ ì dseamî do lajee` lajî' guiáng~ ì dseañu` do? Có' lajî' guiám~bre cacúng'~ guór` cóo` ì dseamî do fí' jmígüü` la.

34 Joba' cañíi` Jesús quiá'- ì dsea` saduceo do jo cajíñ'~ casí~ reiñ':

—Cum' guoo` jaléng` dseañu` dseamî fí' jmígüü` la.

35 Jo dsu' jaléng` dsea` ì niñíng` e nijí'tur calé' catú~ jee~ jaléng` 'lîi~ fí' jmígüü` cóo` jo` nicúng'~ gui guoor` fí' jo,

36 jogui ja` quí<sup>l</sup>- jmí<sup>h</sup> fa' e nijúung<sup>-</sup>guir, co' lajob líng' jaléng<sup>l</sup> ángeles quiá<sup>l</sup>- Fidié<sup>~</sup> fí' ní<sup>fí</sup>-, ja` cúng^l guóor` o'gui júu<sup>iñ</sup>-; jogui jóo' Fidié<sup>~</sup> níling<sup>-</sup> jaléng<sup>l</sup> i dsea` do uí^l- e nicají^l tur calé^l catú⁻.

37 Jo jì'gui Moí[~] cajme^lr' fí' ní[~] jì[~] quiá^l- Fidié[~] e nijíb^l tu' líi[~], co' ie[~] lamí[~] cangár⁻ e gui[~] coo' matóo' e gui[~] jí[~], jo jee[~] e jí[~] do café^l Fíⁱ naa^l jo cajméer' júu[^] e íbre líi^{iñ} Fidié[~] quiá^l- Abraham cóo^l gui Isáa' jogui Jacóo[^].

38 Dsuo' Fidié[~] líi^{iñ} Fidié[~] quiá^l- jaléng^l dsea` jí<sup>l</sup>, jo ja` líi^{iñ} Fidié[~] quiá^l- jaléng^l líi[~], co' jmang^l dsea` jí^l bing^l i seeng[~] cøøng[~] cóo^l- Fidié[~].

39 Jo mí[~] canúu⁻ i líng[~] tifa^l quiá^l- júu[^] quiu^l ta[~] quiá^l- dsea` Israel do e cajíng<sup>l</sup>- Jesús lado, joba' dsifí' ladob cañír<sup>~</sup> quiá<sup>l</sup>- Jesús jo casí<sup>l</sup>r<sup>-</sup> dsea` do lala jo cají^{iñ}l⁻:

—Eáam' guiá⁻ laco' café^l- na, Tifa^l.

40 Jo mí[~] cangí jo, jíⁱl[~] jaai^{iñ}l[~] do jo` ee` cateá⁻gui dsír^l fa' ee` cajmíngi^l guir Jesús.

¿I[~] dsea` siju<sup>~</sup> líng' Dsea` Jmáang⁻?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Jo mí[~] cangí jo, jo cajmíngi^l Jesús jaléng^l i dsea` do jo cají^{iñ}l⁻ casí^l-rei^{iñ}l[~]:

—¿Jialí^l fé^l dsea` e siju<sup>~</sup> dseata<sup>~</sup> Daví<sup>b</sup> líng' Dsea` Jmáang⁻?

42 Co' lalab cajíng^l- dseata[~] Daví[^] fí' ní[~] jì[~] quiá^l- Fidié[~]:

Lalab cajíng^l- Fidié[~] casí^lr⁻ Fíⁱ:

“Ní lí^l- lí dsée^l laco' guiin[~]n

43 cartí mí[~] nijmee[~] e jaléng^l dsea` i ní<sup>l</sup> níng<sup>-</sup> 'nua` nisí^lr⁻ uó⁻ jnir[~] fí' quini^l e laco' nijmí^l gór[~] 'nua[~].”

44 J_oba' jmingi~ jnea~ e song l'ña' b̄i dseata~ Daví' s'í'r Dsea` Jmáang- Fí'i, j<sub>o</sub>ba' zjial cuøng` e Dsea` Jmáang- líiñ` dsea` siju` dseata~ Daví'` jóng?

Jalé` e ga` e jmóo` jaléng` tifa' quiá'- júu` quiu' ta` quiá'- dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 J_o lajee` j<sub>o</sub>, f̄im' dsea` teáaiñ~ e núur` jalé` júu` quiá'- Jesús, j<sub>o</sub> cajíng'- dsea` do casí'r- jaléng` dsea` i ngí` cóo'r~ do lala:

46 —Ñiing~ óo'na' cóo'~ jaléng` tifa' quiá'- júu` quiu' ta` quiá'- dsea` góo'naa' dsea` Israel, c<sub>o</sub>' jaléng` í t'í dsíir' e ngír' quiér' jalé` s'í' dsea` 'goo', jogui dsíng'- iñ~ e nijmiféng' dsea` ír` mĩ` jíé' jín' dsea` lacaang` f'í jee~ 'núú, j<sub>o</sub> mĩr' 'masii` e niing- gui mĩ` dsilíiñ- f'í sinúu` guá', jogui mĩ` t'í jmi~ e ngíiñ` e gø'r', mĩr' lali~ lí' jlo'`gui e nigüear', j<sub>o</sub> laj<sub>o</sub>ba' e jlo'`gui jnéeiñ- f'í quini` jaléng` dsea` rúñ'.

47 Jogui uø'r' jalé` e sea` quiá'- jaléng` dseamĩ` i 'nĩ-, jogui jmicaaiñ~ e fé'r' fa' e cuee` eáang' f'í quini` dsea`. J<sub>o</sub> c<sub>o</sub>' dseáng'- laj<sub>o</sub>b líiñ, j<sub>o</sub>ba' í'bing' i eáang'gui ni'íng` iihuú' mĩ` nití- í' laj_o.

21

Mĩ~ cacuø' jaang` dseamĩ` i 'nĩ- cuu- quiá'r- f'í guá'-

(Mr. 12:41-44)

1 J_o mĩ` cangí j<sub>o</sub>, lajee` táang` Jesús f'í sinúu` guá'-, j_o cangár- e dsitea' dsea` sea` cuu- jmigui' cuu- quiá'r- f'í dsí' guóo' quiá'- guá'-.

² Jo dsu' lajee˘ job mi˘ cangáiñ˘ jaang` dseamî i 'nîi˘ i tiñíng˘ eáang' i catá'˘ dsí' e guóo' do tú˘ cuu˘ e jiáang' eáang' e quíng' coo` ñinée˘.

³ Jo mi˘ cangá˘ Jesús e calí˘ lado, jo casí'r˘ jaléng' i dsea` i teáang˘ do jo cajíñ'˘:

—Dseáng' e já' e fîi˘ i 'nú' e i dseamî 'nîi˘ nabing' i nicacuø' jmiguiá'gui cuu˘ lajee˘ lajaléng' i dsea` sea` cuu˘ i ningíng' na.

⁴ Co' jaléng' i dsea` sea` cuu˘ na nicacuø' jalé' e niseáng˘ quíá'˘bre, jo dsu' i dseamî 'nîi˘ na nicacuø' jalé' e sea` quíá'r˘ jo cóo'˘ e naba' si'í' nilár˘ capí'˘ e ni'í' nidø'r˘.

Mi˘ cajíng'˘ Jesús e ni'ím˘ guá'˘ fé' e si' fí Jerusalén

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Jo mi˘ cangî jo, fîm' dsea` i la'ó' ngí cóo'˘ Jesús teáaiñ˘ sîiñ˘ cuaiñ˘ quíá'˘ e guá'˘ fé' e si' fí Jerusalén jogui dsigá' dsíir' e dsíng'˘ jlo'˘ e guá'˘ do, co' dsíng'˘ niguo'˘ jalé' cuu˘ cóo'˘ e si'ieeng' e guá'˘ do, jogui sîm'bir cajo quíá'˘ jalé' e jlo'˘ e nicacuø' dsea` quíá'˘ e silîi˘ e guá'˘ do. Jo mi˘ canúu˘ Jesús e síng' jaléng' i dsea` do lado, joba' cajíñ'˘ casí'˘ reiñ'˘:

⁶ —Niguiéeb' jmîi˘ mi˘ niquí'˘ jalé' e móo˘ 'nú' e téé˘ na, jo jíi'˘ coo` cuu˘ jo` nijé˘ fa' e sífíng'˘gui rúng'˘ lí'˘ laco'˘ jlo'˘ jnéeng˘ e na lana.

Jial nilí' mi˘ nijaquíéeng' e tí' lí' ni'íng˘ jmigüi'

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Jo mi˘ canúu˘ jaléng' i dsea` do e cajíng'˘ Jesús lado, jo cajmingí'r˘ dsea` do jo cajíñ'˘:

—Tifa', ¿lí' nilí' jalé' e fío' na? ¿Jial nilíli˘ mi˘ nijaquíéeng' e nidsijéé' jalé' e jo?

8 Joba' cañíi` Jesús quiá' i dsea` do jō cajíñ' casí' reiñ':

—Dsíng' 'né` ñiing` óo' 'ná' jō ja` güiligøøng`na', co' fñim' dsea` nijalíng` jō nijíñ': "Jneab` Dsea` Jmáang`", jogui nijíng'`gui: "Lanab nicaguié` oor` e ni'íng` jmi güí." Jō dsu' ja` jmijíng`na'r jíi` cōo, jō jie` mí' ligøøng`na'.

9 Jogui mi` ninúu`na' e nijáa' mí' jō ninée' ta` tñng', ja` føøng`na' jíi` cōo, co' jalé' e jō 'né` nilitib` lajee` ná'`gui e ni'íng` jmi güí'.

10 Jogui cajíng'`gui Jesús casí'r` jaléng' i dsea` do:

—Jaléng' dsea` i neáang' cōo` fi` nitíñ` cōo' cōo`gui fi, jogui cōo` 'lé' dsea` nitíñ` cōo'` cōo`gui 'lé' dsea` cajo.

11 Jogui eáang' teá` nijó' uø` fí' la fí' na, jogui nijáa' oo, jogui nilisea` jmi güi' íng'` jmohuí' la'úng` fí' jmi güí', jogui jmi güi' ím'` jalé' e nijnéng` fí' yá'` jmi güí', jō dsíng'` níféng'` jaléng' dsea` mi` ninír` jalé' e jō.

12 Jō dsu' ná'`gui e nidsijée' jalé' e ní fá'`a na, fñng' dsea` nili`ní'` níñ` 'ná', dsea` cuíng`na' jnea~, jō dsíng'` ga` nijmeáiñ' 'ná'` uí'` jnea~. Jō nidsijéeiñ` 'ná'` fí' sinúu` guá'` e laco' ni`níñ` 'ná'` fí' quini` jaléng' dsea`, jogui nitáiñ' 'ná'` fí' dsí'` nuañí', jō lí` jō nidsijéeiñ` 'ná'` fí' quini` jaléng' dseata` dsea` cøøng'` uí'` e líng`na' dsea` quie`e.

13 Jō mi` nidsing`íng`na' jalé' e na, job mi` nilí'na' níføng`na' jaléng' i dsea` do jial ca'uíng`na' dsea` quie`e.

14 Jō ja` jmee`na' fí' í' fa' e ja` ñí'na' jial ningñi`na' quiá'` jaléng' i dsea` do mi` nijmingí'r` 'ná'` quiá'` jalé' dsee` e niñíng`na'.

15 Co' jneab~ nijmee~ e e niliñí^na' jial ningñi~na' quiá'r~, jogui nijmee~ e e tñng'na' eáang', jo jii~ jaang` i dsea` i 'ní' níng~ 'nú' do ja` niquíi'r~ jmñi~ fa' e niñír~ quíi~na'.

16 Jo dsíng'~ niliseeng` i 'ní' níng~ 'nú', co' jì'gui jaléng' tiquíi^na' jogui niquíi^na' jogui jaléng' rúng'na' jogui jaléng' i cuíng` 'nú' nijmér~ lajo cóo'~ 'nú' jo jì'gui cartí' nijngáiñ~ i lñng` 'nú'.

17 Jo lajalém' dsea` jmigüi~ nili'ní' níiñ~ 'nú' uíi~ e líng'na' dsea` quié~e.

18 Jo dsu' jii~ camí'^ jñuquí^na' ja` nidsi'íing'.

19 Jo jie~ mí litúng~ áa'na' e fí niteáang~na' cóo'~ jnea~, co' lajoba' e cuøøng` e nitíng'~na' fí quini~ Fidiéé~ mí nití~ í' lajo.

20 Jo mí~ nimó^na' e nijalíng~ jaléng' 'lée~ e nirír~ latøøng~ fii` Jerusalén, joba' güiliñí^na' jóng e jo` huøø~ róo` e fii` jo, co' tí lí~ ni'ím~.

21 Jo co' lajob nilí, joba' dsifí lajob 'né~ uøng` jaléng' dsea` i neáang' jee~ fii` Jerusalén e nicuír~ fí jee~ mó' ná'~gui e nirí~ jaléng' 'lée~ lacúng' lajíng` e fii` jo. Jo jaléng' dsea` i taang~ jmóo` ta` fí caluu~ fii` jo` güi'í^ dsír' fa' e niquíng'~ guir fí jee~ fii`, co' lí^ güicuúí~bre cajo. Jogui jaléng' dsea` i neáang' latøøng~ lí~ se' Judea 'né~ nicuí~bre cajo e laco' cuøøng` nijmi'øng' yaaiñ~.

22 Co' ie~ job mí~ ni'íng' dsea` iihuí', jo lajoguib e niliti~ jii~ laco' fé' fí ni` jì` quiá'~ Fidiéé~.

23 Jo dsu' dsíng'~ fii~ jaléng' dseam' i ngí quiéng` yuu` osi i ngí jéeng` yuu` cu' tú' ie~ jo! Co' dsíng'~ nicá dsea` iihuí' la'úng~ fí jmigüi~, jo dsu' eáang'guib nicá` i dsea` i seeng` fí Jerusalén la iihuí' lajee~ lajaléng' dsea` jmigüi~.

24 Jo f̄im' dsea` nijúuiñ̄- fí jee~ m̄í~; jogui f̄im' dsea` niteiñ̄^ jo nidsiliñ̄` 'n̄ñí' fí f̄i' lí~ jié'; jo jaléng' dsea` i jalíng- fí lí~ huí^ i ja` cúing` Fidiéé` nijaso'óom' bre f̄i' Jerusalén cartí m̄i~ nidsíng- e í' e nisi'í^ quiá'-.

Jial m̄i~ nijáa'tu Dsea` Jmáang-

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 'Jo dsíng'- nilisíng- jial jnéeng- iee` cóo'~gui si' cóo'~gui jaléng' n̄áú. Jogui dsíng'- nidsigá` dsíi' dsea` jogui niféiñ' cajo uíi~ e ga` niróo- jm̄iñí^ jogui ga` nitá'- m̄í~.

26 Jo dsíng'- niféng' dsea` jo f̄im' dsea` ni'íng- dsíir' cóo'~ jalé' e f̄o' do m̄i~ ni'í' dsíir' jalé' e nilí' ie~ jo, có' j̄i'gui jalé' e sea` fí' yá'^ jm̄igüi' nijó' lafa' m̄i~ j̄o' uó'-.

27 Jo joguiba' m̄i~ nimáang~na' jnea~, dsea` lín'n jaang` dsea` jm̄igüi' i jáa' fí' ñifí-, e nigáa'a niquín'~n jee~ cabøø` jn̄i' cóo'~ e niing- j̄i' e 'gøng' quiá'- Fidiéé`.

28 Jo m̄i~ nináng` e nidsijéé' jalé' e nicafá'-a na, joba' cuóø'~ bí' yaang~na' jóng, jogui j̄oø-na' yej̄i' fí' yá'^ jm̄igüi', có' nijaquíem'ba' e nileáng'na' conguiá' jee~ jalé' dsee- quíi'-na'.

29 Jo lí- jo casí'- Jesús jaléng' i dsea` do cóo'~gui júu^ jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Quié'na' cuente jial lí' jalé' 'ma' güiñí^ osi lí^ doñí' ee' 'ma`é.

30 Jo m̄i~ móo- 'nú' e ninaang` iéé' jalé' má'^ e sí' quiá'-, 'nú' niñí^na' e j̄i' jm̄ib' nijaquíéeng' jóng.

31 Jo m̄i~ canaang` liti~ jalé' e nicafá'-a na, joba' güiliñí^na' guiá- e nijaquíem'ba' e nicá' Fidiéé` nifí' quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jm̄igüi'.

32 'Jò e já' e fñ' i 'nú' e jalé' e na 'né' nilitib' nú' gui e nijúung' jaléng' dsea' i seeng' jmñ' na.

33 Jò ni'ím' la'úng' jmigüî la cóo' gui la'úng' yá' jmigüî, jò dsu' jalé' júu' quié' e ja' tóo' jmñ' fa' e ja' niliti' lajalé' e jò.

34-35 'Jò có' lajob nilí, joba' fñ' i 'nú' e dsíng' 'né' ñiing' óóna' jò ja' cuó' fí yaang' na' jii' capí' e niróng' na' dsee' cóo' jalé' e 'li' e sea' fí jmigüî. Jò ja' jmoo' na' ta' i' méé' o'gui ngí' na' e eáang' gui ing' óóna' jial niliseeng' na' fí jmigüî la, jò lajoba' ja' nidsing' na' la dsing' jaang' nóo' i guiéé' lí' róo' cóo' leá'. Có' jaléb' e jò nilí mñ' niguiéé' e jmñ' jò jee' jaléng' dsea' i seeng' fí la'úng' fí jmigüî.

36 Joba' liúun' n 'nú' e dseáng' la guím' ba' 'né' e neáang' na' e neé' guiú' quí' na' contøng', jò contøng' 'né' mñ' na' jmí' ee' Fidiéé' uii' quí' na' e laco' ja' güitíng' na' jalé' e nilí ie' jò jogui e laco' cuóøng' nigüiquiéeng' na' fí quinií, jnea' dsea' lñ' n jaang' dsea' jmigüî i jáa' fí ñif'.

Jò jalé' e júu' na ca'e' Jesús ca'e'r' jaléng' i dsea' do ie' jmñ' jò.

37 Jò mí' cangí jò, laco' jmñ' dsi'éé' Jesús jaléng' dsea' jalé' júu' quía' Fidiéé' fí guá' fé' e si' fí Jerusalén. Jò laco' 'lloo' dséer' dsijer' fí cóo' yá' cuo' e sii' Olivos e fí 'ni' fñ' Jerusalén do.

38 Jò lajalém' dsea' dsiliñ' e fí guá' do laca' ee' e dsinúur' jalé' júu' e guia' Jesús.

Mi~ cas#ng~ jaléng' dsea` jial e nisáin' Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11 :45-53)

¹ Jo ie~ jo nijaquíéeng' cõõ` jm#~ e sii` Pascua quiá'- jaléng' dsea` Israel, jo ie~ jm#~ jo gø'r iní'^ e ja` quie'^ quiéeng`.

² Jo lajee~ jo canaang` jaléng' fi~ jmidsea` cõõ'`gui jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel e s#in` jial niguié'r' e nijngáin' Jesús, jo dsu' ja` teá` dsíir' e nijmér~ jalé' e 'li'^ e í` dsíir' do, cõ'` dsíng' 'gõin' jaléng' dsea` i seáng' fí` Jerusalén lajee~ e jm#~ jo.

³ Jo lajee~ jo ca'í- fi~ i 'ling'^ i sii` Satanás fí` dsíi` Judas Iscariote, jaang` lajee~ dsea` guitúung` quiá'- Jesús.

⁴ Jo dsifí` lajob` cangór~ cangosiiñ` cõõ'~ jaléng' fi~ jmidsea` cõõ'`gui jaléng' dseata~ quiá'- guá'- quiá'- dsea` Israel quiá'- jial nilí'r' nisáin' Jesús e laco'` nijáin' dsea` do fí` quini~ i dsea` í`.

⁵ Jo dsíng' calí'íang` dsíi' jaléng' i dsea` do mi~ canúur~ e júu^ jo, jogui cacuø'r' júu^ quiá'r~ e nicuø'r~ Judas Iscariote cuu~ e 'léeiñ' do e quiá'- e nijáin' Jesús.

⁶ Jo ca'ib~ dsíir' quiá'- rúin' e nijmér~ lajo, jo mifíng` canaang` Judas e 'nó'r' jial e nijáin' Jesús fí` jaguó` jaléng' i dsea` do.

Mi~ cagó' Jesús í' can#~ cõõ'~ dsea` guitúung` quiá'r~

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13 :21-30; 1 Co. 11 :23-26)

⁷ Jo mi~ cangê jo, 'ñia' ie~ jm#~ e gø'r jaléng' dsea` Israel iní'^ e ja` quiéeng` quie'^, jogui ie~ job` cajo

'né e nijngáin' jaang' jo'se' jiuung' laco' sinúu' quiá'r e nijmér e jmí Pascua do,

8 jo 'ñaia' ie~ jmí jo caquiá' Jesús ta~ quiá'- Tú' Simón cóo' gui Juan jo cajín' casí'-reíñ':

—Güilíng' na' jo güigua' na' guiá' lí~ nijmó'naa' jmí Pascua, jo fí' job niquiee'naa' colíng' canuu' na.

9 Joba' cajmingí' i dsea' gáng' do Jesús jo casí'r dsea' do:

—¿Jie' fí' lí~ iing' 'nu' e nidsiguiá'naa' guiá' jalé' e jo?

10 Joba' cañí' Jesús quiá' i dsea' do jo casí'-reíñ':

—Mí~ nigüitáng' na' jee' fí' Jerusalén, job nimáng' na' jaang' dseañ' i ngang' quié' cóo' dsuu' e a~ jmí, jo nigüilím'ba' laco' ngaiñ', jo e 'núu' lí~ ní'r do, job nigüitáng' na' cajo.

11 Jo nifí' na' i dsea' fí' e 'núu' do: “Lalab jing' tifa' quí'-ii': ¿Jie' sinúu' lí~ nijmee' e jmí Pascua cóo' jaléng' dsea' guitúung' quié' e?”

12 Jo ní'é'r 'nú' cóo' 'núu' yá' lí~ nisiliing' guiá', jo fí' job niguiá'na' guiá' quiá' e niquiee'naa' do.

13 Jo cangolím' i dsea' gáng' do mí~ cangoyúung' e cajíng' Jesús lajo, jo cadsém'bre i dsea' do, jo calitib' laco' cajíng' Jesús jéng'gui do. Jo fí' job caguiar' guiá' e nidó'r ie~ canuu' jo.

14 Jo mí~ nijaquíéng' oor' e nidó'r, jo cangolím' Jesús cóo' i dsea' guitúung' do fí' lí~ niné' guiá' e nidó'r. Jo mí~ caguilíñ' jo caguá'bre mes' lajaléin' do,

15 jo canaang' Jesús sí'-reíñ' do lala:

—iDsíng' cali'iin' e nijmee' e jmí Pascua la cóo' 'nú' nú'-gui e nijúun' n!

16 Co' jo` nijmee~ e e jmi~ jo cóo~ 'nú' cartí mi~ nití- í' e nijí'tu rú'naa' fí ñiff- quié- e.

17 Jo lí- jo catíiñ- coo` cóo^ e a~ jmi^ mí^ huing` jó^ la jò cacuø'r' gui'máang~ Fidié~, jo lí- jo casí'r- jaléng' i dsea` quiá'r- do jo cajíñ'-:

—Jó'-o e cóo^ la, jo jmee-na' jmá'-jiu e a~ dsí' lajee~ lajaléng'na' na.

18 Dsaco' jo` nidúu~u e jmi^ mí^ huing` jó^ la cartí nijí'tu rú'naa' fí ñiff- quié- e.

19 Jo mi~ cangí jo, jo casá'r- coo` iñí^ jo cacuø'r' gui'máang~ Fidié~. Jo mi~ cangoyúung~ jo, jo cajmээр` jmá'-jiu e iñí^ do lajee~ lajaléng' i dsea` guitúung` do. Jo lí- jo casí'-reiñ' jo cajíñ'-:

—Quié'na' e iñí^ la, co' e la lí' e ngúú' tán'n la, dsea` nijúun-n uii~ quiá'- jaléng' dsea` jmiçüî. Jo jalé' e la 'né- nijmee-na' e laco' niguiéng' óó'na' jnea~.

20 Jo mi~ cangoyúung~ e cagó'r` e iñí^ do, jo catíng-tur e cóo^ e lí a~ jmi^ mí^ huing` jó^ do jo cajíñ'-:

—E a~ dsí' e cóo^ la lí' coo` júu^ 'mí- e jmirø` Fidié~ cóo~ dsea` jmiçüî. Jo e júu^ jo niliti~ mi~ nití~ jmiøø'n- uii~ dsee- quiá'- jaléng' dsea` jmiçüî.

21 Jo dsu' lana, lab guing~ i dsea` i ni'níng- jnea~ fí quini~ jaléng' dsea` i 'ní' ní- quié- e.

22 Dsaco' lana jnea~, dsea` lín'n jaang` dsea` jmiçüî i jáa' fí ñiff-, 'né- nidsingín- n lí^ laco' la fé' fí ni~ jì quiá'- Fidié~. Jo dsu' e ngí~ fí~ i dsea` i ni'níng- jnea~ fí quini~ jaléng' i dsea` í'!

23 Jo mi~ canúu- i dsea` guitúung` do e cajíng'- Jesús lado, jo canaañ' jmingi' rúíñ'-:

—¿Ī jaang` jneaa~aa', faa~aa', dsea` née'ee' la ī ni'náing~naa' Fíi'naa' Jesús?

Ī ī niing~gui

²⁴ Jo mī cangoyúung~ e cagó'r, jo canaang` ī dsea` guitúung` do jmiquím~ dsíir' quiá'- uí' e sáin` quiá'- ī ī niing~gui lajee` la'ó' ír`.

²⁵ Jōba' cañi' Jesús quiáin~ do jo casí'- reiñ':

—Jaléng~ dseata` ī quiu' ta` quiá'- jaléng~ dsea` ī ja` cuing` Fidié` jmóor` laguidseaang` e jmiti~ dsea` jalé' ta` e quiu'r'. Jo jalém~ ī dsea` do 'né' fé'r e eám' guiú' jogui e eám' jlo'^ laco' ta` quiu' dseata` quiá'r`.

²⁶ Jo dsu' 'nú', dsea` líng~na' dsea` quíe~e, ja` cuøng` fa' e líng~na' lajo. Co' ī 'nú' ī iing~ ī niliniing~gui, 'né' nijmee~na' laco' jmóo` jaang` dsea` ī ja` niing~; jogui ī 'nú' iing~ ī niquiá'- ta`, 'né' nijmee~na' lajii' ta` e iing~ dsea` rúm~ba'.

²⁷ Co' e já'- e í dsí' dsea` e eáng~gui niing~ ī dsea` ī guing~ gø' laco'gui ī dsea` ī caguié' e jmiñi~ do. Dsu' jnea~ sín~n la jee~ 'nú' lí'^ laco' jaang` dsea` ī jmóo' lajii' e iing~ dsea` rúng`.

²⁸ 'Jo co' nicangí~ba' cóo'~ jnea~ contøng~ lajee` nicangongín~n jalé' iihuí' fí' jmigü' la,

²⁹ jo uí' e lajob nicajmee~na', jōba' nicuøøø 'nú' e niquiá~na' ta` colíing~ cóo'~ jnea~ fí' ñifí' lí'^ laco'gui la nicangíng` jnea~ quiá'- Tiquié'e Fidié` dsea` guing~ ñifí' e niquiá~na' ta` cajo.

³⁰ Jo colim~ ni'né'^ niquiee~naa' cóo'~ jnea~ fí' jo, jogui røøb` niquidsi~naa' í' cajo quiá'- laji` guitu' 'lé' dsea` Israel.

*Mi~ cajméé` Jesús júu^ e nijíng'- Tú^ Simón e ja`
cuíñ`dsea`do*

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13 :36-38)

³¹ Jo mi~ calí~ jo, cajíng'-gui Jesús casí'r- Tú^
Simón:

—Simón, Simón, lana nicamíng` Satanás 'nú' e
nigua' jì'r' 'nú' lafa' mi~ jì' dsea`quí' cui'iee`.

³² Jo dsu' jnea~ nicamí~i Tiquié^e dsea`guiing~
ñifí~ uii~ quíi' e laco' ja` güilín^ e nilítúng- a' júu^
quíe~e. Jo 'nu~, mi~ nifo'^tu' calé' catú~ e lin' dsea`
quíe~e, joba' jmicóo~' jóng jaléng' dsea`rún' e laco'
teá'gui nisíñ'- cóo~ júu^ quíe~e.

³³ Joba' cañíi' Tú^ Simón jo casí'r- Jesús jo cajíñ'-:

—Fíi', teáb` dsi` jnea~ e ninii'í cóo~ 'nu' fí'
'nuñí^ fíng song casáng' dsea` 'nu', jogui colíim~
nijúu~naa' fíng cali'né~ lajo.

³⁴ Joba' cañíi` Jesús quía'- Tú^ Simón jo
casí'-reiñ':

—Tú^ Simón, e laba' fíi~i 'nu', e dsa'ó` góo' na,
nú'-gui e niquí'- tuidsé^, 'nu' nifo'^ 'ni' née'~ e ja`
cuíñ' jnea~.

*Mi~ nijaquíéeng' oor~ e nidsing~ng- Jesús jalé'
iihuá'*

³⁵ Jo lí- jo, cajmíngí'- Jesús jaléng' i dsea` quía'r-
do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Mi~ casín~n 'nú' e ja` quíe^na' nosúu' quíi~na'
o'gui cuu~, jogui jíi~ lomí~na' e ø'ba', joba' jíi~ coo`
ja` ee` cali'né~gui', ¿já^ leáa'~?

Joba' cañíi' i dsea`do jo casí'r- Jesús:

—Dseáng'- lajob lí', Fíi'ii'.

³⁶ Joba' cajíng'-tu Jesús casí'r- jaléng' i dsea`do:

—Jo dsu' lana fíi~i 'nú', jaléng' 'nú' i sea` nosúu'
quía'- cóo~gui lí~ téé'~ cuu~ quíi~na', joba' quíe`na'

jaléⁿ e jo; jogui iíⁿ 'náⁿ i ja` sea` ñisüⁿ quíáⁿ, jobaⁿ 'nñⁿ na' cōoⁿ 'mi'guiéⁿ quíⁿ na' jo leááⁿ na' cōoⁿ e ñíⁿ jo.

³⁷ Dsücoⁿ lana tí nilitiⁿ jaléⁿ e féⁿ fíⁿ niⁿ jì quíáⁿ Fidiéⁿ líⁿ féⁿ lala uiiⁿ quíéⁿ e: “Jo jeeⁿ jaléngⁿ dseaⁿ i soo` dsíⁿ cali'íiñⁿ”. Dsücoⁿ lajaléⁿ e féⁿ fíⁿ niⁿ jì quíáⁿ Fidiéⁿ uiiⁿ quíéⁿ e, dseángⁿ 'néⁿ nilitibⁿ e jo.

³⁸ Jobaⁿ cañíⁿ i dsea` do quíáⁿ Jesús jo cajíñⁿ:

—Fíⁿ i, lab sea` túⁿ ñisüⁿ.

Jobaⁿ cañíⁿ tu Jesús jo cajíñⁿ:

—Nitébⁿ jíⁿ lana.

*Mí casíngⁿ Jesús cōoⁿ Fidiéⁿ fíⁿ móⁿ Olivos
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)*

³⁹ Jo miⁿ cangíⁿ e cajíngⁿ Jesús e júuⁿ jo, dsifíⁿ ladob cagüi'íⁿ jo cangóⁿ tur fíⁿ móⁿ Olivos líⁿ lacoⁿ gui jíⁿ e quíⁿ tíiñⁿ e jmóorⁿ. Jo cangolíimⁿ jaléngⁿ i dsea` quíá<sup>n</sup> r<sup>n</sup> do cajo tí<sup>n</sup> leáaiñ<sup>n</sup> laco<sup>n</sup> cangó<sup>n</sup> dsea` do.

⁴⁰ Jo miⁿ caguilíñⁿ e fíⁿ móⁿ jo, job cajíngⁿ Jesús casíⁿ rⁿ i dsea` quíáⁿ rⁿ do:

—Féengⁿ na' Fidiéⁿ, jo lajobaⁿ ja` dseángⁿ e ni-jiúngⁿ na' fíⁿ niⁿ dseeⁿ.

⁴¹ Jo líⁿ jo, dob catiúungⁿ tear i dsea` quíá<sup>n</sup> r<sup>n</sup> do, jo 'ñia<sup>n</sup> bre cangó<sup>n</sup> tí doguijiu lí<sup>n</sup> laco<sup>n</sup> í<sup>n</sup> e tí<sup>n</sup> cōo<sup>n</sup> cuu<sup>n</sup> e bí<sup>n</sup> dsea` cōoⁿ guóorⁿ. Jo casíⁿ rⁿ uóⁿ jnirⁿ jo canaaíñⁿ féiñⁿ Fidiéⁿ jo cajíñⁿ:

⁴² —Teaⁿ, song iinⁿ jobaⁿ cuøømⁿ líⁿ laanⁿ jneaⁿ jeeⁿ jaléⁿ iihuíⁿ e tíⁿ líⁿ nidsingínⁿ; jo dsüⁿ ja` güilíⁿ lacoⁿ iingⁿ jneaⁿ, cōⁿ güilítibⁿ jial dseángⁿ jíⁿ iingⁿ 'núⁿ e nilitiⁿ.

⁴³ Jo miⁿ cajíngⁿ Jesús lajo, jo dsifíⁿ lajob cajnéngⁿ jaangⁿ ángel i casíngⁿ Fidiéⁿ, jo cacuøⁿ rⁿ dsea` do

bí e quiá' e nité'r` cóo'~ jalé` iihuú' e tí lí~ nids-
ingúin'.

44 Jo lajee` jo eáang`gui canaang` Jesús jmiféin'`
Tiquiá'r^, jo canaang`sojiúin'` jmiguiee` e lí' la lí'
jmi'øøin'` cartí' ni~ uó^.

45 Jo mi~ calí` e féin'` Tiquiá'r^, jo cangám'` tur fí'
lí~ caseáain'` i dsea` quiá'r` do, jo cadséng`neiñ' do
e güim`biñ' do lajaléin'`, co' dsíng'` nicalijiuung`
dsír'.

46 Jöba' cató'` Jesús i dsea` do jo casí'`reiñ' lala jo
cajín'`:

—¿Jiali'` güing` 'nú'? Jminá` ráang`na' jo
féeng'`na' Fidié` dsea` guing` ñifí` uii` quiá'na'
yaang`na', jo lajöba' ja` dseáang'` e nijiúng'`na' fí'
ni~ dsee`.

Mi~ casang'` dsea` Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18 :2-11)

47 Jo laco'` gui'nang'` e fé'bi Jesús e júu` na, mi~
canaang` guiling` fíing` dsea`. Jo jaang` lajee` la-
jaléng` i dsea` guitúung` do i sii` Judas Iscariote,
i'bing' i quie' nifí' quiá'` i dsea` do. Jo cangoquiéin'
fí' lí~ sing'` Jesús jo cachu'r` ni~ dsea` do.

48 Jo dsu' lalab cañí'` Jesús quiáin'` do:

—Judas, ¿su cóo'` e chu'` ni~baa e nijáan'` jnea` fí'
jaguó` jaléng` i 'ní'` níng` jnea~, dsea` i jáa' fí' ñifí` i
líng` jaang` dsea` jmigüi'?

49 Jo mi~ cangá` dsea` guitúung` quiá'` Jesús e
calí` lado, jo cajmingi'r` Jesús jo cajín'`:

—Fí'naa!, ¿su nitíi~naa' cóo'` ñisu'?

50 Jo jaang` i dsea` guitúung` do caguir` ní^ quiá'r` ,
jo caqui'r` logua` dsée' quiá'` jaang` dsea` i jmóo`
ta` quiá'` i jmidsea` i laniing` do.

51 Jo dsifí lajob cajíng'⁻ Jesús casí'r⁻ i dsea` quiá'r⁻ do:

—Jo` e cang'⁻na'r jíí'⁻ cōo`⁻; nilíb` jíí'⁻ lana.

Jo dsifí lajob cagüi'⁻ Jesús e lí` 'ná` quiá'⁻ i dsea` sicuñg` do, jo ladsifí lanab ca'lóo` loguaiñ'⁻ do.

52 Jo lí` jo, casí'⁻ Jesús jaléng` fii` jmidsea` cóo'⁻ jaléng` i néé` ni` guá'⁻ cóo'⁻ gui jaléng` dsea` cóong'⁻ quiá'⁻ guá'⁻ quiá'⁻ dsea` góor` dsea` Israel, co' lajalém` i dsea` í` caguiliñ` e nitóør` Jesús, jo cajíñ'⁻ casí'r⁻ i dsea` do:

—Lana cagüilíng` 'nú` e quié`na' jalé` ñisü` cóo'⁻ gui jalé` 'ma` e nijmang`na' jnea` lafa' jaang` ii`.

53 Jo lacoo` jmii` lacoo` jmii` ca'ée` e 'nú` júu` quiá'⁻ Fidiéé` fí` guá'⁻ quí`naa', jo dsu' ja` cateá` óóna' fa' e caséng`na' jnea` lajee` jo; jo dsu' lanagui cagüeá` oor` e güijé` 'nú', co' Fidiéeb` dsea` nicacuør` fí` lajo e i` 'lim` niquiá'r` ta` e uóø` lana.

Mí` cajíng'⁻ Tú` Simón e ja` cuiñ` Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Jo dsifí lajob casaiñ'⁻ Jesús, jo catóor` dsea` do fí` quiá'⁻ i jmidsea` laniing` quiá'⁻ dsea` Israel. Jo huíim` ngang'⁻ Tú` Simón e tí`leáaiñ` laco' ngolíng` i dsea` do e téer` Jesús.

55 Jo mí` caguiliñ` fí` jo, jo canaang` i dsea` i casó'⁻ quiá'⁻ Jesús do e jí'r` jí` fí` guiá'⁻ jóo` siguí', jo caguár` lacúng'⁻ lajíng` e jí` do mí` cacóo`. Jo dob caguá` Tú` Simón cajo jee` jaléng` i dsea` do.

56 Jo mí` cangá` jaang` dseamí` i jmóo` ta` quiá'⁻ i jmidsea` do e dob guíing` Tú` Simón jee` jaléng`

ἰ dsea` ἰ neáang' do, jᵒ canaaĩn` jmicuíng`neiñ' jᵒ casí'`reiñ':

—Jaa` , cangib' ἰ dseañu' la cóo` Jesús cajo.

⁵⁷ Jᵒ mi` canúu` Tú` Simón lado, jᵒ dsifí' lajᵒb cajiñ'` casí'r` ἰ dseamf' do:

—Ja` cúing`jneaiñ' do, dseamf'.

⁵⁸ Jᵒ mi'míng`gujiu lajᵒ, jiéng'gui calicuí' quiá'r` jᵒ cajiñ'`:

—Dsea` quiá'` Jesús líng'gui 'nu` cajo.

Jᵒ mi` canúu`tu Tú` Simón lado, jᵒ dsifí' ladob cañí'tur jᵒ cajiñ'`:

—Ja` jee` ἰ do quíng'`jneá , dseañu'.

⁵⁹ Jᵒ mi` cangf' cóo` oor` lajᵒ, jiéng'gui jaang` dsea` cajiñ'`:

—E já'`ba' líng' ἰ dseañu' la dsea` quiá'` Jesús, có' ἰ seeng` fí Galileab la cajo.

⁶⁰ Jᵒba' cañí'tu Tú` Simón jᵒ casí'r` ἰ dsea` do jᵒ cajiñ'`:

—Ja` ñii` ee` e fó'` na, dseañu'.

Jᵒ ja` mí cató'`bi e fé' ἰ Tú` Simón do lajᵒ mi` tí lí' caqui'` jaang` tuidsee`.

⁶¹ Jᵒ jᵒb mi` caji'` Jesús nir` jᵒ cajᵒᵒiñ` Tú` Simón tí lí' siñ', jᵒ dsifí' lajᵒb cadseng'` dsí' ἰ Tú` Simón do e cajíng'` Jesús lamí` neáaiñ` gᵒ'r' do: “Dsa'ó` góo` na, nú'`gui e niquí'` tuidsee`, 'nu` nifo'` 'ní` née'` e ja` cuín'` jnea`.”

⁶² Jᵒ mi` cadseng'` dsí' ἰ Tú` Simón do e cajíng'` Jesús lajᵒ, jᵒ dsíng'` calijiuung` dsí'r', jᵒ dsifí' lajᵒb cagüi'fir' jᵒ dsíng'` canaaĩn` qui'r' jóng.

*Mi` cajmeáng'` dsea` Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)*

63 Jo mi~ cangî jo, jaléng' i dsea` i jée' quiá'- Jesús canaaĩñ` lóøĩñ` dsea` do jogui bóøng` neiñ',

64 jo cajnír' jmini` dsea` do jo cabár` moniñ'~ jo cajmingi'`reiñ' lala jo cajíñ'`:

—¿I` i cabóøng` 'nu? jmee` júu^, ne`ee'!

65 Jo jmigui`bi jalé' e fé'r` e jmineaiñ'^ dsea` do lajee` jo.

Mi~ cangojéiñ` Jesús fí' lí' siseáng' jaléng' dsea` cóøng' quiá'- guá'-

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18 :19-24)

66 Jo mi~ cajneá` e jmii` jo, jo caseáng' jaléng' dsea` cóøng' quiá'- dsea` Israel cóo'~ jaléng' fi~ jmidsea` cóo'~gui jaléng' tifa' quiá'r~, jo cató'r` Jesús fí' lí' nisiseáiñ'` do, jo cajmingi'r' dsea` do lala jo cajíñ'`:

67 —Jmee` júu^, ne`ee', ¿su 'nab` Dsea` Jmáang`?

Joba' cañi' Jesús quiá'- jaléng' i dsea` do jo cajíñ'`:

—Song nijmee` jnea` júu^ røø, ja` ja'- nilíng` 'nú' júu^ quié`-e jóng.

68 Jogui song ee` nijmingí'`i 'nú', ja` e ñí'na' ningí'`na' quié`-e cajo.

69 Jo dsu' latí lana jnea~, dsea` cagá`-a fí' ñí'fí` e lán'n jaang` dsea` jmigüí, niní'í lí' lí' dsée' laco' guing~ Fidié` dsea` guing~ ñí'fí`, dsea` i 'gøng' eáang' la'úng` fí' jmigüí.

70 Jo mi~ canúu` jaléng' i dsea` do e cajíng'` Jesús lado, jo lajalém'`bre cajmingi'r' dsea` do jo cajíñ'`:

—Jo ¿su 'nab` Jóo' Fidié` dsea` guing~ ñí'fí` liya?

Joba' cañi'tu Jesús quiá'- jaléng' i dsea` do jo cajíñ'`:

—Dseáng'` lajob lí' lí' laco' la nicafé'`na' na.

71 Jò mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do e cajíng'~ Jesús lajò, jò casíñ~ lajee~ lajaléñ' do jò cajíñ'~:

—¿E~gui ta~ e 'neáng~guí' jaléng' dsea` i tí' ni~? Co' yee~baa' nicanú^uu' náng jial laco' lí' júu^ quiá'r~.

23

Mi~ caguiéng'~ Jesús fí' quini` dseata~ dsea` féng' i sii` Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18 :28-38)

1 Jò mi~ cangî jò, lajalém' i dsea` do cangojéiñ` Jesús fí' quini` jaang` dseata~ dsea` féng' i sii` Pilato.

2 Jò mi~ caguiliñ'~ do fí' do, jò canaañ` jmóor` dsee~ quiá'~ dsea` do jò cajíñ'~:

—I dseañu` la ngir' lacaang` jee~ 'núu' ta~ jmiguíng~ jaléng' dsea` i seeng` fí' lí' quiú' 'nu` ta~. Jogui ngir' fé'r` e ja` 'né~ niquí'naa' cuu~ quiá'~ i dseata~ dsea` féng' i guing~ fí' Roma, jogui fé`bir cajo e íbre líiñ` Dsea` Jmáang~ i nisíng~ Fidiée~ i nicá` nifí' quiá'~ jaléng' dsea` góo`naa' dsea` Israel.

3 Jò mi~ canúu~ i dseata~ Pilato do lado, jò cajmíngi'r` Jesús jò cajíñ'~:

—¿Su 'nab` dsea` i quie' nifí' quiá'~ dsea` Israel?

Jòba' cañí` Jesús jò cajíñ'~:

—Dseáng'~ lajòb lí' lí' laco' la nicafée'~ 'nu` na.

4 Jò mi~ canúu~ Pilato e cajíng'~ Jesús lajò, jò casí'r~ jaléng' i fii~ jmidsea` do cóo'~gui jaléng' i dsea` i teáng'~ do jò cajíñ'~:

—Ja` niguié' jnea~ jí'~ coo` dsee~ e sea` quiá'~ i dseañu` la.

5 Jò mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do lado, jò eáang`gui canaañ` jmóor` dsee~ quiá'~ Jesús jò cajíñ'~:

—I dseañu^h na eáang' ngir' ta~ jmiguíng⁻ dsea^h cóo^h jalé^h e er'. Jo canaañ^h jmóor^h lajo catí^h lí^h se^h Galilea cartí^h cagüéñ⁻ fí^h la, fí^h lí^h se^h Judea, e jmóor^h lajo.

Mi~ cangojéñ^h Jesús fí^h quini^h jaang^h dseata~ i sii^h Herodes

⁶ Jo mi~ canúu⁻ Pilato e café^h dsea^h lajo, jo cajmingíir⁻ su fí^h lí^h se^h Galileab seeng^h Jesús.

⁷ Jo mi~ cajíng^h dsea^h e fí^h job seeñ^h, joba^h casíñ^h dsea^h do cóo^h jaang^h dseata~ i sii^h Herodes i líng^h dseata~ dsea^h féng^h quíá^h Galilea, co^h ie~ jo dob nitáang^h i dseata~ do fí^h Jerusalén.

⁸ Jo mi~ cangá⁻ Herodes e cangáiñ⁻ Jesús, dsíng^h cali'íang^h dsíir^h, co^h líib^h nicajá⁻ e iñ^h e niníñ⁻ dsea^h do, co^h fíim^h dsea^h dsicóor^h júu^h quíá^h jalé^h e guíá⁻ e nicajmée^h dsea^h do, jogui^h güijer^h fa^h ee^h nijmé⁻ dsea^h do e lí^h.

⁹ Jo jmiguiub^h jalé^h e cajmingi'r^h dsea^h do, dsu^h jíí^h camí^h júu^h ja^h ee^h cañí^h Jesús quíáñ⁻ do.

¹⁰ Jo lajee^h jo, dob teáang^h jaléng^h fii~ jmidsea^h quíá^h dsea^h Israel cóo^h jaléng^h tifa^h quíá^h r⁻, jo dseáng^h eáam^h teáañ^h do jmóor^h dsee⁻ quíá^h Jesús.

¹¹ Jo mi~ cangá⁻ Herodes e ja^h ee^h ngí^h Jesús, joba^h cajmicóo^h rúñ^h cóo^h jaléng^h 'lée⁻ quíá^h r⁻ e canaañ^h lóñ^h dsea^h do, jo caquíñ^h dsea^h do caneáang^h sí^h dseata~ dsea^h féng^h. Jo lí⁻ jo, i dseata~ do caguíéng^h tur Jesús fí^h lí^h guíng^h dseata~ Pilato calé^h catú⁻.

¹² Jo ie~ jmí^h jo røøb^h casíng⁻ tu dseata~ Herodes cóo^h dseata~ Pilato, co^h lamí^h jééng^h gui^h 'níb^h nicangáng⁻ rúñ^h.

Mi~ cahui¹ ta~ e nijúung~ Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18 :39-19 :16)

13 Jo mi~ caguiéng¹ tu Jesús fi' li~ guing~ dseata~ Pilato, jo caquiuiñ¹ do ta~ e caseáng¹ jaléng¹ fi~ jmidsea` cóo<sup>1</sup> gui jaléng<sup>1</sup> dseata~ jogui cóo<sup>1</sup> jaléng<sup>1</sup> dsea` fi~.

14 Jo mi~ caseáng¹ jaléng¹ i dsea` í, jo lalab cajín¹ casí¹ reiñ¹:

—'Nú¹ cañiéng¹ na' i dseañu¹ la fi' la e jmoo¹ na' dsee~ quiá¹ r~ e ngir' jmiguiñ~ jaléng¹ dsea` fi~; jo jnea~ nicajmingí<sup>1</sup> r~ jalé<sup>1</sup> e júu<sup>1</sup> jo fi' quiní<sup>1</sup> 'nú<sup>1</sup> lajaléng<sup>1</sup> na' na, jo dsu<sup>1</sup> jí<sup>1</sup> cóo<sup>1</sup> dsee~ ja` mí cadsé¹ e e røiñ¹ lí¹ laco¹ jí¹ e 'nñng¹ na're.

15 Jogui nicasím¹ bír fi' li~ guing~ dseata~ Herodes, dsu¹ o'gui i dseata~ í lñng~ ee dsee~ cadsé¹ r~ quiá¹ dsea` la, joba<sup>1</sup> fi' lab nicaguiéng<sup>1</sup> tureiñ<sup>1</sup>. Jo niñí<sup>1</sup> ba' e jí<sup>1</sup> cóo<sup>1</sup> ja` ee mí cajméer¹ fa' cuóøng¹ e nijngáang¹ naa¹ r,

16 jo dsu¹ nicuóø¹ baar iihuí¹, jo lí¹ jo nilaam~ tur calé¹ catú¹.

17 Jo lajee¹ e jmí¹ jo tíng¹ dseata~ Pilato e jmi'íáaiñ¹ dsí¹ jaléng¹ dsea` fi~ jo láaiñ<sup>1</sup> camñng<sup>1</sup> dsea` i iuung¹ fi' dsí¹ 'nñí¹.

18 Jo dsu¹ jaléng¹ i dsea` fi~ do canaaíñ<sup>1</sup> óor` teá¹ jo fé¹ r~ e éeiñ¹ Jesús:

—Ja' laan¹ i dseañu¹ ná! ¡Leaang~ Barrabás!

19 Jo i Barrabás do nica'ír~ 'nñí¹ dsu¹ uí¹ e 'ní¹ níñ¹ jaléng¹ dseata~ jogui e ninicajngaiñ¹ dsea` cajo.

20 Jo dsu¹ dseata~ Pilato eáang¹ gui iñ~ e nileáiñ¹ Jesús laco¹ gui i Barrabás do, joba¹ casí¹ tur dsea` fi~ calé¹ catú¹.

21 Jò dsu' jéeng'gui ì dsea`fii` do canaaiñ` fé'r` cóo'` júu` teá'gui jò cajíñ` e éeiñ` Jesús:

— ¡Fí' dse` crúu` teáaiñ` na! ¡Fí' dse` crúu` teáaiñ` na!

22 Jò lí` jò, catí` 'ní` née`~ cajíng`-tu` dseata` Pilato casí'r` jaléng` dsea` fii`:

— Jò ¿e`gui dseáng` e ga` nicajméer`? Ja`gui ee` dsee` niguié` jnea` e røøiñ` fa` e cuøøng` e nijúuiñ`. Dsu' lifa` nicuøø`baar iihuí`, jò lí` jò, nilaam` tur calé` catú`.

23 Jò dsu' jaléng` dsea` fii` cóo'`~gui jaléng` fii` jmidsea` eáang'gui canaaiñ` ta'r` mii` e mi'tur e nitáng` Jesús fí' dse` crúu`, jò lajòb` cajméer` cartí` calí'r` lajii` e mir` do.

24 Jò lajòb` cajméer` dseata` Pilato lí`^ laco'` jii` e mi` ì dsea` ì teáng` do,

25 jò caleám`bre ì Barrabás do, dsea` ì 'ní` níng` jaléng` dseata` jògui` nicajngaiñ` dsea`, có'` uing` quiá` e joba` e iuuiñ` 'nuiñ`, jò cajám`bre Jesús fí' jaguó` jaléng` dsea` ì 'ní` níng` dsea` do; jò cajméer` lajò cóo'` jaléng` dsea` fii`, có'` lajòb` calí'íiñ` do.

Mi` catáng` Jesús fí' dse` crúu`

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19 :17-27)

26 Jò mi` cangí` jò, jò cangojéem`bre Jesús fí' lí` nitáañ` fí' dse` crúu`. Jò lajee` teáaiñ` do fí' e ngolíñ`, cajíñ` jaang` dseañu` ì laco'` nijang` jee` ta` quiá` ì sii` Simón ì seeng` fí' cóo'` fii` e sii` Cirene, jò caquiur` ta` e cajéeng` ì dseañu` do crúu` quiá` Jesús laguidseaang`; jò cangór` caluu` laco'` ngóo'` dsea` do.

27 Jò fii`m` dsea` ì ngolíng` laco'` ngóo'` Jesús, jògui` dsíng` fíng` dseamí` ì ngolíng` qui'` jò ti'óor` e lijiuung` dsíir` uii` quiá` Jesús.

28 Dsua' Jesús caji' nir~ cajóøiñ~ jaléng' i dseamî do jô cajiñ'~ casí' reiñ':

—Dseamî i seeng` fí Jerusalén, ja` qui'na' uíi'~ jnea~, dsua' quií'na' uii~ quií'na' yaang~na' jogui uii~ quiá'~ jôo`na'.

29 Co' niguiéeb' jmii~ mi~ nifé' jaléng' dsea': "Juguiá~jiu quiá'~ jaléng' dseamî i ja` cuóøng` nidsiquieeng~ yuu, jô ja` ii` caliséng` quiá'r~ i cacuø'r~ tá'."

30 Jô ie~ job mi~ nináng` jaléng' dsea` e nimí'r~ jalé' mó' jô nijíñ': "Liiñ~ güijíú' sîi lí née'naa'"; jogui nisí'r~ jalé' mó': "Meeng~ jnea'^ lajminá~."

31 Co' song lanab cuø'na' jnea~ iihuí', dsea` ja` dsee~ røøñ~, joba' jial tí'gui nidsingíng` 'ná', dsea` røøng`na' dsee~.

32 Jô jaléng' i dsea` i ngolíng~ do jéeiñ` gáng~ ii i nidsijngáaiñ'~ colíng~ cóo'~ Jesús.

33 Jô mi~ caguiliñ~ cóo` cuo' lí sií Cuo' Mogui' 'Lii~, jô fí job cateáaiñ` Jesús fí dse' crúu^ cóo'~ lajî gáng~ i ii do, jmá'~ jáng` crúu^ lajaaíñ' do: jô jmá'~ jáng` i ii do catáíñ~ lacataang` cáang` Jesús, jaang` lí' lí dsée' jogui jaang` lí' lí tuung~.

34 Jô lajee~ gui'ná'^ e táang` Jesús fí dse' crúu^ cajiñ'~:

—Tea~, íng` dsee~ uii~ quiá'~ jaléng' i dsea` na, co' e ja` lí'^biñ' na jalé' e jmóor`.

Jô mi~ calí~ e cateáaiñ` dsea` do fí dse' crúu^, jaléng' i 'lée~ do canaaíñ` cóor` quiá'~ i~ nilí' lajee~ lajaléiñ' do i nicóo` sî' Jesús fí quiá'r~.

35 Jô lajalém' dsea` teáaiñ~ e jøør~ jalé' e calí~, jô jaléng' i dseata~ do canaaíñ` lóøiñ~ Jesús jô sí'r` dsea` do lala jô fé'r`:

—Caleáam`bre jaléng<sup>l</sup> dsea` jiéng^l, joba` güileáang` 'ñia`r` náng, song dseáng^l- já^l- e `îbre líiñ` Dsea` Jmáang<sup>-</sup>, dsea` ñ casíng` Fidié` fí` jmigüí` la.

³⁶ Jø jaléng^l ñ lée⁻ do lóøm⁻ bre dsea` do cajo, jø dsiquiééiñ` quiá^l- lí` táang` dsea` do fí` dse^l crúu[^], jø cuø^r` dsea` do jmí^l mí^l huñng` jó^l e tí^l.

³⁷ Jogui sí^r` dsea` do lala jø fé^r`:

—Leaang⁻ uø^l náng song dseáng^l- já^l- e 'nù` lin<sup>l</sup> ñ dsea` ñ quié` nifí` quiá^l- dsea` Israel.

³⁸ Jogui tóo` cōo` 'majmá` yú<sup>l</sup> gui` crúu[^] lí` táaiñ` lí` silí` cóo^l jalé^l jmí^l griego cóo^l gui` jmí<sup>l</sup> latín jogui cóo<sup>l</sup> jmí<sup>l</sup> hebreo, jø lalab guóng<sup>l</sup>: “Í lab ñ dsea` ñ quié` nifí` quiá^l- dsea` Israel.”

³⁹ Jø jaang^l ñ ñ ñ taang^l fí` dse<sup>l</sup> crúu<sup>^</sup> do gab` fé^r` uii` quiá^l- Jesús cajo, jø sí^r` dsea` do lala:

—Song dseáng^l- já^l- e 'nù` lin<sup>l</sup> Dsea` Jmáang⁻, joba` leaang⁻ uø^l jóng jogui leaang⁻ jnea^l.

⁴⁰ Jø dsu^l ñ ñ ñ jaang^l gui` do ca`gaam`bre quiá^l- ñ ñ rúíñ^l do jø cajíñ^l casí^l-reiñ^l:

—¿Su ja` jáa` quií^l- fa` e 'góng<sup>l</sup> Fidié` dsea` guiing<sup>l</sup> ñíí<sup>-</sup>, 'nù` dsea` táan<sup>l</sup> fí` dse^l crúu[^] la cajo?

⁴¹ E liñg^l uim`ba` e taang^l jnea^l la, cō^l laguib` qui`naa` quiá<sup>l</sup>- jalé<sup>l</sup> e nica`lee`naa<sup>l</sup>, dsu<sup>l</sup> ñ dseañu<sup>l</sup> la jíí<sup>l</sup> cōo` ja` ee` mí` ca`léer^l.

⁴² Jøba` cajíñ<sup>l</sup> casí<sup>l</sup>-r` Jesús:

—Jesús, güiguiéng^l o^l jnea` mí` ninaan^l niquiá^l ta` la`úng^l fí` jmigüí^l.

⁴³ Jøba` cañí^l Jesús quiá^l- ñ dseañu^l î jø cajíñ^l casí^l-reiñ^l:

—E já^l- e fí^l ñ 'nù`, dseañu<sup>l</sup>, e náb nidsi`ié`ee` cóo^l jnea` fí` ñíí⁻ lí` guíng^l Tiquié^l.

*Mi~ cajúng~ Jesús**(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19 :28-30)*

44 Jo lajee~ táang` Jesús fi' dse` crúu^ mi~ cati` guieñi' joo`, job mi~ ca'í- núu^ fi' guoo` uó^ jo, jo cateá'- carti' la ii- 'ni' e ca'lóo`.

45 Jo cajlíng- iee`, jo lajee~ jo casíng- tú- dseá'- joo` e 'mi' e í' guiá'^ joo` guá'- e si' fi' Jerusalén.

46 Job mi~ ca'óo` Jesús jo cajíñ'-:

—Teaa~, fi' jaguoo`ba' nisée~e jmiguí` quié~e náng.

Jo dsifi' mi~ cajíñ'- lajo, jo cajúm-bre.

47 Jo mi~ cangá- fi~ 'lée- quiá'- dsea` romano e calí- lado, joguiba' cajmiféiñ' Fidiée~ jo cajíñ'-:

—Dseáng- já'-ba' e ja` dsee- nirøøng` i dseañu` na.

48 Jo jaléng` i dsea` i teáang- do cangá-bre jalé` e calí- do, jo mi~ caquiñ'- e ngolíñ`, joba' canaañ` bár` fi' nidsiir', co' fi' íb^ eáang' calíñ`.

49 Dsu' jaléng` dsea` i cangi' cóo~ Jesús cóo~ gui jaléng` dseamf` i cajalíng- cóo~ dsea` do cati' lí~ se' Galilea, huíib- cajer' jøør- jalé` e calí- do ie~ jo.

*Mi~ ca'áng~ Jesús**(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19 :38-42)*

50 Jo ie~ jo seeng` jaang` dseañu` i guiúng- eáang` i sii` Sé^ i caliséng` fi' coo` fi' lí~ sii` Arimatea fi' lí~ se' Judea. Jo líiñ' do jaang` dsea` féng' i quiu' ta` quiá'- dsea` Israel.

51 Jo i dseañu` do güije~bre e nicá` Fidiée~ nifi' quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí, jogui ja` calijíi'r~ cajo dsu' e cahuí' ta~ e nijúung- Jesús lí^ laco'gui casíng- i dseata~ caguiaang- rúñ' do.

52 J_oba' mi~ cajúng~ Jesús, cangó~ i Sé^ do fi quini~ dseata~ Pilato, j_o camir' fí' e ni'áaiñ~ Jesús, j_o cacuø'bi i dseata~ í' fí' e nijmé~ Sé^ laj_o.

53 J_o dsifi' laj_ob cangór~ fí' li~ táang' Jesús fi' dse^ crúu^, j_o cajgiáaiñ~ dsea` do, j<sub>o</sub> caquíñ' coo` 'mi' té' e niguo'^, j_o cangojéeiñ` dsea` do e ca'áiñ~ fí' dsí' coo` too` jáa', co' laj_ob quí'~ tǎng` jaléng' dsea` Israel e áaiñ~ 'lii~ quiá'r~. J_o e fí' j_o jí'~ jaang' 'lii~ ja' mi' ca'áang~ lami~ jéeng'gui.

54 J_o ie~ jmii~ j_o nilí' e guati'ló~ jmii~ e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel.

55 J_o jaléng' i dseamf i cajalíng~ cóo'~ Jesús catí li~ se' Galilea cangolímbre cajo, j_oba' cangá~bre jie~ li~ ca'áng~ Jesús j_ogui jial caquiee` dsea` do dsí' e too` do.

56 J_o mi~ calita~ dsí' i dseamf do jie~ li~ ca'áng~ Jesús, j_oba' cangolímbre jóng fí' li~ neáaiñ' fí' Jerusalén, j_o cangoguiar~ guiú~ jalé' jmi~ jmeafii cóo'~gui jalé' noo~ jmeafii` e nidsisuuiñ` dsea` do mi~ ningf jmi~ e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel, co' laj_ob quí'~ tǎng` jaléng' dsea` ie~ j_o cóo'~ jaléng' 'lii~ quiá'r~. J_o cajmi'ím' i dseamf do mi~ catí í' laj_o lí' laco'gui ta~ quiu' fí' ni~ jí' quiá'~ Fidié'.

24

Mi~ cají'tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20 :1-10)

1 J_o mi~ cangf e jmii~ e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel, j<sub>o</sub> jmii~ la'uii~ quiá'~ semaan~ la'ee` eáang' jaléng' i dseamf i cajalíng~ cóo'~ Jesús catí Galilea do caleáb` catú~ cangoliñ~ fí' li~ si'aang~ Jesús, j<sub>o</sub> quier' jalé' jmi~ jmeafii cóo'~gui jalé' noo~ jmeafii`

e nicaguiar' guiá- lamí~ jéeng'gui do quiá'- e si'í nisúuiñ- dsea` do.

² Jo mi~ caguiliñ- e too` jiáa' li~ ca'áng- Jesús, jo cangár- e nisinab' e oo- ée` do, jo cab' niróo` e cuu~ e cajní- mi~ ca'áng- dsea` do.

³ Jo cangotáam~ bre fi' dsí' e ée` do, dsu' jo` cadséiñ' Jesús fi' dsí' jo.

⁴ Jo mi~ cangá- i dseamf do lajo, jo dsíng'- cafóíñ' jíi' jo` ñir' e~ nijmér-. Jo lajee' jo coo` cangá-bre e cajnéng- gáng- dseañu" quiá'- lacó' teáaiñ-, jo i dseañu" do qui'r' 'mi' té' e jí' jlo'^.

⁵ Jo dsíng'- cafóng' i dseamf do mi~ tí' li~ cangáiñ- i dseañu" do, jo catúuiñ' cartí' ni~ uó` dsu' e cafóíñ' dsea` do. Joguiba' café" i dseañu" do e caféiñ' i dseamf do jo cajíñ'-:

—¿Jialí' ngi'na' 'náng'na' jee~ jaléng' 'lii~ i dsea` i jí' lana?

⁶ Co' nicajíb'tur calé' catú-, joba' jo` i seeng' fi' la. Téé' óo'na' jial cajíñ'- lamí~ cateáaiñ' cóo'~ 'nú' fi' Galilea,

⁷ mi~ cajíñ'- e ír', dsea` cagüéiñ- fi' jmigüi e jáar' fi' ñifi- e líiñ' jaang` dsea` jmigüi, dseáng'- 'néb- e nijáng' dsea` ír' fi' jaguó` jaléng' dsea` dsee- dsea` qui' cartí' nijnga'- dsea` do quiá'r- fi' dse' crúu^, jo dsu' mi~ nidsíng- 'ní' jmii~ lajo, nijíb'tur calé' catú-.

⁸ Jo mi~ canúu- i dseamf do e júu^ na, joguiba' cadseng'- dsír' jalé' júu^ quiá'- Jesús.

⁹ Jo dsífi' lajob caguíng'- tur, jo cangojmée'r~ júu^ i dsea` guijáng' quiá'- Jesús cóo'~ gui jaléng' i dsea` caguiaang- gui do.

¹⁰ Jo jaléng' i dseamf i caguicóo` júu^ do siir' Yá^ i seeng' fi' Magdala, jaang`gui i sii` Sihuoó-, jaang`gui

ἰ sii` Yá^ niquiá^` Tiáá~, joguī quíim~bī dseam̄ ἰ caguaang~gui cajo.

11 Jō mi~ canúu~ ἰ dsea` guijáng` do lado, ca'f dsíir' e ngaam` ἰ dseam̄ do, jō ja` ee` já'- calíiñ~ lajii'~ júu^ e quíeeiñ^ do.

12 Jō dsu' Tú^ Simón dsifib' cangór~ güi'í' e cangojóør^ e fi' too` ée` do. Jō mi~ caguiér~ fi' jō, jō catúuiñ` cajóør~ jō cangár~ e jii'~ e 'mi' e caquing'~ dsea` doba' néé'gui. Jō dsifí' ladob cangáng'~ tur, jō dsíng'~ cangogá' dsíir' quíá'- jalé' e cangár~ do.

*Mi~ cangolíng~ gáng~ dsea` quíá'- Jesús fi' Emaús
(Mr. 16:12-13)*

13 Jō e jmii~ jō, gáng~ lajee` la'ó` ἰ dsea` ἰ cangi' cóo'~ Jesús do cataiñ'- fi' e cangolíiñ^ fi' cóo' fiñ` lí~ sii` Emaús e néé' guicó` kilómetro lí^ lí' caluu` fiñ` Jerusalén.

14 Jō lajee` teáng'~ ἰ dsea` do fi', jō ngolíiñ~ siiiñ` quíá'- jalé' e nicalí~ fi' Jerusalén lajee` e jmii~ jō.

15 Jō lajee` ngolíiñ~, cangoquíéng' Jesús, jō canaañ` ngir' colíng~ cóoiñ'~ do.

16 Jō jóøm~ ἰ dsea` gáng~ do Jesús, dsu' ja` cangiñ` fa' e calicuíñ` dsea` do ladsifí' lado.

17 Jō cajmingi' Jesús ἰ dsea` gáng~ do jō casí'-reiñ' jō cajíñ'~:

—¿E~ jalé' e siing~ 'nú' lajee` teáng'~ na' fi'? ¿Jialí' líng'na' fi'í'?

18 Jō jaang` ἰ dseañu` do ἰ nisii` Cleofas cañír' quíá'- Jesús, jō casí'r~ dsea` do jō cajíñ'~:

—Lajim` dsea` niñir' jalé' e nicalí~ fi' Jerusalén lajee` e jmii~ e cangíng' na. Jō ¿su jii'~ 'nub` dsea` guiin~ fi' Jerusalén e ja` ní^ jalé' e nicalí~ fi' jō?

19 Joba' cajmingí'tu Jesús quiá' i dsea` do jo cajíñ' casí' reiñ':

—¿E~ jalé' e nicalí' fí jo?

Joba' cañí' i dsea` gáng- do jo cajíñ'-:

—Mó^ jáa'naa' sih~naa' jalé' e calíng- Jesús i seeng` fí Nazaret, jaang` dsea` 'gøng' i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée~, jo cajméer` jalé' e quí'r~ jmiñ e dsigá dsí' dsea, jogui eáang' 'gøng' jalé' júu^ e café'r` cajo;

20 jogui sih~naa' jial cajmée` jaléng' fiñ jmidsea` cóo' gui jaléng' dseata~ quí-ii' mi~ cajáñ' dsea` do fí jaguó` jaléng' dsea` fiñ e laco' niteáñ- dsea` do fí dse` crúu^ cartí nijngáng'- neiñ'.

21 Jo jnea'^ nisita~ dsí'naa' e íbre dsea` i nileáng- jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` góor` dsea` Israel. Jo dsu' lana ningóo' 'ní jmiñ e cangojée' jalé' e jo.

22 Jo cóo` tú- máng'~ dseamí i quíng'~ jee~ jnea'^ nicaguilíñ 'ma'ee' e fóiñ' jnea'^, có' nicangolíñ e ja` mí jnea` røø fí lí' ca'áng- dsea` do,

23 jo dsu' jo` seeng` i 'lí' do e too' lí' ca'ír- do mi~ caguilíñ-. Joba' mi~ caquing'-tur, quiéer` júu^ e cangáñ- ángeles quiá'- Fidiée` i cajíng' e nicajíb'tu Jesús calé` catú-.

24 Jo lí- jo, cangolíng- fí jo cóo` tú- máng'~ dsea` i la'ó' ngí cóo'naa' e fí do, jo cangá-bre cajo dseáng'- jíí' laco' júu^ e quiéé` i dseamí do, jo dsu' ja` cangáñ- Jesús.

25 Joba' cajíng'- Jesús casí'r- i dsea` gáng- do:

—¡Sóong- ja` iing~ 'nú' e ningáng'na' jalé' ee' lí', jogui dsíng'- jmi'íng'na' e já'- nilíng'na' jalé' júu^ e caguaí jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée~ mali'gui eáang'!

26 Co' dseáng' 'né-ba' e cangongíng- Dsea` Jmáang- jalé' e jo nú'-gui e nidséng'-tur calé' catú'-fí ñifí- quiá'r-.

27 Jo dsifí' ladob canaang` Jesús e sí'r` i dsea` gáng- do jalé' júu^ e fé' uii~ quiá'r- fí' ni~ jì' quiá'- Fidiée', jo canaañ` catí' júu^ quiá'- Moi~ cóo'^gui jalé' júu^ caguiee-gui e cajme' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée'.

28 Jo malii~gui lajo, mi~ caguilíng- i dsea` gáng- do e fií' lí~ ngolíñ- do, jo cajmée` Jesús e lafa' e ngóo'bir tí' lí~ huji^gui,

29 dsu' i dsea` gáng- do cajméer` e cajeb' Jesús e fií' do jo casí'-reiñ' do:

—La je~ cóo'^ jnea'^, co' nica'lóob- eáang' jo tí' lí~ ni'í' núub^.

Jo mi~ cajíng'- i dsea` do lado, jo cajeb' Jesús fí' lí~ cajé' i dsea` gáng- do.

30 Jo mi~ tí' lí~ caguár` e nidør'- ir~ e canuu, jo catíng- Jesús cóo` iñí'^ jo cacuø'r' gui'máang' Fidiée', jo lí~ jo cafiñ` e iñí'^ do jo cacuø'r' i dsea` gáng- do.

31 Jo mi~ cajmée` Jesús lado, job mi~ calilí'^ i dsea` gáng- do e ni~ dseáng'- Jesús i dsea` do. Jo dsu' dsifí' ladob cango'íing' dsea` do e laco' gui'ná'^ jøøm-bir.

32 Jo dsifí' ladob canaang` i dsea` gáng- do sí' rúíñ':

—Lado 'mí-, lajee' tée'naa' fí', dsíng'- cali'iaang` dsinaa' mi~ cajmea'r' jneaa~aa' júu^ jalé' e fé' fí' ni~ jì' quiá'- Fidiée' uii~ quiá'r-, dsea` líiñ' Dsea` Jmáang-, ¿já^ já'?

33 Jo jo` cajmi'íing~ yaang~ i dsea` gáng- do, co' dsifí' ladob caquing'-tur cangolíñ' fí' Jerusalén

fí lí~ caseáng'tur cóo~ jaléng' i dsea` guijáng` do cóo~gui dsea` caguiaang~ i ngí cóo'r~ do.

34 Jo dsifí' mi~ cangáng~ rúin~, jo lalab cajíng' i dsea` fíng' do jo casí'-reñ':

—E já'-ba' e nicají'tu Fí'naa', co' Tá^ Simón nicangá~ quiá'r~.

35 Jo joguiba' cajmée` i dsea` gáng~ do júu^ jalé' e calíin~ guiá'^ fí', jo jial calicuíin~ Jesús mi~ tí lí~ cafiing` dsea` do iní'^ e nidø'r~.

*Mi~ cajmijnéng~ 'ñia' Jesús fí' quini~ dsea` quiá'r~
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20 :19-23)*

36 Jo lajee~ gui'ná'^ síim`bi i dsea` do jalé' e júu^ na, cóo` cajném~ Jesús jo casíng' 'ñia'r' jee~ jaléng' i dsea` do jo casí'-reñ' do lala:

—Güiliseem` 'nú' juguiá~ júu^ røø.

37 Jo mi~ cangáng~ i dsea` do Jesús, dsíng'~ caføin~ jo canaaín` í dsír' e jøøin~ jaang` dsea` guí.

38 Jøba' cajíng'~ Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—¿Jiali' 'gó'na'? Jo ¿jiali' jmoo'na' e ja` já' líng'na' e jnea~?

39 Fíng na jøø~du' guóo` cóo~gui tíi, co' dseáng'~ jneab~ la. Güing'na' jnea~ jogui jøøng~na' jnea~, co' jaang` dsea` guí ja` teáaiñ~ móo` o'gui sea` loo` táaiñ` laco' móo~ 'nú' e sea` quié~ e lana.

40 Jo mi~ cajíng'~ Jesús lado, jo ca'e'r' jaléng' i dsea` do laji` tú~ guóor` cóo~gui tíir~.

41 Jo dsu' i dsea` do ja` já'~ calím~bir uíi~ e dsíng'~ dsigá` dsír' jogui e íaang` dsír' cajo. Jøba' cajíng'~ Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—¿Su ja` ee` sea` cuø`jiu' døø'~ø lana?

42 Jøba' i dsea` do cacuø'r' Jesús ca'náng'~ 'ñu' i cúing` cóo~gui ca'ná'^ mi' e a~ ta'.

43 Jo ca'ímⁿ Jesús e do, jo cagóⁿbre do fí quini^x jaléngⁿ i dseaⁿ do.

44 Jo mi^x cangoyúungⁿ e cagóⁿr, jo casíⁿr- jaléngⁿ i dseaⁿ do jo cajíñⁿ-:

—Lajaléⁿ e nicalínⁿ, e job e cafíⁿ i 'núⁿ lamí^x cangíⁿnaa' colíng^x e dseángⁿ- 'néⁿ e nilitib^x jaléⁿ e féⁿ uii^x quiéⁿ e fí ni^x jì quiáⁿ- Fidiée^x e cajmeⁿ Moí^x jogui fí ni^x jì e cajmeⁿ dseaⁿ i caféⁿ cuaiñ^x quiáⁿ- Fidiée^x jogui e féⁿ fí ni^x jì e sií salmos.

45 Jo líⁿ jo, cajméeⁿ Jesús e cangángⁿ jaléngⁿ i dseaⁿ do jaléⁿ e féⁿ fí ni^x jì jo uii^x quiáⁿr-. Jo líⁿ jo casíⁿ-reiñⁿ lala jo cajíñⁿ-:

46 —Lajob too^x fí ni^x jì quiáⁿ- Fidiée^x e dseángⁿ- nisíⁿíⁿba' e cajúnⁿ, jnea^x dseaⁿ línⁿ Dseaⁿ Jmáangⁿ i casíngⁿ Fidiée^x fí jmigüⁿ la, jo mi^x catíⁿ 'ní jmíⁿ lajo, cajíbⁿtúu caléⁿ catúⁿ;

47 jogui 'néⁿ e niniⁿ- dseaⁿ júuⁿ quiéⁿ e lacoⁿ fí fí la'úngⁿ fí jmigüⁿ, jo 'néⁿ ninángⁿ e jo catíⁿ Jerusalén e lacoⁿ niquíⁿ- jíngⁿ yaang^x dseaⁿ fí quini^x Fidiée^x, jo lajoguibaⁿ quiⁿ- jmíⁿ e ni'íngⁿ dseeⁿ quiáⁿr-.

48 Jo 'núbⁿ nicañíⁿ-na' jaléⁿ e nicalínⁿ.

49 Jo jnea^x nicuóⁿ 'núⁿ e cajíngⁿ- Tiquiéⁿ e lamí^x jéengⁿgui e nicuóⁿr- 'núⁿ, dsuⁿ fí Jerusalén labi 'néⁿ jáⁿna' cartíⁿ ni'íngⁿ-na' e Jmiguíⁿ 'gøngⁿ quiáⁿ- Fidiée^x e jáaⁿ fí ñíⁿ, jo e job e nijmicóⁿ- 'núⁿ lata^x.

Mi^x cangángⁿ- Jesús fí ñíⁿ
(Mr. 16:19-20)

50 Jo mi^x cangíⁿ jo, cajéengⁿ Jesús i dseaⁿ quiáⁿr- do fí caluu^x fí Jerusalén, jo cangolíñⁿ fí cooⁿ líⁿ sií Betania. Jo mi^x caguilíñⁿ fí jo, jo caséeⁿ Jesús guóorⁿ fí yúⁿ jo lajob cataiñⁿ- güeaⁿ i dseaⁿ quiáⁿr- do.

⁵¹ J̄o lajee˘ gui'ná'^b̄i táiñ' güea'^ i dsea` quiá'r-
do, mi˘ canaañ` soor` fi' yú'^ e cangáñ'- fi' ñifi'.

⁵² J̄o dsu' lajaléng' i dsea` guijáng` do caquim' tur
fi' Jerusalén mi˘ cangoyúung' e cajmifeiñ' dsea`
do, j̄o dsíng'- iáng` dsír' cangolíñ'.

⁵³ J̄o mi˘ cangî j̄o, sojiéb' niteáañ' fi' dsí' sinúu^
guá'- e jmifeiñ' Fidiée˘.

J̄o lajob nilî.

J̄o lanab j̄i' lí' júu^ e cajme' Lucas.

Júu 'má e cacuo fidiée
New Testament in Chinantec, Comaltepec
(MX:cco:Chinantec, Comaltepec)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cco], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c